3258
Ш. Д

Alex Gallus
Ven. 1494
H. 754

382

5. ALEXANDER GALLUS. Doctrinale puerorum. C. commento (Ludov. de Guaschis). Venetiis, Manfr. de Bonellis de Monteferato, 1494. Car. goth. *Avec une belle initiale fig. sur fond noir.* 84 ff. In-4. Ais de bois, dos en veau. Voir le facs. p. 3. Fr. 175.—

Hain-Copinger 754. ~~*Reichling* 106~~. Non cité par Proctor et Pellechet. Hain ne l'a pas vu et Copinger cite un exemplaire défectueux. Taches d'eau insignif. à la marge.

H. 754

ARMY MEDICAL LIBRARY
WASHINGTON
Founded 1836

LIBRARY OF THE SURGEON GENERAL'S OFFICE
WAR DEPARTMENT

Section Incunabula

Number 312202

GPO 3—10543 Form 113c, W. D., S. G. O. (Revised June 13, 1936)

8/30/23 H.

Martirelius 1494

382

Hain 754
Berlin 1023

~~310~~

233

Di questa edizione non parla il Brunet, ma di altra del 1470 venduta per 50 franchi; altra venduta per franchi 60 della stessa epoca; altra venduta 5 lire sterline e 5 scellini.

Nel catalogo del 1800 della Biblioteca Borbonica, non si trova annotata la presente opera

Libro raro - Proprietà di Nicolò Zeno de' Coronei
anno 1858

Doctrinale cum comento

ARMY MEDICAL LIBRARY
312203
WASHINGTON, D.C., U.S.A.

¶ Opus Alexandri grammatici pro eruditione. puerorum incipit

¶ Iſte liber diuiditur in tres libros partiales. In quorū primo Alexander tractat de ethymologia.i.de viriloquio dictionum. Naz ethymologia cōſiderat ſignificationes vocabulorum: declinationes ⁊ deriuationes: de quibus in hoc partiali libro determinat In ſecundo libro determinat de ſyntaxi.i.de debita coordinatione dictionuꝫ.ibi. Hic iubet ordo. In tertio proſequitur de proſodia.i.de accentu dictionum .ac ſyllabarum quātitate.ibi. Pandere propoſui. Primus itaqꝫ liber diuidit in duas partes. videlicet proemialem: ⁊ executiuam. Pars proemialis diuiditur in quattuor partes. Primo premittit intentuꝫ ſuum.ibi. Scribere clericulis. Secundo: inuocat diuinum auxilium pro ꝯpletione operis.ibi. Preſens huic operi ſit. Tertio reſpō det tacite queſtioni.ibi Si pueri primo nequeant. Quarto ponit ordinem dicendorum diſtinguendo librum ſuū per capitula.ibi. Uoces in primis quas. Pars āt executiua tangitur.ibi Rectis as.es.a.tibi dat declinatio prima. Et ē in generali de pte orationis abſolute ꝯſiderata. Et hꝫ ſeptem capitula q̄ patebunt ſecūdū ordinem.

Intentio alexādri.

Cribere clericulis [a] pa
ro doctrinale nouellis
Plura que doctorum [b] ſo
ciabo ſcripta meoruꝫ
Jamqꝫ legēt pueri [c] ꝑ
nugis maximiani
Que veteres ſociis no
lebant pandere caris.
Preſens huic operi ſit
gratia pneumatis [d] almi
Me iuuet: ⁊ faciat cō
plere quod vtile fiat.
Si pueri primo [e] nequeant attendere plene.
Hic tamen attendat qui doctoris vice fungens
Atqꝫ legens pueris layca lingua reſerabit.
Et pueris etiam: pars maxima plana patebit.

inuocatio diuini auxilij.

pneuma.

a ¶ Or textus ē planus nō īdiget explanatiōe. Sꝫ tn̄ pro forma ſeruāda in ſeq̄ntibus ſic conſtrue. Ego magiſter alexāder paro ſcribere doctrinale.i.librum dā tem doctrinā nouellis clericulis.i.ſcolaribus. quaſi dicat.nō pro prouectis hoc opus ſcribitur: ſed pro rudibus. b ¶ Cōſtrue ego ſociabo plura.i. multa ſcripta meorum doctorum.i.magiſtrorum. Hoc dicit ad arrogantiam euitandam. vt oſtendat ꝙ ſcripturis eſt preſtantium virorum. ⁊ nō proprijs auctoritatibus valiturus. c ¶ Ideſt hec ꝑ me ſcribenda legēt pueri pro nugis.i.loco nugarum maximiani: qui fuit ſcriptor fabularū: q̄.i.quas res. veteres.i.antiq.nolebant pādere ſocijs charis. q: ita charas habebant ſeu tenebāt has nugas: vt ⁊ chariſſimis occultarent illas. Ideo dicit hunc libruꝫ legent loco illarum nugarum.ſ.fabularum. d ¶ More boni catholici ſpiritusſancti gratiam inuocat dicens. Gratia almi pneumatis.i.ſancti ſpiritus adſit: ſeu preſens ſit huic opi: ⁊ iuuet me ad hoc opus: ⁊ faciat complere opus quod fiat vtile legentibus. e ¶ Quia ſuperius dixit pueros hunc librum lecturos: ⁊ pro illis eundem ſcribere. ideo tacite reſpondens qōni ſic dicit. Si pueri nouelli nequeant ꝑmā lectiōe attendere ſeu hunc libruꝫ intelligere: attēdat ille q eſt vice fungēſ doctoris.i. repetitor vl̄ magiſter lectur⁹. Atqꝫ ꝑ ⁊ legēs hūc librum pueris reſerabit.i.declarabit eiſdē.lingua layca.i. vulgari.poſtea n̄ erit magna difficultas in lib. Quia ēt ſicut magiſtro maxia ps libri patebit plana.i.māifeſta ⁊ clara erit pueriſꝫ dic ne tiore difficultatꝫ omittat li.ſu⁹

Reſpōſio ad tacitā queſtionē

ARMY MEDICAL LIBRARY
WASHINGTON, D.C., U.S.A.

a i In iſta parte incipit auctor dare ordinem libro ſuo ipſum per capitula diſtinguẽdo. Et dicit ſic. Ego docebo te decliare vt leuiꝰ potero in p̄mis. i. i p̄mo capitulo: voces quas variabis. i. declinabis per caſus. Quaſi dicat: primũ capitulum erit de declinationibus nominũ. b ¶ Conſtrue: heteroclita noīa retinent. ſedem ꝯfinem. i. locum proximum iſtis declinationibus ſupradictis. i. ſcđm capitulũ erit de heteroclitis. ibi. Hec tibi ſignabis: q̄ declinans variabis c ¶ Conſtrue collatio. i. comparatio triplicis gradus: ſubdit. i. immediate ſubiungit iſtis. ſ. heteroclitis idest tertium capitulũ erit de ꝯparatiuis. ibi. Nunc gradibus ternis qđ ꝯparat inde notab.

V Oces in primis quas per caſus variabis
Ut leuius poteroᵃ te declinare docebo.
Iſtis confinemᵇ retinent heteroclita ſedem.
Atq̧ gradus triplicisᶜ collatio ſubditur iſtis
Cuiq̧ ſit articuloᵈ que vox ſocianda notabo.
Hinc de preteritisᵉ petrum ſequar atq̧ ſupinis
His defectiua ſuberuntᶠ ⁊ anormala verba.
Verborum formasᵍ exinde notabo quaternas
Hinc pro poſſe meoʰ vocum regimen reſerabo
Quo iungenda modoⁱ conſtructio ſit ſociabo.
Poſt hec pandeturᵏ que ſyllaba quanta locet.
Accentus normas ˡex hinc variare docebo.
Tandẽ grãmaticasᵐ pro poſſe docebo figuras
Quãuisⁿ hec non ſit doctrina ſatis generalis
Proderit ipſa tamen plus nugis maximiani.

d ¶ Ego notabo q̄ vox ſit ſocianda cuiq̧ articulo. i. p̱ quos articulos q̄q̧ vox ſit declinãda. i. q̄rtũ capitulũ erit đ gñibus noīuz ibi. ſ. In quãtũ potero: de noīe quolibz in quo. e ¶ Conſtrue. hinc. i. poſtea tractãdo de p̄teritis: atq̧ p̱ ⁊. de ſupinis verborũ: ſequar petrum: heliam q̧ quendã tractatũ de ſimili materia ordinauit. i. quintũ capitulũ erit de p̄teritis ⁊ ſupinis ibi. Ut tibi p̱ metrũ. f ¶ Cõſtrue His p̄dictis. ſ. p̄teritis ⁊ ſupinis: ſuberũt. i. immediate: ſequunt̃ v̄ba defectiua. i. annormala idest ſextum capitulũ erit de verbis defectiuis: ⁊ anormalis. ibi. Donatum ſequere.

Ordo dicendorũ
Caplm. i.
Caplz. 2.
Caplz. 3.
Caplz. 4.
Caplz. 5.
Caplz. 6.
Caplz. 7.
Caplz. 8.
Caplz. 9.
Caplz. 10
Caplz. 11.
Caplz. 12.
Euitatio arrogãtie

g ¶ Conſtrue: Exinde. idest immediate poſt notabo. idest ſcribaz quaternas formas verborum: ⁊ qualiter verba quaternas formis diſtinguantur. idest ſeptimum capitulum erit de quattuor formis verborum. ibi. Quattuor in verbis ſunt forme preteritiſq̧. h ¶ Conſtrue: Ego reſerabo hinc. Idest poſt pro poſſe: meo regimen vocum. idest qualiter vocũ alia aliam regit. i. octauũ capitulũ erit de regimine dictionũ ibi. Hic iubet ordo libri ⁊c. i ¶ Conſtrue. Ego ſociabo p̄dictis quđ ꝯſtructio ſit iũgenda. i. facienda nonũ caplm erit. de ordinatiõe dictionũ in ꝯſtructione: ibi. Eſt poſt predicta ꝯſtructio iure locanda. k ¶ Conſtrue. Poſt hec pandet̃. i. dicet̃ quanta ſyllaba locet̃. i. locari debeat in carmine: hoc eſt ꝙ decimũ capitulũ erit de cognitione ſyllabarum: qualiter produci. ⁊ breuiari debeant ibi. Pandere propoſui per v̄ſus ⁊c.
l ¶ Conſtrue: Ego docebo variari idest mutare ex hinc: idest poſt normas: idest regulas accentus ſiue accentum: hoc eſt ꝙ vndecimum capitulum erit de accentibus. ibi. Accentus varias decet hic diſtinguere formas.
m ¶ Conſtrue. tandẽ. idest vltimo docebo grammaticas figuras. idest figuras grammaticales. pro poſſe. Idest. iuxta poſſibilitatem meam. idest duodecimum capitulum erit de figuris grammaticalibus. ibi. Pluribus eſt membris diſtincta fi. ⁊c.
n ¶ Conſtrue. hec doctrina proderit plus nugis maximiani fabuloſi nugacis: quamuis non ſit ſatis generalis: idest multum prolixa: ſeu vniuerſalis. Et hic ſe humiliat.

Poſt alphabetum[a] minus hec doctrina legeꝶ
Inde legent maius mea qui documenta ſeqͣnꝶ
Iſte fere totus[b] liber eſt extractus ab illo.
r Ectis as es a[c] tibi dat declinatio prima
Atqꝫ p am ꝓpria q̄dam ponunꝶ hebrea
Dans ae diphthongum[d] genitiuis atqꝫ datiuis
Am ſeruat quartus:[e] tamen an aut en repimus
Cū rectus fit in as vel in es: vel cū dat a grec⁹.
Rectus in a greci facit an: quarto breuiari.
Quintus in a dabiꝶ[f]: poſt es tamen e reperitur.
A ſextus[g]: tamen es quandoqꝫ p e dare debes.
Am recti repetes[h] quinto ſextum ſociando

a ℭ Cōſtrue: Hec doctrina .i. liber meus legeꝶ poſt minus alphabetū .ſ. poſt donatū quē vocat alphabetū: inde .i. poſtea: illi q ſequenꝶ mea documēta .i. qui ſciēt librū meū legent maius volumen p̄ſciani. Et hic oñdit quo tpe: ꝛ p quē ſcolarem legi debebāt.
b ℭ Quia ſupple. iſte liber. fere .i. quaſi totus eſt extractus ab illo .ſ. priſciano. Et vult dicere ꝙ primo legēdus ē donatus. deinde liber ſuus: tertio p̄ſcianus: q̄ſi dicat ꝙ iſte liber quaſi totus eſt extractus a priſciano. Et ſic finitur proemiū ꝛ ordo libri ſui.
c i Deſt prima declinatio ſeu nomina prime declinationis in rectis .i. in nominatiuis ſingularibus faciūt in as: vt andreas: in es vt anchiſes: in a vt muſa: ꝛ patet cōſtructus. Atqꝫ p ꝛ quedam propria noīa hebrea ſeu iudea ponūtur per am: ideſt terminatum in am. vt adam ꝛ abraaz. ꝛ ita videtur p̄ma declinatio quattuor habere terminatiōeſ vꝫ. as. es. a. ꝛ am.
d ℭ Dans .ſ. p̄ma declinatio genitiuis atqꝫ p ꝛ datiuis ae diphthōgum .i. ꝙ genitiui ꝛ datiui ſingulares p̄me declinationis faciūt ae diphongū. vt poete ꝛ muſe: lꝫ nō proferatur nec ſcribaꝶ: ex toto vt dicit regula diphtōgoꝝ. nā ſūt quattuor .ſ. ae. ꝛ oe au eu. due quaꝝ ſcribuntur ꝛ ꝓferunꝶ ex toto .ſ. au. vt audeo eu vt eunuchus: alie due non ex toto ſcribunꝶ neqꝫ proferunꝶ .ſ. ae ꝛ oe: vt meſae: ꝛ foenū ꝛ hoc ſeruatur apud modernos. e ℭ Ideſt ꝙ accuſatiuis ſingularis prime declinationis generaliꝶ terminaꝶ in am vt poetā. ꝛ muſaꝫ. Tñ nos reperimus an aut en. in accuſatiuo p̄me declinationis: cū p qñ: rectus .i. nominatiuus fit in es: hoc ē terminaꝶ in es: ꝛ in as: vel cū p qñ: rectus .i. noīatiuus dat a .i. terminaꝶ in a. Quaſi dicat ꝙ actūs ſingularis p̄me de. preter generalē terminationē repiꝶ in an: terminari: hoc ē qñ noīatiuus in as terminanꝶ. vt hic eneas. actūo hunc eneaꝫ vel enean. Repitur in en terminari: ꝛ hoc qñ noīatiuus terminaꝶ in es vt hic anchiſes: accuſatiuo hūc anchiſam vel anchiſen. Reperiꝶ in an correptam terminari: ꝛ hoc qñ noīatiuus grecus in a terminatur: vt hec egina: accuſatiuo hāc eginam vel eginan. Ideo ſubiungit dicens. Rectus ideſt nominatiuus nominis greci in a terminati facit an breuiari quarto ideſt accuſatiuo ſingulari. Ex qbus regulis colligitur ꝙ accuſatiuus ſingularis p̄me declinatiōis aliqñ terminaꝶ in am ꝛ in an productam: aliquando in em ꝛ in en. aliquando in am ꝛ in an correptaꝫ. Sicut patet ī exemplis prenotatis f ℭ Ideſt ꝙ vocatiuus prime declinationis terminaꝶ in a. vt vocatiuo o andrea o anchiſa o poeta. Tamē e .i. vocatiu⁹ in e terminatus reperitur poſt es .i. poſt ntūm in es terminatum. vt hic anchiſes. vocatiuo o anchiſa vel Anchiſe. g ℭ Ideſt ꝙ ablatiuus fit in a. vt ablatiuo ab hoc andrea. Tu debes quandoqꝫ: ideſt aliquādo dare es .i. nomē p̄me declinationis in es terminatum per e in ablatiuo. vt hic anchiſes: ablatiuo ab hoc anchiſe vel anchiſa.
h ℭ Ideſt noīa p̄me declinatiōis facientia ntūm p am. repetunt illū ntūm .ſ. illā terminationeꝫ am in vocatiuo: ſociādo ſextū .i. abltūm. Quaſi dicat ꝙ noīa termiata in am in noīatiuo faciūt vocatiuū ꝛ abltūm ſiles: vt hic adā vocatiuo o adā abltō ab hoc adaꝫ.

Ca p̄me
recta decli
natiōe pri
uꝫ caſuali
um ꝛ p⁹ de
formatiōe
caſuū pri-
me decli.
as.
Ntūs es
a
am.
Gtūs
ae
Dtūs
am.
Actūs an
en
Vtūs a
Abltūs a
Barbarū
am.

Onſtrue Decet p declinationem in primo plurali.i.in ntõ:qꝫ pro ⁊ quinto idē
a c eſt vocatiuo locari e. vt pluraliter nominatiuo hi poete. vocatiuo o poete.
b ℂ Conſtrue atqꝫ p ⁊ ſcđus ideſt genitiuus pluralis hꝫ arum vt poetarum. niſi figura fiat q̄ vocať ſincopa vt graiugenum p graiugenarum. ideſt.grecorum. Eſt autem ſincopa quando littera vel ſilaba de medio dictionis eripitur.
c ℂ Conſtrue. Tertius ⁊ ſextus.i.datiuus ⁊ abltūs plr̄aris prime declinatiōis hꝫ is. vt dtō his muſis:abltō ab his muſis. Tñ excipiem⁹ a p̄dicta regula qñ mas.i.maſculinū genus fit in us vt dñs.femininū in a vt dña:ſiue neutro .i. ꝙ talia nō hēant neutrū vt dñs dña.nō.n. dicimus dñꝫ in neutro gñe: In femininis terminationibus hoꝝ talium noiuꝫ hec terminatio abus ſociabiť datiuis ⁊ ablatiuis plurali bus: vt dñabus mulabus. Et hoc eſt cā differentie maſculoꝝ ſuoꝝ. nō obſtante ꝙ ſint p̄me declinationis. quāquā hec noia feminea regulariter debeāt in is terminari. Sexum diſcernens. in talib⁹ noibus q: debēt eſſe res aiate: vt dñs dña. Nam ſi talia noia ſignificarēt res inaīatas nō facerēt datiuum ⁊ abltūm plurales in abus:ſed in is vt pugnus pugna. Nec ēt ſi ſexus nō diſcerneret. vt columbus: colūba. Etiā regritur ꝙ femininuꝫ recte formeť a maſculino mutando us in a: ⁊ p hoc excipiť gallus gallina. Regritur ēt ꝙ ſignificatio nō varieť: ⁊ p hoc excipiť lacertus lacerta. Nam lacertus. ſignificat brachiū. lacerta quendā ſerpentē. Deide dicit Auctor Tu ſupaddes iſtis ħ nomē aīas qđ facit aiabus. d ℂ Tu declinator ſociabis as accuſatiuis pluralibus p̄me declinatōis. vt actō as muſas. e ℂ Cōſtrue. Prima decliatio ſit nota.i.māifeſta tibi his v̄ſib⁹ ſup̄dictꝭ.nā p̄ma ⁊ q̄nta decľla. carēt neutro gñe.

P Rimo plurali [a] decet e quintoqꝫ locari
Atqꝫ ſecūdus hꝫ arum [b] niſi ſincopa fiat
Tertius ⁊ ſextus habet is [c]:tamen excipiemu s
Quando mas fit in vs:in a femineū ſine neutro
Femineis abus ſociabitur:vt dominabus
Sexum diſcernens iſtis animas ſuper addes.
Accuſatiuis pluralibus [d] as ſociabis
Verſibus his nota [e] ſit declinatio prima
e R vel ir vr aut vm [f] vel vs aut eus p̄oē ſ̄a
I genitiuus erit [g] ſed quando rectus hēbit
Ir aut ur aut eus:genitiuus eum ſuperabit
Vm par fiet ⁊ vs [h]: ſed quod fit in er variamus
Er ſp iuncta ſuperabit [i]: ⁊ er fine muta.

ntūs
ae
vctūs
gtūs arū
dtūs
is
abltūs
aſina
dea
due
famula
filia abus
liberta
mula.
ſīa
nata
equa
ambe.
dña.
⁊ ſi q̄ ſimilia.
Actūs as
de ſecūda declinati.
Ntūs er. ir. vr. us. um eus
Gtūſ.i. g
Aliqñ nominatiuū ſupat aliqñ non

Onſtrue:pone in ſecunda declinatione in nominatiuo caſu ſingulari iſtas ſex
f c terminationes.;videlicet er vt magiſter.ir. vt vir. vr vt ſatur. vm vt ſcamnum. vs vt dominus:eus ut theſeus. g ℂ Ideſt qđ genitiuis ſingularis nominum ſecunde declinationis terminatur in i productaꝫ quomodocunqꝫ faciat nominatiuus.ut magiſter magiſtri:uir uiri:ſatur ſaturi:ſcamnuꝫ ſcamni. dominus domini:theſeus theſei. Sed eſt ſciendum.ꝙ gtūs aliquando ſuperat nominatiuum:qñ.ſ.nominatiuus terminatur in ir:ut uir uiri:in ur ut ſatur ſaturi: in eus ut theſeus theſei.cuius genitiuus licet non uideatur creſcere tamen creſcit: quia theſeus eſt dictio byſillaba: ⁊ non triſyllaba.cum ſit dipthongata in fine.theſei uero triſyllaba.
b ℂ Vm.i.nomē ſc̄e declinationis in um terminatū ut ſcamnū ⁊ in us.i.nomē ſecunde declinatiōis in us terminatū ut dñs:fiet par.i.equale in ntō ⁊ gtō: Sꝫ nos uariamus illud qđ fit in er:q̄ſi dicat:ꝙ illud tale nomē i er terminatū aliqñ creſcit in gtō:ut puer pueri aliqñ nō creſcit:ut magiſter magiſtri. ⁊ hoc declarat inferius per regulas ſpāles
i ℂ Hic auctor ponit duas regulas quaꝝ p̄ma eſt talis. Nomē ſc̄e declinationis in er

terminatū ſp ꝑcedente ſeu iuncta uel ꝯiūcta ſupabit in gtō. ut aſper aſperi. ꝓſp ꝓſperi. Alia ponit cū dicit. ⁊ er ſine muta. i. nomē terminatū in er nulla muta lr̄a ꝑcedēte ſup abit i gtō ut puer pueri. Pro cuius euidētiā ſciēdū ē ꝙ mute ſunt noue. ſ. b c d f g k p q t.
a ¶ Hec ſnīa eſt: ꝙ gtūs nō ſupabit ntūm ſi ſt preſit. i. ſi ſit añ er. ut magiſter magiſtri
b ¶ Dicit auctor ꝙ nomen ſequeſter ſuberit huic norme. i. regule ꝑdicte. ſ. St ſi pſit ⁊c. ⁊ ſeruat regulam. i. non creſcit in genitiuo: ⁊ declinat. nominatiuo ſequeſter ſequeſtra ſequeſtrum: genitiuo ⁊c. Poteſt etiam declinari per tertiam: vt nominatiuo hic ſequeſter hec ſequeſtris: ⁊ idem eſt quod pacificator diſcordiam.

St ſi preſit [a] genitiuus non ſuperabit
Huic norme ſuberit [b] ternā ve ſequeſter habebit
Par eſt cum mute [c] ſubit er ꝑ a dans muliebre.
Hinc tamen excipias [d] q̄ de gero vel fero formas
Creſcunt que dāt vs [e]: ſed adelter erit ſupādus
Celtiber atqꝫ lacer [f] liber ſocer ac iber atqꝫ
Preſbiteri cū mulcibero memor eſſe memento
Dext' format eri [g]: poteris quoqꝫ dicere dextri
Cetera cum muta [h]: dic eſſe frequentius equa
Unus: ⁊ vllus: vter [i]: ⁊ nullus: ſolus ⁊ alter
Totus dant in ius: genitiuos addis alius.
Nanqꝫ tenent normā pronominis atqꝫ ſcd̄am.

c ¶ Snīa huius vſus eſt Nomē ſecunde declinationis in er terminatū eſt par. i. equale in nomīatiuo ⁊ gtō: cū ꝑ qn̄ iſta termiatio er. ſuberit mute. i. ſequit: mutā dās muliebre. i. femininum genus ꝑ a ut nomīatiuo pulcher. pulchra pulchrum: genitiuo pulchri.
d ¶ Hic auctor ponit exceptionē a regula ꝑdicta dicens. Tu excipias. i. accipere debes hinc. i. ab iſta regula illa noīa que tu formas: ꝑ deriuationem ſeu cōpoſitionē de gero geris uel d̄ fero fers. q2 lꝫ talia noīa hn̄ant mutā añ er: tn̄ habēt gtūꝫ ſupantē ntūꝫ. ut dapifer dapiferi: armiger armigeri: In his enim. ⁊ ſimilibus littera muta precedit er uidelicet. f. uel. g. ⁊ formatur ab eis. ideſt femininum in a. ut dapifera ⁊ armigera. genitiuus tamen ſeperat nominatiuuꝫ. ut dapiferi ⁊ armigeri.

Gtūs ius

e ¶ Hic ponit una regula ꝑ modū exceptiōis q̄ talis ē. Illa noīa q̄ dant us in gtō creſcūt. i. habēt gtūm ſupantem: uel in ſillabis. ut unus unius alter alterius. uel in tēporibus. ut alius alius: ⁊ hic nōīatiuus adulter erit ſupandus a gtō. lꝫ habeat mutā ante er. ⁊ femininū in a. Et ē adulter ille q uadit ad alienū thoꝝ ſiue ad alienā uxorem Similiter etiā illa q̄ ponunt in ſequentibus habēt gtūm ſupantē non obſtante regula Par eſt cum mute. f ¶ Celtiber eſt qdam populus. lacer. i. laceratus liber. i. igenuus. ſocer. i. pr̄ uxoris uel mariti iber ppl's hiſpanie: atqꝫ ꝑ ⁊. tu memēto eſſe memor huius noīnis pſbyter cū hoc noīe mulcibero. q2 oīa iſta hn̄t gtūm ſupantē ntūm. Preſbiter dr̄ latine ſenex. Mulciber dr̄ q̄ſi mulcēs ferrū imbri. ⁊ idē ē qđ ferarius faber
g ¶ Dicit ꝙ nomē dexter aliquando facit dextri. ⁊ ſic habet gtūm ſupantem aliqn̄ facit dextri. ⁊ ſic non habet genitiuum ſupantem. h ¶ Snīa eſt talis. uidelicet. ꝙ cetera noīa ſcđe declinationis: in er terminata q̄ nō pn̄t ꝯprehendi in regulis ꝑdictis ſunt eq̄lia in ntō ⁊ gtō. ut ager agri. faber fabri. Conſtructus ē talis. Tu dic cetera a predictis cuꝫ muta. ſcilicet precedente eſſe equa. ideſt equalia in ntō ⁊ genitiuo.
i ¶ Quia ſupius dixit ꝙ illa noīa q̄ dāt ius i gtō creſcūt: iō ſpecificat i iſtis vſib' q̄ ſūt illa noīa q̄ dāt ius. Et dicit ſic. Iſta noīa. vꝫ. unus ⁊ ullus: uter ⁊ nullus: ſolus ⁊ alt' totus dāt genitiuos i ius. Tu ēt adde his ꝑdictis alius qđ facit ali'. Sꝫ dimiſſis alijs q2 clara ſūt: attēde ſup h̄ nomē alius. cuius genitiuus uidet eſſe equalis ntō. Rn̄de ꝙ ſi nō creſcit in ſyllabis: creſcit tn̄ in tpībus: q2 ꝓducit in gtō. ⁊ in ntō breuiat deīde

dicit Auctor. Mãqʒ.i.certe.iſta.ſ.noia.tenẽt ſecũdã normã pronominis.i. variant ad modũ ſecũdi modi pronominis. Et ſi queraṫ vtruʒ ſint noia vel pronomia. reſponde nomina naturam pronominis ſapientia in modo declinandi: ꝛ in modo ſignificandi.
a ℂ Quaſi dicat. Nomẽ ſecunde declinationis in eus terminatũ hʒ dupliceʒ gtũm.ſ. eos vel ei. vt hic theſeus: gtõ huius theſei vel theſeos. Et hoc more pelaſgi.i.greci.
b ℂ Dicit ꝙ cũ pro qñ bina.i.i.geminũ i daṫ in gtõ: ſuprema.i. vltima i aliqñ iaciṫ.i. abijciṫ. Et hoc fit cã metri: vt in verſu. Quid timeas nõ eſt: antoni ſcripta leguntur. poniṫ antoni pro antonij. c ℂ In hoc verſu ponit regulã de datiuo ꝛ ablatiuo ſingularibus ſecunde declinationis dicẽs: Tertiꝰ .i. datiuus poſuit o .i. terminaṫ i o: vt dño: qʒ .p ꝛ ſociauit ſibi ſextũ.i. ablatiuũ hoc ẽ eadẽ terminatiõe.ſ.in o vt dño
d ℂ Hic ponit exceptionem a regula datiui. ꝛ dicit. Sed tu dabis i terno.i. datiuo: cũ pro qñ feceris ius in gtõ vt vnus vnius vni. alter alterius alteri.
e ℂ Hic ponit regulaʒ de actõ dicens. Quartus.i. accuſatiuus retinet um vt actõ hũc magiſtrum. Deinde põit vnũ notabile ſiue vnã regulã validã in q̃libet declinatione dicens. Sʒ ꝓuideamus .i. ꝓuidentiã hẽamꝰ in neutris. In ipẽ.n.neutris ꝓuideamus cuiuſcũqʒ declinatiõis ſint. Nos decet dare primũ.i.ntũm cũ q̃rto.i.actõ: qʒ .p ꝛ qnto.i. vocatiuo vno ſono. .i.ſub vna terminatiõe.q.d. ꝙ noia neutra hñt ntũm actũʒ ꝛ vocatiuũ ſimiles in oĩ declinatiõe. In pͥma vt hoc paſca: vocatiuo o paſca. In ſecunda hoc ſcamnũ actõ hoc ſcãnum. vocatiuo o ſcamnum. In tertia hoc thema: actõ hoc tema. vocatiuo o thema. In q̃rta hoc cornu. actõ hoc cornu. vocatiuo o cornu. In qnta vͦo nõ ẽ exemplũ. qꝛ nulla noia neutra repiunṫ qnte declinatiõis. f ℂ Tu iunges on grecis noibus i actõ ſingulari q̃ſi dicat ꝙ noia greca ſe declinatiõis ꝑter generalẽ determinationẽ pñt actũʒ i on terminare. vt hic menelaꝰ actõ hũc menelaũ vł menelaõ. Et hoc ẽ qd dicit: menelaõ tibi teſtis
g ℂ Sententia talis ẽ ꝙ qñ nominatiuꝰ deſinit in eus: q̃rtus.i. accuſatiuꝰ fit aliqñ ꝑ a vt hic theſeus: actõ hũc theſeũ vel theſea. h ℂ Hic auctor ponit regulã de vocatiuis ſingularibꝰ ſe declinatiõis: ꝛ dicit. Rectus.i. ntũs i er terminatꝰ vł in vm facit qntũ.i. vocatiuũ ſibi ſimilẽ: vt hic magiſter: vtõ o magiſter: ꝛ hec doꝛtiũ vtõ o doꝛtiũ. ꝛ hoc philoꝛtiũ ꝛ gliceriũ q̃ ſũt noia greca. i ℂ Dicit ꝙ ꝓpria noia in er terminata aliqñ faciũt vocatiuũ in re. vt hic leander vtõ o leãder vel leandre. Et hoc fit ꝑ figurã q̃ dĩ metathẽſis: methateſis nihil aliud ẽ q̃ʒ trãſpoſitio lrãx: Cõſtructus talis ẽ. Tu repis qñ qʒ re in vtõ ex er.i. ex ntõ terminato in er ꝑ methateſim.i. ꝑ illã figurã q̃ ſic nominatur.
k ℂ Ideſt nomina terminata in eus diphthongo faciunt eu in vocatiuo. vt hic theſeus. vocatiuo o Theſeu: quaſi grecus. ideſt ſecundum grecam declinationem.
l ℂ Ideſt noia propria terminata in ius in vocatiuo remota us faciũt in i. vt hic antonius. vtõ o antoni. Et hoc in nominibus proprijs terminatis in ius. Cõſtrue ſic: Quintus tenet i: cum pro quando ꝓprium ſcilicet nomẽ dat ius iaciens: ideſt abijciens us.

Eus dat e i vel eos[a] genitiuo more pelaſgi.
Cum datur i bina[b] iacitur quandoqʒ ſuprema
Tertius o poſuit[c]: ſextumqʒ ſibi ſociabit
Sed dabis i terno[d] cum feceris ius genitiuo
Um retinet quartus[e]: ſed neutris prouideamus
Primũ cum quarto quintoqʒ ſono dabis vno
On iunges grecis[f]: menelaon ſit tibi teſtis
Eũ tenet eus rectus:[g] aliquando fit ꝑ a quartus
Rectus in er vel in vm[h] ſimilem facit ſibi qntuʒ
Ex er quandoqʒ[i] per metatheſim reperis re
Recti diphthõgus[k] dabit eu qntọ quaſi grecus
Cũ propriũ dat ius tenet i[l] quintus iaciens vs

eos. Es. ei. apocope i
Datiuus o
Ablatiuꝰ
Dtũs .i. Accatiuꝰ um. Sʒ neutra nota: qꝛ vnã hʒ terminationem in ntõ actõ ꝛ vtõ in omni declinatione.
On i grecis.
er
Uctũs um.
Er re.
Eus eu.
Jus.

a ℂ Ideſt cetera noīa ſe declinatiōis q̄ nō pnt ɔtineri ſb aliq̄ regula p̄dictaꝝ formāt vocatiuū a ntō mutando us in e. vt dñs vs in e fit domine. vicarius us in e vicarie. b ℂ Dicit auctor ꝙ nomina que in littera ponuntur non penitus ſeruant regulā predictam quia filius facit o fili ⁊ aliquando filie. tunc ſeruat regulam. deus o deus: agn⁹ o agne vel agnus. vulgus o vulgus: pelagus o pelagus: populus o populus: fluuius o fluuius chorus o chorus. Ordina ſic litteram. Quintus caſus. ideſt vocatiuus huius nominis: filius habet fili. deus o deus in vctō ⁊c. c ℂ Inquit auctor. noīa terminata in vs longā termināt vtūm in v. Unde i Mar. Nec te tua plurima panthu Labentem proprias: nec apolinis inſula texit.

Us mutabis in e[a]: ſic formas cetera recte.
Quintus habet caſus[b] fili deus agne vel agnus
Et vulgus pelag⁹ populus fluuiuſq3 choruſq3
Cu3 propriu3 longā dabit[c] vs u qntus habebit
P Rimo plurali[d] quinto ſimul i ſociabis.
Hos caſus neutris[e] q̄rtūq3 decet p a pōi
Excipis ambo duo[f]: tamen eteroclita pono
Dic niſi conciſis horum[g] fieri genitiuis
Tertius is finit[h] ſextumq3 ſibi ſociabit.
Os faciet quartus[i]: niſi neutris a damus illis.
o Dabit eque vel[k] a tibi declinatio terna.
. C iunges a vel e[l]: d vult i ſola preeſſe
L cum vocali: patietur qualibet addi.

d i Deſt nomia ſecunde declinationis in p̄mo plurali hoc eſt in ntō: ⁊ qnto. i. vtō faciūt i productam: ⁊ hoc intellige in maſculino feminino ⁊ ɔmuni gener̄. Et pluraliter ntō hi domini. pluraliter ntō he papyri: pluraliter ntō hi philoſophi. In neutro aūt gn̄e ſtati3 regula dabit ⁊ doctrina. Cōſtrue ſic Tu ſociabis i p° pl'ali. q3 pro ⁊ quinto. i. vtō. e ℂ Senſus eſt ꝙ nomina ſecunde declinationis neutri generis i nomiatiuo accuſatiuo ⁊ vocatiuo pluralibus faciunt in a. vt pluraliter nominatiuo h̄ ſcāna: accuſatiuo hec ſcāna. vocatiuo o ſcāna. Textus vero ſic ordinatur. Decet ideſt debitū eſt: hos caſus p̄dictos. v3 ntūm actūm ⁊ vtūm poni. i. terminari p a neutris. i. oībus noībus neutri gn̄is. f ℂ Quaſi dicat ꝙ hec duo noia ambo ⁊ duo excipiunt̄ a regula predicta. q: deberent facere amba ⁊ dua in neutro genere ⁊ non faciunt. tam̄ heteroclita ſunt. ac de ipſorum declinatione tractabitur in capitulo heteroclitorum. g ℂ Auctor ponit regulam de gtō plurali ſe declinatiōis ⁊ dicit. ꝙ genitiuus pluralis ſe declinatiōis facit orū vt dominoꝝ: niſi ſint ſyncopa. i. ſyncopata. Lr̄a ſic ordinat̄ Tu dic orum fieri genitiuis pluralibus ſecunde declinationis. niſi in conciſis. ideſt ſyncopatis. vt deum pro deorum. h ℂ Tertius ideſt datiuus pluralis facit is. vt datiuo his dominis: q3 pro ⁊ ſociabit ſextum ideſt ablatiuum ſibi hoc eſt in eadem terminatione. vt ablatiuo ab his dominis: Quaſi dicat ꝙ datiuus ⁊ ablatiuus pluralis ſecunde declinationis faciunt in is. i ℂ Quartus. i. accuſatiuus facit os vt dominos. niſi in nominibus neutris que non faciunt accuſatiuu3 in os. Sed nos damus illis. ſcilicet neutris. a. vt Accuſatiuo hec ſcamna.

k t Ertia declinatio dabit. i. habebit has terminationes in ntō caſu ſingulari v3 o vt ſermo: e vt mare: a vt thema. Et multas alias habet vt patebit inferius. l ℂ Inueniuntur ēt terminata in c precedente a vt lac lactis: vel p̄cedente e: vt alec alecis. Et hoc eſt qō dicit. C iunges a vel e. Inueniunt̄ etiam terminata in d ſola i p̄cedente. vt dauid. nec pōt alia vocalis precedere d. ideo dicit. d. vult i ſola preeſſe. m ℂ Inueniunt̄ quoq3 termiata in l q̄libet vocali p̄cedente: a vt aial: e vt mel. i. vt vi

Us e
Exceptio
Ntūs
i.
vctūs
Neutra a
Ambo
duo
um.
Gtūs
orū
Dtūs
is
Ablatiu⁹
Actūs os
de tertia declinatione. a
Ntūs e
o
Ac. ec. id
Al. el. il.
ol. vl.

gil.o vt ſol: v vt conſul. Ideo dicit.l.i.iſta litterra l patietur addi cũ qualibet vocali Et eſt ſciendũ q vocales ſunt quinqꝫ.ſ.a.e.i.o.u. a ℂ Inueniũť ẽt terminata in n q̃libet vocali precedẽte preter u. Exemplum de a vt titan.ideſt ſol de e vt nomẽ.de i. vt delphin.de o: vt demon. Expone igiť ſic. Tu non iunges hãc litteram n huic voca li u.ſed bene cum reliquis vocalibus ſcilicet.a.e.i.o b ℂ Inueniunť ẽt terminata ĩ r litteram qualibet vocali precedente a: vt torcular.e vt pater.i vt martyr.o vt ſoror u vt murmur. Textus autem ſic exponitur. Tu iunges r.cuilibet vocali. Inueniunť quoqꝫ terminata in s qualibet vocali precedente.a vt pietas.e vt ſedes.i vt lis:o vt flos:u vt rus. Et hoc ẽ q dicit tu addes s inſup oĩbus vocalibus.

An.en.in on.
Ar.er.ir. or.ur.as. es.is.os. us
Abs.ebs ibs.obs. ubs.
Uls.
Ems.
Ans.ens ins.ons. uns.
Aps.eps ips.ops.
Ars.ers. ors.urs.
Aes.aus
Irps.ut
Ax.ex.ix. ox.ux.
Alx.anx. arx.unx.
Gtũs nominis facit tis
E is

c ℂ Dicit Auctor: q iſta littera s.datur ſoci ata omnibus vocalib⁹ prepoſita b.a.vt arabſ ⁊ eſt quidã populus.e vt celebs: ideſt caſtus i: vt calybs: ⁊ eſt genuſ ferri.o vt ſcrobs.ideſt foſſa maxime illa quã ſcrophe faciunt v: vt vrbs.

d ℂ Dicit Auctor q̃ etiam inueniuntur iſte due terminatiões: vls ⁊ puls .i. pulmentum. ſimplex ex farina: ⁊ inueniť hec terminatio. ems vt hyems.

N u non iunges [a] reliquis vocalibus addes.
Cuilibet r iunges [b]: s inſuper omnibus addes.
B quoqꝫ prepoſita [c] dať omnibus s ſociata.
Uls vt puls ſeqtur [d]: ſꝫ ems vt hyems reperiť.
S ſi preponas n [e] omnibus addere debes
Non u, ſed reliquis [f] s p preunte locabis
Non i ſed reliquę: [g] preunt r s ſociãte.
Dicim⁹ aes vt praes [h] aus vt laus iũgere debes
Irps vt ſtirps iunges. [i] u ſolam t ſociabis.
X cum vocali [k]: patietur qualibet addi.
Alx dabit ãx arx vnx vt calx lãx arx quoqꝫ ꝯiũx
f Ormat nomen in a [m] gtũm tis ſibi iuncta
Is facis ex e [n]: vel vti mare ſiue cubile

e ℂ Sentẽtia talis eſt q ſi tu p̃pones hãc litterã n huic littere s: tu debes addere omnibus vocalibus: exemplum de a. vt glans ⁊ eſt fructus quercuum: de e vt mens de i vt lins: vt tirins. de o vt mons. de u vt quincons quinconcis ⁊ deuns deuncis.
f ℂ Tu locabis hãc litterã s: non cum iſta vocali u: ſed bene cum reliquis precedente p exẽpla patẽt a: vt daps.e. vt adeps.i.pinguedo farine vel alterius rei.i vt ſtips.i. obolus.inde venit hic ſtipus ſtipi.i.mendicus o vt ops. g ℂ Senſus ẽ q iſta vocalis i.nõ preit.i.non precedit hanc litteram rs. ſociãte.i.ſequente.ſed reliquę vocales bene preeunt.i.precedunt rs ſociante. vbi gr̃a a: vt ars.e vt iners.o vt mors.u vt tiburs nomẽ fluuij. h ℂ Sẽſus ẽ q inueniũť terminata ĩ a es. vt praes. ⁊ aus vt la⁹
i ℂ Tu iunges predictis terminatiõibus irps vt ſtirps. ideſt progenies vel trũcus arboris. Tu ſociabis u ſolam ⁊ non aliam vocalem huic littere t. vt caput.
k ℂ Senſus eſt: q iſta littera x patietur addi.ideſt poterit iungi cum qualibet vocali: exemplum de a vt pax.de e. vt rex.de i. vt nix.de o. vt nox.de u. vt nux.
l ℂ Senſus ẽ q noia tertie declinatiõis dabunt in ntõ caſu ſingulari has terminationes.alx vt calx.i.extrema ps plante vel cementum.anx vt lanx.i.lat⁹ diſcus.arx. vt arx.i.cochlea.ſ.turris.vnx. vt ꝯiũx.i.marit⁹ vel vxor.⁊ ſic ſumũť tminatiões tTie de.
m i In iſta parte auctor ponit regulam de genetiuo veniente a nominatiuo in a.Et dicit ſic. Nomen terminatum in a. format genetiuum hac ſylaba tis. iuncta ſibi. vt hoc thema addita tis: fit thematis.
n ℂ Hic ponit regulam de gtõ veniente a ntõ terminato in e. Et ſic exponiť lr̃a.tu facies is ex e.i.ex noĩe termĩato in e.q.d. q noĩa in e terminata mutãt e in is.formando

gtūm ſingularem. veluti mare e: in is: fit maris ſiue cubile e in is fit cubilis. i. lectus.
a ℂ In hac parte auctor ponit regulam de gtō veniente a ntō terminato in o: ⁊ dicit ſic. Tu habes in gtō ſingulari tertie declinationis: onis penultima producta ex o. i. ntō terminato in o vt ſermo ſermonis. Deinde ponit exceptionē dicēs. ſꝫ do ⁊ go femineo genere pficit gtūm in inis penul. corr. vt dulcedo dinis. ⁊ caligo ginis: nemoqꝫ pro ⁊ homo ſociat̄ pdictis: qꝛ vtrunqꝫ facit gtūm in inis penul cor. vt nemo neminis. ⁊ hō hominis. Et illa q̄ ſequunt̄ in lr̄a ſociant̄ pdictis. vt ordo ordinis: ⁊ margo marginis: ⁊ ē ſpaciū qđ circū circa lr̄as vel fluuios ē. Cardo cardinis ē ferrū ſuper quo voluit̄ hoſtium. Inuenit̄ etiā cardo cardonis. ⁊ ē q̄dam herba ſpinoſa. Turbo turbinis ē turbatio maris uel alius rei. Uirgo facit uirginis: ⁊ apollo apollinis. i. ſol brito facit britonis: quidaꝫ populus: Caro ēt excipit̄ qđ facit carnis: ⁊ nō caronis. Ideo dicit caro carnis.

Onis habes ex o[a]: ſed inis do perficit ⁊ go
Femineo genere nemo ſociatur homoqꝫ
Ordo vel margo cardo cum turbine virgo.
Sic ⁊ apollo facit brito britonis caroqꝫ carnis.
Lac lactis ponit:[b] allec allecis habebit
Is poſt l pone:[c] ſed lis mel felqꝫ dedere.
Al alis longam[d] dat neutrum cetera curtam.
Curtam pone ſalis[e]: longam dat elis ⁊ olis.
Ul dat vlis[f]: il ilis conſul pugil tibi teſtis.
An erit is iuncta[g] fietqꝫ penultima longa
E ſuper n dat inis curtam[h] ſed deme lienis
Renis ſirenis[i]: ſplenis. ſed in dabit inis

O onis
Do inis
go.
Ac ctis
Ec ecis
L lis
Al a'is
El elis
Ol olis
Ul ulis
Il ilis
An anis
inis.
En enis.
In inis.

b ℂ Dicit ꝙ hoc nomē lac habebit lactis i gtō ⁊ hoc nomē alec habebit allecis: ⁊ ē quidā piſcis q dr̄ ad liquorē ſalſamentoꝝ eē idoneus.
c ℂ In hac pte auctor ponit regulam de gtō ueniente a ntō terminato in el: ⁊ dicit ſic. Tu pone is poſt l quaſi dicat ꝙ noīa terminata in l faciūt gtūm addendo is. Ut animal addita is fit animalis Sed mel ⁊ fel excipiunt̄: qꝛ ſuſcipiunt lis in gtō. ut mel addita lis fit mellis: fel addita lis fit fellis. Et hoc eſt quod dicit. Sed lis mel felqꝫ dedere. d ℂ Nomē neutrū in al terminatū dat alis longam in gtō. ut aīal aīalis penul. pdu. Cetera. ſ. q̄ non ſunt neutra dant alis curtam in genitiuo. ut animal animalis: ⁊ eſt proprium nomen uiri.
e ℂ Excipitur hoc nomen ſal quod q̄uis ſit neutri generis. tamen corripit penul. et ideo dicit. Curtam pone ſalis idest penul illius genitiui. Inuenitur etiaꝫ ſal maſculini generis. ⁊ tunc tenet illam regulam. Cetera curtam. Longam dat elis ⁊ olis. idest genitiui terminati in elis ⁊ in olis: dant penul. longam. ut michael michaelis. ſol ſolis.
f ℂ Dicit ꝙ nomen terminatum in ul dat ulis in genitiuo: ⁊ nomē terminatū in il dat ilis in genitiuo utrobiqꝫ penultimam corripiendo: conſul conſulis: ⁊ pugil pugilis ē tibi teſtis. i. in exemplū. Et eſt conſul ille q donat conſiliuꝫ: pugil ē ille q pugnat cū alio.
g ℂ In hac pte auctor determiat de gtō ueniente a ntō termiato in an: ⁊ ſic dicit. An erit is: iūcta. i. hec termiātio is: erit iuncta an. i. ntō termiato in an: ⁊ hoc ītellige formādo gtūꝫ. ut titan addita is fit titanis: penul pducta. Et ideo dicit: fietqꝫ penultia lōga
h ℂ Hic auctor determiat de gtō veniente a ntō termiato in n pcedēte e. ⁊ dic ſic e ſup n. i. nomē terminatū in n pcedēte e dat inis curtā in gtō. ut nomē nominis. Deinde ponit exceptionē dicēs. ſed deme. i. excipe a regula pcedēti hoc nomē lienis. Et declinat̄ hic lien lienis ⁊ eſt quoddam inteſtinuꝫ deberet. n. facere liinis penul correpta: ⁊ facit lienis penul. produ. Excipiuntur ſimiliter illa que ponuntur in littera ſequenti.
i ℂ Renis declinat̄ ſic: hic rē renis: ē qđdā inteſtinū aīalis i quo ꝯſiſtit uirtualr̄ luxuria viroꝝ. Sirenis āt ſic declinat̄. hec ſirē ſirenis. ē nympha marina. Splenis decli

nanť ſic. hic ſplen ſpenis. eſt qδ dã inteſtinũ aĩalis. a quo ꝓuenit riſus. Sȝ in dabit iniſ
Dicit auctoꝛ ꝙ nomẽ i in termiatũ dabit inis ĩ gtõ penul ꝓdu. vt delphin delphinis.
a ℂ In hac pte auctoꝛ determiat de gtõ veniẽte a ntõ termiato in on dicẽs. On. i. ntũs
ĩ on tminat⁹ copulat ſibi hãc determinationẽ is foꝛmãdo gtũm. vt demõ demõis. De
inde põit exceptionẽ dicẽs. ſȝ q̃dam ꝓpꝛia dãt tis. vt demophon tis. ꝓpꝛium nomen.
b ℂ Quia magiſter imediate fecit mẽtionẽ de noie ꝓpꝛio. nunc declarat qd ſit ꝓpꝛiũ
nomẽ dicẽs: ꝙ illud eſt nomẽ ꝓpꝛiũ: qδ nõ impoꝛtat plures res vniuoce. i. ſb vna vo-
ce ⁊ inſtitutiõe: ⁊ nõ ſignificat duo in vno ſenſu: vt petr⁹. Oꝛdĩa ſic lr̃am. Illud ſupple

On ſibi copula is[a]: ſed quedam pꝛopꝛia dant tis
Quod nomẽ pꝛopꝛiũ[b] quod nõ ita ſit tibi notũ
Id pꝛopꝛium dices quod nõ notat vniuoce res
Plures: nanq̃ȝ duo ſenſu non ſignat in vno.
Non licet vniuoce pꝛopꝛium[c] tibi plura notare
Appellatiuis varias[d] res vniuocabis.
Is poſt ar pone:[e] ſed ſar facit r geminare.
Que pꝛimaria ſunt niſi naris[f] curta manebunt.
In deriuatiuis neutris[g] pꝛoducitur aris.
Primitalis erit vox:[h] in qua dicitur eſſe
Primum pꝛopoſite data ſignificatio ſecte.
Eſt deriuatiua vox[i] que deſcendit ab illa.

On onis
ontis.

De q̃lita te nois.

Popꝛia. qualis.

Appella-tiuoꝝ qua litas

de ſpetie p̃mitiua

de ſpecie d̃riuatiua

nomẽ qδ eſt ꝓpꝛiũ ſit
notũ. i. manifeſtũ ita vt
ſeqť. Supple illud qδ
non eſt ꝓpꝛium Immo
appellatiuũ ſit tibi no
tũ ita vt ſeqtur. Tu di
ces id eẽ ꝓpꝛiũ nomẽ
nõ ſignificat duo ĩ vno
ſenſu. i. ſignificato. q̃ſi
dicat: nomẽ nõ ꝓpꝛiũ
debet impoꝛtare pluſ
q̃ȝ vnam rem: p vnam
impoſitionem. Sed ſi
opponatur. q: ſi contin
gat duos vniuoce ba-
ptizari ⁊ ambos. Gre-
gorius noiari. li. Gre-
goꝛius duo ſignificat i
vna impoſitiõe. Volũt
aliq dicere. ꝙ Gregoꝛius in aliis eſt ꝓpꝛiũ: ⁊ in iſtis appellatiuũ. Alij tñ dñt ꝙ in iſtis
⁊ in aliis ꝓpꝛiũ ẽ: licet duos ꝯtingat vel plures in eodẽ noie ſimul ⁊ ſemel baptizari vł
noiari: nihilominus attẽto baptiſmat̃ lauacro illis duob⁹ vel plurib⁹ ſigilati infuſo no
mẽ qδ ꝯmuniter imponiť vnicuiq̃ȝ: eſt pꝛopꝛium ⁊ non appellatiuum. Ideo ſequitur
c ℂ Nõ licet: ideſt nõ eſt debitũ ꝓpꝛiũ nomẽ notare. i. impoꝛtare plura tibi vniuoce:
ideſt ſub vna voce ⁊ inſtitutione: ſed bene equiuoce. i. ſub diuerſis impoſitionibus
d ℂ Tu vniuocabis. i. ſub vna voce ⁊ inſtitutione vocabis. i. ſignificabis vel ipoꝛta
bis varias res appellatiuis: h̃ ẽ in appellatiuis nomib⁹: q̃ſi dicat. ꝙ nomẽ appellatiuũ
ẽ illδ qδ vniuoce pl'a ſignificat: vt homo. Et ſic pȝ dr̃ia inter ꝓpꝛium ⁊ appellatiuum.
e ℂ In hac pte Auctoꝛ determinat de gtõ veniente a ntõ terminato in ar: ⁊ dicit ſic.
Tu pones is poſt ar. i. poſt nomẽ in ar terminatũ debes addere is foꝛmando ei⁹ gtũm
vt toꝛcular addita is ſit toꝛcularis. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs. ſed far fac. r. ge-
minare: in gtõ. vt far. gtõ huius farris. ⁊ hoc ad dr̃iã faris v̈bi: qδ ſcribiť p ſimplex r.
f ℂ Modo vult auctoꝛ oſtendere quãta ꝓferri debeat penul. genitiui nominatiui ter
minati in ar. Et dicit. illa q̃ ſunt p̃maria. i. p̃mitiua: manebũt curta in penul. genitiui.
vt nectar nectaris. i. dulcedo: niſi nar naris nomẽ fluuij qδ lõgať q̃uis ſit p̃mitiuum.
g ℂ Dicit qδ penultima genitiui in aris termiati pꝛoducitur in neutris nominibus
deriuatis. hoc eſt deriuatiue ſpẽi. vt toꝛcular toꝛcularis: ⁊ dicitur a toꝛqueo toꝛques.
h ℂ Quia in p̃cedenti regula magiſter fecit mẽtionẽ de p̃mitiuis ⁊ deriuatiuis. iδ nũc
declarat qd ſit vox p̃mitiua dicẽs. Vox p̃mitialis. i. pꝛimitiua erit illa in q̃ ſignificatio
ſecte. i. ſignificatiõis p̃mum ꝓpoſite diciť eſſe data. verbi gr̃a: q: p̃mo impoſitum fuit
ad ſignificandũ talẽ reȝ eius ſignificatum a nullo alio dependet: iδ diciť pꝛimitiuum.
i ℂ Quaſi dicat ꝙ illa vox. i. dictio q̃ deriuať ab illa. ſ. voce p̃mitiua ẽ d̃riuatiua vt ab

hoc nomine martinus deriuatur martineus vel martinianus na. num: poſſeſſiuum nomen: ideo dicit deriuatiuū: q: deſcēdit ab illo. a ℂ In iſto verſu ponit vnū notabile multū vtile: qđ exponit ſic quantū ad litteram. Tu formabis compoſitiua. i. dictiones compoſitas norma. i. ſcđm normā ſimpliciū: quaſi dicat ꝙ compoſita variant ⁊ formantur ſcđm eoꝝ ſimplicia: verbigratia: pater eſt dictio ſimplex: ⁊ facit patris in gtō ita eius ꝯpoſituꝫ ꝯpater facit ꝯpatris. Ualet ēt in genere. Nam ſicut mater eſt ge. fe. ita commater eſt ge. fe. Ualet ēt in prolatione ſyllabaꝝ. Nam ſicut mater ꝑdu. primā ſyllabam. ſ. ma. ita eius compoſitum. ſ. cōmater ꝑdu. eandem: valet ēt in variatiōe vboꝝ. Naꝫ ſicut facio cis. facit feci in p̄terito ita inficio eius ꝯpoſitū facit infeci. Ueruꝫtn̄ h̄ notabile varias patiť exceptiones: q̄ ſuo loco ⁊ tpe diſtinguētur.

Simplicium norma[a] formabis copoſitiua.
Dictio compoſitam[b] dicetur habere figuram.
Quā licet in geminas partes diſtinguere quaꝝ
Significata gerit vox deſignanda per ipſam.
Non poteris tale[c] ſub ſimplici ſciſma notare.
Et dices epatis[d]: iubaris cum nectare ponis
Aſparis vſus habet[e] ⁊ boſtaris additur iſtis.
Er tibi prebet eris[f]: cer mobile vertitur in cris

Regula. ꝯpoſitorū de figura. cōpoſita.

b ℂ Quia magiſter fecit mentionē de ꝯpoſitis ⁊ ſimplicibus. nūc declarat: qd ſit dictio cōpoſita: ⁊ q̄ ꝯditiones in ea requiruntur. dicit igiť ſic. Illa dictio dicetur

ſie figura ſimplici.

Er. eris. Cer. cris

h̄re figuram ꝯpoſitā quam dictioneꝫ lꝫ diſtinguere: h̄ eſt diuidere in geminas partes. Nā oīs dictio ꝯpoſita pōt diuidi in duas ptes: quaꝝ ptiū vox deſignāda per ipaꝫ dictionē ꝯpoſitā gerit. i. importat ſignificata: vt magnanimus qđ ꝯponiť ex magnus corrupto: ⁊ animus: vtraqꝫ. n. ps gerit ſignificata illius dictiōis ꝯpoſite. Magnanim⁹. n. ſignificat grādem aīo. ⁊ Magn⁹. n. ſignificat grandē ⁊ animus mentē ſiue animuꝫ. alr̄. n. nō eſſet dictio ꝯpoſita. niſi poſſet diuidi in duas ptes. vt dcm̄ eſt: vbi gr̄a: magiſter bene pōt diuidi in duas partes. ſ. magis ⁊ ter. bene. n. magis ſignificat plus ⁊ ter tribus vicibus: tn̄ nō ſunt figure ꝯpoſite: q: illa ſignificatio nō corrn̄det ſignificato illius dictionis ꝯpoſite. ſ. magiſter qđ ſignificat eruditorem ⁊ rectorē. c ℂ Tu nō poteris notare. i. inuenire tale ſciſma. i. talem diuiſionē ſub nomine ſimplici q̄ſi dicat: ꝙ nomina ſimplicia non poſſunt diuidi ſicut compoſita. d ℂ Reuertitur ad ꝓpoſitum illius regule. In deriuatiuis neutris. Excipiendo auctor aliqua noīa regulam nō obſeruantia: dicit itaqꝫ: ⁊ tu dices epatis in gtō huius nominis: epar qđ ſignificat ficatum: ⁊ excipiť a regula generali. Is poſt ar pone: deberet enim facere eparis ⁊ facit epatis. Iubar iubaris: ſplēdor oīs. proprie luciferi. vel coma alicuius animalis: plerumqꝫ veneris ſtella: ⁊ excipiuntur a regula. In deriuatiuis. Nectar. i. dulcedo. etiam excipitur a regula. In deriuatiuis: q: cum ſit neutrum ⁊ deriuatum a necto. tis. xum. corripit genitiuū. vꝫ. nectaris: ⁊ idē ē qđ dulcedo. Ideo dicit auctor. Iubaris cū nectare ponis. e ℂ Dicit auctor ꝙ iſta duo noīa boſtaris ⁊ aſparis breuianť in gtō. Ideo dicit vſus habet boſtaris. Aſpar eſt paries factus ex terra viſcoſa. vel aliud factuꝫ cā ſummitatꝭ Boſtar eſt propriū nomē: ⁊ cor genitiuū ſed aliqn̄ ē locus bouꝫ: ⁊ tūc produ. genitiuum vn̄ verſus. Cū boſtar preſepe notat ꝑduciť aris. Cum ꝓpum nomē tūc breuiať aris. f ℂ In hac parte auctor tractat de gtō veniēte a ntō terminato in er dicens. Er. i. nominatiu⁹ tertie decli. i er terminat⁹ p̄bet eris in gtō penultimā corripiēdo. vt aer ris. Deinde ponit aliā regulā ꝑ modū exceptiōis dicēs: cer mobile. i. nomen adiectiuum tertie decli. in cer terminatū vertiť. i. mutať in cris in gtō: vt acer cer in cris fit acris vn̄ Dr̄ arbor acer. vir fortꝭ iꝓbus acer. Pro p̄mo dat eris. ſed ꝑ reliqs tibi dat cris Et mouetur. hic acer: hec acris. ⁊ hoc acre. Dicitur etiā acer ſubtilis ⁊ acutus igenio.

a ℭ Dicit auctor q nomina tertie decli. in ter deſinẽtia mutant ter per tris in gtõ. vt pr̃ ter p tris fit patris. Ideo dicit. Tu forma ter. i. nomẽ in ter terminatũ p tris in gt̃o Deinde ponit exceptionẽ dicens. Jupiter ⁊ later ſint extra. i. excipiantur a regula: qz iupiter deberet facere iupitris ⁊ facit iouis: later deberet facere latris ⁊ facit lateris. b ℭ Excipiuntur etiam ab illa regula. Ter per tris forma. lynter lynteris panther pã theris: ſtater ſtateris character characteris: ether etheris: ⁊ crater crateris. deberet .n. facere gtũm in tris. ſz faciũt aliter. Deinde dicit. p bris formabit̃ imber. i. hoc nomen imber facit imbris. Et eſt exceptio ab illa regula. Er tibi prebet erit. deberet .n. facere imberis ⁊ facit imbris. Et ſua ↄpoſita ẽt excipiunt̃. qz faciũt genitiuum in bris. vt nouember nouẽbris: ⁊ decembor decẽbris. Uer ⁊ mulier dabunt eris. Uer ⁊ mulier excipiuntur ab illa regula. Er tibi prebet eris. deberet .n. corripere penul: gti ⁊ producunt. Nota luter eſt lauatorium ⁊ qd̃cunqz vas purgandis ſordibus aptum. Mihi placet in contextu ſit lynter ⁊ non luter. Panter eſt genus lupi. ſtater eſt quoddam pondus. i. medietas vncie appendens aureos tres: caracter grece imago nomus vultus. effigies: forma. vel ſtilus: figura lr̃a: ferrum quo note aialibus inurunt̃. Unñ ⁊ ipa nota vel ſignũ character dr̃. Ether ẽ ſupius elementũ. ſ. ignis dr̃ ẽt ſupior pars aeris. Crater ẽ genus calicũ. i. poculor: duas h̃ns anſas: ⁊ ſiñ anſis vas magnũ ad bibendũ aptũ deſignat̃.

Ter tris.	Ter per tris forma[a]: ſint iupiter ⁊ later extra.
	Et linter: panther[b]: ſtater: his iunge caracter.
Ber bris	Ether: ⁊ crater: per bris formabitur imber.
	Et ſua compoſita: ver ⁊ mulier dabit eris.
Ir iris	Ir breuiabit iris[c]: martyr fiet tibi teſtis.
	Is poſt or iunge[d]: cor cordis debet habere.
Or oris.	Mas:[e] aut cõmune dabit oris: femineumqz.
	Format oris retor[f]: mẽor: arbor neutraqz caſtor
Ur vris.	Et quedã propria: velut hectoris addeqz neſtor
	Ur tibi prebet vris[g]: ſed fur ſubdit tibi furis
Ur oris.	Robur format oris[h]: ebur: iecur: ⁊ femur addiſ

c ℭ Dicit q noia terminata i ir faciũt gtũm in iris penul: correpta: vt martyr martyris. d ℭ In hac pte auctor ponit regulã de gtõ veniente a ntõ termĩato in or dicẽs. Tu iunges hãc terminationẽ is poſt or. i. poſt nomẽ in or terminatũ: vt marmor addita is fit marmoris: ⁊ color: addita is coloris. Sz cor excipit̃ qd̃ facit cordis in gtõ. e ℭ Dicit auctor q noia terminata in or maſculini feminini ⁊ communis generis pducũt penultimã genitiui vt dolor doloris: ſoror ſororis. melior melioris. f ℭ Hic auctor ponit exceptionẽ a regula pdicta. ſubiungens regulã de neutris ⁊ de hoc nomine caſtor. Et dicit format oris rhetor. i. hoc nomẽ rhetor corripit penul. gti: qz̃uis ſit maſculini gene. ⁊ eſt rhetor q rhetoricam artez docet. Et illa q̃ ponunt̃ in littera corripiunt penul: gti: vt hic ⁊ hec memor. hui⁹ ris hec arbor hui⁹ arboris. Et neutra noia terminata in or corripiunt penul. gti. vt marmor marmoris. Et hoc nomẽ caſtor corripit gtũm: ⁊ eſt quoddã aial vel propriũ nomẽ viri. ⁊ tunc produ. gtũm. Et quedã ppria ſociant̃ his pdictis: qz corripiũt gtũm. vt hector hectoris neſtor neſtoris. g ℭ In hac pte auctor determinat de gtõ veniente a ntõ terminato in vr. Et dicit vr. i. nomẽ terminatũ in vr. prebet tibi vris in gtõ penul. correpta vt murmur murmuris. ſed fur ſubdit tibi furis in genitiuo. penultimam producendo ideo excipitur. h ℭ Ponit aliam exceptionem ⁊ dicit. Hoc nomen robur prebet tibi oris in genitiuo pe. cor. vt robur roboris p ligno vel p fortitudine. Tu addes iſtud nomen ebur quod facit eboris: ⁊ eſt os precioſum. ⁊ iſtud nomen iecur. quod facit iecoris: ⁊ eſt ficatum femur femoris. Et femora ſunt ab inguine vſqz ad Genua.

Ex as eſt atis[a]: elephas: gigaſqꝫ dant antis.
Et diamas adamas[b] veteꝝ quoqꝫ ꝓpria quedã
Mas maris as aſſis[c]: vas vaſis vas vadis iſtis
Jungeſqꝫ palas: ſic format lampas ⁊ archas.
His ſimilem formam[d] dat patronymica quedã
Sic breuis as[e] format genitiuus grec⁹ ⁊ os dat
Mas aut commune[f] ſi fiat in es breuiatam.
E mutans dat itis: miles ſtipes eſt tibi teſtis.
Ut prepes dat etis diphtõgus[g] in ante ſupma
Que deriuantur a verbis[h] aſſociantur.
In quibus e curta reperitur in ante ſuprema.
In quies es curta[i] tamen etis erit ſibi iuncta.
Femineum dat etis[k] curtã ſeges eſt tibi teſtis.
A pede ꝯpoſitũ dat edis ſed apes[l] remouebiſ
Quod prebet ſedeo[m]: formabit idis genitiuo

a ℂ In hac parte auctor determinat de genitiuo veniente a ntõ terminato in as: ⁊ dicit ꝙ noïa in as terminata faciũt gtũm in atis vt maieſtas maieſtatis. Sꝫ ponit exceptionẽ dicẽs: elephas ⁊ gigas dant antis in gtõ. vt elephas elephantis ⁊ gigas gigantis. b ℂ Excipiunt ẽt iſta duo noïa diamas ⁊ adamas q̃ faciunt gtũm in antis. vt diamas diamantis. ⁊ eſt quidam lapis ꝓcioſus: adamas eſt qdam lapis precioſus duriſſimus quoqꝫ ꝑ ẽt q̃dã ꝓpria noïa veteꝝ. i. antiquoꝝ faciũt gtũm in antis. vt atlas atlantis. c ℂ Hic auctor ampliat exceptionem ſuam dicens: mas dat maris: as aſſis: vas vaſis vas vadis. Et huic nomini vas inquantum habet vadis in genitiuo iunges pallas: quod etiam habet dis i genitiuo: Sic format lampas ⁊ archas. Nam pallas facit palladis in gtõ: ⁊ eſt Dea ſapientie: lampas lampadis: archas archadis: nomẽ gẽtile ẽ. Nota mas eſt maſculus vl' maritus. As eſt obolus vel põdus .xij. unciarũ. vel punctus vnus in decimo: aut teſſere. vel Dicitur poſſeſſio omnium bonorum alicuius que habet. Unde As obolus põdus: punctus poſſeſſio tota. Uas vaſis neutri generis: eſt reſeruaculũ ſeu contentiuum rerũ comeſtibilium: Siue potabiliũ. Uas vadis maſculini generis: eſt obſes vel fideiuſſor. d ℂ Ideſt q̃dam patronymica in as terminata ſunt que ad modũ ꝑdictoꝝ declinantur: vt ambroſias ſiadis. e ℂ Quaſi dicat ꝙ noïa terminata in as breuẽ in ntõ ſicut dictũ eſt ſm grecos aliqñ faciunt gtũm in os: vt ambroſias ſiadi vel ados: hec pallas huius palladis vel dos. f ℂ Dicit auctor ꝙ noïa terminata in es breuiatã faciũt gtũm in itis. penultima correpta mutando e in i: vt miles militis Littera ſic ordinatur. Mas. i. maſculinũ genus: aut ꝯmune. i. ꝯmune genus ſi fiat in es breuiatã mutãs e in i. dat itis in gtõ miles ſit tibi teſtis: qd̃ facit militis: ⁊ ſtipes qd̃ facit ſtipitis. g ℂ Hic auctor ponit exceptionẽ a regula ꝑdicta dicẽs. ꝙ diphthongus in ante ſupma. i. nomẽ terminatum in es breuẽ diphthongo ꝑcedente dat etis: in gtõ nec mutat e in i. vt praepes praepatis. i. velox. ⁊ qui ⁊ q̃ in altum volat. h ℂ Dicit auctor ꝙ noïa in es terminata: ⁊ deriuata a verbis in qbus e reperitur curta in ante ſuprema. i. in penultima aſſociantur: q: etiam faciunt genitiuũ in etis: vt ab hoc verbo habeo habes deriuatur hic ⁊ hec hebes hebetis. i. piger: tardus: abtuſus ſtupid⁹ amẽs. i ℂ Dicit ꝙ hec dictio inquies eſt curta in nomĩatiuo: ⁊ tñ producit penul: gti: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc inquies: genitiuo huius inquietis. Ideſt ſine requie. Textus eſt clarus. k ℂ Dicit auctor ꝙ noïa feminini ge. in es breuẽ terminata faciũt gtũm in etis. curtã vt ſeges etis. l ℂ Dicit ꝙ cõpoſita ab hoc noïe pes. faciũt gtũm in edis penul. cor. vt bipes bipedis. Sꝫ tu remouebis apes qd̃ facit apis in genitiuo. Textus ẽ clarus. m ℂ Dicit ꝙ nomina que deriuantur a ſedeo ſedes ẽt excipiuntur a regula illa. Mas

atis
As. antis.
As ſis
dis
As. is. os
Es itis
Es etis.
Es edis
es edis

aut commune: qꝛ faciunt genitiuum in idis: ⁊ non in itis: quamuis terminetur in es coꝛ. vt obſes obſidis. Textus eſt de ſe planus. Obſides dicunt̄ q ab obſeſſis dant̄ vel q dari ſolēt ⁊ cū honoꝛe cuſtodiri. a ℂ In hac parte auctoꝛ determinat de gtō veniente a ntō terminato in es ꝓdu. ⁊ dicit. Es longā mutabis in is .i. ꝙ noīa terminata in es longā mutāt es in is. foꝛmando gtūm ſingularē. vt ſedes es in is fit ſedis. Deinde ponit exceptionē dicēs. Sꝫ deme getis: hec ges getis: ⁊ alia q̄ ſequunt̄: vꝫ hic ⁊ hec heres gtō hui⁹ heredis: ⁊ hec ceres huius cereris ⁊ ē dea triticii. hec merces huius mercedis: ⁊ eſt premiū vel pꝛeciū: hic ⁊ hec ⁊ hoc locuples locuple͞t. i. diues: hic magnes huius magnetis eſt qdaꝫ lapis attrahens ferruꝫ hec agnes agnetis pꝛopꝛium nomē mulieris. b ℂ Dicit auctoꝛ: qꝺ noīa terminata in es p̄cedente i faciūt gtūꝫ in etis pe. coꝛ. vt pies etis c ℂ Hic auctoꝛ ponit regulā de gtō veniente a ntō termiato i is coꝛ. et dicit. Is coꝛrepta. i. nomē terminatuꝫ in is coꝛreptā facit gtūꝫ ſibi ſimilē vt ntō hic panis gtō huius panis. d ℂ Cuſpidis ⁊ lapidis ⁊c̄. Hic auctoꝛ ponit exceptionē ab illa regula. Is coꝛ. dicēs: iſta noīa. Cuſpidis ⁊ lapidis ⁊c̄. ⁊ alia q̄ ſequunt̄ in l̄ra excipiunt̄ a regl̄a

Es. is.

Ies etis.

Is. is. genitiuus ſimilis.

Exceptio

Is. vł er eris.

Es longam mutabis in is[a] ſed deme quietis.
Heredis: cereris mercedis vel locupletis.
Magnetis iunges agnetis dicere debes.
Cum preit i formabit etis[b]: paries tibi teſtis
Is coꝛrepta[c] ſibi ſimilem faciet genitiuum.
Cuſpidis ⁊ lapidis[d] ⁊ caſſidis excipiuntur.
Et clamydis.
Sanguinis ⁊ dices exanguinis aſpidis addes.
Egidis atqꝫ notes: ſic patronymica foꝛmes.
Thetyos ⁊ thetydis dices: paris is dat idiſqꝫ
Sardis inis: dat iaſpis idis: ſic ibidis ibis.
Iſidis adiunges: indeclinabile ſemis.
Eſt pꝛo dimidio: pondus ſemiſſis habeto
Et tybꝛis tybꝛidis: tigris quiriſqꝫ: quiritis.
Qꝺ dedit er dat eris[e]: vomis puluiſqꝫ ciniſqꝫ

qꝛ aliter faciunt gtūꝫ q̄ꝫ regula p̄cipiat: Et qꝛ textus eſt clarus veniamus ad expoſitionez vocabuloꝝ. Ntō hec cuſpis dis: hic lapis dis: hec caſſis. i. galea dat caſſidis in gtō: ſꝫ hic caſſis. i. rete venatoꝝ dat caſſis in gtō. hec clamys dis. ⁊ eſt palliū qꝺ ex vna pte induit̄ neqꝫ ꝯſuit̄ ſꝫ fibla infrenat̄. hic ſanguis nis: hic ⁊ hec exāguis ⁊ hoc gue. i. ſine ſanguine: ⁊ ꝯponit̄ ex ex ⁊ ſanguis ⁊ facit exanguis ⁊ nō exāguinis. Ex quo pꝫ ꝙ nō excipit̄ ab illa regula. Is coꝛre. ſibi: ſꝫ ab illa. Simpliciū noꝛma. Hec aſpis dis. nomē ē ſerpent̄. Egis dis. ſcutū palladis. Et patronymica in is termiata ſilr faciunt gtūꝫ vt p̄amis dis: Thetis pꝛima coꝛ. i. mater achillis dat thetidis ⁊ thetis in gtō. Thetys pꝛima producta. i. mare vel vxoꝛ oceani. dat tetyos ⁊ tetys in gtō ⁊ Paris dat paris vel paridis in gtō ꝓpꝛiuꝫ nomē. Sardis facit ſardinis. i. lapis p̄cioſus. Iaſpis dis eſt lapis p̄nalēs. Ibis facit ibis vel ibidis: ⁊ ē ciconia. Iſis dis: nomē dee. Semis ꝓ dimidio ē indeclinabile: ſed ſemis ꝓ pōdere medic libꝛe habebit ſemiſſis i gtō. Tybꝛis nomen fluuij facit tybꝛidis in gtō: pōt ēt facere tybꝛis: ⁊ ſic non excipit̄. Sed tigris facit tigris: ⁊ ſic non excipitur. aliqñ facit tigridis ⁊ ē aial. Quiris quiritis. eques romanus. e ℂ Dicit quod nomen in er. et in is: terminatum: facit genitiuum in eris penultima coꝛrepta. vt hic vomer vel vomis. genitiuo huius vomeris. ⁊ eſt Dens aratri. vel ferrum quod infigitur dentali. hic puluer vel puluis huius pulueris: hic ciner vł cinis huius cineris: ſcintilla extincta: hic cucumer vel cucumis huius cucumeris: ⁊ eſt herba cuius fructus eſt humide nature qui vulgo dicitur el cedron.

Et cucumis.
Is itis producta dabit[a]: tamen excipiantur.
Glis gliris gliſſis: glis glitis non cadit extra.
Oris formabit os pro mare[b] deme nepotis
Cetera dant otis[c]: ſed de potis o breuiabis
Sed bouis[d] ⁊ gloris demantur: ⁊ oris ⁊ oſſis.
Cuſtodiſq; ſimul herois ſociabitur iſtis
Us curtã dat oris neutro[e]: ſꝫ eris damus illis
Que dant lus nus: dus: ſꝫ oris ꝓbet tibi fenus.
Efat cinus pignus: intercus utis tibi prebet
Adde penus pennoris: qđ terne eſt ſiue ſecũde
Dat pecus hec pecudis[f] pecus hoc pecoris ſibi format.

Is itis.
Os oris.
Os otis.
Os ouis.
oris oſſis.
Us oris.
eris.
Us utis
Us udis

a ¶ In hac parte auctor determinat de gtõ veniente a ntõ terminato in is productã Et dicit. Is producta. ideſt nomen terminatum in is. productã dabit itis in genitiuo penultima ꝓducta. ut lis litis. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs. Tamẽ excipiunt̃ glis: gliris pro animali: ⁊ glis gliſſis pro terra tenace. ſed glis glitis: ꝓ herba que alio nomine lapa dicitur: non cadit extra regulam: ideſt non excipitur. Poteſt obiici: de hoc nomine vis: q: nõ ſeruat regulam ⁊ non excipit̃. Dicamus ꝙ vis eſt nomẽ heteroclitũ ideo de ipſo tractabitur in capitulo de heteroclitis. b ¶ In hac pte auctor ponit regulam de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in os: ⁊ dicit. Os pro mare. ideſt nomẽ terminatũ in os maſculini generis. facit oris in gẽitiuo penultimam producẽdo ut ros roris. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs deme ideſt accipe hoc nomen nepotis. ⁊ ẽ nepos filius fratris: ⁊ aliquando: eſt Luxurioſus. c ¶ Dicit auctor ꝙ cetera nomina in os terminata: ideſt ꝗ nõ ſunt generis maſculini faciunt genitiuum in otis. penultima ꝓducta ut dos dotis. Deinde ponit exceptionem dicẽs ſed breuiabis hec noia ꝗ ſunt deriuata ab hoc nomie pos potis qđ idẽ ẽ qđ potẽs ut ꝯpos ꝯpotis: ⁊ impos impotis penultima correpta. d ¶ Dicit auctor ꝙ iſta nomina excipiuntur videlicet bos bouis quod deberet facere botis. glos gloris: ⁊ eſt quidã flos. Inuenit̃ etiã. gloſſis pro quodam ligno de nocte relucente. ⁊ glos glotis pro vxore fratris. Unde verſus. Diſcite qđ ſit glos lignũ vl' femina vel flos. Glos gloris flos eſt. ſed glos glotis femina fratris. Glos gloſſis lignũ vetus eſt de nocte ſerenum. Et oris ⁊ oſſis demant̃. ideſt hoc nomen os oris os oſſis. Sed alij exponunt ſic Genitiui terminati in oris ⁊ in oſſis de qbus nõ eſt facta mentio, demantur. i. excipiant̃. ut os oſſis os oris ⁊ glos gloſſis Etiã excipiunt̃ illa ꝗ patent in textu. vꝫ cuſtodis genitiuus de hic ⁊ hec cuſtos: ⁊ herois genitiuus de heros. i. dominus: ⁊ minos quod facit minois propriũ nomen viri. e ¶ In hac parte auctor determiat de gtõ veniẽte a ntõ termiato in us curtã. ⁊ dicit us. i. nomẽ tertie decli. in us terminatũ dat oris curtã in gtõ: ⁊ hoc intellige in neutro gñe. ut hoc corpus huius copis. Deinde ponit exceptionẽ dicẽs: Sed nos damus eris illis noibus que dãt terminatiões infraſciptas vꝫ lus ut velus velleris. nus ut vulnus vulneris. dus. ut pondus põderis. Sꝫ ab illa regula excipiunt̃ fenus qđ facit fenoris. i. vſura: ⁊ facinus facinoris. i. pctũ: ⁊ pignus pignoris. i. filiꝰ. Inuenit̃ pignus pignoris. i. vadiũ. ⁊ tũc ñ excipit̃. Intercus ꝓbet tibi utis in gtõ penul cor. ut ntõ hic ⁊ hec ⁊ hoc intercus intercutis: ẽ morbus inter cutem. tu adde his ꝓdictis penus. i. celariũ qđ aliquando ẽ tertie declinatiõis: ⁊ facit penoris in gtõ: ⁊ aliqñ ẽ ſe ⁊ facit pen. ⁊ eſt ſe. ge. in tertia võ neutri. f ¶ Dicit ꝙ hoc nomẽ pecus dupliciter variat̃: aliquãdo ẽ generis feminini ⁊ facit pecudis: ⁊ aliqñ neutri: ⁊ facit pecoris. Pecora dicimꝰ maiora aĩalia: ut boues: ⁊ equos aſinos: pecudes vero minora. ut oues capras porcos.

Us eris
cōparati-
mis neu-
tri gñis.
Us pdu-
cta vtis.
ur is.
Us.
uis.
aes aeriſ
aedis
aus. dis.
Bs. bis.
ms: mis.
ps. pis

Hec formas in eris [a] que ſunt confinia verbis.
In quibus e curta reperitur in ante ſuprema
Neutrum declina [b]: qȏ comparat vt duo prima
Dant aceris leporis [c]: acus lepus addito tēpus
Us producta tibi dabit vtis [d]: ſz deme paludis.
Et que dant tellus incus demenda notabis
Formabūt vris [e] monoſillaba: grus gruis ⁊ ſus
Aes eris dabit: praes predis la⁹ quoqz laudis
Fraus fraudis dicas: ſz ema⁹ nō flectere debes
Si preit s b vel m vel p [g]: facies genitiuum
Interpones i: tamen e ſi b preit aut p.
E mutatur in i: ſi non monoſillaba fiant.
Aucupis excipitur [h]: ex auceps quod repitur.

a ℭ Dicit auctor ꝙ noīa in us terminata veniētia a verbis habentibus e curtā in pe nul. ſilaba faciūt gtūz in eris pe. cor. vt vlcus vlceris. i. apoſtema vel alind malū qȏ naſcit naturalr: ⁊ deriuat ab vlcero ras. qȏ idē ē qȏ vulnero ras. Et ſꝫ h tps deberet facere tpis: q2 deriuat a tēpo as: vl a tēpeo es. tñ facit tpis in gtō: vt auctor īferius declarat. b ℭ Dicit auctor ꝙ nomē ꝙ ꝯpat. i. qȏ ē ꝯpatiuū neu. in us terminatū declinat quēadmodū duo gña vz cōe gen⁹ ꝯpatiui. nā ſicut melior facit melioris: ita melius facit melioris. c ℭ Dicit ꝙ iſta noīa acus ⁊ lepus dāt in eoꝝ genitiuis aceriſ ⁊ leporis. Hoc acus aceris ē purgatio grani oīs vl ē polus ferri. Inuenit ēt hec acus acus acui: p inſtrumē-to ſuēdi. Hic lep⁹ ē qȏdaz aīal. Tu addito ēt tps: qȏ facit temporis. d ℭ In hac pte auctor determinat de gtō veniente a ntō termiato ī us pductā: ⁊ dicit Us pducta. i. nomē terminatū in us pductā dabit utis in gtō pe. pducta: vt ſalus ſalutis. Deinde ponit exceptionez dicēs. Sꝫ deme paludis. qȏ declinat ⁊ palus hui⁹ paludis. Et ⁊ tu ēt notabis illa noīa. demēda. i. excipienda vt tellus ⁊ incus dant gtōs telluris ⁊ incudiſ tellus. i. terra frugifera: incus. i. inſtrumētū ſup quo faber maleat ferrū. e Hic auctor ponit aliā exceptionē dicēs: ꝙ monoſillaba. i. vnius ſylabe in us termiata formabūt uris in gtō pe. p. vt thus thuris: ⁊ mus muris. Deide ponit exceptionē ſuā dicēs. Grus ⁊ ſus formabūt uis i gtō. vt grus gruis: ⁊ ē nomē auis: ⁊ ſus ſuis: ⁊ idē ē qȏ porcus. f ℭ In hac pte auctor oñdit qua[illegible] noīa termiata in aes diphthōgata faciūt in gtō. ⁊ dicit Aes aeriſ dabit in gtō huius nois aes: qȏ ē ſpēs metalli: vel ſignificat diuitias: praedis dabit ī gtō hui⁹ nois praes: qȏ idē ē qȏ diues ⁊ vas publicus. i. q publice ſpōdet ſua p re pu. Laudis dabit in gtō huius nois laus: ⁊ fraudis in gtō huius nois fraus. i. dolus. Sꝫ tu nō debes flectere. i. declinare emaus nomē caſtri. q. d. ꝙ hoc nomē emaus ē inde. g ℭ In hac pte auctor determinat de gtō veniēte a ntō termiato in s. pcedēte b vl m vel p: ⁊ dicit. Si iſta lra b vel m vel p pit. i. pcedit s in ntō ſingulari. tu facies gtūm ex tali ntō interponēdo hanc lram i. vz inter ꝯſonantes pdictas ⁊ s: vbi gra hoc nomē arabs terminat in es pcedēte b i: inter b ⁊ s fit arabis in gtō. ⁊ ē arabs aliqs de arabia. Hoc nomē hyems terminat i s pcedēte m ponat i inter m ⁊ s ⁊ fiet hyemis in gtō: hoc nomē inops terminant in s pcedēte p ponat i inter p ⁊ s ⁊ fiet inopis in gtō. Deinde ponit exceptionē dicens. Tñ ſi iſta lra e: preit hāc litterā b vel p: e mutat in i in gtō. vt celebs celibis. i. caſtus. ⁊ pnceps pncipis nomē dignitatis: Et hoc dico ſi talia noīa nō fiant. i. nō ſint monoſillaba. q2 nō mutarēt e in i ſꝫ retinerēt e ī gtō ſicut ī ntō: vt plebs plebis. i. multitudo gentiū vel populus. h ℭ Auctor dicit ꝙ hoc nomē aucupis excipit a regla pdicta: ſiue ab illa exceptione: tñ e ſi b pit aut p ⁊c. q2 p illā exceptionē deberem⁹ mutare e i i ⁊ diceret auceps aucipis: ⁊ dicim⁹ aucupis: ⁊ ē auceps: ille q capit

aues. a ¶ In hac pte auctor determinat de gtõ venięte a nĩõ i s pcedęte l n r r dicens. Tu remouebis hac litterã s a nĩõ terminato in ls aut ns aut rs: postea iunges tis formãdo gtũm singularẽ. vbi gr̃a ls vt plus remota s addita tis fit pultis: ns. vt mõs tis. rs vt ars remota s addita tis fit artis. deinde ponit exceptionẽ dicẽs. Remotis. i. exceptis noĩbus in littera positis: vz frondis qđ declinaẽ hec frõs frondis. foliũ arboris. Inuenit ẽt hec frõs frõtis pars capitis anterior: hoc nõ excipiẽ. Lendis qđ declinaẽ lẽs lendis. est aĩal qđdã. Inuenit etiam lens lentis: est qđdam legumen. hoc nõ excipiẽ. Glandis quod declinaẽ hec glans dis: fructus quercuũ.

Ls aut ns aut rs. [a] s remouebis.
Tis iungẽs: frondis: glãdis lendisqz remotis.
Que cor vel pendo [b] componit eis sociando
Semper iens cum prole sua [c] formabit euntis
Ambio lege caret [d] vncisqz qđ vncia format
Ut tibi formbit itis [e]: sic per caput esse probabis
A verbis in go [f] veniens x gis tibi format
Coniugis n remouet [g] cum rectus n sibi seruet
Cis iungunt alia [h]: tamen x prius inde remota
E super x nisi [i] sint monosillaba compositũ ve.
Ex ipsis e per i mutant: que vult breuiari

b ¶ Iste versus ptinuaẽ cuz pdictis hoc modo dictũ est q ista noĩa frõs glãs lẽs faciunt gtũm in dis. Cõtinua mõ sic: sociãdo eis pdictis illa noĩa q̃ cor vel pendo cõponit. qr ista noĩa faciũt gtũz in dis vt vecors dis. i. stult[o] etiã libripens dis. i. qq̃ ponderat libra.

Ls: ns. rs tis.

c ¶ Auctor ponit exceptionẽ ab illa regula Ls aut ns dicẽs q hoc pticipiuz iens cũ prole sua. i. cũ suis deriuatiuis formabit euntis: vt iens euntis rediens redeuntis. deberet enim facere ientis rediętis. ideo excipitur

Iens: euntis. Ambiens ambiętis Ut it is.

d ¶ Hic auctor ponit exceptionẽ ab exceptione pdicta dicẽs. Hoc vbum ambio caret lege. idest regula: qr sicut iens facit euntis in gtõ: ita vt ambiens ab eo deriuatum deberet facere ãbeuntis: facit ambiętis. Et cã est qr in hoc verbo ambio ambis e mutatur in i: qđ nõ fit in alijs ppositis ab eo is. in quibus e non mutatur. vt redeo redis Et attẽde q auctor posuit verbum pro participio: cũ dixit. ambio lege caret. forte h̃ fecit causa metri. vel vt denotaret irregularitatem non modo in participoi: sed etiaz in verbo. qr pro hoc nomen quincons quod deriuatur ab vncia caret lege. qr deberet facere quincontis facit quinconcis in genitiuo. Et est quincuns res ponderis. quinque vnciarum. hoc intelligas in omnibus similibus: vt sepcuns cis rc̃.

x. gis.

e ¶ In hac parte Auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in vt dicens. vt idest nomen terminatum in vt formabit tibi itis in genitiuo penultima correpta. vt caput capitis. f ¶ In ista parte Auctor determinat de genitiuo veniente a nominatiuo terminato in x. Et dicit. x. idest nomen terminatum in. x. veniens a verbis in go terminatis format tibi gis in genitiuo idest mutat x in gis formãdo genitiuum vt ab hoc verbo rego regis. descendit hoc nomen rex. x mutata ĩ gis fit regis. g ¶ Hic Auctor ponit exceptionem dicens. Iste genitiuus coniugis remouet n: idest abijcit: cuz pro quamuis rectus idest nominatiuus suus videlicet coniunx seruet sibi: quidã dicũt q deberet facere piũgis in genitiuo facit coniugis. forte ad differentiam huius verbi coniungo piugis. a quo deriuatur coniunx coniugis. h ¶ Dicit auctor q alia nomina in x terminata videlicet que non veniunt a verbis terminatis in go. iungunt cis post nominatiuum remota prius x formando genitiuuz vt par remota x: addita cis fit pacis: felix remota x addita cis fit felicis rc̃. i ¶ Hic auctor ponit aliã regulã dicens. E super x. i. nomina habentia e añ x in nomĩ

natiuo ſingulari mutant e per i breuem in gtō: vt cortex cis. ⁊ eſt exterior pars arboris Et hoc ē vex in nominib⁹ pluriū ſillabaꝝ: Et ideo dicit auctor niſi ſint monoſillaba. .i. vnius ſillabe tantū: q2 illa nō mutāt e i i in gtō imo retinēt e: vt rex regis: ⁊ niſi ſint ꝯpoſita ab ipſis monoſillabis. vt exlex exlegis. a ❡ Auctor excipit hec duo noia, vꝫ. lodex lodicis ⁊ ē pānus quo tegit̄ lectus qō deberet corripe penul genitiui: ⁊ ꝑducit ēt veruex qō facit veruecis penul ꝑdu. ⁊ ē veruex aīal qō dr̄ aries: ſꝫ arieꝫ eſt nō caſtratus. veruex caſtratus. b ❡ Dicit auctor qō ſi mas. i. ſi nomē maſculini generis fiat in x in ntō dat icis in gtō penul cor. vt calix cis. Deinde ponit exceptionē dicēs. Maſtix dabit icis penultia pro. ⁊ eſt qōdam genus gūmi. Phenix ēt dabit icis penul. pro. vt phenix Phenicis. nomen auis. hic bōbix bēbit bōbicis: nomē vermis: ex cuius egeſtione officit̄ ipſa lana ſerici.

c ❡ Dicit Auctor ꝙ cetera noia in x termiata de quibus nō eſt facta mentio ab illa ꝑte citra. E ſup x ꝑducunt̄ i añ ſuprema. i. in penultima. vt pax cis. fornax fornacis.

d ❡ Dicit auctor. qō noia in littera poſita excipiunt̄ ab illa regula. Cetera que dāt x quia

Ix. icis.

Lodicis demas:[a] veruecis dicere debes
Si mas fiat in ix dat icis[b]: maſtix dabit icis
Fenix fenicis: bombix bombicis habebit.
Cetera que dant x[c] producunt ante ſupremam.
Sed gregis atqꝫ trucis[d] facis picis ⁊ nucis ide
Excipis: atqꝫ ducis crucis ſalicis filiciſqꝫ
Nec g nec c tenet:[e] q̄ dant nix nox atqꝫ ſupellex
Dic ſenis ⁊ noctis: ſpingis vel dicito ſpingos.
Crementum duplex[f] debet formare ſupellex
Que das a capite[g] velut anceps iunge biceſqꝫ.
Ac iter optat eris[h]: ſed non vt regula querit
Per predicta tibi patet [i] exceſſus genitiui.
Is genitiuus habet:[k] ſed tertius i tibi prebet

Gtūs is.
Dtūs. i.

corripiunt penultimam genitiui. vt grex gregis: ⁊ eſt multitudo animalium minorum trux cis. i. crudelis. fax cis. i. teda. Nux cis. ⁊ dicunt̄ nuces generaliter omnia poma tecta corio duriore: vt pinee: nuces: caſtanee: auellane: glādes amigdale. Pix picis: ⁊ fit ex pino. Dux ducis ⁊ deſignat dignitatē vel officium. Dicitur. n. Dux. quia ſit ductor exercitus. Crux crucis. ⁊ dicitur a crucio crucias: quia cruciat. Salix ſalicis: ⁊ eſt arbor lenta vitibus habilis vinciendis. Filix filicis. ⁊ eſt quedam herba de cuius cinere fiunt vitra. ⁊ dicitur a filum. quia eius folia: quaſi fila ſunt.

e ❡ Dicit Auctor ꝙ iſta nomina nix nox ⁊ ſupellex nec c retinent: nec g in genitiuo. Naꝫ ſenex facit ſenis in gtō: nox noctis de ſuppellex ſtatiꝫ dabit̄ doctria: ſpix facit ſpingis vel ſpingos. ⁊ eſt monſtrū prodigioſum f ❡ Dicit ꝙ hoc nomē ſupellex creſcit ſupra ntūm duabus ſillabis. vt ſupellex ſupellectilis. ideſt bona mobilia in domo.

g ❡ Dicit ꝙ compoſita ab hoc noie caput creſcunt ſupra nominatiuum duabus ſillabis: ſicut ſupellex. vt anceps ancipitis. i. dubius. ⁊ biceps pitis. i. res hn̄s duo capita

h ❡ Dicit ꝙ hoc nomē iter ꝓbet eris in gtō. vt gtō huius itineris: ſed nō vt regla q̄rit q2 ſm regulā datā facit iteris: ⁊ ſic pꝫ ꝙ hꝫ duplex crementum ſupra ntūm. Nota tn̄ ꝙ inuenitur hic iter nomen auis. Verſus Carpe viator iter. ſed in arbore concinit iter.

i ❡ Epilogando dicit auctor ꝙ ꝑ ꝓdictas regulas pꝫ quō gtūs hꝫ exceſſum ſupra ntūꝫ Textus eſt clarus. k ❡ Hic auctor ponit regulam gn̄alem gti ſingularis tertie declinationis. Gtūs ſingularis tertie declinationis hꝫ hāc terminationem is quomodocunqꝫ facit nominatiuuꝫ. Sed tertius. i. Hic auctor ponit regulā de dtō dicēs. Sed tertius. i. datiuus: ꝓbet tibi hanc terminationē. i. vt hic pater huius patris huic patri.

a ¶ Auctoꝛ dič ꝙ qñ ntũs grecꝰ termiat i es gtũs ſepe fminat i i ut h achilles achilli
b ¶ Em retinet quartus ꝛč. In hac pte auctoꝛ determinat de actõ ſingulari tertie d clinationis. Et pmo in gñali dicẽs. Em retinet quartus. Expone ſic: qrtꝰ. i. actũs ſingularis tertie decli. retinet em: vt patrẽ. Et hoc intellige in quolibꝫ gñe pterqꝫ i neutro. de ipo. n. faciet mentionẽ vl' fecit in ſcda decli. ibi Sꝫ neutris puideamus. Deĩde determinat de actõ in ſpeciali dicẽs. Sꝫ im qñqꝫ locamꝰ. i. ꝙ actũs aliqñ termiat in im. Et hoc intellige duobus modis: vꝫ in im tm̃: ꝛ in im ꝛ in em. Subſequenter ponitur exẽplaris doctrina. vꝫ in noĩbus ſeqñtibus in lr̃a. vt ntõ hec maguderis: Actõ hãc maguderi: ꝛ ẽ ſcõs caulis q naſcit in tirſo abſciſo: vl' ipẽ tirſus abſciſcus. Hec turris: actõ hanc turri poteſt ẽt facere turrẽ: hec peluis: actõ hãc peluiꝫ hec tuſſis: actõ hãc tuſſiꝫ: ꝛ ẽ ꝯmotio pulmõis expirãs cũ ſonitu Hec ſecuris: actõ hãc ſecurĩ vel ſecurẽ. h vis: actõ hãc viꝫ. hec buris actõ hãc burim: ꝛ eſt cã aratri. ſ. illud lignũ longuꝫ ꝛ curuatũ cũ quo ſeruatur aratrum. hec reſtis actõ hãc reſtẽ vel reſtĩ. i. funis: h pupis: actõ hãc pupẽ vel pupim ꝛ ẽ poſterioꝛ pars nauis hec ſitis. actõ hãc ſitim hec caribdis: actõ hãc caribdim: piculũ mariſ Nos ẽt iungimus his:

Cum tenet:[a] es grecus fit ſepe per i genitiuus.
Em retinet quartus:[b] ſꝫ in im quãdoqꝫ locamꝰ
Maguderim: turrim: buri peluimqꝫ ſecurim.
Vim. ſitim. reſti. puppim: tuſſimqꝫ caribdim.
His quedam pꝛopꝛia ſociantur paucaqꝫ greca
Ut tybrĩ: tygrim: tripolim. ſyrtim uel ecclyſim
Iris ꝛ hypocriſis ſociantur eis: ꝛ herinis.
Em dat ꝛ im turis:[c] reſtis pupiſqꝫ ſecuris:
Quin etiã multa.[d] per a ponuntur quaſi greca.
Neutra notare decet:[e] ſic nullum regula fallit:
Par recto quintus:[f] ſed ſepe tamen fallit vſus.
Ad moꝛem greci: ceu thebay pallaqꝫ colchi:
Es greci longe ſimul es:[g] ſubiungitur eqꝫ:

Es grecũ i gtõ dat. em. Actũs im. Actũs em im. Accuſatiuus multorũ in a. Neutra. ſimilem. dant ntõ. actũm ꝛ vctũm Vocatiuꝰ foꝛmatio

pꝛedictis qdam ppꝛia noĩa ꝛ pauca greca: vt hic tybꝛis: actõ hũc tybꝛim nomẽ fluuij hec tygris actõ hãc tigrim nomẽ aĩalis: hec trypolis: actõ hãc tripolim: nomẽ ciuitatꝭ: hec ſyrtis: actõ banc ſirti piculũ maris. Hec ipocreſis. actõ hãc hipocreſim. i. ſimulatio. Et erynnis ſociabit eis pdictis. Hec erynnis actõ hanc erynniꝫ: furia infernalis
c ¶ In hac pte auctoꝛ ſpecificat illa nomina que faciunt accuſatiuum in em ꝛ in im Et ſunt illa que ponuntur in littera quorum exceptio habita eſt in pꝛecedenti Gloſa Ipſis additur nauis: quod facit in accuſatiuo nauem vel nauim ꝛč.
d ¶ Dicit auctoꝛ ꝙ etiam multa nomina per a faciunt accuſatiuum quaſi greca. ideſt ſcõm grecam declinationem. vt hic hectoꝛ: accuſatiuo hunc hectoꝛeꝫ vel hectoꝛa.
e ¶ Dicit ꝙ nos decet notare neutra noĩa tertie declinatiõis. quia nec in em: nec in im faciunt accuſatiuum. ſed vt pꝛedictum eſt in ſecunda declinatione. ibi: ſed neutris pꝛouideamus ꝛč. q. d. ꝙ nomina neutra habent accuſatiuum ſimilem nominatiuo vt nominatiuo hoc tempus: accuſatiuo hoc tempus. Et ſic notando regula nullum fallit.
f ¶ Dicit auctoꝛ ꝙ quintus. ideſt vocatiuus tertie declinationis eſt par. ideſt ſimilis recto ideſt nominatiuo ſuo vt hic pater vtõ o pater. Deinde ponit exceptionem dicens. Sed ſepe tamen facit vſus ad moꝛem greci:, ceu pꝛo ſicut thebai: ꝛ eſt vocatiuus de thebais: ꝛ eſt liber quem compoſuit Statius de bello thebano. palla eſt vocatiuus de pallas: ideſt dea ſapientie: cholchi eſt vocatiuus de cholchis. ideſt mulier. illius loci. Et eſt ſciendum: ꝙ iſti vocatiui foꝛmantur a nominatiuo remota s. vt pallas. remota s fit palla. g ¶ Ideſt nomen grecum terminatum in es longam: facit vocatiuum in es vel in e. vt vlyſſes: vocatiuo o vlyſſes. vel vliſſe. ꝛč.

a ¶ In hac pte Auctor determinat de ablatiuo ſingulari tertie declinationis: ⁊ dicit ſic. Sextus .i. ablatiuus tertie declinatiōis: terminat̄ in i vel in e. vt hoc aīal abltō ab hoc aīali: hic pater ablatiuo ab hoc patre. Tñ quandoqꝫ dat vtrunqꝫ. q. d. ꝙ aliqñ terminat̄ in i ⁊ in e. vt hic ⁊ hec ⁊ h̄ felix: abltō ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc felice vel felici.
b ¶ In hac pte Auctor determinat vnāquāqꝫ terminationē ꝓdictaꝝ dicēs. Nomē in e terminatū dat in abltō i: vt hoc mare abltō ab hoc mari. Sed ponit exceptionē dicēſ Quedā retrahi decet inde .i. ab iſta regula. vꝫ gauſape .i. mantile: ꝑneſte nomē ciuitatis: preſepe locus ꝑſeptus in quo beſtie rodūt. cepe: ⁊ eſt quedam herba ſtipticum habens saporē: ſoracte nomē ciuitatis q̄ noīa excipiunt̄: qꝛ faciunt abltū in e ⁊ non in i.

Sextus in i vel in e quādoqꝫ[a] tamen dat vtrūqꝫ
I dat nomen in e:[b] quedam retrahi decet inde.
Gauſape preſepe preneſte: ſoracteqꝫ cepe.
Cum preit r aut is:[c] per e ſi neutrale ſequatur:
Ablatiuus in i. debet tantummodo poni:
Quod fit in al uel in ar ſic formas:[d] dū genitiuo
A longā teneas:[e] dat e far par e uel i ponas
Cum lare[f] ſal demas.
Quod fit in as longam[g] gentile ꝑ e uel i ponas
Conſona ſi preit is dupla:[h] ſextus i vel e finit.
Teſtis cum peſte[i] per e fit iuncta ſibi veſte.
Quatuor imber habet[k] qbus i tātūmodo ꝓbet

c ¶ Dicit: ꝙ qñ ntūs terminat̄ in er vl' in is ⁊ ſequat̄ neutꝝ ꝑ e ablatiuus facit in i tm̄: vt hic alacer hec alacris: ⁊ hoc alacre: ablatiuꝰ facit ab hoc ⁊ ab hac: ⁊ ab hoc alacri hic ⁊ hec omnis ⁊ hoc omne. ablatiuo ab hoc ⁊ ab hac. ⁊ ab hoc omni. ⁊ ſic de ſimilibus.
d ¶ Dicit auctor: qđ fit ial vel in ar: vt animal ⁊ torcular ita faciunt in abltō. vt in predicta regula ꝯtinet̄ dū tñ illud tale nomē producat penul gti: vt animal aīalis ablatiuo ab hoc aīali. hoc torcular ris: ablatiuo ab hoc torculari. Conſtrue ſic. Tu formas ideſt declinas in ablatiuo ſingulari illud nomē qđ fit in al vel in ar: ſic ideſt vt dictū ē in regula ꝑcedēti. hoc dico dū teneas a longā in genitiuo illius nominis terminati in al vel in ar. Dat e far .i. hoc nomen far dat e in abltō. vt fare. Par e vel i ponas. q. d. ꝙ hoc nomē par facit pare vel pari in ablatiuo. Et hoc intellige qñ ē adiectiuum Nā qñ eſt ſubſtantiuum facit pari tantū. Et ſic patet quomodo facit ablatiuum in e ⁊ in i ſimul: ⁊ in i tantum. Dicat̄ ꝙ eſt doctrina: ⁊ non exceptio id quod dicit̄: de far. ⁊ de par: qꝛ regula eſt data de habentibus naturaliter a longam in genitiuo: ⁊ iſta non habēt. Nā producit̄ a in gtō geminoꝝ r. par vero nō producit immo corripit.
e ¶ Hec littera eſt ſupflua qꝛ exceptio debet fieri in dictiōibus poſitis ſub regula. Regula dat̄ de habentibus a longā in gtō ⁊ in iſtis breuiat̄. Si aūt querat̄ per quā regulam faciunt abltūm in e. Rñdetur ꝑ illam inferius poſitam. Inuenies alia per e ⁊c̄.
f ¶ Dicit auctor ꝙ nomen gētile terminatū in as facit ablatiuum in e vel in i. vt hic ⁊ hec rauennas: ⁊ hoc reuennate: abltō ab hoc ⁊ ab hac rauennate vel rauennati. ⁊c̄.
g ¶ Dicit ꝙ noīa in is terminata habentia duas ꝯſonātes añ is: in eadē ſillaba faciūt abltūm in e ⁊ in i: vt ignis: abltō ab hoc igne vel igni. h ¶ Hic ponit exceptionem a regula ꝑcedente dicēs ꝙ hoc nomē teſtis cū hoc noīe peſte fit per e .i. terminat̄ in e. ī abltō: licet habeat duas ꝯſonantes ante is in eadē ſillaba: vt hic ⁊ hec teſtis: ablatiuo ab hoc ⁊ ab hac teſte: hec peſtis ablatiuo ab hac peſte. Etiā veſtis facit veſte in abltō. Et hoc eſt qđ dicit: iuncta ſibi veſte. i ¶ Dicit ꝙ imber: habet quattuor compoſita que faciunt abltūm in i tantum. ⁊ ſunt iſta. ſcilicet ſeptember. october. nouember december. que faciunt in eorum: ablatiuis ſeptembri. octobri: nouembri. ⁊ decembri.

Abltūs.
e.
I. a ntō ie
Er uel is nominatiui. ſi ſeqt̄ e: neutꝝ i. dat abltō
al.
i abltō.
ar.
As gētile dat i uel e
Duplex. ꝯſona ante is dat i uel e.
Cōpoſita ab imber. dant.

De tertia declinatione

a ¶ Dicit ꝙ tres menſes dant in ablatiuo i: videlicet aprilis q̄ntilis ⁊ ſextilis. Aplis hʒ ſignificatū de ſe clarū. Quintilis idē ē qđ mēſis iulij. Sextilis idē ē qđ mēſis auguſti. deīde dicit ꝙ hoc nomen ſoſpes ⁊ hoſpes dant e ſolā in abltō: vt hic ⁊ hec hoſpes. abltō ab hoc ⁊ ab hac hoſpite.i. ille q ſuſcipit aliū in domo. vel q ſuſcipit ab alio. hic ⁊ hec ſoſpes facit ſoſpite in abltō: ⁊ idem ē qđ ſanus vel ſaluus incolumus vel ſupſtas.
b ¶ Hic auctor ponit vnā regulā nō aſſertiuā ſed narratiuā. Et dicit ꝙ q̄dā magiſtri. reputant ꝓ certo cūcta vocabula triū generꝝ.i. generis oīs dare ī ſexto.i. abltō i. vel e vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix: abltō ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc felice vel felici. hic ⁊ hec: ⁊ hoc legens: abltō ab hoc et ab hac ⁊ ab hoc legente vel legenti. Sed degener ⁊ vber licet ſint generis oīs tñ faciunt ablatiuum in e tantuʒ vt hic ⁊ hec degener. abltō ab hoc ⁊ ab hac degenere. ideſt ruſtic⁹ vl' ignobilis. hic ⁊ hꝯ vber ablatiuo ab hꝯ ⁊ ab hac vbere.i. abundans. tamen nos repimus iſta noīa.ſ. vber ⁊ degener in abltō caſu in i terminata: Sed non niſi raro. vt in Lucano: Sed me degeneri ſtrauiſſet facta ſub hoſte. Nota degener ⁊ vber ſūt cōmunis generis declinatiōe: ⁊ omnis ꝯſtructione: ⁊ poſſunt poni cū maſculino ⁊ feminino ⁊ neutro generibus ſatis proprie: ſed in omni ſua terminatione. qꝛ qualitas accuſatiui deſinentis in em: ⁊ forma pluralis in es nullo modo poſſunt neutro generi adaptari. vñ nihil eſt. Habeo vberem pecus vl' vberes pecora. Unde Rem uel res neutrum fugiunt: ſed cetera ſumūt. Similiter pauper eſt cōis generis declinatione. ſʒ oīs ꝯſtructiōe. vñ pōt dici paup hō femina. regnū ſilr ⁊ diues vñ Oui. Addidit heſterno marmore diues opus. Et hꝯ intelligas niſi in terminatōe tem vl' tes. Uñ. Tem vl' tes neutrū fugiūt: ſʒ cetera ſumunt.

I dant tres mēſes:[a] ſolā dat e ſoſpes ⁊ hoſpes.
Quidaʒ pro certo reputant[b] e uel i dare ſexto:
Cuncta trium generū: ſed degener vber e tātū:
Ipſa tamen reperimus in i: ſed nō niſi raro:
Ponunt alterutrum[c] ſi fiat mobile fixum.
Sed proprium tale:[d] ſi ſit tantummodo vult e:
Inuenies alia per e[e] ſepius eſſe locata.
Quod dedit im quarto caſu:[f] ſolet i dare ſexto.

noīa menſium.
noīa triuʒ generuʒ e uel.i
Cetera dant e
Im dat i.

c ¶ Hec pōt dici exceptio ab illa regula. Quidā ꝓ certo. Alij dicūt ꝙ eſt regula: de ꝑ ſe. Quādocūq ſit ſnīa ē qđ ſit aliqđ mobile.i. adiectiuū fiat fixū.i. fiat ſubſtātiuū magiſtri ponūt alterutꝝ.ſ. abltūm modo e modo i. ſcđm ꝙ habet in regulis predictis alij dicunt ꝙ ad placitū formāt abltūm. Ut volucer ſubſtantiue ſumptum pro aue. nam hꝯ volucer. hec volucri ⁊ hoc volucre: adiectiue ſumptum eſt velox. ⁊c.
d ¶ Notandū eſt ꝙ ſi tale nomē quale poſuimus ꝓpriū ſit: facit abltūm in e tantum vt hic iuuenalis. ablatiuo ab hoc iuuenale. hic felix ablatiuo ab hoc felice. hic clemēs ablatiuo ab hoc clemēte. nota q̄dā nomia ſunt generis omnis ſub vna termiatione. vt felix vetus. Quedā ſunt omnis generis ſub duabus terminationib⁹. vt hic ⁊ hec Iuuenalis. ⁊ hoc iuuenale. hic ⁊ hec fortior ⁊ hoc fortius. quedā ſūt oīs gñis ſꝯ tribus terminatiōib⁹. vt hic volucer. hec volucris. ⁊ hꝯ volucre. hic alacer hꝯ alacris ⁊ hꝯ alacre.
e ¶ Dicit. Tu inuenies alia noīa tertie declinationis de quibus prius mentio nō ē facta: ſepius habere e in abltō. vt cor corde. nota. Auctor innuit: ꝙ alia noīa tertie declinationis terminant ablatiuum in e curtā. qꝛ ipſe corripit illam vocalem e in littera: Et ideo dicit ſepius ad innuendum ꝙ aliquando fallit. nam fallit in nominibus grecis terminatis in es productam: talia enim formant abltūm in e productam. fallit ēt in noībus latinis q̄bus veteres vtebant ad morē noīuʒ q̄nte declinationis. talia noīa habent e productam ſicut noīa quinte declinationis. vt moles mole tabes tabe.
f ¶ Dicit: ꝙ illud nomen. Quod dedit im quarto caſui. ideſt accuſatiuo ſolet dare i ſexto ideſt ablatiuo vt hec tuſſis: accuſatiuo hanc tuſſiʒ, ablatiuo ab hac tuſſi.

a ℭ Senſus eſt ꝙ quando accuſatiuus terminatur in em vel in im. ablatiuus facit in i ⁊ in e. vt hec turris accuſatiuo hanc turrem vel turrim: ablatiuo ab hac turre: vel turri. Sed credo quod hec littera non ſit auctoris.

b i In hac parte auctor determinat de tertia declinatiõe q̃ztũ ad numeꝝ pluralẽ: ⁊ dicit. Primus pluralis .i. ntũs pluralis tertie declinatõis. dabit es. vt pluraliter nominatiuo hi patres. Et ſociemus ei quartũ cũ qnto q: accuſatiuus: ⁊ vocatiuus faciunt in es. vt accuſatiuo hos patres: vocatiuo o patres. Et hoc eſt verum in maſculino feminino ⁊ cõmuni genere. In neutro vero non: quia in neutris nominibus ntũs: actũs. ⁊ vtũs in a terminantur vt pluraliter nominatiuo hec pecora. actõ h' pecora vocatiuo o pecora. Et hoc eſt qđ dicit. Sz a depes ponere neutro.

Cũ quart⁹ ſit in:[a] im uel i em dabit i uel e ſextuſ
P Rimus pluralis dabit:[b] es ⁊ ei ſociabis.
Quartũ cũ qnto. ſz a debes põere neutro
Si ſexto dabitur[c] i ſola uel i ſimul eq̃z.
Fit neutrum ꝑ ia: quod cõperat inde retracta.
Ludicra uel vetera dices ampluſtraq̃z iunges.
Cum dedit:[d] e ſolam ſextus: ſolã dat a rectus.
Predictis ſepe tribus:[e] is veteres poſuere.
Um uel ium pone genitiuo:[f] vel dat vtrunq̃z.
Quod dedit i ſexto:[g] formabit ium genitiuo.
Et prebẽs e uel i quod cõperat hinc volo demi:
Artificum iunge memorũ veterũ vigilumq̃z.
Atq̃z ſacerdotum cuſtoduz uel locupletum.[o]

Em uł im acti dat i. uł e abltõ. Ntũs accuſatiuus ntũs pluralis es. A neutra Ia ab ablatiuo in i ⁊ i e ſimul A ab ablatiuo in e. Is ꝑ es. freq̃nter. um. Gtũs ium. Iuz ab ablatiuo in i tũ vł in i ⁊ in e ſimul

c ℭ Quia in p̃cedenti regula dictũ eſt ꝙ noia neutri generis: faciunt ntũm actũz ⁊ vocatiuũ ſimiles in a. Ideo Auctor: vult hoc ſpecialit declarare dicẽs. Si ſola i dabitur ſexto: ideſt abltõ vel ſi i ⁊ e dabit ablatiuo: tunc neutruz genus ſit per ia in ntõ. ⁊ accuſatiuo ⁊ vocatiuo pluralibus. vt hoc mare: ablatiuo ab hoc mari: pluraliter. Nominatiuo hec maria. accuſatiuo hec maria: vocatiuo o maria. Nominatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc felix: Ablatiuo ab hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc felice vel felici. Et pluraliter nominatiuo hi ⁊ he felices ⁊ hec felicia. accuſatiuo hos: ⁊ has felices ⁊ hec felicia: vocatiuo o felices ⁊ o felicia. Deinde ponit exceptionem dicens qđ ꝯparat inde retracta .i. excipe a regula illud nomẽ qđ comparat: ideſt qđ ẽ cõparatiui gradus q: licet faciat ablatiuũ in i ⁊ in e: tamen non facit in ia. ſed in a vt fortiora ⁊ non fortioria. Tu dices etiaz ludicra in nominatiuo accuſatiuo ⁊ vocatiuo pluralibus huius nominis ludicris: ideſt ludo plenus vt hic ⁊ hec ludicris ⁊ hoc ludicre licet faciat ablatiuum in i: vetera ẽt dicit in plurali huius nois vetus veteris qđ idẽ ẽ qđ antiquus licet faciat in abltõ vetere ⁊ ueteri. Et tu iunges ẽt p̃dictis hoc nomen ampluſtre ampluſtris: abltõ ab hoc ampluſtri. Et pluraliter ntõ hec ampluſtra idez temo nauis ⁊ dicit quaſi amplũ ſtrictũ q: a pte aque eſt amplum a pte nauis ſtrictum.

d ℭ Dicit ꝙ quando ablatiuus terminat in e tantũ. vt tempore: caſus p̃dicti faciunt in a ⁊ nõ in ia vt tẽpora. ⁊ hoc intellige de neutris tantũ. e ℭ Dicit ꝙ aliq veteres grãmatici ſepe poſuerũt is pro es. in ntõ actõ ⁊ vtõ plurali. vt tris pro tres. piſcis ꝑ piſces. f ℭ In hac parte auctor determinat de genitiuo plurali tertie declinatiõis dicens. tu pone in genitiuo plurali tertie declinationis um vt patꝝ: uel ium vt ſedes ſedium. vel dat vtrunq̃z ſimul. ut legentum vel legentium: quandoq̃z autem faciunt in um: quandoq̃z in ium: quandoq̃z in vm ⁊ in ium: vt patebit inferius. ⁊c.

g ℭ Dicit Auctor ꝙ ſi abltũs ſingularis facit in i tũ: ⁊ in e ⁊ in i: gtũs pluralis faciet in iũ. vt aial aiali aialiũ: ⁊ felix felice vł felici felicium. Deĩde ponit exceptionẽ dicẽs

De tertia declinatione.

Ego volo illud nomē qđ ꝯparat.i.qđ ē ꝯparatiui gradus. demi.i.excipi hinc.i.ab iſta regula.q̄ꝛ lꝫ faciat abltūꝫ in e ⁊ in i:tñ facit pl'alem in um:⁊ non in ium vt fortior: ñ fortiorū. Excipiunt̄ ēt illa q̄ ſequunt̄ in littera. vꝫ artifex artificū:⁊ ē magiſter alicu⁹ artis:memor memorū:⁊ ē ille q recordat̄.⁊ vetus veterū:⁊ vigil vigiluꝫ:⁊ ſacerdotes ſacerdotū:p̄ſbyter:cuſtos cuſtodū:⁊ eſt ille q cuſtodit locuplex locupletuꝫ.ideſt diues.
a ¶ Dicit ꝙ nomē terminatū in c uel in el facit gtūꝫ pluralē i ium. ut allec alleciuꝫ ⁊ mel mellium.ſi eēt de vſu.deinde dic ꝙ fra⁹ ⁊ laus faciūt i uꝫ.ut fra⁹ fraudū la⁹ laudū
b ¶ Dicit Auctor ꝙ nomē terminatū in es uel in is nō creſcens in gtō ſingulari facit

C per ium fit [a] ⁊ l. fraus ⁊ laus um tibi prebet
Non creſcis per ium [b] facit is aut es genitiuuꝫ.
Um dat apis volucris [c] canis:panis:iuueniſqꝫ.
Et ſoboles heresis:cum fruge uel indole vates:
Ons per ium formas: [d] s iunges r preunte.
Conſors: atqꝫ cohors demantur que faciūt tū.
Simplex cōpoſiti [e] normā quandoqꝫ tenebit
Sic cor opeſqꝫ probant:ſi cōponatur vtrumqꝫ.
Sepe p̄ vm uel ium facit: [f] ans aut ens genitiuū
Glās: [g] dat ium gens dens mens ſociabit̄ iſtis
Calx [h] puls ſeps ſtirps p̄ iū falx arx ſimul ⁊ lās.

ium gtō plurali. vt ſedes ſediū ⁊ coles coliū
c ¶ Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs ꝙ noia in littera poſita: licet terminent̄ i is uel in es ⁊ nō creſcāt in gtō ſingulari tñ nō faciūt gtūꝫ pluralem in ium. ſed in um. ut hec apis:in gtō facit apiū.hec uolucris:gtō hāꝝ uolucꝝ.ideſt auis panis panuꝫ.canis canū: iuuenis iuuenum. ſoboles ſobolum.ideſt p̄genies.heresis heresium:uiciuꝫ ꝯtra fidem. fruges frugum.i.fructus.indoles facit indolū:ideſt ſignum figure uirtutis. hic ⁊ hec uates ideſt poeta uel p̄pheta uel diuinator. Nota apis frequentius hꝫ apiū in gtō uolucris captū ſubſtātiue p̄ aue hꝫ uolucꝝ.ſed captum adiectiue p̄ ueloce. tūc hꝫ ium in gtō et tunc non excipitur. d ¶ Dicit ꝙ nomē terminatū in ons fac.t gtūm pluralē in ium.ut mons montium. Tu iungis etiā s.i.nomē terminatū in r s p̄cedente. ut ps. ptium. Deinde ponit exceptionē dicēs ꝙ illa noia conſors ⁊ cohors demantur. que licet terminent̄ in rs p̄cedente:tamen non habent ium in genitiuo plurali.ſed tum.
e ¶ Iſta littera ſcđm aliquos per hyppalagen.ideſt per contrariuꝫ exponitur. Et tenebit aliquādo normā ꝯpoſiti.i.ꝯpoſitum tenebit aliquando normam ſimplicis. Sed hec expoſitio mihi non placet. q̄ꝛ hoc eſt dictum ſupra. Simplicium norma ⁊c. Sed alij exponunt litteram ut ſonat dicentes ꝙ ſimplex nomen tenebit quandoqꝫ normam compoſiti. Nam ſicut concors facit concordium in genitiuo plurali. ita cor facit cordium. Et ſicut inops facit inopū.ita ops facit opum. Ratio littere:q̄ꝛ declinatio nominum ſimplicium aliquando eſt ignota ⁊ inuſitata:⁊ declinatio ꝯpoſiti a nota ⁊ uſitata. ideo ſimplex q̄n̄qꝫ declinat̄ ſcđm normā uel regulā ſui cōpoſiti. Un̄ declinatio hui⁹ nominis inops eſt magis uſitata q̄ꝫ declinatio huius nois ops eo ꝙ ops caret aliqb⁹ caſibus qb⁹ nō caret inops. ¶ Dicit auctor ꝙ noia termiata in ans. ⁊ i ens faciūt gtūꝫ pluralē in um.uel in ium.ut amās amantū uel amantiū:legēs legentū uel legentiū. nota ꝙ noia termiata in ans uel in ens ſcđm formationē regularē habēt ium in gtō plurali:ſed per ſyncopam quandoqꝫ capiūt um. Et ex illo ꝙ talis ſincopatio iam ē uſitata ideo dicit̄ cōiter ꝙ talia noia habent um uel ium in genitiuo plurali indifferenter.
g ¶ Auctor pōit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. Noia in littera poſita licet terminent̄ in as uel in ens tñ faciūt gtūꝫ pluralē in ium tantū ut glans glandiū dens dentium:mens mentiū. h ¶ Dicit ꝙ noia in littera poſita faciūt gtūꝫ pluralē in ium tan

C el ium.
Aus um.
Is ⁊ es.
nō creſcēſ
dat ium.
Um:
Ons.
ium
rs
Simplex
ſeqtur cō
poſitum
Ans ens.
uꝫ uel iuꝫ

tiū. vt calx calciū: ⁊ eſt poſtrema pars plante vel lapis coctus q aqua accendit ⁊ oleo extinguit plebs plebium ⁊ eſt ppl's ignobilis ſiue vulgus: ⁊ dicit plebs a pluralitate qr plures ſunt ignobiles. ꝗ̄ nobiles. Eſt. n. plebs collectio tantū ignobiliū. Puls pultis. ⁊ eſt pulmentū ſimplex farina apellando. ſ. infirmitatē ⁊ debilitatē dicta: Seps ſepiū ⁊ eſt qdā exiguus ſerpēs q carnē ⁊ oſſa veneno ꝯſumit ⁊ in puluerē redigit. ſtirps ſtirpiū ⁊ eſt radix. trūcus ꝓgenies. Falx falciū: ⁊ eſt inſtrm aptum ſegetibus vineis: ⁊ pratis. Unde. falce puto vineam: meto ſata: tondeo prata. Arx arcis arcū. ⁊ eſt turris Lanx lanciū: ⁊ eſt latus diſcus ⁊ dicit a latus ta. tum. Sz proprie lances ſunt ſcutelle de libra pendentes. et hinc lanx ponitur quādoqꝫ pro libra.

Dempta carne:[a] per vm facies a vel o ſociando
Il vel vl nqꝫ ſimul: er ſolam iungimus irqꝫ
Cor demas or ⁊ vr ponas: as adere debes.
Que mōoſyllaba ſūt adimes.[b] velut ē mō mas aſ
Si creſcāt is ⁊ es dāt vm.[c] monoſyllaba demeſ
Plus dat ium:[d] ſed pes dabit um pluralia ſola.
Que dant es fiunt per ium. ſed deme penatum.

a ¶ In hac parte Auctor ponit vnā regulā. que talis eſt. noīa tertie declinatiōis terminata in a vel in o faciunt gtūm plralez in uz vt thema tum: ⁊ ſermonuz. dempta. i. excepta hac dictiōe carne: que facit carniū: ſociando cum predictis terminata in il. vl' in vl: que faciunt in um: vt cōſul ꝯſulum: ⁊ vigil vigilum: ⁊ in n littera. vt nomē nominū: ⁊ delphin delphinū. nos iungimus: cū predictis terminata in er ſolā. vt pater patrum. Et dicit ſolā. vt excludat illa que habent er cum alia terminatione in nominatiuo caſu ſingulari. ſ. que formant de ſe femininū p is ⁊ neutrū p e: qm̄ ipſa nō ꝯtinētur ſub hac regula. vt ſilueſter ſilueſtris ⁊ ſtre. Jungimus ēt cum p̄dictis terminata in ir vt martyr martyꝝ. Tu pone etiā cū predictis terminata in or vt ſoror ſoroꝝ ⁊ terminata in vr vt murmur murmurum. Sz tu demas. i. excipias hoc nomen cor qd̄ facit cordiū. Tu debes addere p̄dictis terminata in as vt pietas pietatū. Si querat quare Auctor ponit in lr̄a cor cū ſupra dederit regulā p quā pōt facere gtūm. ſ. illā. Simplex cūpoſiti. Dicēdum ꝙ auctor poſuit hic in littera ad denotandū ꝙ ſcd̄m ꝙ facit gtūm p regulā ſuoꝝ ꝯpoſitoꝝ. ꝙ ſcd̄m hoc excipit ab iſta regula. ſ. a regula data de nominibus terminatꝪ in or. Diceres auctor videt eſſe contrarius priſciano: qr expreſſe dicit ꝙ termiata in as faciūt gtūz in ium vt bonitas bonitātiū ſed auctor ille dicit ꝙ faciunt i um. ꝗ ⁊c̄. Ad hoc dicendū: ꝙ nō eſt ꝯtrarius: qr poſtꝗ̄ priſcianus dixit ꝙ faciūt in ium immediate ſubiungit ꝙ que dā p ſyncopā ꝓferunt in um. vt bonitatuz. ⁊ auctor ille ꝯſiderās ꝙ illa ſincopa magis ē in vſu ꝗ̄ ꝓpria terminatio. ideo dixit ꝙ faciūt in um tantū' qr illa ſincopa in vſu moderno ē approp̄ata qr. multa apud nos ſunt ꝓpria q̄ apud antiquos fuerūt ſyncōpata.

b ¶ Hic auctor ponit exceptionē ab illa particula as addere debes. dicens. Tu adimes. i. excipies illa nomina que ſunt monoſyllaba in as terminata qr talia faciunt genitiuū pluralē in ium vt mas mariū. i. maſculus: ⁊ as aſium. i. obolus pondus duodecim vnciaꝝ punctus vnus in decimo. ⁊ poſſeſſio omnium bonorum alicuius que hꝫ.

c ¶ Dicit auctor ꝙ nomina terminata in is ⁊ in es habentia genitiuum creſcentem. ſupra nominatiuum faciunt genitiuum pluralem in vm. vt Miles militum. lapis lapidum. Sed deme monoſyllaba que faciunt in ium. vt lis litium ⁊c̄.

d ¶ Dicit auctor ꝙ hoc nomē plus dat ium vt plurium: ſꝫ hoc nomē dat um. vt pedum pluralia ſola; i. tantum pluraliter declinata: que dant es in nominatiuo faciūt gtūm pluralem in ium. vt manes maniū. i. dij infernales vel aie infernales: ⁊ dicunt a manum qd̄ eſt bonum per contrarium. qr non ſunt boni ſed efferi ⁊ crudeles. vl' manes dicuntur a mano manas: qr late manant p auras ⁊ ꝓducit primā. Un̄ oratiꝰ. Car

mine dij ſuperi placant carmine manes. Sed deme penates quod facit penatum. i. domeſtici ⁊ priuati dij domibus preſidentes: quos antiqui in domibus colebant.
a ℭ Dicit ꝙ nomina terminata in os ⁊ in us faciũt gtũm pluralẽ in um. ut flos florꝝ ⁊ corpus corporꝝ: p̃ter os oſſis qd̃ facit oſſiũ. Sic ẽt faciũt terminata in s p̃cedẽte b vl' p vt arabs arabũ: ⁊ p̃nceps p̃ncipũ. Et t. i. terminata i t ſic faciũt vt caput capitũ. mono ſillabe demes. Hec ẽ exceptio ab illa ꝑticula. Sʒ ⁊ s p̃unte b vel p q̃ſi dicat ꝙ monoſil laba faciũt in iuʒ vt pleps plebiũ. b ℭ Dicit Au. ꝙ tu notes ſupradicta. i. noia q̃ poſſũt ꝯtineri i ſupradicꝭ regulis. Sʒ tu formes ꝑ formare debes iuʒ ꝑ cetera noia q̃ prebent e vel i ſexto. i. abltõ ſingulari. vt feli ce felici feliciũ: Si vo ꝯtineant in p̃dictis re gulis faciũt gtũm ſicut i eis ꝯtinet. Et illõ no mẽ ꝙ dat. i. deriuat a capio capis ꝑ ꝯpõnem facit hãc terminatiõeʒ uʒ ſibi ſubdi in gtõ plu rali ut municeps mu nicipũ: Et h̃ eſt ꝙ Au ctor dicit. Sic munici pũ tibi formo. Cõponit .n. municeps ex mun⁹ ⁊ capio capis. et dicit municeps: q̃ſi munus capiens: ⁊ ſic de aliis ꝯpoſitis a capio. ut mã ceps mancipũ.

Preter os.[a] vm faciunt os ⁊ vs. ſʒ s preunte
B vel p ponis ⁊ t monoſyllaba demas.
Supradicta notes.[b] ſed ium per cetera formas
Que prebent e vel i ſexto. facit um ſibi ſubdi
Quod datur a capio: ſic municipum tibi formo
Cũqʒ caput dabit eps.[c] formabit iũ velut ãcepſ
X fixum dabit vm[d] niſi nix nox atqʒ ſuppelex
Um ſupplex cõplex[e]. ſed ium facit ſibi ſimplex
More metri demi his vſus ſepe:[f] vel addit.
I proceres iacit: uqʒ boues: u ſuſcipit ales
Tertius eſt in ibus:[g] ⁊ ei ſextum ſociemus
Dicemuſqʒ bõum.[h] ſeu bobus duplice caſu.

Os us. s. ps: gtõ bm. uʒm ab. abltõ in i. ⁊ in e. A capio. cõpoſita. dant um. Eps a ca put dat iũ. X fixum. dat ium. Dtũs ibus. Abltũs

c ℭ Dic. A. ꝙ h̃ nomẽ caput ſi dabit eps in ꝯpõne formabit uʒ in gtõ pl'ali uelut anceps qd̃ ꝯponit ex am ⁊ caput ⁊ facit ancipitiũ in gtõ pl'ali: ⁊ idẽ ẽ ꝙ dubius. tñ ẽ ſciendũ ꝙ hi gti plerũqʒ ſyncopant ut ancipitũ ⁊ bicipitũ. i. duorꝝ capitũ
d ℭ Senſus eſt ꝙ noia ſbſtantiua in x termiata faciũt gtũʒ pluralẽ in uʒ vt lex leguʒ rex regũ: niſi nix ꝙ facit niuiũ: nox noctiũ ſupellex ſupellectiliũ. e ℭ Quaſi dicat ꝙ nomina ſubſtantiua in x terminata faciũt gtũʒ pluralẽ in um: vt lex legũ. Uiſus eſt ex cludere adiectiua ⁊ ideo dat doctrinã de iſtis adiectiuis ſupplex ⁊ complex dicẽs ꝙ faciunt in um: vt ſupplex ſuppliciũ ⁊ complex cõplicũ. i. ꝑticeps mali. ſed hoc nomen ſimplex facit ſimplicium. i. ſine plica q̃ſi purus vel vnicus vel' indiuidu⁹ vl' fatuus.
f ℭ Dicit ꝙ vſus gramãticorꝝ ſepe demit. i. aufert vel addit aliqd his. ſ. genitiuis pluralibus: more. i. ſcdm morẽ vel ꝯſuetudinẽ metri. Et hoc ꝑ exẽpla declarat dicẽs. Hoc nomen ꝓceres iacit i. quia in plurari deberemus dicere ꝓceriuʒ ꝑ illam regulã Pluralia ſola. ⁊ dicimus ꝓcerum ⁊ hoc nomen boues iacit u. in genitiuo quia debe mus dicere bouũ. per illam regulam. Preter os um faciunt os ⁊ us. ⁊ dicimus boũ. Sed hoc nomen ales ſuſpicit u. in genitiuo plurali: quia deberemus dicere alitum per illã regulã. Si creſcant is. ⁊ dicimus alituũ. ⁊ idẽ eſt qd̃ auis quãdo eſt ſubſtãtiuũ ſed quando eſt adiectiuum tunc idẽ eſt qd̃ velox. g. ℭ In hac parte Auctor expe dit tertiam declinationem tradens regulam de datiuo ⁊ ablatiuo pluralibus. Et di cit. Tertius. i. datiuus eſt in ibus penul. cor. ⁊ ei ſociabis ſextum ideſt ablm̃. q. d. ꝙ datiuus ⁊ ablatiuus plurales tertie declinationis faciunt in ibus. vt dtõ his patri bus ablatiuo ab his patribus. h ℭ Auctor dicit ꝙ dicimus boũ ſeu bobus duplice caſu videlicet in genitiuo boum ⁊ in datiuo ⁊ ablatiuo bobus ⁊ non bouibus. Et ſic pa tet ꝙ bobus excipitur a regula predicta. videlicet. Tertius eſt in ibus ⁊ ei ⁊c.

a i In hac pte auctor determinat de quarta declinatione, dicens. Quarta declinatio dat us recto.i.ntõ. vt ntõ hic viſus ⁊ hec manus. Et dabit u ſed non niſi neutro generi vt hoc cornu. b Dicit ꝙ ſi nomen quarte declinationis: in u terminat. Tu non variabis hanc terminationẽ donec tenebis pluralẽ numerũ. Hoc eſt dum eris in numero plurali. vt hoc cornu: huic cornu: h̄ cornu: o cornu: ab h̄ cornu in plurali bñ variat vt inferius patebit. c ℭ Dicit Auctor ꝙ gtũs ſingularis nominatiui terminati in us habebit us productã. vt hic viſus: huius viſus. Sed tertius.i. datiuus prebet tibi ui. vt viſui. d ℭ Dicit Auctor ꝙ hec terminatio um. dabit q̃rto ideſt accuſatiuo. vt hũc viſum ⁊ hãc manũ Quintus.i. vocatiuus ſimilat.ideſt ſimilis ẽ: recto.i. ntõ vt hic viſus. vocatiuo o viſus. e ℭ Dicit auctor: ꝙ ſextus.i. abltũs tenet u. vt ablatiuo ab hoc viſu. Sz flecte.i. declina ſapienter hoc nomẽ domuz ꝙ partim eſt ſcđe decli. ⁊ partim quarte: vt patebit i heteroclitis ibi tota domus quarte mi mox ⁊c.

q Uarta dat us recto[a] dabit u. ſz ñ niſi neutro
U non mutabis[b] donec plurare tenebis.
Us genitiu⁹ habet:[c] ſz tertius vi tibi p̄bet
Um quarto dabitur:[d] quintus recto ſimilatur.
U retinet ſextus:[e] ſed flecte domũ ſapienter
p Rimo plurali dabis vs[f] bino ſociando
Neutra notarĩ decet.[g] genitiu⁹ uũ tibi p̄bet
Dat ꝗz datiu⁹ ib⁹ ſextuſqz.[h] ſz excipiemus
Ante bus ſuat ficus tribus arcus acuſqz
Artus cũ verubus portus partuſqz.
Et ſpecus ⁊ quercus.
e S rectus q̄nte dat ſemper[i]. ⁊ ẽ muliebre.

f i In hac pte auctor determinat de q̃rta declinatiõe q̃ztum ad numerum pluralẽ: Et dicit. Tu dabis hanc terminationem us p̄mo.i. ntõ plurali. vt pluraliter ntõ hi viſus. ſociando binos caſus vz actũm ⁊ vocatiuum q̄ ẽt faciunt in vs. vt accuſatiuo hos viſus. vocatiuo o viſus. ⁊c.

g ℭ Dicit ꝙ neutra nomina ſunt notanda: quia non faciunt in us ſed in a vt cornua. Deinde dicit ꝙ genitiuus facit vum. vt vſuum. Nota ꝙ auctor volens oſtendere: terminationem nominatiui acuſatiui ⁊ vocatiui pluralis numeri neutri generis. non exprimit illam terminationem ſed preſupponit eam ex precedentibus. Nam ſicut nomina neutri generis: ſecunde vel tertie declinationis terminant predictos caſus in a ſic etiam nomina quarte declinationis.

h ℭ In hac parte Auctor determinat de datiuo ⁊ ablatiuo pluralibus quarte declinationis dicens. Datiuus ꝗz pro ⁊ ſextus. ideſt ablatiuus dant ibus penultima correpta. vt datiuo his viſibus. ablatiuo ab his viſibus. Sed excipiemus. ideſt exceptionem faciemus: vt infra videlicet ꝙ nomina in littera poſita u ſeruant ante bus. Id eſt faciunt datiuum ⁊ ablatiuum plurales in ubus. ⁊ non in ibus. vt ficus ficubus: tribus tribubus. ideſt progenies. Arcus arcubus: acus acubus: Artus artubus. Ideſt quodlibet membrum. Veru verubus. portus portubus: partus partubus. Lacus lacubus etiam eſt ſecunde declinationis. Specus ſpecubus. Etiam poteſt eſſe ſecunde ⁊ tertie declinationis. quercus quercubus quedam arbor: etiam poteſt eſſe ſecunde declinationis. Penus penubus. Poteſt etiam eſſe ſecunde ⁊ tertie declinationis Cetera uero nomina quarte declinationis faciunt in ibus ⁊c.

i i In hac parte Auctor determinat de quinta declinatione: dicens. Rectus ideſt nominatiuus ſingularis quinte declinationis dabit ſemper es vt res: ⁊ ſpes. ⁊ eſt muliebre. ideſt generis feminini. ⁊c.

De q̃rta. declinati.
us
Ntũs
u.
Gtũs us
Dtũs ui
Actũs uz
utũs ſimilis ntõ
Abltũs u
Ntũs.
Actũs us
Utũs
Neut a notantrur.
gtũs uum
Dtũs
ibus
Abltũs.
E q̄nta declinatõe
Ntũs es.

a ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ hoc nomen dies ꝛ eius ꝯpoſitum debent teneri memoꝛi mente: ideſt in mente quia non ſunt generis feminini: Jmmo dies eſt generis incerti ꝛ compoſitū eius meridies eſt generis maſculini. b ℂ Hic auctoꝛ determinat de genitiuo ꝛ dtō ſingularibus qnte declinatiōis: ꝛ dicit: Uos dicetis .i. dabitis ei .i. hāc terminationē ei genitiuis ꝛ datiuis ſigularibus qnte declinatiōis vt hec res huius rei huic rei. c ℂ Jn hoc verſu dicit ꝙ acuſatiuus ſingularis qnte declinatōis facit in em: vt acō hanc rē vtūs in es. vt vtō o res: abltūs in e: ut abltō ab hac re Textus ē planus
d i N hac parte auctoꝛ determinat de quinta declinatione quantum ad numeꝝ pluralē ꝛ dicit. Prim⁹ pluralis .i. ntūs pl'alis dabit es: vt pl'alit ntō hi dies: q vult ſib ſōdi: quartū .i. actūm: cū gnto .i. vtō: quaſi dicat ꝙ ēt acuſatiuus ꝛ vocatiuus faciūt in es. Pōit regulaꝫ de gtō dicens tu tribues gtō erum vt rerum dierum. e ℂ Jn hac pte auctoꝛ ponit regulā de datiuo ꝛ abltō pluralib⁹: qnte declinatōis dicēs. tertius: ꝛ ſextus .i. dtūs ꝛ abltūs formaꝫ in ebus vt dtō his rebus ablatiuo ab his rebus. f ℂ Dicit Auctoꝛ: qꝺ noīa qnte declinatiōis carent genitiuis ꝛ datiuis ꝛ ablatiuis pluralibus pꝛeter iſta: vꝫ res reꝝ rebus species: ſpecierum ſpeciebus: pꝛogenies pꝛogenierum pꝛogeniebus materies materierum materiebus. maneries manerierum maneriebus ꝛc.

Mente diem memoꝛi[a] volo ꝯpoſitumq; teneri
Ei dicetis[b] genitiuis atq; datiuis
Em quarto[c]: qnto demus es: decet e dare ſexto
Rimo plurali dem⁹ es[d]: q vult ſibi ſōdi
p Quartū cū qnto: tribuens erū genitiuo
Tertius ꝛ ſextus[e] ſemꝑ foꝛmanꝫ in ebus
Deſunt plurali:[f] genitiui ſiue datiui.
Et ſexti quinte: niſi res ſpecieſq; dieſq;
Pꝛogenies ꝛ maneries dic materieſq;.
Ectos ꝯpone[g] ſimul flectuntur vtrinq;.
r Non ſic alteruꝫ[h] declines nec leopardū
Obliquo rectum[i] ꝯponēs iungis in vnū
Ex ſola parte recti decet hanc variari.
Si componantur[k] obliqui non variantur.
p Atronimica tibi dat[l] declinatio pꝛima.
Que danꝫ marib⁹: ſꝫ in es rectū facien⁹:

Gtūs ei
Dtūs
Actūs em
Vctūs es
Abltūs e.
Ntūs.
Actūs es
Vtūs
Gtūs erū
Dtūs. ebus
Abltūs
De declinatiōe cōpoſitoꝛum ex duobus integris.
De declinatiōe patronimicoꝛum ꝛ pᵒ maſculinorum.
Ntūs es.

g D Jcit ꝙ ſi duo recti ꝯponātur vtrinq; variantur ꝛ declinanꝫ .ſ. ex vtraq; parte recti. vt ntō hec reſpublica: gtō huius reipublice. dtō huic reipublice: acuſatiuo hanc rem publicam ꝛc h ℂ Auctoꝛ ponit exceptionē a regula pꝛedicta. dicēs. Tu nō declines ſic vt dixim⁹ h nomē alteruter alterutra alteruꝫ: ſꝫ ſolū decliāꝫ ex pte vltimi recti: q: deberet facere alteriuſutri⁹ in gtō: ꝛ facit alterutri⁹ nec ēt leopardū q: deberet facere leoniſpardi in gtō. ꝛ facit leopdi. Alteruter āt ſic declinaꝫ. Alteruter alterutra alteruꝫ. Alterutri⁹: altetutri⁹ alterutri⁹. Alterutri altetutri alterutri. Alteruꝫ alterutrā alteruꝫ. ab alterutro ab alſutra ab alterutro. Jn numero plurali. Alterutri alſutre alterutra. Alterutroꝝ alſutraꝝ alterutroꝝ. Alterutris alſutris alterutris: Alterutros alterutras alterutra. Ab alterutris ab alterutris ab alterutris i ℂ Dicit ꝙ ſi rectus ꝯponaꝫ cū obliquo ſolūmō rectus variaꝫ a nō obliqu⁹. vt ntō hic magiſtermilitū: huius magiſtrimilitum: huic magiſtromilitum. hūc magiſtrūmilitum. k ℂ Dicꝫ ꝙ ſi duo obliq ꝯponāꝫ: neuter coꝝ variaꝫ .i. decliaꝫ. vt huiuſmōi illiuſmodi
l ſ Pecies noīs diuidiꝫ in pꝛimitiuā ꝛ deriuatiuā. Deriuatiua vō diuidiꝫ i qnq; ptes ſcōm qnq; ſpēs deriuationū nois. ſ. patronimicū: poſſeſſiuū ꝯpatiuū. di-

minutiuū denominatiuū. Hic ât ſuo ordine agit de patronimicis: ⁊ patet ordo. qꝛ ꝑus ē ꝑmitiuū driuatiuis. Itē hec ps diuidiť in duas: in quaꝝ ꝑma agit de formatiōe patronymicoꝝ in maſ. ge. in ſcđa de fe. ge. Pria incipit. patronimyca. ſcđa. tertia feminea. Potronymicū ē. vt dicit priſcianus in ſcđo. qđ a ꝓprijs tm̄modo deriuať patꝝ noīb⁹ ſcđz formationē grecā ſignificās cū gtō ſui ꝑmitiui filiū vel nepotē. vt eacides filius vel nepos eaci. Exiguntť aūt q̄ttuor ad patronymicū. ſ. origo terminatio. forma ſignificatio. origo vt deriueť a noībus patꝝ. Abuſiue tñ a matrib⁹ ⁊ ab auis maternis ⁊ a regib⁹ ſiue a ꝯditoribus ⁊ a frībus patronimica ſolēt formari: vt illiades ille filius .ſ. romulus. Ouidi⁹ in .14. metamorphoſeos. Et corpa victa ſopore Inuādunt portaſqꝫ petūt q̄s obice firmo clauſerat iliades.

Am quartus caſus aut er: gerit e vel a gnitus
E reperitur in es

ſilr maiades maie filius. ſcꝫ. mercurius. Ad auis matermis. vt athlantiades: mercurius filius maie filie athlantꝭ. Ouidi⁹ in p⁹ methamorphoſeos. Sedit athlātiades ⁊ eūtē multa loq̄ndo detinuit ſmōe diē. Silr inachides epaphus fili⁹ iouis filie inachi. Idē ouidi⁹ in eodē. Nō tulit inachides mřiqꝫ ait oīa ꝺmēs A regib⁹ vt a theſeo rege theſides. a cecrope cecropides. Uirgilius in ſo georgicoꝝ. ꝑmiaqꝫ ingētes pagos ⁊ ꝯpita circū theſide poſuere. Idē in vi. Enei. Tū pēdere penas cecropide iuſſi. a ꝯditorib⁹ ciuitatū vt a romulo dict⁹ ē rōanus ppl's romulides. Uirgilius in. 8. Enei. Subitoqꝫ nouū ꝯſurgere bellū. Romulidis. a frīb⁹ vt a phaetonte phaetontiades. Uirgi. in buco. Tū phaetōtiades muſco circūdata mare corticis. Phaetōtiades tñ dixit ꝑ phaetontides poetica licētia. Termiationes p̄ronimicoꝝ maſculoꝝ tres ſūt apud grecos. ſ. des: ⁊ ion: ⁊ adios vel ius. Termiatio des cōis ē apđ illos: qm̄ ſ oī ſmone pñt hac vti q̄ ſola poete rōanoꝝ vtunť: nā alijs duab⁹ nō vtunť. i. i ion ſminata q̄ ē ꝓpria ligue iadis vt nerio ⁊ i adios q̄ ē eolica. vt hirriadios hirre fili⁹. ſ. pſitac⁹ vl ī ius vt pelei⁹. femininoꝝ termiatões apđ grecos ēt ſūt tres is. as. ⁊ ne ꝓducta. q̄ apđ nos trāſeūt vt iſra patebit. forma ē duplex. ſ. greca ⁊ latia. Greca i maſculinis i tres diuidiť ptes. Pria greca i as vt pelias. ⁊ i ios vt laertios mittētia gtūꝫ i u p̄ronimica formāt i ades vt peliades laertiades. ſcđa greca noīa i es vt hippotes corinetes mittētia gtūꝫ i u p̄ronimica formāt i ades vel i ides vt hippotades corinetides. Tertia cetera greca mittētia gtūꝫ i u: vel in us vl' in os mutāt eas i ides vt ꝑam⁹. ꝑami: ꝑamides neſtor: neſtoros: neſtorides: pliſtēis pliſten⁹ pliſtenides: pele⁹ peleos: pelides vbi ꝑ ſinereſiꝫ ei mutať i i longā. forma ī femininis ē triplex. pria p̄ronymica feminia i is formāť a maſculinis remota de vt ꝑamiades ꝑamis. Si ât maſculia i lōgā hūerint añ des illū i ei vtūt. vt pelides peleis. ſcđa p̄ronymica feminia i as formāť ſilr a maſculinis rēota de vt peliades pelias. Uñ eneades eneas facere debuit: ſꝫ eneis aucte ſua ꝓtulit maro in libri titulo. Tertia p̄ronymica feminina i e formanť a ꝑmitiuis hoc mō Si ꝑmitiuū hūerit i i ntō a ꝓducta repiť i p̄ronymico añ ne. vt acriſios acriſiōe: ſi vo ꝑmitiuū nō hūerit i in ntō tūc i ꝓducta repiť i p̄ronimico añ ne vt adraſtos adraſtine. forma latina i duas ptes diuiſa ē. ſ. maſ. ⁊ fe. Maſculia p̄ronymica latia q̄nqꝫ formas hñt. Pria. Si ꝑmitiuū ē declinatiōis ꝑme e gti vtitur in a ⁊ addiť des: vt andree andreades. ſcđa. Si ꝑmitiuū ē declinatōis ſcđe ⁊ gtūs in i ſolā deſinat: gtō addiť tm̄ des vt petrus petri petrides. Tertia ſi ꝑmitiuū eſt declinatōis ſcđe ⁊ gtūs i duo ij deſinat vltimū i vtiť in a ⁊ addiť des vt Antonij antoniades: Quarta ſi ꝑmitiuū ē declinationis ſcđe ⁊ gtūs in ei deſinat: ei vtiť i i lōgū: ⁊ addiť des vt Orpheus orphei orphides Quita ſi ꝑmitiuū ē declinatōis tertie: dtō tm̄ addiť des vt ioāni ioānides. feminina p̄ronimica latia formāť a maſ. rēota de vt petrides petris. In noīb⁹ ât ſcđe declinatōis mittētibus gtūm in ei gtō addiť s ſola. vt orpheus orphei orpheis. Significatio vt ſignificet idē qđ filius vl' nepos cū gtō ſui ꝑmitiui. Dicit igiť. Au. ꝙ ꝑma decliatio dat .i. declinādo demōſtrat p̄ronimica q̄ danť marib⁹. i. q̄ maſculina ſt: q̄ſi dicat: ꝙ p̄roni

mica maſculina ſunt gñis maſculini ⁊ faciemus rectū.i.ntūm i es: vt hic priamides.
a ℭ Auctor dic̃ ꝙ actūs caſus facit i am aut i en. vt hūc p̄amidā vl' p̄amidē vtūs facit
in e vel i a. vt vtō o priamide vl' priamida. ⁊ repit̃ ēt ipſe vtūs in es. vt o priamides
a ℭ Dic̃ ꝙ abltūs facit i a vl' in e. vt ab h̃ p̄amide vl' p̄amida. Nec debes mutar̃ cet̃a
.i. cet̃os caſus de qb⁹ nihil dc̃m ē: qꝛ ceteri caſus declinant̃ ſm p̄mā declinati. vt gtō
hui⁹ p̄amide: dtō huic p̄amide: Et pl'alr ntō hi p̄amide. gtō hoꝝ p̄amidaꝝ. dtō his p̄a
midis: actō hos p̄amidas: īuenit̃ ēt hos p̄amides. vtō o p̄amide. abltō ab his p̄amidis
b i In hac p̃te Auc. determinat de d̃clinatōe patronimicoꝝ femininoꝝ dicēs. ter-
tia declinatio format ti
bi p̄ronimica feminina
p̄bēs tibi hāc termina
tionē is recto.i. ntō ca
ſui ſingulari: q̄ſi dicat:
ꝙ p̄ronimica feminea
ſūt tertie declinatiōis:
⁊ faciūt ntūz in is. De
inde pōit regulā gti di-
cēs. Gtūs erit tibi cre
ſcēs.i. ſupabit ntūm: ⁊
faciet is vel os. vt ntō
hec p̄amis: gtō hui⁹ p̄a
midis vl' p̄amidos.i. fi
lia vel nept̃ p̄ami. q̄rt⁹
.i. actūs p̄bet tibi em l'
a: vt actō hanc priami
dem vel priamida.
c ℭ Dic̃ ꝙ vtūs ſua-
bit hāc terminationē i.
ut vtō o p̄ami. vlti. co.
Sʒ talis vtūs nō ſup-
abit ntūm: imo erit ſibi
eq̄lis.

Ablatiuus in a vel in e[a]: nec cetera muta

T Ertia feminea[b] tibi patronimica format.
Is recto p̄bens: gtūs erit tibi greſcens
Iſqʒ vel os faciet: a vel em q̄rt⁹ tibi p̄bet
Quintus i ſeruabit[c]: ſed rectuʒ non ſuperabit.
E ſolam ſextus tenet[d]: es qʒ vel as reperimus
Plurali quarto: nil plus preter metra muto
Interdum per ias[e] hec patronymica formas.
As breuis in recto[f] dat adis vel ados genitiuo
Em vel a dat quartus[g]: in e fit tantūmō ſextus.
Dans reliquos terna[h]: nil mutat ī is niſi metra
More vides greci:[i] tamē es quinto remoueri.
Ne pleriſqʒ damus:[k] qbus e normā ſociamus.
Cum dedit e grecus[l] rectus tenet es genitiuus

Patroni-
mica femi
nini gñis:
Ntūs is.
gtūs is ul'
os creſcit
Actūs a
uel em.
Vtūs i.
n̄ creſcēs.
Abltūs e.
Accuſati-
u⁹ pl'alis.
as uel es.
Ntūs ias.
adis
Gtūs
ados.
Accuſatı
u⁹ em ul' a
Sextus e
Vtūs ali-
q̄ñ remo-
uet s
Ntūs gre
cus e.
Gtūs es

d ℭ E ſolā ſext⁹ tʒ.i. abltūs terminat̃ i e ſolā vt abltō ab hac p̄amide: qʒ p ⁊ nos repim⁹ es vel as: q̄rto.i. actō pl'ali: ut actō has p̄amides uel p̄amidas. nil pl's mu to ſupple de tertia decli. in p̄ronimicis femininis p̄ter metra: h̃ ē p̄ter illud ꝙ aliq̄ñ cā uel neceſſitate metri ꝯuenit p̄mutari. declinant̃.n. i aliis caſib⁹ ſʒ tertiaʒ declinationē
e ℭ Dic̃ ꝙ infdū h̃ p̄ronimica femi. terminant̃ i ias.i ntō caſu. ut pelias ⁊ ambroſias.
f ℭ Nō A. docet declinare p̄dcā p̄ronimica in ias terminata ⁊ alia filia dicēs. As bre uis i recto.i. nomē terminatū i ias breuē i ntō dabit addis uel addos in gtō penu. cor. ut hec ambroſias: gtō h⁹ dis vel dos.i. filia vl' nept̃ ābbroſii. g ℭ Dic̃ ꝙ actūs facit i em uel i a ut actō hāc ābroſiadē uel da. Sext⁹.i. abltūs facit in e. ut abltō ab hac ade.
h ℭ Dicit Auctor ꝙ reliq caſus uariant̃ ad modū tertie declinationis. ⁊ nil mutat̃ in his niſi metra.i. nil de tertia declinatione mutatur niſi neceſſitate metri poſtulante.
i ℭ Dicit ꝙ aliq̄ñ s remouet̃ i utō more greci.i. ſʒ morē grecoꝝ: ut pelias remota s fit pelia ⁊ ābroſias remota s fit ambroſia. declīa igit̃ ſic. Hec pelias h⁹ dis ⁊ dos. huic di hāc peliadē ⁊ peliada o pelias ⁊ pelia: ab hac peliade. He peliades. harum peliaduʒ his bus: has peliades. o peliades: ab his dibus. k ℭ Dicit ꝙ aliq̄ñ nos damus hāc terminationē ne pleriſqʒ.i. multı̃ ul' aliqb⁹. noībus p̄ronimicis ut acriſione. qbus nos ſociamus normam e: ideſt regulam noium terminatorum in e quaſi dicat ipſa de clinantur ſicut illa que terminantur in e: de quibus immediate regula tradetur.
l ℭ Monſtrat̃ hic qualr̃ uariari debeant noīa greca i e terminata. Et dicit. Cū gre cus rect⁹ dedit hāc terminationē e tūc gtūs tenet es ut ntō hec phebe gtō h⁹ phebes

a ¶ Quartus.i.actũs nois greci in e termiati dat em vel en. vt actõ hãc phebem vl phebẽ. Reliquos.ſ.caſus nos ſociamus.i.ſimiles faciemus:recto.i.ntõ. vt ntõ hec phebe. vtõ o phebe.abltõ ab hac phebe. b ¶ In hac pte auctor determiat de declinatione grecoꝝ terminatorũ in os dicens. Qñ rectus.i. ntũs nois greci tz os tunc gtũs eſt par ſuo ntõ.i.ſilis. vel grecus gtũs dat hãc terminationẽ oy.delos.i.h nomẽ delos grecũ ſit tibi teſtis: vt ntõ hec delos:gtõ huius delos vel deloy nomẽ inſule. c ¶ Quartus.i.actũs nois greci in os terminati facit on. vt actõ hãc delon. Quint⁹.i. vtũs facit os: vt vtõ o delos. Tertius idest. Dtũs atqz ſupremus.i.abltũs facit o. vt dtõ huic delo abltõ ab hac delo. Unð poeta. Maternam agnoſcere delon:

Accuſati-u⁹ em vel en.
Ntũs grecus os
Gtũs os vel oy
actũs on.
Utũs os.
Datũs: ⁊ ab ũs o
Ntũs grecus is.
Gtũs ios vel eos
actũs im.
Utũs i
De declinatiõe h⁹. nois geneſis.
Gtũs is. vel os:
actũs im.
alij caſus
De declinatiõe huius nois. moyſes.
De d̃clinatiõe huiuſ nois ieſuſ
De declinatiõe pnominum
Prima d̃clinatio.

d ¶ Dicit ꝙ ntũs grecus ſepe finitur in his: vt hec tethys:⁊ tũc genitiuus dat ios vel eos vt gtõ huius thethios vel thetheos.
e ¶ Dicit auctor: qð q̃rtus.i. actũs nois p̃dicti dat im. vt acuſatiuo hãc tethym. Quitus.i. vtũs dat i vt vocatiuo tethi. Sed neut̃.ſ.nec actũs nec vctũs ſupabit rectũ.i. ntũm.
f ¶ Dicit ꝙ qntus.i. vctũs nois greci: in is terminati. ſit par.i. ſimilis recto.i.ntõ declinante latino.i.ſcðm latinã declinationẽ: vt hec tethys. vtõ o tethys.

Em dat ⁊ en quartus.[a] reliquos recto ſociam⁹.
Cum greci rectus tenet os:[b] par eſt genitiuus.
Uel dat oy grecus.delos deloy tibi teſtis.
Quartus on:os qntus[c]:o tertius atqz ſupmus
Sepe dat is,rectus:[d]dat ios vel eos genitiuus.
Im quartus dabit[e]:i qntus:neuter ſuperabit
Fit quintus recto[f] par declinante latino
Dans geneſis qntuz ſimulem ſibi[g] dat genitiuũ
Is vel eos.tenet im quartus:reliqqz dabunt i.
Dat moyſes moyſi[h] reliquos terne ſociabis.
Dat ieſus vm quarto[i] reliquis u ſemp habeto
e St declinãdi[k] pnomina norma quaterna
Eſtqz mei vel mis[l] in prima tuiqz ſuiqz.
Recto perſone:[m] non ſeruit regula prime.

g ¶ In hac parte auctor determinat de h noie geneſis qð eſt qdã liber biblie. Et dicit.ſic Hoc nomẽ geneſis dat quintũ.i. vtũm ſibi ſimilẽ vt vtõ o geneſis. Et dat gtũm in is vel in eos. vt huius geneſis vel geneſeos. Quartus.i.actũs tenet im:ut actõ hãc geneſiz Reliq caſus. vz dtũs ⁊ ablatiuus dabũt i. dtõ huic geneſi: abltõ ab hac geneſi. h ¶ In hac pte auctor ponit regulã de hoc noie moyſes:qð eſt ppriũ nomẽ uiri. Et dicit Moyſes dat moiſi i gtõ. Et tu ſociabis reliquos caſus terne.i.tertie declinatiõis. h eſt in alijs caſibus declinatur ad modũ tertie declinationis. vt hic moyſes:gtõ huius moyſi datiuo huic moyſi actõ hunc moyſem: vtõ o moyſes. abltõ ab hoc moyſe. i ¶ Hic auctor dat doctrinaz de hoc noie ieſus. Et dicit ꝙ hoc nomẽ ieſus qð interpretatur ſaluator dat hãc terminationẽ um quarto.i.actõ Reliquis u ſemper habeto.i.qð in reliquis caſibus in u ſemper terminatur.qð patet declinando vt hic ieſus: genitiuo huius ieſu. datiuo huic Jeſu: acuſatiuo hũc ieſum: vocatiuo o ieſu ablatiuo ab hoc ieſu ⁊c̃.

k l In hac parte auctor determinat de quattuor formis declinationis pronominis dicens: qð norma declinandi pronomina eſt quaterna:ideſt quadruplex: ideſt prima:ſecunda:tertia:⁊ quarta. Et ideo poſt declinationez nominis agit de pronomine:quia ponitur loco proprij nominis.⁊ certas finitaſqz perſonas recipit.
l ¶ Dic a. ꝙ tria ſũt pnoia i pͣ norma ſiue i pͣ mõ vz mei l' mis mihi tui tis tibi ſui ſibi
m ¶ Dic A. ꝙ hec regl'a.ſ.recte decli.nõ ſuit recto.i.ntõ pme pſone q̃ſi dicat huic p

nomini ego cuius obliq non recte formantur ab ipo nt̃o: deberem⁹.n. dicere ego ogenis: ⁊ dicimus mi vel mis. a ❡ Dicit ꝙ ꝓnoia ſecunde norme ſeu ſecũdi modi faciũt gtũm in ius vt ille illius. Preterea dicit ꝙ tu debes formare ꝑ ſc̃dam formã: gnqꝫ ꝓnoia.ſ.ille ipſe iſte hic ⁊ is. b ❡ Dicit Auctor ꝙ octo ꝓnoia ſupradicta ſunt ꝑmaria. Ideo dicit ſpeties ꝑmaria.i. ꝑmitiua dicit̃ eſſe his octo ꝓnoibus ſupradictis. vꝫ tribus ꝑmi modi: ⁊ gnqꝫ ſecundi modi. c ❡ Hic auctor oſtẽdit ꝓprietatẽ predictoꝝ ꝓnoium dicẽs ꝙ hec ꝓnoia p̃dicta monſtrant.i. demonſtratiua ſũt ⁊ referũt.i. relatiua ſunt: ⁊ manebũt quaſi fixa.i. ſubſtantiua: q̃ſi dicat ꝙ p̃dictoꝝ ꝓnoiuꝫ aliqua ſunt demonſtratiua: vt hic ⁊ iſte ego tu: aliqua relatiua. vt is ſuus ipe ⁊ ſui. ⁊ manebũt q̃ſi fixa. ideſt ſubſtantiua. quaſi dicit: ad demonſtrandum ipſa. non eſſe penitus: Subſtantiua. Nam licet ſubſtantiue ponantur. vt ego curro. tñ recipe poſſunt ſb ſtantiuũ tanqꝫ ſi eſſent adiectiua vt ego pater. Alij dicũt ꝙ auctor dixit quaſi ad notandum q̃ſi aliqua eſſe ſubſtantiua ſignificatione ⁊ nõ voce vt is: ⁊ ipſe: aliq̃ voce ⁊ ſignificatione. ut ego ⁊ tu alij tñ dicũt quaſi.i. certe. vel vere ſubſtantiua: qꝛ ſc̃dm

Debes ius facere [a] genitiuum norma ſecunde.
Debes formare per eam pronomina quinqꝫ.
Scd'a declinatio.
His octo ſpeties [b] primaria dicitur eſſe.
Mõſtrant ⁊ referunt hec [c]: ⁊ quaſi fixa manebũt
Is ſuus ipſe ſui referunt: ſed cetera moſtrant
Ille refert monſtrat: non facit hoc aliud.
Neqꝫ tribus primis [d]: ſeptẽ fit origo ſupremis.
Perſonas duplices [e]: hec deſignare videtur.
Cum poſſeſſore poſſeſſio: ſignificatur.
Formas quis vel qui: [f] donato credo minori.
Tertia per primam [g]: fit nominis atqꝫ ſecundã.
Quis vel qui.
Has tres donatus [h] diſtinguit ſufficienter.
Tertia declinatio.
Quarta quidem terne [i]: par dꝫ nois eſſe
Quarta d̃clinatio.
h Ec tibi ſignabis [k] que declinans variabis.

Capl'm ſecũdũ ẽ de heteroclita declinatione

priſcianũ ꝓnomẽ ponit̃ loco ꝓprij nois ⁊ certã ſignificat perſonã. Poſtea dicit ꝙ hoc ꝓnomen ille refert.i. relatiuũ eſt: mõſtrat.i. demõſtratiuũ ẽ: ⁊ nullũ alið ꝓnomẽ hoc facit ideſt poterit eẽ relatiuũ ⁊ demõſtratiuum. d ❡ Dicit auctor: ꝙ a tribus ꝑmis ꝓnoibus deriuãt̃ alia. vꝫ meus tuus ſuus noſter ⁊ veſter noſtras ⁊ veſtras. Meus noſter ⁊ noſtras ab hoc ꝓnoie ego: tuus veſter ⁊ veſtras ab hoc ꝓnomie tu: ſu⁹ vero ab hoc ꝓnoie ſui: Et eſt ſciendũ ꝙ illa q̃ deriuant̃ a demõſtratiuis demõſtratiua ſunt: ⁊ q̃ a relatiuis relatiua ſunt. Ideo ſolet habere aliqui verſum ſequentem. ⁊c̃.
e ❡ Dicit A. ꝙ iſta ſeptẽ ꝓnoia p̃dicta ſignificãt duas ꝑſonas.ſ. ꝑſonã poſſeſſoris: ⁊ ꝑſonã rei q̃ poſſidet̃. Nã cũ dico liber meus ꝑ hoc ꝓnomẽ meus itelligo poſſeſſorẽ libri vꝫ me: ⁊ poſſeſſionẽ meã vꝫ librũ. f ❡ Auctor dicit ꝙ hoc nomẽ qꝫ vel q declinat̃ ſm ꝙ donatus iubet eſſe declinandnm.ſ. in illa parte. Nominatiuo quis vel qui ⁊c̃.
g ❡ Dicit A. ꝙ tertia norma declinãdi ꝓnoia fit ꝑ primã ⁊ ꝑ ſc̃dam nois declinatõꝫ q̃ſi dicat ꝙ ꝓnoia tertij modi declinant̃ ſicut noia ꝑme ⁊ ſc̃de declinatõis. nã ſicut dicimus: Ntõ bonus bona bonũ: gtõ boni bone boni. ita dicim⁹. ntõ meus mea meũ: gtõ mei mee mei ⁊c̃. Et illorum pronominum ſunt quinqꝫ.ſ. meus tuus ſuus nr̃ ⁊ veſter.
h ❡ Dicit Auctor ꝙ dõatus diſtinguit ſufficienter has tres normas p̃dictas.i. ꝓnoia primi modi ſecundi ⁊ tertij. Ideo ipſe non procedit vlterius in declinatione ipſorum.
i ❡ Dicit A. ꝙ q̃rta norma declinãdi ꝓnoia dꝫ eẽ par.i. ſilis tertie declina. nois. Nã ſicut dicimus maieſtas maieſtatis. ita dicim⁹ noſtras noſtratis. veſtras tis.
k h Oc ẽ ſc̃dm capitulũ huius libri. In quo auctor intendit determinare de decli

natione noīum heteroclitoꝝ. Et pͥmo proponit qđ facere intendit dicēs Tu ſignabis
tibi. i. in mente tua hec noīa q̄ noīa declinās variabis. i. vario mō declinabis. Et ē ſci
endū: ꝙ nomē heteroclitū nihil aliud ē q̄ȝ nomē varie ſeu alterne declinatū. vt ntō hoc
celū: pluralit̄ ntō hi celi celoꝝ. habito de noībus recticliniis: agit de diuerſiclinijs. ſ.
heteroclitis. Et dicit̄ heteroclitū dictionū irregulariū ꝯtra regulas artis grāmatice.
variatio: vel eſt ſignificati vel ꝯſignificati in vna ⁊ eadē pte orōnis variatio. Et dr̄ ab
heteron qđ ē variū. ⁊ clisis qđ eſt declinatio q̄ſi varia declinatio. Et hȝ fieri ſeptē mo
dis. ſ. in pſona vt ſuȝ es. In genere vt hoc celū hi celi. In declinatione vt hoc vas. ⁊

de hetero- clitiſ gene re. ⁊ decli natōe ſimul'

Paſcua ſola datur.[a] ⁊ paſcua plura dabuntur.
Eſt zizania[b] ſunt zizania: plura: neqȝ.
Balnea dic vel eas:[c] ea non prius ſed eum das:
Sic ⁊ amygdala dic.
Delitiū tibi ſit:[d] mihi ſemper delicie ſint.
Hoc epulū comedis:[e] epuleqȝ parātur amicis.

pl'aliter hec vaſa. In
declinatiōe ⁊ genere:
vt hoc epulū: he epule
In ſignificatiōe tm̄: vt
ops: ⁊ hic faſcis in ſin-
gulari idē qđ faſcicul⁹:
in plurali honores. lu-
canus. Septim⁹ hic ſe
qtur repetitis faſcibus
annis. Similit̄ caro in
ſingulari ꝑ carne hūa-
na. in plurali ꝑ carni-
bus porcinis: peccorinis vel aliis. In formatiōe vl' inflexion e: vel in caſu qđ idē ē. vt
nix niuis: ter itineris. In poſitiōe vt ego mei: iuppiter iouis: nā aliud ē poſitio facta in
ntō aliud in obliqs. Tn̄ ſm quoſdā heteroclitis fit quattuor modis: genere vt hoc celū
in ſingulari. hi celi in pl'ali. Compatione vt bon⁹ melior optim⁹: q: deberem⁹ dicere.
bonus bonior boniſſimus. Declinatiōe vt vas qđ in ſingulari ē tertie declinatōs ⁊ i
plurali ſcđe. Senſu ſiue ſignificatiōe vt ops: caro faſcis: vex ꝯmodius dicendū ē q̄t
tuor: reddūt nomē heteroclitū genus numerus declinatio ⁊ caſus. vn̄ verſus. Et ge-
nus ⁊ numerus ⁊ declinatio caſus. Nomen heteroclitum reddere ſepe ſolet.

a ¶ Dicit ꝙ hoc nomē paſca in ſingulari ē ge. fe. ⁊ in pl'ali ē ge. neu. ⁊ ē heteroclitū gn̄e
⁊ ēt declinatiōe. q: in ſingulari ē pͥe declinatōis ⁊ in pl'ali ſcđe declinatiōis. Inue-
nit̄ ēt in feminino gn̄e he paſcue paſcuaꝝ. Vn̄ Ezechielis. xxiiij. Inſup ⁊ reliquas pa-
ſcuaꝝ veſtrarum ꝯculcaſtis pedibus veſtris. Paſcua eſt nutrimentum aīalis bruti.

b ¶ Dicit Auctor. ꝙ hoc nomē zizania in ſingulari ē gn̄is feminini: ⁊ in pl'ali neutri vl'
feminini vt ntō hec zizania pl'aliter. ntō hec zizania vel he zizanie. Ideo dicit plura
neqȝ Inuenitur tn̄ etiā hoc zizaniū: niſ. neutri generis. Item zizania eſt ſeges vel her
ba peruerſa. ſ. lolium. vt dicunt. Et ponitur qn̄qȝ pro ſorde omnium ſegetum.

c ¶ Dicit auctor ꝙ hoc nomē balneū in ſingulari ē gn̄is neutri. in plurali vō feminini
⁊ neutri. vt pl'aliter ntō hec balnea vel he balnee. ſȝ in ſingulari ſemp ē gn̄is neu. Et
hoc eſt qđ dicit. Dic. i. dicere debes balnea vl' eas. i. balneas in numero pl'rali: ea. i.
balnea nō eſt pus in numero ſingulari: ſȝ tu debes dicere eum. i. balneū. In ſinguiari ē
gn̄is neutri. ⁊ in plurali feminini ⁊ neutri. Sic ⁊ amigdala dic q̄ſi dicat ꝙ amigdala:
eodē mō variat̄ quo balnea. vt ntō hoc amicdalū: pl'aliter ntō hec amicdala vl' he amig
dale. Tn̄ inuenit̄ hec amicdalus ꝑ arbore tm̄: ſȝ amigdalū ꝑ ei⁹ fructu: Inuenit̄ ēt hoc
amigdala tā ꝑ fructu q̄ȝ pro ligno. d ¶ Dicit ꝙ hoc nomē deliciū ē heteroclitū ſi-
gnificatōe gn̄e ⁊ declinatiōe. q: in ſingulari ſignificat pctm̄ ⁊ ē gn̄is neutri ⁊ decliati-
onis ſcđe. in pl'ali ſignificat cibū delicatū ⁊ ē gn̄is fe. ⁊ declinatōis pͥme. vt ntō hoc de
liciū. pl'aliter ntō he delicie. e ¶ Dicit A. ꝙ epulū in ſingulari ē gn̄is neutri ⁊ ſcđe
declinatōis. i plurali ē gn̄is fe. ⁊ pͥme declinatiōis. vt ntō hoc epulū: pluralit̄ ntō he
epule: ⁊ ē ferculū. ⁊ dr̄ ſm quoſdā epulū ꝑ corporali: ſed epule epulaꝝ ꝑ ſpirituali. i. ꝑ
refectione ſcie vel virtutis. Unde plato in Thimeo. Ueniſtis ad epulas heſternas.

a ℭ Dicit auctor ꝙ locus in ſingulari ē gñis maſ. ſ; in plurali maſ. ⁊ neutri. vt ntō hic locus: pluraliter ntō hi loci. ⁊ hec loca. Sʒ in maſ. gñe ſignificat artes dialetice: in neutro vͦo loca terre. Ideo dicit loci ſunt artis: ſunt loca terre. Itē locus dr̄ tā ſubſtantia ꝙ̄ quātitas q̄ aliqd locale circūſcribit. Itē locus dr̄ maxima ꝓpoſitio vel ħitudo. vñ trahit argumentū tā in dialetica ꝙ̄ in rhetorica. Et nota ꝙ locus ꝓprie ē ꝙ̄titas circūſcribēs corpus. Sʒ hec loca locoꝝ ꝓprie de his dicunt in qbus poſſeſſiōes habent. Loci sūt ad logicos ꝑtinēt. Itē locus ē ſedes argumenti vel id ex quo ad oppoſitā qōnē ꝯuenies trahit argumentū. Itē locus dr̄ facultas: copia: ꝑtās. ꝯditio: tēpus: occaſio: opportunitas: dignitaſ: auctoritas: honor. magnitudo: maieſtas: faſtigiū ſplēdor gradus gloria

Eſt locus atqʒ loci ſunt artis:[a] ⁊ loca terre.
Eſt locus atqʒ loci ſunt:[b] ⁊ loca plurima genti.
Balteus addatur.[c] neutrum plurale ſequatur.
Carbaſus vna ratis.[d] ⁊ carbaſa plura videbis.
Arbutus ē ſimilis huic.[e] intyba pergama iūgiſ
Cui celum ſeruit:[f] celos ⁊ cuncta creauit.
Sic raſtrum raſtros: porrumqʒ facit tibi porroſ
Frenum detur equo:[g] frenos ⁊ frena teneto.
Sic clauſtrū formas: filum pariterqʒ capiſtrū.
Dicimus altilia ſi plura ſint:[h] altilis vna.
Conſimiliqʒ modo ſit declinanda ſupellex.

De heteroclitis generum.

b ℭ Dicit auctor: qḋ locus i ſingulari ē gñis maſ. in plurali vͦo maſculini ⁊ neutri. vt ntō hic iocus: pluralit̄ ntō hi ioci: vel hec ioca. i. ludus vel ſolatium.

c ℭ Auctor dicit: qḋ hoc nomē balteus addat̄ p̄dictis. qꝛ in ſingulari ē gñis maſ. ſʒ in plurali neutri. Ut hic balteus. pluraliter ntō hec baltea. i. zona argētea vel ſcingulū militare.

d ℭ Auctor dicit ꝙ carbaſus in ſingulari eſt gñis feminini: in plurali neutri: vt ntō hec carbaſus: pluraliter ntō hec carbaſa. i. velū nauis. ⁊ vt dr̄ hec carbaſus in ſingulari veſtis ſinuoſa q̄ tā viro ꝙ̄ mulieri ꝯuenire pōt. Sʒ carbaſa foꝝ: ad vela nauiū ꝑtinēt. ⁊ cor. penul. Uñ ouidi⁹. Uidi p̄cipiti carbaſa tēta noto.

e ℭ Dicit ꝙ hec dictio arbut⁹ ē ſilis p̄cedēti: qꝛ in ſingulari ē gñis femi. ⁊ in plurali neutri. vt ntō hec arbutus. pluraliter ntō hec arbuta. i. collectio arboꝝ. Tu iungis ēt intyba ⁊ ꝑgama qꝛ eodē mō declinant. vt hec itybus: pluraliter ntō hec itiba: ⁊ ē q̄dā herba: ntō hec ꝑgamus. pluraliter ntō hec ꝑgama. i. ilij muri. Joānes tortelius dicit. Intiba cū t exili. ⁊ y greco in penul. ſcribit. herba ē capilloſa: ⁊ amara. cui⁹ tenues capilli segetes ābiūnt ⁊ necāt dicēte. Uirgi. libro. georgi. p̄ͦ. Strimonieqʒ grues ⁊ amaris intiba fibris.

f Dicit ꝙ iſta noīa. vʒ celū raſtrū porrū in ſingulari ſūt gñis neu. ⁊ in plurali maſculini. vt ntō hoc celū pluraliter ntō hi celi celoꝝ: ntō hoc raſtrū: pluraliter ntō hi raſtri: ntō hoc porrū. pluraliter ntō hi porri. Celū dr̄ a celo las: p ſculpere qꝛ ſculptū ē ⁊ īſignitū varijs ſtellis. Raſtrū raſtri inſtrm̄ ruſticoꝝ: ⁊ dr̄ a rado dis: qꝛ radit terrā. Raſtrum ēt dicit̄ aliud inſtrm̄ ruſticoꝝ dentatū quo paleā remouēt a granis. Porrum eſt quedā herba ⁊ dicitur a porrigo. qꝛ in longum porrigitur. Etiam eſt quedam infirmitas: que fit in manibus vel in pedibus ad ſimilitudinem porrorum.

g ℭ Dicit ꝙ iſta noīa frenū clauſtꝝ filium ⁊ capiſtꝝ in ſingulari ſūt gñis neutri ⁊ i plurali maſculini ⁊ neutri. vt ntō hoc frenū. pluraliter ntō hi freni vel hec frena. hoc clauſtꝝ pluraliter ntō hi clauſtri. vel hec clauſtra. hoc filuʒ: pluraliter ntō hi fili vel hec fila: Hoc capiſtrū. pluraliter ntō hi capiſtri vel hec capiſtra: ⁊ ē qḋdā ligamen cū q̄ equuſ vl̄ aliud aīal ex ꝑte capitis: tenetur ⁊ dicitur a caput quia caput iumentorū ſtringit.

h ℭ Auctor. d. ꝙ iſta duo noīa altilis ⁊ ſupellex i ſingu. ſūt gñis femi. ⁊ in pl̄ali neu. vt hec altilis pl̄alr̄ ntō hec altilia: ⁊ dr̄ res q̄ ad hoc alit̄ vt pinguior fiat ⁊ vt occidat̄ vt porci

et volucres domeſtice:hec ſupellex:pluraliter nominatiuo hec ſupellectilia:et eſt ſub
ſtantia vel facultas:et omne inſtrumentum et ornamentum domus.
a ℂ Dicit ꝙ hoc nomen tartarus in ſingulari:eſt generis maſculini:in plurali neu-
tri. vt ntõ hec tartarus. pluraliter nominatiuo hec tartara.i. inferna. Et inuenit̃ hoc
tartarum pro fece vini:ideo dicit vina dant rum. Conſtrue ſic Tartarus ater.i.infer-
nus niger. h̃ eſt illud nomen tartarus hꝫ plurale ra.i.in plurali numero hꝫ tartara: ꝙ
ꝓ ⁊ vina dant rum.i.inuenit̃ ẽt tartaruꝫ gñis neutri ſingularis numeri ſignificans fe
ces vini. Tartarus ẽ profundiſſimus locus infernoꝝ de quo neminẽ extraxit deus:il
lic ẽ fletus ⁊ ſtridor dẽ
tium horror tenebraꝝ:
⁊ tremor frigoris.
b ℂ Dicit ꝙ noĩa ĩ lr̃a
poſita in numero ſingu
lari ſunt gñis maſculi-
ni. ⁊ in plurali neu. vt
ntõ hic ſibilus pluralit̃
ntõ hec ſibila. hic ſup
parus pluraliter ntõ h̃
ſuppara. hic tenarus.
plr̃aliter ntõ h̃ tenera.
hic infernus: pluralit̃
ntõ hec inferna. h̃ me-
nalus pluraliter. nomi

De hete-
roclitis d
clinationi
bus.

Tartarus ater hꝫ plurale ra[a]:vinaqꝫ dant rum
Sibilus hic dices:[b] ſed ſibila plurima iunges
Suppa rus eſto comes:prius hic tꝫ us: ſꝫ a ſub
Tenarus:ifern⁹:ſic menalus:ſic ⁊ auern⁹ des
Dindyma pileus iſmara gargarus aſſociam⁹
Jſta ſolent quarta[c] variari ſiue ſecunda.
Cũ lauro quercus pinus cornus quoqꝫ ficus:
His colus atqꝫ domus pen⁹ ⁊ lacus aſſociam⁹
Et ſpecus ⁊ cantus cetus iungemus ⁊ ortus.

natiuo:hec menala. hic auernus:pluraliter nominatiuo hec auerna. hic didim⁹ plr̃ali
ter ntõ hec didyma:hic pile⁹ pluraliter ntõ hec pilea. hic iſmarus. pluralit̃ ntõ hec iſ-
mara. Supparus ẽ manica ornatus cã ſup aliã ducta ⁊ criſpa:Et ponit̃ ſepe ꝓ velo:
vel replicatõe vel ſũmitate veloꝝ. Vñ quidaꝫ Suppara nudatos cingũt anguſta la-
certos. Jtẽ Juuenalis. Suppara veloꝝ piturus colligit auras. Tenarus eſt mons:
ſiue vallis vbi deſcenſus eſt ad inferos: ⁊ ſepe ponitur ꝓ ipſo deſcẽſu ad inferos ⁊ ꝓ
inferno. Jnfernus dicit̃ ab infra:q: ſub terra dicit̃ eſſe. Sicut.n.cor eſt in medio hoĩs
Jta: ⁊ infernus in medio terre creditur eſſe. Menalus eſt Mons Archadie. Auer-
nus dr̃ locus vbi ẽ deſcenſus ad inferos: ⁊ ponit̃ ſepe ꝓ inferno: ⁊ dr̃ ab a ꝙ ẽ ſiñ ⁊ ver
no qđ ẽ decliatio. q: inferno nll'a ẽ declinatio. Didima ẽ nomẽ altiſſimi mont̃. Joãnes
tortelius dic̃. Didima pria cũ i latino ſeq̃nte n:penultia cũ y greco. ⁊ vltia cũ m:littera
ſcribit̃:mõs ẽ phrigie matri deũ ſacer declinat̃ ꝙ tantũmõ in plurali. Virgilius libro
eneidos. 9. Jte ꝑ alta dindyma: Pileus ſm eundẽ cũ i latino ⁊ vnico l ſcribit̃:opimẽ-
tũ qđdã ẽ capit̃: Jtẽ dicit. iſmar⁹ abſqꝫ aſpiratõe ⁊ vnico r ſcribit̃:mõs ẽ thracie teſte ſ
uio ſup decimũ eneidos: ⁊ in bucolico: ⁊ vt refert vibius in q̃dã ſui pte aſpiĩmus eſt. et
incultus:in reſiduo vo fertilis vinet̃ ⁊ oliuis. Jdẽ dicit gargara q̃ꝫ cũ g a nobis ſcri
bit̃:ſm tñ ethimologiã ꝑ c ſcribi deberet: ⁊ ſunt cacumina mont̃ ide. Jda mõs ẽ ⁊ ſil-
ua troianoꝝ in phrigia: q̃ꝫ homerus libro. 8. iliados feraꝝ parentẽ dixit ⁊ locũ ꝯtinere
qđ gargaron vocant. c ℂ Dicit ꝙ noĩa predicta poſſũt variari ꝑ ſecundã et q̃rtam
declinationẽ. vꝫ:hec laurus. gtõ huius lauri. vel laurus. hec querc⁹ gtõ huius q̃rci vl'
q̃rcus. hec pinus: gtõ huius pini vel pinus. hec cornus gtõ huius corni vel cornus. h̃
ficus:huius fici. vel ficus. hec colus huius coli vel colus. et ẽ roca feminaꝝ:et inſtru-
mentũ vñ femine nẽt. hec domus huius domi vel domus:hec pen⁹ huius peni vl' pe
nus. hic lacus huius laci vel lacus. hec ſpecus huius ſpeci vel ſpec⁹. Et iſta tria. vꝫ
cantus cetus et ortus pñt variari ꝑ ſcđaꝫ ⁊ quartã declinationẽ ſenſu variato. i. ſcđꝫ
variã ſignificationẽ. Jn ſcđa declinatiõe cãtus ſignificat curuaturã vl' circũferẽtiã rote
vl' eſt ꝑticipiũ de canit̃:cetus piſcẽ magnũ marinũ:hort⁹ viridariũ: Jn q̃rta vo decli-

nation e cãtus ſignificat modulationẽ vocis: cetꝰ turbã ortꝰ origenẽ pͥncipiũ natiuitatẽ
a ℂ In his verſibus dicit ꝙ ꝯpoſita ex noībus in littera poſitis pñt terminari in is ⁊ us. vbi gr̃a cera ꝯponit̃ cũ ſin: ⁊ dicimus hic ⁊ hec ſinceris ⁊ h̃ ſincere. vel ſincerus ra rũ. i. purus. Jugũ ꝯponit̃ cũ bis ⁊ dicimꝰ hic ⁊ hec bijugis ⁊ h̃ bijuge. vel bijugus. ga. gũ. i. res duoꝝ iugoꝝ. Limus ꝯponit̃ cũ ſub: ⁊ dicimꝰ hic ⁊ hec ſublimis ⁊ h̃ ſublime vl̃ ſublimꝰ. ma. mũ. i. altus. Animꝰ ꝯponit̃ cũ magnꝰ ⁊ aīmꝰ. ⁊ dicimus hic ⁊ hec magnanimis ⁊ hoc magnanime. vl̃ magnanimꝰ ma. mũ. i. magni aī. Ex in ⁊ colus ꝯponit̃ hic ⁊ hec incolumis ⁊ h̃ incolume: vl̃ icolumus ma. mũ. i. ſoſpes vel potẽs. ſcd̃m alios icolumus non dr̃. Ex in ⁊ arma ꝯponit̃ hic ⁊ hec inermis ⁊ hoc inerme: ⁊ inermus. ma. mũ. i. ſine armis. Ex in ⁊ bacillus ꝯponit̃ hic ⁊ hec imbecillis ⁊ hoc imbecille. vl̃ imbecillus la. lũ. i. nõ potẽs. Ex e ⁊ norma ꝯponit̃ hic ⁊ h̃ enormis ⁊ hoc enorme. vl̃ enormus ma. mũ. i. nõ regularis. Ex e ⁊ nervꝰ ꝯponit̃ hic ⁊ h̃ enervis et hoc enerue. vel eneruus ua uuz. i. ſine neruis. Ex e ⁊ frenũ cõponit̃: hic ⁊ hec effrenis ⁊ hoc effrene vl̃ effrenus na nũ. i. ſine freno vel diſſolutus. Ex e et clius ꝯponit̃ hic et hec declinis ⁊ hoc decliue. vel decliuus ua: uũ. i. infirmus vl̃ depreſſus. Deinde ſeqt̃: Eſtq̃ perenna: q̄ſi dicat ꝙ pennus pẽna pẽnũ: tñ de iure debemuſ dicere hic et hec pennis et hoc pẽne. i. perpetuus: ⁊ componitur ex per ⁊ annus.

Js vel vs iſta ſuis[a] dices dare compoſitiuis.
Cetera iungũ limus animꝰ colus arma bacillꝰ
Cum norma neruũ cũ freno collige cliuum.
Eſtq̃ perenna: tamen de iure perẽnis habetur
Vas vaſis[b] ternam tibi dat plurare ſecundam
Tota domꝰ quarte:[c] mi morũ moſq̃ ſecunde.
Plurarem numerum retinet es:[d] atq̃ metallũ
Raro per reliqua dabitur plurale metalla.
Aquor ⁊ vnda fretũ mare[e] melq̃ latex aq̃ vinũ
Pocula fons flumen fluuius pluralia ſeruant.
Stagna lacũa lacꝰ amnes puteꝰ quoq̃ lymphe
Cetera pluralez retinent humẽtia raro.
Lex menſuratis tamen ⁊ pẽſis datur iſta.

Nomina. ſignificantia res Et hũiditas.

b ℂ Dicit ꝙ vas in ſingulari ẽ declinationis tertie. vt vas vaſis. in plurali vero ſecunde vt vaſa vaſorum. Sed vas habens vadis in genitiuo non eſt heteroclitum.
c ℂ Sententia eſt ꝙ hoc nomen domus vbiq̃ eſt declinationis quarte: niſi in infra ſcripta terminationibus: vz mi mo mos: ⁊ rũ in quibus eſt ſcd̃e declinationis. Et ẽ ſciendum ꝙ ſic declinatur. Ntõ hec domus: gtõ huius domi vel domus: dtõ huic domo actõ hãc domũ, vtõ o domus: ablatiuo ab hac domo. Et pluraliter nominatiuo. he domus. vel domi. Genitiuo harum domorum. Datiuo his domibus. accuſatiuo has domos vel domus. vocatiuo o domi vel domus. ablatiuo ab his domibus.
d ℂ Hic ponit regulam de nominibus metallorum dicens: ꝙ iſta nomina ſcz es ⁊ metallum variantur in plurali numero. vt pluraliter nominatiuo hec era: pluraliter nominatiuo hec metalla. Sed raro cetera nomina metalloruz in plurali variantur. vt nominatiuo hoc aurum. non enim dicimus pluraliter ntõ hec aura: et ſic de ſimilibus. Et eſt ſciendum ꝙ noīa metallorum ſunt hec. ſ. aurũ argentũ plumbũ ſtannum. cuprũ ferrum: auricalcum. chalybs: ⁊ alia quedã que ex aliquibus horum fabricantur
e ℂ Hic auctor ponit regulã de noībꝰ humidis Et dic̃ qd̃ noīa in lr̃a poſita variant̃ in plr̃ali ſz alia hũiditatẽ ſignificãtia nõ hñt pluralẽ numeꝝ vel raro hñt. vt oleũ et ſil'ia: ⁊ hec lex. i. hec regula dz itelligi de his q̃ vẽdunt̃ cõ mẽſura vel cũ trutina. vt lac oleuz Et hoc dicit pp ſaliuã ſtilam rotem pluuiã guttã: que non menſurantur nec truciantur.

a ¶ Hic auctor ponit regulam de noibus feminũ: ⁊ dicit ꝙ illa noia q̃ ponunt̃ i textu variant̃ in pl'ali: vʒ hoc ordeũ: pl'aliter ntõ hec ordea: hoc frumentũ: pl'aliter ntõ h̕ frumẽta. hoc fabũ: pl'aliter ntõ hec faba: alij dicũt ſingularit̃ ntõ hec faba: pl'aliter ntõ he fabe. hic melo: pluraliter ntõ hi melões. hic citrulus pluralit̃ ntõ hi citruli: h̕ far pluraliter ntõ hec farra: h̕ piſũ pluralr̃ ntõ hec piſa. hic lupinus pluralr̃ ntõ hi lupini. Alia vo noia feminũ raro variant̃ in plurali: vt ntõ h̕ triticũ. hec auena: hec ſiligo. iõ dicit: raro ſeminibꝰ alijs plurale tenemꝰ. Itẽ far farris ne. ge. dr̃ qõdã genus ãnone: ⁊ dr̃ a frãgo gis. Gñaliter tñ oĩa ſemia frugũ farra dñr a frãgẽdo: qꝛ oli frãgebant̃ in pila ãteq̃ vſus molaruʒ eſſet.

Nomia ſignificãtia ſemẽ terre Quita declinatio hʒ raro pl'ale

b ¶ Dicit Auctor. qḋ noia qnte declinatiõis raro variant̃ in plurali. niſi ſint hec q̃ in lr̃a ponunt̃. Et qꝛ textus ẽ clarus ⁊ ẽt vocabula. Iõ bonum ẽ trãſire ad alia magis neceſſaria.

c ¶ Dicit auctor qḋ hec noia par ⁊ ſanguis raro variant̃ in plurali: niſi in alia ſignificatiõe vt viri ſanguinuʒ declinate a me ſanguinũ. i. peccatoꝝ. Et notanter dicit raro: qꝛ aliqñ reperit̃ ſanguis in pl'ali vt in euãgelio. Qui non ex ſanguinibus

Hordia frumenta [a] faba meloneſqʒ citruli.
His plurale damus ſic dant far ipſa lupinus.
Raro ſeminibus aliis plurale tenemus.
Raro plurale dat tibi quinta: [b] niſi ſint hec.
Res paritero ʒ dies acies facies ſpecieſqʒ.
Progenies ⁊ maneries dic materieſqʒ.
Raro plurale [c] vult par ⁊ ſanguis habere.
Neutra facis [d] ſine plurali vulgus pelaguſqʒ
Neſcio telluris [e] vel humi plurale genuqʒ.
Neſcit ador norme [f] contraria norma mouere
Aptota neutra [g] tene plus ⁊ fas irqʒ nefaſqʒ
Obliquum de ſe [h] non format fortis niſi forte
Tabes declino: [i] nec dat tabi niſi tabo.

d ¶ Dicit ꝙ vulgus ⁊ pelagus ſunt ge. neu. ⁊ carẽt numero plurali. ſʒ aliqñ os raro variant̃ i plurali: ⁊ ſũt ge. maſ. vt pluraliter ntõ hi vulgi. e ¶ Dicit ꝙ hec noia tellus telluris. humꝰ humi: ⁊ h̕ gelu carẽt plurali. Tellus ris dr̃ terra frugifera a tolẽdo dicta. qꝛ fructus eius tollimus. vel qꝛ fructus eiꝰ nos tollũt. i. nutriunt vl' qꝛ nos tollit. i. portat ⁊ ſuſtinet: humus. i. terra ⁊ ꝓprie humida ⁊ inferior Gelu neu. gñis indeclinabile. i. frigꝰ. ⁊ dr̃ a ge qḋ ẽ terra: ⁊ ligo. as. eo ꝙ liget terrã. i. ſtringat. f ¶ Dicit ꝙ hoc nomẽ ador qḋ idẽ ẽ qḋ pignedo ſiue flos farine: ẽ indeclinabile ꝑꝑ repugnantĳ duaꝝ regulaꝝ. Pria eſt ꝙ noia neu. in or deſinẽtia corripiũt penul. gti. vt marmor marmoris. vt dictũ ẽ ibi. neutraqʒ. Alia ẽ ꝙ noia in or deſinẽtia deriuata a vbis ꝓducẽtibus o i penul. ſyllaba ꝓducũt penul. gti. vt amor amoris. ꝑ ꝑmã deberet corripere. ⁊ ꝑ ſcḋam ꝓducere penu. Et iõ ꝑꝑ iſtas duas repugnantia remãſit ideclinabile. ne alteri regulaꝝ fieret iniuria. Cõſtrue ſic. Norma ꝯtraria norme neſcit mouere hoc nomẽ ador: ⁊ deriuat̃ ab adoro ras. Etiã ador ẽ quoddã genꝰ annone vl' frumẽti vñ fiebat panis imolaticius: quẽ q imolabat deũ adorabat. g ¶ Dicit A. ꝙ iſta noia. ſ. pus. i. putredo: fas. i. licitũ: ir. i. palma manꝰ. nefas. i. iniuſtũ vl' illicitũ ſũt aptota neutra. i. ge. neu. ⁊ indeclinabilia. ⁊: dicũtur aptota ab a qḋ ẽ ſine ⁊ ꝑtotos caſus: q̃ſi ſine caſuũ variatiõe. Pus puris fem. gñis. i. cuſtodia ⁊ dr̃ a purus eo ꝙ purũ cuſtodiat ⁊ retineat. Itẽ hoc pus indeclinabile ẽ putredo. vel q̃dã ĩfirmitas q̃ hoiẽ reddit putridũ: ⁊ tũc dr̃ puteo tes: qḋ ẽ fetere. Et ſic capit̃ hic in textu. h ¶ Dicit ꝙ hoc nomẽ fors ñ format de ſe aliquẽ obliquuʒ: niſi forte. vt ntõ hec fors abltõ ab hac forte. Fors ẽ fe. ge. ⁊ ẽ euentus reꝝ ⁊ dr̃ a foros. Vñ ſepe inuenit̃ poſitũ aduerbialit̃ ꝓ aduerbio euentus. i ¶ Dicit ꝙ hoc nomẽ tabes

declinatur ꝑ oēs caſus. vt ntō hec tabes. gtō huius tabis. ⁊ idē ē qꝺ putredo ſanies. nec dat tabi niſi tabo: q̄ſi dicat ꝙ tabi non hꝫ niſi duos caſus. vꝫ huius tabi ⁊ ab hͦ tabo. i. ſanguis putridus. [a] ¶ Dicit ꝙ hoc nomē ilia declinat̄ in plurali tantum. ⁊ ē tertie declinatōis. vt pluraliter ntō hec ilia. deinde dicit ꝙ ipa . ſ. tertia declinatio declinat has duas dictiones. ſ. menia ⁊ manes plurales. i. in plurali tantū. vt pl'alit̄ ntō hec menia: pluraliter ntō hi manes. Ilia ſunt inteſtina pua ⁊ rotunda circa renes aīaliū. Menia meniū menibus ſūt ꝓprie muri ciuitatis a munio munis: q̄ſi munia quia muniāt ciuitatē. Sꝫ abuſiue dicunt̄ menia oīa edificia ciuitatꝫ ⁊ ſcribit̄ ꝑ oe diphthongū.

Ilia declinat [a] tibi tertia non niſi plura.
Ipſaqꝫ plurales declinat menia manes.
Dicamus proceres [b] pluraliter atqꝫ penates.
Arma vel inſidias artus ſponſalia iungas.
Diuitiaſqꝫ minas nuptias indutiaſqꝫ.
Nec niſi plurali tenebras aut exta notaui.
Cornua mutantur: [c] ſed cornua non variatur
De genibus veribus normaꝫ ſeruabis eandē

manes maniū manibus maſ. ge. i. dij infernales: ⁊ aīe infernales ⁊ dr̄ a manū qꝺ ē bonū: ꝑ ꝯtrariū. q2 nō ſunt boni ſꝫ effri ⁊ crudeles [b] ¶ Dicit ꝙ noīa i lr̄a poſita variant̄ in pl'ali tm̄ ſm vſum. Et q2 textus ē clarus: veniam⁹ ad expoſitionē vocabuloꝝ. vt pl'aliter ntō hi ꝓceres ⁊ ſunt pͥncipes ciuitatꝫ q̄ſi ꝓcedes eo. ꝙ añ oēs honore p̄cedāt. Itē capita trabiū q̄ eminēt ex ꝑietes ꝓceres dr̄ eo ꝙ pͦ ꝓcedāt. Hic facta trāſlatiōe ad p̄miores ⁊ ad quoſdā nobiles ꝓceres dr̄: q2 cetere multitudini p̄eminēt. Pluralr̄ ntō hi penates: ⁊ ſūt dom⁹ iteriores ꝓpe vel domeſtici ⁊ ꝑuati ꝺij domib⁹ p̄ſidētes: quos antiq̄ in domib⁹ hēbant. pl'aliter ntō hec arma ⁊ dr̄ ab armus: q2 eū tegunt: vl' q2 armis. i. brachijs exercēt̄. Et dr̄ arma gn̄alr̄ oīum geneꝝ tela: ſꝫ tm̄ ꝓprie arma qb⁹ defendimur: ⁊ tela qb⁹ oppugnamus ⁊ que mittimus pl'alit̄ ntō he inſidie: ⁊ dr̄ ab inſideo inſides. Et ſiūt iſidie loco vl' telo. fraus aūt fit circa fidē mutatā. ⁊ dolus fit in aīo. pluraliter ntō hi artus ⁊ ſūt mēbra q̄ neruis artant̄. pl'alit̄ ntō hec ſpōſalia: ⁊ ſunt futuraꝝ nuptiaꝝ ꝯuentio ⁊ repromiſſio. pl'aliter ntō he diuitie . i. opulentie. pl'aliter ntō he mine. Et minas altitudines muroꝝ dicimus. ēt mina ſūt v̄ba inimicitie ⁊ dr̄ a minor minaris. Et eſt minari idē qꝺ minas imponere: vn̄ mala minantur. Un̄ dū grex minat̄ lupus illi dēte minat̄. Itē graijs troia minās cecidit nō ſe bene minās. Itē he mine: arū. corripit mi: ſꝫ mino minas. v̄bū ꝓducit. Un̄ nolo timet̄ minas dū me ſine vimīe minas. Inuenit̄ tm̄ ſingularit̄ ēt ntō hͦ mina ne. ⁊ dr̄ libra vna vel talentū ſicut dicit papias. Et ſubdit magna grece appellat̄. ⁊ hꝫ ſexaginta ſiclos: q̄ faciūt obolos mille ducētos: Huguitio āt dicit ſic mina in pōderibus drachma: vel due libre ⁊ ſemis extimat̄. Mana aliud pōdus ē qꝺ appēdit̄ centū drachmis. pluraliter ntō he nuptie: viri ⁊ mulieris legitima ꝯiunctio indiuiduā vite ꝯſuetudinē ꝯtinēs. Et dicunt̄ a nubo bis: eo ꝙ nubentiū capita in ſolēni bn̄dictione valebant̄: ⁊ q̄ſi nube opiebant̄. pluraliter ntō he indutie. ⁊ ſunt partes federis. Et dr̄ ab induco cis. q̄ſi inducta ocia. Uel dr̄ ab in ⁊ dies ⁊ ociū. vn̄ inducie q̄ſi in dies ocia. Pl'aliter ntō he tenebre dr̄ eo qꝺ teneāt vmbras. nihil āt ſūt tenebre ſꝫ ipa lucis abſentia tenebre dr̄ pl'aliter ntō hec exta ⁊ ſunt medie pecoꝝ ꝑtes inteſtina. fibre. Sunt adhuc plura alia noīa pluralis numeri tm̄ que non ponunt̄ in littera: vꝫ grites. p̄mates: p̄mores. poſteri: ſuperi: inferi: lemures. antes. lactes. klende. idus nundine. none. therme. excubie. exuuie. p̄mitie. inferie. exege. infitie: q̄ſquilie. relige. nuge p̄cordia. magalia. mapalia. feria orgia. pentalia. bachanalia. neptunalia. ⁊ plura adhuc alia his ſimilia.
[c] ¶ Dicit̄ ꝙ hͦ nomē cornu pl'ali variat̄. i ſingu. nō ſimile iudiciū ē de his noībus genu ⁊ veru. q̄ in plurali variant̄ ⁊ in ſingulari nō. Ideo dicit auctor. de gn̄ibus v̄ubus.

Menia
Manes.
Proceres
Penates
Arma.
Inſidie
Artus
Spōſalia
Diuitie
Mine
Nuptie
Indutie.
Tenebre.
Exta

a ℂ Auctor dicit ꝙ noīa in lr̄a poſita carēt nominatiuis: et vocatiuis ſingularibꝰ: vt gtō huius necis: gtō huius p̄cis: gtō huius dapis. gtō huius vicis. Dapes nobiliū ſūt epule priuatoꝝ vel dapes deoꝝ: epule boiuz. Necē dicimus mortē vel ſuppliciū: preces. i. rogationes ſupplicatiōes. Uices. i. alternatiōes. Et dicunť a vinco vincis.
b ℂ Dicit ꝙ iſtud nomē vis hꝫ duos caſus in ſingulari. ſ. vim in actō et vi in abltō ſꝫ tenebit totū plurale. vt pluraliter ntō he vires: gtō haꝝ viriuꝫ. dtō his viribus: actō has vires: vtō ho vires: abltō ab his v̄ibus. Inuenit ēt vis in actō plurali. vt ī ꝑipe ro: q̄ vis nature moderam ie tēperet equo. c ℂ Dicit ꝙ hoc nomē plus ē neu. ge. in ſingulari numero: ⁊ nō hꝫ niſi pluris in gtō ſingulari: ⁊ hoc ē ſcðm vſuꝫ. vt luce duodecimo. Multiſ paſſeribus pluris eſtis vos. Sed in plurali hꝫ oēs caſus ⁊ oēs genus: ⁊ ſic declinať. hoc plus gtō huiꝰ pluris: Et pluraliť ntō hi ⁊ he plures et h̄ plura. gtō hoꝝ ⁊ haꝝ ⁊ horū pluriū Tn̄ greciſmꝰ iubet ip̄ꝫ declinari ꝑm ꝙ in v̄ſibus ꝯtineť. ſcꝫ cū ꝑ tres caſus neutꝝ genꝰ obtineat plus Caſibus in reliqs obtinet oē genꝰ. Uult. n. ꝙ pl's in ntō actō ⁊ vtō ē neutri gn̄is in ſingulari. in alijs v̄o caſibus: taꝫ in ſingulari q̄ꝫ in plurali eſt generis omnis in vna voce vel in diuerſis.

Necis. Precis: Dapis. Bicis Carēt nominatiuo ⁊ vtō Uis.

De nece deqꝫ prece[a] dic ꝙ rectis caruere
Primis atqꝫ dapem ſocia uice iungis eiſdem.
Uis vi vimqꝫ[b] dabit totū plurale tenebit.
Plus neutrale facit:[c] nec dat primo niſi plures
Caſum pluralem dat quilibet ⁊ genus omne
Que querūt:[d] q̄ diſtribuūt referťqꝫ negātqꝫ.
Infinita quoqꝫ caſu caruere vocante
Diſtribuas ſi vin tribuas:[e] ⁊ colligit omnis
Colligit improprie poſitum non diſtribuendo.
Quattuor exceptis[f] pronomina nulla vocabis.
Tu meus noſter noſtras hec ſola vocantus
Tres in plurali caſu os:[g] os oris amittit.
Aes far ius thus rus illi ſociare ſolemus.
Tertia fit ops:[h] ſꝫ auarus opes: opē petit eger.

c ℂ Dicit ꝙ iſta q̄ q̄rūt. i. q̄ interrogatiua ſūt. vt qs et vter: q̄ diſtribuūt. i. q̄ diſtributiua ſunt. vt alius alť: q̄ referūt. i. q̄ relatiua ſūt: vt q q̄ qȯ vel qd: q̄ negāt. i. q̄ negetiua ſūt. vt nemo: quoqꝫ ꝑ ēt īfinita. vt aliqs aliqd: qdaꝫ: qcūqꝫ cauere caſu vocāte. i. vetō.
d ℂ Dicit ꝙ hoc nomē omnis aliqn̄ eſt diſtributiuum: ⁊ aliqn̄ collectiuum. Diſtributiuum ſi proprie ponatur ſcꝫ diſtribuendo terminatū ſequentem. vt omnes apoſtoli fuerunt martyrizati. Ex hoc enim ſequitur. Ergo petrus fuit martirizatus: ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ hoc modo caret vocatiuo. Collectiuū āt ſi ponať in ꝓprie nō diſtribuendo terminum ſequentem. vt oēs apoſtoli ſunt duodecim: non enim ſequeretur: ergo petrus eſt duodecim: ⁊ hoc modo pōt habere vocatiuum caſum preſertim in plurali numero.
e ℂ Diē auctor ꝙ nulla ꝓnoīa hn̄t vtūꝫ caſuꝫ exceptis q̄ttuor. ſ. tu meus nr̄ ⁊ nr̄as vt patet in textu. f ℂ Dicit ꝙ noīa in p̄cedētibus v̄ſibus numerata carēt tribus caſibꝰ pluralibus. ſ. gtō dtō ⁊ ablatiuo. vt pl'aliter ntō hec ora. actō hec ora. vtō o ora. Pl'aliť ntō hec era actō hec era vtō o era. pluraliter ntō hec farra: actō hec farra. vtō o farra pluraliter ntō hec thura: actō hec thura: vtō o thura: pluraliter ntō hec iura: actō h̄ iura vtō o iura: pluraliter ntō hec rura. accuſatiuo hec rura. vocatiuo o rura: Alij addūt maria: vina mora: mella fora. Addit vetuſtas defructa ⁊ mulſa. g ℂ Dicit ꝙ hoc nomē ops heteroclitū ſignificatiōe: q: in ntō caſu ſignificat idē qȯ terra: ⁊ in actō ſingulari. idē qȯ auxiliū: ⁊ ēt in alijs obliqs ſingularibꝰ: in plurali ſignificat diuitias. De h̄ tn̄ noīe ops ꝑm obliquos ita dicitur. Ops opis gn̄is fe. ⁊ pluraliter he opes opū aliud ſꝫ ntās ſingularis d̄ficit ꝑm vſū. Et ē nomē diuerſicliniū. i. aliud ſignificat i ſingu. aliȯ

in plurali, Opis opi. opē: opē. i. auxiliū. tutela. ſtudiū niſus. Sꝫ opes in plurali. i. diui tie. Inuenit̄ tñ qn̄qꝫ in ſingulari ꝓ diuitijs: ⁊ in plurali ꝓ auxilio. Et hic hec opis opis q̄dā dea q̄ putabat̄ opibꝰ p̄eſſe: ⁊ corripit o. Vn̄ q̄rit paup̄ opē. q̄rit auarꝰ opes. Et no ta ꝙ ops ꝓ terra hꝫ ntūꝫ in vſu: ⁊ interpoſita i fac̄ gtūꝫ opis: ⁊ ē p̄mitiuū. Et dr̄ ops ter ra eo ꝙ opē ferat frugibus: q̄ alio noīe dr̄ cybile. Itē ops antiqtus dicebat̄ i oī gn̄e. i. di ues fecūdus opulētus. Et idē pōt ꝯponi inops. i. paup̄. Sulpitius verulanꝰ ſic dicit: Ops opis deā ſignificat p̄ oēs caſus. Rurſus in gtō poſſibilitatem ⁊ auxiliū. In actō ⁊ abltō auxiliū. In plurali diuitias ⁊ poſſibilitatē. vt Seruius docet. Aliqn̄ ⁊ auxilia: ⁊

Len lendis capiti:[a] lens lentis conuenit ori.
Hic dat ⁊ hec hoſpes:[b] h̄ hoſpita ſoſpita ſoſpes
Veſper re ra rum:[c] pars eſt extrema diei.
Noctis vel mundi veſperqꝫ ſuum tenet etas
Quam licet etatem[d] mundi lego ueſper habere
Veſperus eſt ſtella:[e] ri ſolos dant tibi pſalmoſ
Officium tibi re ra rum totaliter implet
Glis animal:[f] glis terra tenet: glis lapa vocat̄.
Ris primum: gliſſis tenet altera: tercia glitis.

Veſper. Veſpere. Veſpera. Veſperū. Veſperuſ Veſper. rorum. Veſpere. rarum ris. Glis ſis. tis.

potentiā. Salu. Opi. ꝯiurationis fretus. ve teres teſte capro dixe runt hic et hec ⁊ h̄ ops ꝓ opulento: ſicut cops ꝓ copioſo. Itē dcīn eſt ſupra ops eſt nomē di uerſiclinū. eſt āt diuer ſiclinum locus vbi di uerſe vie ꝯiungunt̄. et dr̄ a diuerſus erſa. ſuꝫ et clino clinas: q2 illic diuerſe vie acclinant̄: vel q2 illic via inclina tur ad diuerſa: qđ alit̄ grece dr̄ hoc heteroclitū. Itē heteroclita ſiue diuerſiclina dicunt̄ q̄dā noīa in arte grā matica q̄ſi ad diuerſa ſe inclinātia. ſ. q̄ inclināt ſe ad diuerſas dictiones in diuerſis ca ſibus. vt iuppiter iouis: vel ad diuerſas ſignificatiōes. vl̄ declinatiōes vel ad diuer ſa genera in diuerſis numeris: vt veſpa veſpe. vas vaſa. celum celi. Item eger egra egrum. i. triſtis vel infirmus: ⁊ dicitur ab egeo eges: eo ꝙ egeat viribus vel leticia.

a ¶ Dicit ꝙ hoc nomē lēs ē heteroclitū ſignificatōe ⁊ caſuū formatiōe. Nā aliqn̄ ſigni ficat fetū ſertupedis: ⁊ tūc facit lēdis in gtō aliqn̄ ſignificat qōdaꝫ genus leguminis: ⁊ tūc facit lentis in gtō. b ¶ Dicit ꝙ hec duo noīa. ſ. ſoſpes ⁊ hoſpes ſunt gn̄is coīs ⁊ hec duo noīa hoſpita ⁊ ſoſpita ſūt ge. fe. Hoſpes ē ille vel illa q vel q̄ recepit uel rece pit̄ i hoſpitio: hoſpita ē illa q̄ recepit uel recipit̄. Soſpes ē ſanus uel ſana ſoſpita. i. ſana c ¶ Dicit ꝙ hoc nomē ueſper ſignificat idē qđ illa noīa ueſpere ueſpera: ⁊ ueſpeꝝ. ⁊ ſic ſignificat finē diei noctis uel mūdi. Etiā ſignificat finē etatꝪ. Iđ dicit dicit ueſperqꝫ ſuū tenet etas. Et ſubdit ꝓ maiori declaratiōe carmē ſeq̄s. d ¶ Dicit ꝙ hoc nomē ueſper pōt ſignificare finē cuiuſlibet etatis mūdi. Vn̄ ſciendū ē ꝙ etates mūdi dicunt̄ ſeptē: quaꝝ q̄libet dr̄ hr̄e ſuū ueſper. Veſper p̄ma fuit ad adā uſqꝫ ad Noe. ſuū ueſper fuit diluuiū. Secūda a noe uſqꝫ ad abraaꝫ. ueſper eius fuit linguaꝝ ꝯfuſio. Tertia fu it ab Abraaꝫ uſqꝫ ad moyſen. ueſper eius fuit captiuitas egyptiaca. Quarta fuit a moi ſe uſqꝫ ad dauid. ueſp̄ eius fuit praua uita. Saulis. Quinta a dauid uſqꝫ ad tranſmi grationē babylonis. ueſper eius fuit p̄uaricatio iudeorum Sexta fuit tranſmigratiōe babylonis uſqꝫ ad chriſtum. ueſper eius fuit reuocatio ueteris teſtamenti. Septima fuit a Chriſto uſqꝫ ad finem mundi. ueſper eius erit reſurrectio mortuorum.

e ¶ Dicit ꝙ ueſperus ē ſtella q̄ alio noīe ueſperus dr̄. Sꝫ ueſperi ueſperoꝝ dant tibi pſalmos q leguntur in ueſperis Deinde dicit Officiū tibi re. rū. talit̄ implēt. Quaſi di cat ꝙ ueſpere ueſperaꝝ ſignificat totū officiū: qđ celebrat̄ in ueſperis ſcilicet pulſatio nē campanarum: cantus pſalmoꝝ ⁊ antiphonaꝝ. ⁊ alias ſolemnitates. Greciſmus ta men uidet̄ eſſe opinionis. f ¶ Dicit ꝙ glis ſignificat aīal. terrā tenacē ⁊ herbā. Sꝫ in declinatiōe differt q2 ꝓ aīali facit gliris i gtō ꝓ terra facit gliſſis. ꝓ herba facit glit̄

⁊ glis eſt heteroclitū inſupabundātia ſignificatiōis q̄ʒtū ad ntūʒ ⁊ in variatiōe vocis: q̄ʒtū ad obliquos reſpcū nti ⁊ ēt variatiōe gn̄is. a ¶ Dicit ꝙ hoc nomē caſſis qn̄ fa cit caſſidis in gtō ſignificat galeam: ⁊ qn̄ facit caſſis ſignificat rete. vel laqueū: q̄ fere capiunt: ⁊ caſſis ē heteroclitū iſupabundātia ſignificationis q̄ʒtū ad ntūʒ. ⁊ in variatione vocis q̄ʒtuʒ ad obliquos. reſpectu nti: Caſſis caſſidis eſt femi. gn̄is. Sed caſſis caſſis eſt maſculini generis. Ouidius. Detulit in caſſes preda petita meos ⁊c̄.
b ¶ Dicit ꝙ poſſumus dicere hic tignus vel hoc tignum. i. lignum ſub tegulis poſitū. ⁊ poſſumus dicere h̄ piſa piſe. vel h̄. piſū piſi. genus leguminū. Tign⁹ ⁊ piſa ſūt he-

Caſſis idis galea:[a] capitur fera caſſe retenta.
Tignus vel tignum:[b] declina piſaqʒ piſum
Cornus vel cornu dices:[c] tonitrus tonitruū ue
Eſt glom⁹ atqʒ glomi:[d] vult h̄ glōeris ſibi ſb̄di
Ambo duoqʒ mari faciunt:[e] neutrum ſimilari.
Par primo quintus: orumqʒ tenet genitiuus.
Sepe duum dabimus neutro ſi ſyncopa fiat.
Cū terno ſextus facit obus: ⁊ os ſociamus:
Quarto ſed neutrum formabis in o quaſi p̄mū
Prorſus femineū dat̄ ad morē dominaꝝ
h Unc gradibus t̄nis q̄ cōpat̄ ir̄ notabis.

teroclita: in ſupabundantia vocis. q: tign⁹ ⁊ tignū idē ſignificant: ⁊ piſa ⁊ piſum ēt idem ſignificant.
c ¶ Auctor dicit: ꝙ inuenit̄ hec corn⁹. ⁊ hoc cornu. ⁊ inuenit̄ hic tonitrus ⁊ hoc tonitru. inuenit̄ ēt tonitruū lʒ auctor nō faciat mētionē Cornu dr̄ a carne quaſi carneū: q: ex carne p̄cedit: Et in ſingulari ē indeclinabile: in pl̄ali vo hec cornua nuū. In uenit̄ ēt h̄ cornus nus: ui: in eodē ſenſu. ⁊ nota

Tertium. capitulu3 ē de trib⁹. gradibus opationis

ꝙ cornua vocant̄ extreme ptes antēnaꝝ p tropū ab aīali. Itē cornua vocant̄ extremitates exercit⁹: q: intorte ſūt ad modū cornuū aīalis: ſʒ in hac ſignificatōe ꝓprie inuenitur hic corn⁹ us. ui. ⁊ p cornu militis ſūr. Sʒ cornu in ſingulari ⁊ cornua in plurali ꝓprie ptinet ad aialia: a cornu d̄riuat̄ cornut⁹. ta. tū. ⁊ corno as. i. cornu reſonare. ⁊ h̄ cornus ni. p q̄dā arbore dura in fructu vel ligno. Inde hoc cornū ni. i. fructus illi⁹ arboriſ Tonitrus trus. maſ. ge. ⁊ h̄ tonitru ideclinabile in ſingulari. In plurali hec tonitrua. truū. tō tru abltō addita um. vn̄ Apocali. 19. Ex audiui vocē tonitruuʒ magnoꝝ: Et hoc tonitruū tri. neu. ge. Un̄. Job. 26. Quis poterit tonitruū magnitudinis ei⁹ intueri idē ſignificāt. Et ꝯponunt̄ iſta tria noia a tonus ni. qđ ē ſonus ⁊ terreo es: q: huōi ſonu ſ valde terret. Un̄ Iſidorus etymologiaꝝ. 13. Tonitruū dcm̄ eo ꝙ ſonus eius terreat.
d ¶ Auctor dicit ꝙ poſitiuus dicere hic glomus glomi. ⁊ hoc glomus glomeris. Et eſt coadunatio conuolutio ⁊ glomeratio filioꝝ. Glomus glomi. illud idem vel circulūs.
e ¶ In hac pte auctor determinat de iſtis duobus noibus ambo ⁊ duo dicens. Ambo ⁊ duo faciūt neutrū in ntō ſingulari mari. i. maſculino. vt pluralr̄ ntō hi duo he due ⁊ hec duo. Deinde dicit. ꝙ vctūs ē ſimilis ntō: vt vctō o duo o due ⁊ o duo. deide dicit Orūqʒ facit gtūs: intelligas in maſculino ⁊ neutro gn̄e. vt gtō hoꝝ duoꝝ tā ꝓ maſculino q̄ʒ ꝓ neutro. De feminino āt dabit doctrinā ibi. ꝓrſus femineuʒ. Sʒ in neutro gn̄e ſepe dicimus duū in gtō: ⁊ h̄ ſi ſincopa fiat. Ideo dicit ſepe duū ⁊c̄. Dtūs ⁊ abltūs faciunt in obus vt dtō his duobus. abltō ab his duobus in maſculino ⁊ neu. ge. Et nos ſociamus hāc terminationē os quarto. i. actō in maſculino gn̄e: vt actō hos duos. Sʒ tu formabis neutrum. i. accuſatiuū neutri generis in o quaſi primū. i. ntūʒ vt actō h̄ duo ꝓ ne. gn̄e. Prorſus femineū. Hic dicit. ꝙ ābo ⁊ duo hn̄t femi. gen⁹ ad morē dominaꝝ. i. ad ſimilitudinē huius nois dominaꝝ. vt pl̄aliter ntō he due: gtō haꝝ duaꝝ. dtō his duab⁹ actō has duas vtō o due abltō ab his duab⁹. ⁊ ē ſciendū ꝙ ābo ⁊ duo ſunt heterocli. q: pti ſūt decli. p̄me pti ſcđe. pti tertie. f ¶ Hoc ē tertiū capitulū i quo auctor

determinat de tribus gradibus ꝯparationis. Diuiditur aūt hec ꝑs in duas: In quaꝝ ꝓma agit de ꝯpatiuis regularibus: in ſcđa de irregularibus: ꝑ hoc pꝫ ordo. Prima incipit. Hunc gradibꝰ. Scđa. res bona. Pria diuidiť in duas: in quaꝝ prima agit de propriis ꝯparatiuis. ſ. de his que ſunt de noībus: In ſecunda de his q̄ formanť ab aliis ꝑtibus orationis p̄terq̄ꝫ a ꝓnoībus ꝛ ꝯiūctione: ꝛ interiectione: ꝑ h̄ pꝫ ordo. Pria incipit. Hunc gradibus. Scđa. Uerbum q̄nqꝫ. Prima diuidiť in duas. in quaꝝ prima oſtendit de quibus noībus hꝫ fieri ꝯpatio: qꝛ de adiectiuis ſolū̄. In ſcđa in q̄bus declinationibus hꝫ fieri qꝛ in ſecunda ꝛ in tertia. ſꝫ qꝛ declinatio ex ꝯſequenti hꝫ ſe ad nomē pꝫ ordo. Pria incipit. Eſt adiectiuis. ſecunda. Si tibi d̄clinet

De primis ambos[a] debes formare ſupremos
Eſt adiectiuis graduum[b] collatio talis:
Dum valet augeri ſua proprietas: minui ue.
Declinat[c] terna poſitiuos ſiue ſecunda.
Si tibi declinet poſitiuos[d] norma ſecunde:
Taliter inde gradum debes formare ſecundū̄:
I breuies quez dat genitiuus: ꝛ or ſuperaddes
Terne conſimili formabunt[e] more datiui.
Inde ſiniſterior[f] hinc iunior excipiantur.
Et potis ꝛ nequam prebent aliā̄ tibi formam.

Dicit igiť p̄mo auctor Tu notabis hūc q ꝯpat .i. q facit ꝯpationē̄. ire. .i. ꝓcedere tribus gradibus. i. poſitiuo ꝯpatiuo: ꝛ ſuperlatiuo.

de formatiōe ꝯpatiui a poſitiuo ſcđe decliationis

a ℭ Dicit: tu debes formare duos gradus vltimos. ſ. ꝯpatiuum ꝛ ſuꝑlatiuū̄ de p̄miſ. i. d̄ poſitiuis. vbigr̄a d̄ hoc poſitiuo doctus formatur doctior ꝛ doctiſſi.

De formatōe cōparatiui a poſitiuo. ter. decli.

b ℭ Dicit auctor: ꝙ adiectiua nomina quoꝝ ꝓprietas ſiue ſignificatio pōt augeri vel minui poſſunt ꝯpationē̄ recipe. vt albus albior albiſſimus. Hoc aūt dicit: qꝛ ſunt multa nomina adiectiua quoꝝ ꝓprietas ſiue ſignificatio non pōt augeri nec minui: ideo nō pn̄t ꝯparari. vtpute eternus. ꝑpetuus. ꝛ ſic de aliis. c ℭ Dicit Auctor ꝙ noīa poſitiua declinanť aut per ſecundam aut per tertiā̄ declinationē̄. Et ratio eſt quia ſi debent comparari. oportet ꝙ ſint adiectiua. ſed non habemus adiectiua niſi in ſecunda declinatione. vt albꝰ alba album. aut in tertia. vt hic ꝛ hec fortis ꝛ hoc forte. Et auctor loquiť ſolum de illis poſitiuis a quibus formantur ꝛ alii gradus ſcilicet comparatiuis: ꝛ ſuperlatiuis. ſed qꝛ alii gradus non formantur a poſitiuo prime declinationis. Ideo auctor non facit mentionem de ipſo. d ℭ Hic Auctor docet formare comparatiuum a poſitiuo ſecunde declinationis. Dicens. ꝙ ſi poſitiui gradus ſint ſecunde declinationis. Comparatiui formari debent a genitiuo ſingulari i breuiata. ꝛ addita or: vt doctus. docti i: breuiata ꝛ addita or fit doctior ꝛ ſic de ſingulis.
e ℭ Hic Auctor docet formare comparatiuum tertie declinationis dicens. Datiui caſus nominum tertie declinationis formabunt comparatiuum conſimili more quo ſupra quaſi dicat: ꝙ comparatiui gradus venientes a poſitiuis tertie declinationis formantur a datiuo i breuiata ꝛ addita or: vt fortis fortis forti addita or fit fortior. ꝛc̄.
f ℭ Hic ponit exceptionem a duabus regulis predictis dicens. Siniſterior excipiať inde. i. ab iſta regula prima. Si tibi declinet ꝛc̄. qꝛ deberemus dicere ſiniſtrior ꝛ dicimus ſiniſterior. qđ pꝫ naꝫ poſitus eius. ſ. ſiniſter. facit in gtō ſiniſtri: addita or fit ſiniſtrior. ꝛ nō ſiniſterior. Iunior excipiť hinc. i. ab iſta regula. Terne ꝯſimili ꝛc̄. qꝛ deberemus dicere iuuenis iuuēni iuuenior: ꝛ dicimus iunior. Et iſta duo noīa potis ꝛ neq̄ā p̄bēt tibi aliā̄ formā̄: qꝛ potis excipiť rōne ſignificatōis. Nā̄ potis. i. potens potior .i. melior. Neq̄ꝫ v̄o excipiť rōne formatōis: qꝛ cū̄ ſit indeclinabile nō debet habere cōparatiuum nec ſuꝑlatiuum: tn̄ hꝫ nequior comparatiuum ꝛ neq̄ſſimꝰ ſuꝑlatiuum

a ℭ Dicit ꝙ etiã ipa verba qñq3 loco poſitiuoꝝ ponunt vt detero deteris: hic et h̃ deterioꝛ et hoc deterius. i. peioꝛ. Similit̃ ꝑpoſitiões ponunt loco poſitiuoꝝ. vt poſt poſterioꝛ. ſimiliter aduerbia ponũt loco poſitiuoꝝ vt ꝓdẽ poꝛ: ſimilit̃ iũges ꝑticipia: ſ3 tũc ꝓ noibus accipiunt: vt doctus doctioꝛ. ↄſtrue ſic. Ego audiui v̄bũ vel voces. i. dictiones q̃ ſũt ꝑpoſitiue. i. ꝑpoſitiões ſupplere vicẽ poſitiui gradus. Tu ſepe videbis aduerbia ↄſimilis foꝛme. i. ſupplere vicẽ poſitiui: tu iũges ꝑticipãs. i. ꝑticipiũ qȯ tũc ſumis ꝓ noie. i. loco nois. b ℭ In his duob⁹ v̄ſibus auctor exẽplificat id qȯ ſupdixit. ſ. ꝙ v̄ba ꝑpoſitiões: aduerbia: ꝑticipia qñq3 accipiunt loco poſitiuoꝝ: tex. ẽ de ſe pla. nota detero. teris. triui tritu3 .i. valde terrere. Itẽ detero. teris triui deterere ideſt peioꝛa.

Verbum quandoq3[a] vel que ſunt pꝛepoſitiue.
Voces audiui ſupplere vocem poſitiui.
Foꝛme conſimilis aduerbia ſepe videbis
Participans iungis quod tũc ꝓ nomine ſumiſ
Detero poſt extra[b] pꝛidemq3 uel ante vel infra
Infra vel circa ſapiens vltra pꝛope ſupꝛa.
Vſq3 ſecunda tenes[c] ſuperantem de genitiuo.
Sic foꝛmat iungis s: atq3 ſimus ſuperaddes
Cum tenet r rectus:[d] rimus eſt illi ſociandus:
In terna foꝛma[e] ſimus addes cum genitiuo
Sed tamen r recti:[f] vult ſibi rimus aſſociari.
Dant tibi quinq3 limus:[g] que ſignat noie fag⁹
Et ſua compoſita.
Dat remus ſupꝛa:[h] cui poſt ſociat ⁊ extra
Et ſua compoſita ſimili ſunt lege notanda.
Sol⁹ erit minim⁹:[i] faciũtq3 xim⁹ ꝓpe magnuſ
Atq3 limus citra bonus:[k] intra iũgitur vltra
Infimus eſt ſolus:[l] de pꝛidem fiat tibi pꝛimus:

Facilis
Agilis
Gracilis
Humilis
Similis.

c ℭ Hic docet nos foꝛmare ſuplatiũ gradũ: ⁊ dicit i ↄcluſione. ꝙ ſuplatiua q̃ veniũt a noib⁹ ſcd̃e declinatiõis i vs terminatis: foꝛmant a gt̃o ſingulari addita s ⁊ ſimus. vt alb⁹ bi. addita s et ſimus fit mus tñ excipiunt aliq̃ irregularia. vt bonus optimus. malus peſſimus de q̄bus d̃r inferius.

d ℭ Dicit Auctoꝛ: ꝙ qñ nt̃us ſcd̃e declinationis terminat in er: ſuplatiuus grad⁹ foꝛmat ab ip̃o nt̃o adita rimuſ vt macer macerimus: niger nigerimus.

e ℭ Auctoꝛ dicit ꝙ dexter et ſiniſter excipiunt ab illa regula. Cum tenet r rectus. q: deberent facere dexterrimus et ſiniſterrimus et faciunt dextimus. et ſiniſtimus.

f ℭ Dicit auctor ꝙ in tertia declinatiõe ſuplatiui foꝛmant a gt̃o ſingulari poſitiui: vt foꝛtis tis addita ſimus fit foꝛtiſſim⁹. g ℭ Dicit ꝙ ſi nt̃us tertie declinatiõis d̃ſinit i r: tũc debemus ei adder̃ rimus foꝛmãdo ſuplatiuũ vt acer acerrimus: paup paupim⁹

h ℭ Auctoꝛ dicit ꝙ q̄nq3 ſuplatiua formant in limus q̃ ſignat hec dictio fagus. In q̃ dictione ſũt q̄nq3 lr̃e. ſ. f. g. a. u. s. ꝑ f intelligit facilis facillimus. ꝑ a agilis agilimus: ꝑ g gracilis gracillimus: ꝑ u humilis humilimus: ꝑ s ſimilis ſimilimus. Et debẽt illa ſuplatiua ſcribi ꝑ duplex l. foꝛmant. n. ſ3 Priſcia. a gt̃o poſitiui is remota ⁊ addita lim⁹. Et ↄpoſita ꝑdictoꝝ noiu3 hñt limus in ſuplatiuo. i ℭ Dicit ꝙ iſte ꝑponẽs ſup̃ poſt et ex̃ faciũt ſuperlatiuum in remus vt ſup̃ ſupremus poſt poſtremus extra extremus.

k ℭ Dicit ꝙ inuenit ſolũ ſuplatiũ i nimus. vt minimus. Pꝛope vero et magnus faciunt i ximus vt prope pꝛimus: magnus maximus: Cõſtrue Iſte gradus minimus erit ſolus q: ñ inuenit alius gradus ↄſimil' terminatõis. q3 p ⁊ ꝓpe ⁊ magnus faciũt i rimuſ

l ℭ Dicit ꝙ iſte dictiõe citra bonos ĩtra vel vltra faciũt ſuplatiuũ i timus vt citra citimus. ℭ Dicit ꝙ ſuplatiuus gradus d̃ iſra facit infimus ⁊ ẽ ſolus q: ñ inuenit alius

a ℂ Hic auctor docet ꝯparare iſta noia .ſ. bonus malus magnus ⁊ ꝑuus lr̃a eſt clara. Deinde docet ꝯpare h̾ nomẽ mult⁹ dicens. dic multus plurimus. addes plus pluris neutro. ⁊c̃. q̃ſi dicat ꝙ h̾ nomẽ multus caret ꝯpatiuo ſingulari in maſ. ⁊ fe. genere. ſed ſolũ hȝ ꝯpatiuuȝ in neu. gñe. .ſ. in ntõ ⁊ gtõ. vt mult⁹ plurimus: multa plurima: multũ plus plurimũ. gtõ multi plurimi mlt̃e plrime multi pluris plurimi. In plurali ꝑ oia gña et ꝑ oẽs caſus et ꝑ oẽs gradus ꝯpaꝛ̃. vt pluraliter ntõ multi plures plurimi: multe plures plurime. multa plura plurima genitiuo ⁊c̃. Ideo dicit totum plurale teneto.

b ℂ Hic dicit auctor ꝙ ſunt aliqua noia q̃ nõ hñt ꝯpatiuũ niſi ꝑ ſuppletionem huius aduerbij magis. ⁊ ſui poſitiui et ſunt illa que hñt i vel u añ us vt pius magis pius: ardu⁹ magis arduus. Uel q̃ hñt u añ is. vt tenuis. magis tenuis. Tertius eſt clarus ⁊ planus.

Res bõa res melior[a]: res optĩa: res mala peior.
Peſſima. res magna. res maior maxĩa rerum
Parua mĩor minima. dic mult̃ plurim⁹ addes
Plus pluris neutro: totum plurale teneto.
I vel u ſi ꝑreit vs[b]: ſequitur magis ⁊ poſitiuus.
Strenuus ⁊ dubius pius arduus egregiuſq;.
Aut u ſi ꝑreit is. tenuis fiat tibi teſtis
Uoce gradus medii[c] ſuperant ꝑ̇mos niſi quini
Iunior ⁊ maior: peior: prior ⁊ minor iſta.
Et non plura ſuis equalia ſunt poſitiuis
Credo gradus ſũmos[d] collatis ꝯnumerandos
Si gradibus ſũmis[e] fiat collatio. debet
Rebus in exceſſis excedens participare
Congrua non eſt hec fortiſſimus eſt leo lincuȝ
i A quantũ potero[f] de noie quolibȝ iquo
Ponaꝛ̃ genere preſens eſt cura docere.
Sȝ qꝛ per ſexuȝ[g] mulieruȝ ſiue viroruȝ
Noſcuntur propria non eſt mihi dicere cura.
Attendas hominuȝ[h] que noĩa ſiue locoruȝ.
Hec ſexu gemino ſua deriuata locato

c ℂ Dicit Auctor: q̃ꝺ noĩa ꝯpatiua hñt ſupare ſua poſitiua. niſi iſta qnq;. .ſ. iunior ⁊ maior: peior ꝑ̇or ⁊ mĩor q̃ ſunt eq̃lia ſuis poſitiuis. cõſtrue ſic igiꝛ̃: medij gradus .i. ꝯpatiui ſupant primos .i. ꝑ̇mitiuos voce vna niſi qni .i. qnq; gradus q in lr̃a ponũtur .ſ. iunior maior peior prior ⁊ minor. Iſta .n. ꝯparatiua ⁊ nõ plura ſunt equalia ſuis poſitiuis.

d ℂ Dic̃ auctor: credo gradus ſũmos .i. ſuplatiuos connumerandos .i. coadequandos collatis .i. ꝯpatiuis: qꝛ ſicut ꝯpatiuus excedit poſitiuũ: vna ſillaba. ſic ſuplatiuus excedit ꝯparatiuũ vna ſyllaba: ⁊ ꝑ ꝯſeq̃ns ſupat poſitiuũ duab⁹ ſillabis

e ℂ Dicit auctor ꝙ ſi ſuplatiuũ ponaꝛ̃ in ꝯſtructione vtrũq; extremũ dȝ ꝑticipare in eadẽ ſpẽ vt petr⁹ ẽ fortiſſimus hoĩuȝ. Sȝ ſi dicaꝛ̃ leo eſt fortiſſimus hoĩuȝ nõ ꝯgrue dr̃ qꝛ leo nõ eſt de ſpẽ hoĩuȝ. Ideo ſubdit dicẽs: ꝯgrua .i. ꝯpetens vel conueniens nõ eſt hec: fortiſſimus eſt leo lincũ qꝛ leo non eſt de ſpetie lincum: ⁊ linx eſt lupus ceruarius.

f b Hoc eſt quartũ capitulũ in quo auctor determĩat de generibus nominũ ſeu articulariũ dictionũ. Et dicit ꝙ preſens cura: eſt docere in p̃ſenti capitulo ꝺ genere .i. cuius generis ſit qꝺlibet nomen. g ℂ Dicit magiſter: ꝙ non ẽ ſibi cura dicere de noibus virorum: ſeu mulieꝝ: qꝛ per ſexum cognoſcuntur vt patet.

h ℂ Dicit ꝙ deriuata a noibus hoĩuȝ ⁊ locoꝝ ſunt gñis cõmunis. vt a priſcian⁹ hic: ⁊ hec ꝑ̇ſcianiſta ⁊ a ianua hic ⁊ hec ianuenſis. Conſtrue ſic. Tu attendas .i. ꝯſideres:

De ꝯpatione Irregulari q̃ꝺ tũ ad ꝯpatiuũ ⁊ ſuplatiuum.

De ꝯpatione Irregulari inq̃ non ẽ ꝯpatiuus. niſi ꝑ ſuppletionem

Hic autor ponit q̃dã notabilia.

Primum notabile

Secũdũ: notabile

Tertium: notabile

Capitulũ q̃rtuȝ ẽ de gñibus nominuȝ. Et ꝑ̇mo ꝑ regulas generales.

Prima regl̃a noib⁹. ꝓprijs

Scḋa regula ꝺ deriuatis: a noibus ꝓ̇prijs hoĩuȝ et locoruȝ

q̃ ſunt noĩa hoĩuȝ ſiue locoꝝ ⁊ tũc locato ſua deriuata in genio ſexu.i.in cõi genere.
a ℂ Quia poſſet aliquis dicere ꝙ iſta noĩa florẽtin⁹ lõbardus grec⁹ ⁊c̃.n̄ ſũt gn̄is cõis: ſȝ ꝑ tres voces declinanť: ⁊ tñ ſunt deriuata locoꝝ. Rñdet ⁊ dicit ꝙ qñ inueniunť talia noĩa nõ ſũt intelligẽda ſbeſſe p̄dicte regule: ſȝ facili⁹ cognoſcũť ꝑ h̄.ſ.ꝙ mouenť ꝺ gn̄e: in gen⁹. Cõſtrue ſic. Si declinatio mõſtret tibi diuiſiȝ.i.ſb diuerſis terminatõibus vt grecus greca grecũ.tãto leui⁹ fiet tibi cognoſcere genus: q: ſub vna termiatõe erit cõis gn̄is: ſub alia neutri: vel ſub vna erit maſculini ſb alia femini. ſub alia neutri generis.
b ℂ Dicit ꝙ q̃dã noĩa officioꝝ ſunt dãda ſolis marib⁹ vt papa põtifex ⁊ ſũt gn̄is maſ.

Et ſic diuiſim tibi:[a] declinatio monſtret:
Ut grecus greca tanto leuius tibi fiet.
Quedam ſũt opera:[b] ſolis maribus adhibẽda
Quedam femineis:[c] quedam dat ſexus vterqȝ.
Inde genus poterit per nomina multa patere:
Que ſunt propria fluuiorum[d] pone marina
Nominis arborei vis[e] hac ſibi vult ſociari
Pro mare pone ſiler[f] rub⁹ dumus ac oleaſter:
Proficit ad vitem ſiler hic[g] ſiler hec ad odorẽ
Angelicum nomẽ dabit hic:[h] ſed dicito neutro
Plurali numero cherubin ſeraphinqȝ beata
Eſt cherub ⁊ cherubĩ cherubi:[i] ſeraphĩ ſeraphi
Atqȝ ſeraph facit. n neutrũ dabit m maris vſus
Ut chorus angelicus: m denotat angelus vſus:
Hecqȝ dabit virtus[k] dominatio ſiue poteſtas.
Idola dicta dei dant hic[l] gerit hec dea dictum:
Nominib⁹ volucrꝝ nequit vt credo[m] generalis
Norma dari tamen eſt nature ſexus in illis
Nec niſi gallina vel gallus ſunt epicena
Articulo namqȝ ſexum dabit vnus vtrunqȝ
Maſqȝ colũbus erit: muliebre colũba tenebit.

c ℂ Dicit ꝙ ſũt q̃dam noĩa officioꝝ ꝑtinentia ſolis mulierib⁹ ⁊ illa ſũt ge.fe. vt obſtetrix puerpera. Et q̃dã ſũt indifferenť ꝯueniẽtia maribus ⁊ feminis ⁊ illa ſũt gn̄is cõis: vt hic ⁊ hec lixa ꝓ coquo: hic ⁊ hec antiſtes. hic ⁊ hec Sacerdos. hic ⁊ hec dux.
d ℂ Dicit ꝙ propria noĩa fluuioꝝ ſunt gn̄is maſ. Conſtrue tu pone marina.i.maſ. gn̄is: q̃ fuerĩt ꝓpria noĩa fluuioruȝ. vt hic padus hic nilus. hic renus.
e ℂ Hõ Auctor dat regulã de noĩb⁹ arboꝝ dicẽs ꝙ ſũt gn̄is fe. vt hec pirus hec pomus.
f ℂ Dicit ꝙ a dicta regula excipiunť iſta q̃ ſt̃ gn̄is maſ. vt hic ſiler h̄ rubus ⁊ ẽ gen⁹ ligni ſpinoſi ⁊ dr̃ rub⁹ eo ꝙ fructus vl' vĝule eius rubeat. hic dum⁹ ⁊ ẽ ſpia vel poti⁹ collectio ſpiarũ. h̄ oleaſter oliua ſil.

Tertia regula ꝺ noĩnib⁹ officiorum.
Quarta regula ꝺ noĩbus fluuioruȝ
Quĩta reglua de nominib⁹ arborum
Sexta regula ꝺ angelis
Septima regula de regula de idolis.
Octaua r̃gula ꝺ noĩnibus volucrum.

g ℂ Dicit ꝙ hoc nomẽ ſiler dupliciť declinať: ⁊ duo hȝ ſignificata. vt hic ſiler arbor: lẽta ad ligandũ vitẽ apta: ⁊ hoc ſiler ⁊ ẽ herba q̃ diciť mẽta q̃ dat odorẽ. h ℂ Dicit ꝙ noĩa angeloꝝ ſunt gn̄is ma. vt hic michael: ſȝ hec duo noĩa cherubĩ ⁊ ſeraphĩ ſũt ge. neutri. i ℂ Dicit auctor ꝙ inueniť hic cherub ⁊ hic cherubin ꝓ noĩe angeli: ⁊ hec cherubin pluralis nũeri ꝓ choro angeloꝝ. Et inueniť hic ſeraph ⁊ hic ſeraphĩ ꝓ noĩe angeli: ⁊ hec ſeraphĩ plr̃alis nũeri ꝓ choro angeloꝝ. k ℂ Auctor dicit ꝙ iſta noĩa angeloꝝ ſũt gn̄is.fe.ſ. dñatio v̊tus ⁊ poteſtas. ꝯſtrue ſic: qȝ ꝓ ⁊ dñatio v̊tus ſiue poteſtas dãt hec. l ℂ Dicit magiſter ꝙ noĩa idoloꝝ ad deo⁹ ꝑtinẽtia ſũt ge.maſ. vt hic ſaturnus: ſȝ ad deos ꝑtinẽtia ſũt ge.fe. vt hec venus. Ordia ſic lr̃am. Idola dicta.i.idola noĩata dei.i.ad morẽ deoꝝ dãt hic.i.gen⁹ maſ. Supple idolũ deũ dea.i. noĩatuȝ ad morẽ dee gerit hec.i.gen⁹ femi. m ℂ Auctor dicit ꝙ lȝ de noĩbus auiũ nõ poſſit da

ri regula gñalis: tñ ſexus nature ē in illis. qm̄ aliq̄ ſunt mares aliq̄ fe. ſed h̄ difficulter cognoſcit. deinde ſubdit q̄ hec noīa ſūt epicena. i. pmiſcui ge. niſi gallus q̄d eſt generis maſ. ⁊ gallina fe. deinde declarat q̄d ſit genus epicenū dicēs q̄ illa noīa ſunt epicena. i. pmiſcui gene. q̄ ſub vno articulo ꝯp̄hendūt aīalia vtriuſq̄ ſexus vt hic miluꝰ: auis rapaciſſima ⁊ q̄ſi ſemp̄ domeſticis auibus inſidiās. Et iō dicit. Articulus nanq̄ ⁊c. deinde dicit q̄ columbus eſt generis maſ. ⁊ colūba femi. a ℂ Dicit q̄ noīa numeralia ſūt oīs ge. vt hic ⁊ hec ⁊ h̄ quattuor. Sꝫ noīa mobilia. i. p̄ duas vel tres voceſ declinata p̄ ſe ſiunt manifeſta. vt hi duo he due ⁊ hec duo: hi ⁊ he tres ⁊ hec tria: ⁊ vigeſimꝰ. vigeſima mū.

In triplici genere numeralia nomina:[a] pone:
Que ſunt mobilia per ſe fiunt manifeſta.
Barbara greca genꝰ[b] retinēt q̄d hare ſolebāt.
Debes in mente[c] generalia dicta tenere
Et ſic excipere: quia non decet hec iterare.
Debes ex omni norma generalia demi:
It tibi nomē i a muliebre:[d] ſꝫ excipe plura
Quod declinatū[e] dat tertia ſit tibi neutrū
Deriuatiua decet[f] ⁊ cōpoſitiua notare
Nomina ſignari[g] debent ſimul officiorū.
Si ſexu gemino iungunt ſua ſignificata:
Oībus his hic ⁊ hec iūgetur: ⁊ hac ratione
Q̄uod colo cōponit cōmune locare docebit
Quodq̄ꝫ facit gigno: pincerna lixaq̄ꝫ iungo
Aduena ſiue ſita: ſed ſi mas preſit in iſtis:
Ut grecus tibicen: erit a tant ū muliebre:

Nona regula d̄ nominibꝰ numerabil.

b ℂ Dicit q̄ nomina barbara ⁊ greca ſūt illius gn̄is apd̄ latinoſ cuius erāt apd̄ eos grecos ⁊ barbaros: vt libye illios ⁊ tenedos

Decima regula d̄ barbaris ⁊ grecis:

c ℂ Dicit Auctor: q̄ regule gñales p̄dicte debēt in mēte retineri tāq̄ꝫ exceptiones a ſequētibus regulis ſpecialibus q: ampliꝰ nō intendit ea reiterare. Jō ſubdit q̄ gñalia p̄dicta debēt demi. i. excipi ex omni norma ſequenti.

Epilogatio.

De generibus nominū p̄ regulas ſpāles

d D icit auctor: q̄d noīa terminata in a ſunt ge. fe. vt hec muſa. deīde ponit exceptionē dicens: ſꝫ excipe plura. i. pl'aliter declinata. vt pluraliter ntō hec arma q̄ ſunt ge. neu. Aliq̄ dicūt ſed excipe plura. i. multa nomina ſicut inferius patebit.

e ℂ Auctor dicit q̄ noīa tertie declinatiōis: in a termīata ſunt gn̄is. neu. vt h̄ thema tis: hoc baptiſma baptiſmatis. hoc chriſma chriſmatꝫ. hoc dogma dogmatis

f ℂ Dic A. q̄ a reg'a p̄dicta excipiēda ſūt noīa deriuatiua. vt h̄ ⁊ hec heremita q̄. driuaꝫ ab heremꝰ mi. Et ēt noīa ꝯpoſita. vt hic ⁊ h̄ ꝯuiua: q̄d ꝯponiꝫ ex cō ⁊ viuo. h̄ ⁊ hec ꝯuena: q̄d ꝯponiꝫ ex cō ⁊ venio. Et noīa officioꝝ debēt ſimul ſignari. i. excipi. vt hic ⁊ hec vna. Et ſi iſta noīa iūgūt ſua ſignificata i gemīo ſexu: ita q̄ ſb̄ vna voce īportēt maſ. ⁊ femi. hic ⁊ hec iūgaꝫ oībus his. i. eis attribuaꝫ cōe genꝰ. deide magis declarat dicēs Et hac rōe. i. p̄ hāc rōnē āndictā ꝯpoſita d̄ colo: lis: ⁊ gigno gnis: ſunt ge. coīs. vt hic ⁊ hec agricola. i. ille vel illa q̄ vl' q̄ colit agrū: ⁊ hic ⁊ hec celicola. i. ille vel illa q̄ vl' q̄ habitat ī celo: vt hic ⁊ hec terrigena. i. ille vel illa q̄ vel q̄ de tra ortꝰ vel orta ē: Jūgo ēt p̄dicꝫ illa noīa pincerna ⁊ lixa q̄ ſūt ge. cois. ſimiliꝫ aduēa ſiue ſcytha nomē gētile. Sꝫ ſi mas. i. maſ. termīatio p̄ſit. i. p̄ponaꝫ femi. termīatiōi in iſtis p̄dicꝫ noībꝰ a. i. illa dictio ī a termīata erit tm̄ muliebre. i. fe. ge. vt h̄ grecꝰ hec greca. ⁊ greca ē ge. fe.: ⁊ hic tubicē hec tubicēa. tubicēa ē ge. fe. tubicē ē ille q̄ canit cū tuba. Tubicēa ē mulie. q̄ canit cū tuba. q. d. q̄ declinaꝫ tubicē na nū: ſed nō eſt verū: q: nō habemus aliq̄d nomē ſecūde d̄clīnatōis termīnatū in en. imo d̄clinaꝫ ntō hic tubicē grō huiꝰ tubicenis. ⁊ ntō hec tubicena. Jtē aliq̄ dicūt q̄ auctor ponat in lr̄a illa noīa pincerna. ⁊ lixa p̄ exēplis d̄ noībꝰ

officiorum ⁊ hoc nomen aduena ꝓ exemplo de compoſitis: ⁊ hoc nomē ſcitha ꝓ exēplo in deriuatiuis. Et dicūt ꝙ noīa ꝯpoſita a colo ⁊ gigno ꝯprehēdūt ibi ⁊ ꝯpoſitiua notaꝝ a ℭ Dicit ꝙ ſi nomē officij ptinet ad ſolos mares ē gn̄is maſculi. vt hic pr̄iarcha: hic papa. Sed ſi ſolum pertinet ad mulieres eſt feminini generis. vt abatiſſa ⁊ prioriſſa. b ℭ Quāuis Auctor dixerit ꝙ ꝯpoſita de gigno gnis ſunt gn̄is cois. tn̄ dicit ꝙ v̄bigena ē gn̄is ma. ⁊ ptinet ad ſolū xp̄m. c ℭ Dicit auctor ꝙ hec duo noīa. ſ. manna ⁊ paſcha ſūt ge. neu. Et ēt h̄ nomē mām̄ona. i. deus diuitiaꝝ ē gn̄is neu. ſꝫ polenta ē muliebre. i. gn̄is fe. ⁊ ē genus leguminis vel farina ſubtilis de fabis vel de tritico vl̓ de ordeo: vel qdam cib⁹ inde factus dr̄ polenta. d ℭ Dicit ꝙ iſta noīa. ſ. hec ceta. hec balena hec muſtella. h̄ dama: h̄ talpa ſignificāt vtrūqꝫ ſexū ſb̄ vno articulo. q. d. ſūt. g. ꝓmiſ. ⁊ ēt h̄ nomē pātera ē ge. ꝓmiſcui. ⁊ ē aīal mīxtū colo. e ℭ Dic̄ ꝙ noīa ī e terminata ſunt ge. neu. ut hoc preſepe: ⁊ h̄ cubile f Dicit ꝙ noīa adiectiua in e termīata ſūt notanda: qꝛ nō ſemꝑ ſunt ge. neu. ſꝫ aliqn̄ maſculini vt qſqꝫ vterqꝫ qcūqꝫ. aliqn̄ femi.. vt q̄qꝫ vtraqꝫ aliqn̄ oīs vt qnqꝫ mille. deīde dicit ꝙ barbara ⁊ greca ī e deſinētia poſcūt hūc articulū hec. i. ſunt ge. fe. vt h̄ ſynocdoche. h̄ libie: h̄ phebe ⁊ ſimilia. f ℭ Dicit: ꝙ iſta duo noīa cete ⁊ tēpe ſūt ge. neu. nūeri pluralis ⁊ indeclinabilia. vt pl̓aliter ntō hec cete. i. piſcis marinus magn⁹ ⁊ pl̓aliter ntō he tēpe. i. loca delectabilia. g ℭ Dicit ꝙ noīa in i termīata ſunt ge. neu. vt hoc gumi: ſinapi. Tn̄ tu notabis adiectiua vt hic ⁊ hec ⁊ h̄ hudi q̄ ſunt oīs gn̄is h ℭ Dicit ꝙ noīa terminata in o ſunt ge. maſ. vt hic cento cētonis. i. miliū: vel aliꝺ ſemē centū grana ꝓducēs in qualibꝫ germine. i ℭ Dicit auctor. ꝙ a p̄dicta regula excipiunt noīa termīata in do ⁊ in go. q̄ mutāt o in i in gtō: qꝛ talia poſcunt hūc articulū h̄ ſibi ſubdi. i. ſunt ge. fe. vt hec dulcedo huius dinis: ⁊ hec caligo huius caliginis. k ℭ A predicta exceptione excipiunt iſta. ſ. cardo cardinis: margo marginis: ordo ordinis. Nā lꝫ deſināt ī do ⁊ in go. ⁊ mutēt o in i in gtō. tn̄ n̄ ſūt gn̄is femi. ſed maſculini. l ℭ Dicit auctor ꝙ iſta noīa. ſ. pſeudo ⁊ p̄ſto ſunt gn̄is oīs: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc pſeudo. i. deceptor vl̓ falſus. hic ⁊ hec ⁊ hoc p̄ſto. i. ꝓmptus: vel patus. Deinde dicit: ꝙ h̄ nomē pōdo dabit h̄. i. gen⁹ neutrū. vt hoc pōdo h⁹ pōdo. indeclinabile. i. pōdus vl̓ qdā mor⁹ m ℭ Dicit ꝙ homo virgo ⁊ latro ſunt gn̄is cois. n ℭ Dicit auctor ꝙ noīa verbalia deſinentia in io ſūt gn̄is feminini vt lectio lectionis. Caro ēt facit carnis ⁊ eſt gn̄is

Si ſolis maribus dat hic tenet:[a] vt patriarcha.
Non eſt verbigina niſi chriſtus[b] vera ſophia.
Mannaqꝫ neutrale cū paſca[c] dicitur eſſe.
Mām̄ona ſic dices neutruꝫ muliebre polenta:
Cetaqꝫ balena muſtela:[d] talpaqꝫ dama
Articulo ſexum ſignant vtrunqꝫ ſub vno.
Et pantera ſimul predictis annumerabis.
Neutrum nomen in e facit:[e] vt preſepe cubile.
Adiectiua notes.[f] hec barbara grecaqꝫ poſcūt
Neutrum plurale fit:[g] cete recollige tempe.
I neutrum ponis:[h] tamen adiectiua notabis.
O ſicut cento maribus[i] ſociare memento.
Que dant do vel go bene ſignes ſi tamen ex o.
Obliquis facit i: que poſcunt hec ſibi ſubdi.
Hic recipit cardo:[k] margo ſociatur ⁊ ordo
Omne dabit pſeudo:[l] p̄ſto dabit hoc tibi pōdo
Eſt communis homo:[m] pariter cū virgīe latro
Hec dat verbale per io: caro:[n] talio iungo.

feminini. Similiter ꝛ talio qḋ eſt repreſentatio in malo vel mali remuneratio vt qui pede percutit pede percutiatur: ꝛ qui oculo priuauit oculo priuetur.

a ¶ Dicit auctor ꝙ hoc nomē vnio hꝫ triplex ſignificatū: ꝛ ſm hoc variat articulum: Nā aliqñ idē ē ꝙ pūctus ſolus decem: ꝛ tūc variatur ꝑ hic: ꝛ ſimiliter qñ eſt lapis ꝓcioſus aliqñ idē ē qḋ ꝯiunctio. ꝛ tūc variatur ꝑ hec. vñ vſus. hic lapis hic pūct⁹ hec vnio ꝯiunctioꝗ. b ¶ Dicit auctor ꝙ terminata in u in e in d ꝛ in t ſūt ge. neu. vt hoc cornu. hoc lac: qḋ qd ꝛ hoc caput. c ¶ Quia dixit ꝙ deſinentia in t ſunt ge. neu. ideo excipit tot: et quot. dicens ꝙ ſunt generis omnis cum eorum compoſitis: vt quot quot ꝛ totidem.

Articulum mutat ᵃ: ꝛ triplicat vnio ſenſuꝫ
U.c.d.vel.t.ᵇ neutris debes aſſociare
Quot. tot dat oē genus ᶜ ꝛ q̄ nos de quot hēm⁹
Sit tibi nomē in al neutrum ᵈ: ſic pone tribunal
Hic ſal hocꝗ dabit ᵉ: neutro plurale tenebit
El neutrum pone ᶠ: ſed propria nomina tollo.
Il dabit hoc demas ᵍ hic ꝛ hec vigil pugil ē mas
Ol tenet hic ʰ: vt ſol: dicetur femina nihol
Ul dat hic: ⁱ vt ꝯſul: hic ꝛ hec dāt ꝓſul ꝛ exul.
Omne genus dabit am ᵏ: ſic debes ponere neꝗ̄
Tantundē neutro ˡ totidem plurale fit omnis.
Um neutrum facies ᵐ mulierum nomina ſignes
Hic dat nomen in an ⁿ: teſtis fiet tibi titan.
En dabit hoc: ᵒ ſed ren dabit hic pectē ſimul ꝛ ſplē
Atqꝫ lien ꝛ eis iungas que de caro formas
His adiungas himen.

d ¶ In hac ꝑte auctor dicit ꝙ deſinentia in al ſunt ge. neu. vt hoc aīal: ꝛ hoc tribunal. ꝛ eſt ſedes in q̄ redditur ius. e ¶ Auctor exponit regula ꝑdicta hoc nomē ſal dicēs ꝙ aliqñ ē ge. maſculini: ꝛ ſic excipitur ꝛ variatur in plurali vt pluraliter nominatiuo hi ſales: ꝛ ſic ſignificat in ſingulari ſapiētiam. ꝛ in plurali repꝛehēſiōes. aliqñ eſt gñis neutri: ꝛ ſic non excipitur ꝛ caret numero plurali ꝛ ſignificat condimentum oris. f ¶ Dicit ꝙ noīa terminata in el ſunt gñis neutri. vt hoc mel. ſed ꝓpria noīa excipiuntur vt rachel nomē femie g ¶ Dicit. qḋ terminata in il ſunt generis neutri vt hoc nil. demas. i. excipias hic ꝛ hec vigil quod eſt generis communis: ꝛ hoc nomen pugil eſt mas ideſt generis maſculini.

h ¶ Dicit ꝙ deſinentia in ol ſunt ge. maſ. vt hic ſol. michol dicetur femīa. i. gñis femi.
i ¶ Dicit ꝙ deſinentia in vl ſunt ge. maſ. vt hic ꝯſul: ſed preſul ꝛ exul ſunt ge. cōmu.
k ¶ Dicit ꝙ termiata in am ſūt ge. oīs vt hic ꝛ hec ꝛ hoc nequā. i. malus prau⁹ vl miſer.
l ¶ Dicit ꝙ tantumdē. vel tantū idē vel tantū quātum illud. vel tā magnū: eſt gñis neu.. ꝛ totidē. i. tot idē vel eiuſdē numeri vel tam multū, eſt gñis oīs ꝛ pluralis nūeri.
m ¶ Dicit auctor ꝙ noīa terminata in um: ſunt generis neutri vt hoc ſcamnū. Nomina mulierum excipiuntur. qꝛ ſunt generis feminini. vt dorium ꝛ philorium.
n ¶ Auctor dicit ꝙ nomina terminata in an ſunt generis maſculini vt hic titan. i. ſol
o ¶ Dicit ꝙ terminata in en ſunt gñis neutri. vt hoc nomē. Sed ren. pecten: ꝛ ſplē atqꝫ lien ſunt gñis maſculini. ꝛ iūgas eis illa q̄ tu formas de cano canis. vt tubicen. i. ille q canit in illo inſtrumento qḋ dicitur tuba. ꝛ ēt adiungas his predictis hymen. Nota hymen quattuor ſignificat. Uno modo ſignificat ꝓſbyterū. Scḋo modo ſignificat deum nuptiarum. Tertio modo ſignificat peliculā q̄ eſt in matrice mulieri: vbi ꝯcipitur puer Quarto modo ſignificat totū cantum factū in nuptijs. Uñ ꝓ tribus ꝑmis ſignificatꝭ: eſt maſculini generis: ſꝫ pro alia ſignificatio. ſ. ꝓ cantu facto in nuptijs eſt gñis neutri.

a ¶ Dicit q̄ ſi rē monſtrū̄ marinū̄ eſt ge. fe. flamē vero p̄ ſacerdote iouis ē ge. maſ. ⁊ hoc eſt qđ dicit ſabiēs ſacra flamē. b ¶ Dicit q̄ terminata in in ſunt gn̄is maſ. vt hic delphin. ⁊ ē piſcis. c ¶ Dicit q̄ termīata in on ſūt gn̄is maſ. vt hic demō. noīa localia excipiunt q̄ ſunt gn̄is femi. vt hec babilon. ⁊ ſūt aliq̄n gn̄is neutri. vt hoc ilion. d ¶ Dicit q̄ ꝯpoſita de dia ſiue gera ſunt gn̄is n e. vt h̄ diateſſeron qđ ē ſpēs cantus ⁊ ē ſymphonia q̄ ꝯſtat ex duobus tonis ⁊ ſemitonio ⁊ h̄z quattuor ſonos: ⁊ hoc diapaſō ⁊ ē muſice artis ſimphonia ꝯſtās ex q̄nq; tonis ⁊ duob⁹ ſemitonijs. h̄z. n. octo voces vt h̄ geralogodion qđ ē vocabulū medicoꝝ. ⁊ ē medicina curās impeditā locutionē ex q̄cunq; cauſa.

e ¶ Dicit q̄ terminata in ar ſūt ge. neu. vt torcular. deinde ponit exceptionē. dicēs. ſotular ⁊ lar dāt hic. i. maſculinum genus. f ¶ Ponit aliā regulā ⁊ exceptionē dicēs: q̄ par ⁊ ſua ꝯpoſita ſūt ge. oīs. ut ipar ⁊ ꝯpar. g ¶ Auctor dicit: qđ noīa in er t̄minata: ſunt gn̄is maſ. vt hic liber: iter ⁊ veſper excipiūt q2 ſūt gn̄is neu. ſpinter ēt: qđ idē ē q̄ fibula uel clau⁹ fibule. ⁊ rudere: qđ idē ē qđ ſtercus aſini uel ram⁹ de uite receiſus vl' aliq dicūt: alij dicūt rudere idē ē qđ ſtercus caprinū ⁊ dicitur a ruo ruis q2 ruēdo cadit. Juger ēt his adiungitur: q2 eſt generis

In: Hec retinet ſiren:[a] h̄z hic faciens ſacra flamen
In dabit hic ut delphi[b] nec talia multa ſup ſunt
On: On maribus iūgas:[c] tamē inde localia demas
Que dia ſiue gera cōponunt:[d] ſint tibi neutra
Ar: Ponis nomē in ar neutrū:[e] ſatular dāt hic ⁊ lar
Sed tria dant genera[f] par ⁊ ſua compoſitiua
Er: Er maribus detur:[g] iter hoc veſperq; ſequetur
Spinter ſeu ruder decet his adiungere iuger
Campeſter[h] volucer alacer pedeſter equeſter
Silueſter celeber acer celerq; ſaluber
His in bis quinq; tenet hic er hec is ⁊ hoc e
Batq; ſequeſter idem que terne eſt ſiue ſecūde
Sicq; paluſter erit hic ⁊ hec alacris retinebit
Tertia dās uer ber dabit h̄:[i] tamē h̄ dabit inb:
Et ſua compoſita ſunt adiectiua notanda
Sexum plura notant ſicut mater mulierq;
Fetibus hoc terre dat tertia:[l] deme cucumer:

neutri. vt hoc iuger. ⁊ ē tantū ſpaciū terre q̄ntum arare pōt par boum in vna die. h ¶ Auctor dicit q̄ in his biſq̄nq; noībus ſupradictis iſta terminatio er ponit in maſculino tn̄ is in feminino. ⁊ e in neutro. Quaſi diceret q̄ debent variari per tres articulos ⁊ tres voces. vt hic campeſter hec campeſtris ⁊ hoc campeſtre. Sed dicit qđ hoc nomen ſequeſter poteſt eſſe ſecunde ⁊ tertie declinationis. quando eſt tertie declinatur hic ſequeſter hec ſequeſtris ⁊ h̄ ſequeſtre: q̄n eſt ſcđe declinat: ſequeſter ſeq̄ſtra ſequeſtꝝ. Paluſter ēt declinat eodē modo. i. ſtans in paludibus. alacris pōt eſſe gn̄is communis. vt hic ⁊ hec alacris ⁊ hoc alacre. ⁊ hoc dicit q2 ſuperius dixerat ipm eē gn̄is femi. Ibi hic er. hec is. ⁊ hoc e: vt hic alacer hec alacris ⁊ hoc alacre: ⁊ hoc eſt qđ dicit hic alacris retinebit. i ¶ Auctor dicit q̄ noīa tertie declinatiōis terminata in ver ⁊ in ber ſunt gn̄is neu. vt hoc cadauer. hoc vber p̄ mamilla: tn̄ imber ⁊ eius ꝯpoſita. ſunt gn̄is maſ. vt hic imber. ⁊ hic. ſeptember. ⁊ hic october. hic nouēber. ⁊ hic decēber tn̄ adiectiua ſunt notāda. vt celeber qđ ē gn̄is maſ. ⁊ ēt ſaluber. k ¶ Auctor dicit. q̄ multa noīa diſcernunt p̄ ſexū ſicut mater ⁊ mulier que ſunt generis feminini: l ¶ Dicit q̄ noīa tertie declinationis fetibus terre ꝯuenientia et in er deſinentia: ſīt

generis neutri vt hoc pauper hoc piper: hoc cicer: ſed excipitur cucumer. qđ eſt gñis maſcu. p. regulã. Er maribus def. a ℂ Auctoꝛ dicit ꝙ aliqua noĩa in er deſinentia ſũt gñis cõis. vt hic ⁊ hec puber. i. iuuenis: uber. i. abũdãs. hic et hec degener. i. ruſticus. hic et hec pauper Tu debes dicere hec linter. i. parua nauis. Vñ priſcianus libro qnto. Linter quoqꝫ apud grecos maſculinũ ẽ. apud nr̃os femininũ. Liuius in ſexto. Jã in altũ expulſa lytre. deinde dicit qđ tu videbis neutra ſociari pluribus ex iſtis nominibus ſupꝛadictis. ut hic et hec et hoc uber. Et hr̃ exemplũ de paupe in lucano. lis eſt de paupere regno. Et in Virgi. in buccolicis. Paupis et tuguri ꝯgeſtũ ceſpite culmẽ.

Et commune notes:[a] ſicut ſunt puber ⁊ vber
Degener ⁊ pauper: hec lynter dicere debes
Pluribus ex iſtis neutra ſociare videbis
Ir maribus detur:[b] ir neutris aſſocietur
Eſt hic ⁊ hec martyr:[c] hoc debes dicere gadir
Or maribus ſocia:[d] ſed plurima ſũt retrahẽda
Omne memoꝛ iũgit:[e] qđ ꝯparat ad duo trãſit:
Mas tantũ ſẽioꝛ:[f] dices tamẽ hic ⁊ hec auctoꝛ
Equor adoꝛ marmoꝛ ⁊ coꝛ ſũt neutra[g] ſꝫ arboꝛ
Hec tenet atqꝫ ſoꝛoꝛ ſexu noſcuntur ⁊ vxoꝛ
Que coloꝛ atqꝫ decꝰ formãt[h] coꝛpꝰ atqꝫ notemꝰ
Hoꝛum cõpoſita cõmuni ſunt ſocianda
Nomẽ ꝙ ſit iur dabit hoc:[i] teſtis tibi murmur:
Multus erat murmur veteroſ quoqꝫ ſic poſue
Sit vel x preitur aut ſ hic ei ſociemus :re
Dum ſit gentile nomen aut auium ſpeciale.

b ℂ Dicit ꝙ in ir terminata ſũt gñis maſculini. ut hic vir. Excipitur hoc nomẽ ir qđ eſt gñis neutri. Ut hoc ir. idest palma manus Ir

c ℂ Quaſi dicat. qđ martir eſt gñis cois. et gaddir nomẽ citatꝫ: in hiſpania ẽ gñis neutri Or

d ℂ Dicit ꝙ deſinentia in oꝛ. ſũt gñis maſ. ut hic doloꝛ ſꝫ plura excipiẽda ſũt. ut patebit infra. Ur

e ℂ Dicit ꝙ memoꝛ ẽ gñis oĩs. et ꝯparatiua in oꝛ deſinẽtia ſũt gñis cõis. ut hic et hec melioꝛ Ideo dicit qđ ꝯpat. i. qđ eſt ꝯpatiuũ trãſit ad duo. ſ. gña ut hic et hec fortioꝛ. ſenioꝛ ẽ gñis maſ. ideo ſubdit: p modũ exceptionis dicens. f ℂ Dicit ꝙ ſenioꝛ ꝗuis ſit comparatiuum: Tamen eſt generis maſculini. Auctoꝛ eſt generis communis. g ℂ Auctoꝛ dicit qđ iſta nomina. equoꝛ adoꝛ: marmoꝛ: Et coꝛ ſunt generis neutri. Sed arboꝛ eſt generis feminini. Atqꝫ pro et iſta nomina. ſcilicet ſoꝛoꝛ et uxoꝛ noſcuntur per ſexum. quia ſunt generis feminini.

h ℂ Dicit Auctoꝛ qđ notare debemus nomina que componuntur cum his nominibus. ſcilicet coloꝛ. ut decoloꝛ. ſcilicet ſine coloꝛe. bicoloꝛ. i. duoꝛum coloꝛum. cuꝫ decoꝛ ut indecoꝛ. idest ſine decoꝛe. cum. coꝛpus. ut bicoꝛpoꝛ. idest duoꝛum coꝛpoꝛum que ſũt generis communis. et ſic de ſingulis.

i ℂ Dicit ꝙ in ur deſinentia ſunt generis neutri. ut hoc murmur. Tamen reperitur. generis maſculini. ut in ſacris ſcripturis Joannis. 7. Et murmur multus erat in turba de eo. k Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens. ſi hec littera t: uel x. uel ſ: ſit ante ur. Tunc illud tale eſt generis maſculini dum tamen ſit gentile. vt anxur nomen loci uel populi. Aut auium ſpeciale: ut ultur ⁊ furfur aliquando eſt purgamentum farine. et ſic eſt generis neutri. aliquando eſt nomen auis. et ſic uariatur per hic: Verſus furfura qui dixit ſemper de furſure uixit. Repꝛehenditur numerus non genus. Unde furfur pꝛout eſt neutri generis, Caret plurali numero,

Hic aut hec turtur[a]: quod fertur piſcis ⁊ auis:
Hic aut hoc furfur:[b] tamen adiectiua notentur.
Que ſexu gemino iungunt ſua ſignificata.
Jungere dicuntur hic ⁊ hec fur ligur ⁊ augur
His datur hec norma que declinat tibi terna.
Hec dat nomē i as[c] facit hic as vas vadis ⁊ maſ
Nomē gentile[d] commune locatur vt arcas.
Que ſunt conciſa[e] velut alpinas ſociantur.
Omne tenet nugas[f]: nec declinabile credas.
Hic abbas boreas[g] primas gigas elephaſq̄z:
Hoc ſas atq̄z nephas[h] retinēt: ⁊ dicitur hoc va s
Es breuis hic ponit[i]: ſeges ⁊ teges hec ſociabit
Et compes triplicat pes cetera que tibi format
Preter apes vel: quoniam reperitur vtrunq̄z
Que duo dant ſignes[k] miles equeſq̄z ſuperſteſ
Diues hebes ſoſpes prepes teres ⁊ comes ho
Jnquies antiſtes ales: dic ꝑ tria deſes: ſpes

a ℭ Quaſi dicat quod turtur poteſt variari per hic: ⁊ ſignificat piſcem: Et per hec ⁊ tunc ſignificat auem. Unde verſus. Turtur inheret aquis: turtur ſecat aera pennis. b ℭ Dicit ꝙ furfur pōt declinari ꝑ hic ⁊ ꝑ hoc vt ſupra. deinde dicit ꝙ adiectiua q̄ iūgunt ſua ſignificata gemino ſexu. i. q̄ ꝑtinent ad mares ⁊ mulieres debēt notari q: ſunt gn̄is cōis. Et h̄ magis declarat dicēs. hec noīa adiectiua dn̄r iungere ſibi hic ⁊ hec h̄ ē dn̄r gn̄is cois. vt fur furis. i. latro: ligur liguris. i. aliqs vel aliq̄ de liguria: augur auguris q vel q̄ i garritu auiū diuinat: Deīde dicit ꝙ hec norma daſ de noīb⁹ tertie dcli. ⁊ nō de alijs. vt ſatur qđ ē ge. maſ. cū ſit ꝑma vox adiectiui: vt ſaſ ſatura ſatur. ſciendū ē ꝙ A. dixit de adiectiuis ſignificatōe ⁊ ñ voce cū explicauerit d fur ⁊ ligur ⁊ augur.
c ℭ Dicit ꝙ noia terminata i as ſūt ge. fe. vt hec pietas. deinde ponit exceptionē dicēs. Facit hic as. i. ꝙ as eſt ge. maſ. i. obol⁹. ⁊ vas vadis. i. obſes vl̄ fideiuſſor. ⁊ mas. i. maſcu.
d ℭ Dicit ꝙ nomen gentile in as termīatū e ge. cois: vt hic ⁊ hec arcas: ⁊ ē aliqs vl̄ aliq̄ de archadia.
e ℭ Dicit ꝙ noia ꝯciſa. i. ſyncopata termīata in as ſociantꝰ ꝑdictis q: ſūt ge. cois. vt hic ⁊ hec alpinas. i. habitās in alpibus. Et ē ꝯciſū ſeu ſyncopatū: q: debēremus dicer̄ hic ⁊ hec alpinatis. Jmmo dicimus alpinas. f ℭ Dicit ꝙ nugas. i. loq̄r vel mēdoſus eſt gn̄is ois ⁊ indeclinabile
g ℭ Dicit Auctor ꝙ abbas boreas primas gigas elephas ſunt generis maſculini.
h ℭ Dicit qđ hec nomina inuariabilia. ſcilicet fas ⁊ nefas ſunt generis neutri. Et etiam vas vaſis eſt neutri generis. Et ſic de ſingulis.
i ℭ Auctor dicit, ꝙ nomina terminata in es breuem ſunt generis maſculini. vt hic limes limitis. Seges ⁊ teges ideſt parua domus. que ⁊ tugurium dicitur ſociabit hec. ideſt erit generis feminini. Et compes ſociabit tibi hec. Jdeſt erit generis feminini. Triplicat pes cetera que tibi format. ideſt compoſita a pes pedis. ſunt generis omnis vt bipes bipedis: preter apes vel apis quod eſt generis feminini. ⁊ componitur ab a quod eſt ſine ⁊ opes quia primo naſcitur ſine pedibus: poſtea accipit pedes.
k ℭ Dicit ꝙ illa nomina que ſunt generis comunis excipiuntur. ſ. miles: eques ſuperſtes. ideſt remanens viuus diues hebes. ideſt obtuſus. ſoſpes ideſt ſanus prepes. i. velox: terres ideſt longus vel rotundus. hic ⁊ hec comes. i. ſocius: hoſpes clarꝫ eſt inquies. i. ſine quiete: antiſtes ideſt prelatus vel qui ſtat ante alios. ales ideſt auis. dic per tria deſes. i. gn̄is ois: ⁊ idē eſt qđ piger. Deinde dicit ꝙ multa iſtoꝝ noīum. vt ſupra reperiuntur aſſociata cum nominibus neutri generis. vt diues monaſterium.

a ℂ Dicit ꝙ terminata in es longā ſunt ge.fe. vt hec res et hec ſedes. deīde ponit exceptionē dicēs. Uerres dꝫ hr̄e hic.i.dꝫ eſſe ge.maſ. Uerres dr̄ porcus cū teſticulis et dr̄ a vires eo ꝙ magnas uires hēat. Inde uerrinus na. nū.penul.ꝓdu. Itē uerres ꝓprīuꝫ nomē cuiuſdā uiri. Inde ſilr̄ uerrinus na.nū. Et he uerrine naꝝ:qdā liber quē cicero fecit cōtra uerres. b ℂ Dicit ꝙ hoc nomē dies eſt ge. incerti.in ſingulari numero: ⁊ in pl'ali maſculini generis. vt ntō hic uel hec dies: Plr̄aliter ntō hi dies. Et ſi ꝯponaſ cū meri ēt eſt gn̄is maſculini.ut h meredies. Et tu iunges ēt patronymica in es terminata que ſunt generis maſculini.ut hic priamides.i.filius uel nepos priami.

Iſtorum multa legimus[a] neutris ſociata:
Hec dabit es lōge: verres hic debet habere
Hic dabit hec ue dies[b] dant hi tantūmō plures.
Cumqꝫ meri dabit hic: ⁊ patronymica iuges
Es quoqꝫ cōmune[c] ceu ſunt heres locuplexqꝫ
Cum tenet i rectus ſup̱ es[d]: ⁊ t genitiuus
Suſcipit hic iunges. paries fiet tibi teſtis:
Hec dicenda quies[e]: hic pes ſed dicitur hoc es.
Hec dat nomē in is[f]: tamē h declio molaris
Caulis ⁊ edilis ⁊ que creſcunt genitiuis.
X is prepoſita tenet hic: aut conſona bina.
Unica dum teneat as: aut n littera: ſiue:
In liquidam faciet penultima ſyllaba finem:
Ut lapis ac axis piſcis cinis vnguis ⁊ orbis.

c ℂ Auctor dicit. qđ nomē in es terminatū ē ēt aliqū cōe.i.ge.co. ceu ꝓ ſicꝫ iſta duo. vꝫ h et hec heres heredis. hic ⁊ hec locuplex.tis. Heres dr̄ prope filius heri qꝛ hero ſuccedere dꝫ in hereditatē. licet ⁊ heredes dicanſ alij q in hereditatē ſuccedūt. Locuplex.i. diues ⁊ dr̄ a locus ⁊ plenus: q̄ſi locis plen9. ⁊ plurimaꝝ paſſionū poſſeſſor d ℂ Dicit ꝙ nomen terminatū in es p̄cedēte ⁊ ſuſcipiens hāc litterā in gtō ē gn̄is maſ. vt paries parietis. ℂ e Dicit ꝙ qes ē generis fe. ⁊ eſt exceptio ab illa exceptione. Cū tenet i rectus. deide dicit ꝙ pes ē gn̄is maſculini: ⁊ es eris.ē gn̄is neu. Quies.i.tranqlitas vel pax. Pes dr̄ a pons pōdis greco qđ idē ē qđ pes. Et accipiſ triplr̄.ſ.ꝓ mēbro cū quo ambulamus vel ꝓ metroꝝ pede. vel ꝓ mēſura. Pes in metro ē ſillabaꝝ ⁊ tēpoꝝ certa dinūeratio. Pes in mēſuris agroꝝ digitos qndecim hꝫ palmos quattuor Es eris dr̄ ab aere: eo ꝙ ſit eiuſdē coloris cū aere. f ℂ In hac pte auctor determiat de generib9 noīuꝫ terminatoꝝ in is. et dicit ꝙ nomē in is terminatū dat hec.i.gn̄is fe. vt hec nauis. deide pōit exceptionē dicēs. Tn̄ hic declino molaris.q̄ſi dicat ꝙ molaris ē gn̄is maſ. Et ēt caulus ⁊ edelis q̄ ſunt gn̄is maſ. ⁊ illa q̄ creſcit in gtis ēt ſunt gn̄is maſculini. vt lapis lapidis. deinde dicit de illa q̄ habēt x ante is vt axis: polus rotaꝝ ⁊ illa que habent duas ꝯſonantes ante is: ita ꝙ ſunt in vna ſillaba. vt piſcis: ⁊ illa que hn̄t n litterā an̄ is vt cinis ⁊ panis: ⁊ illa quoꝝ penultīa terminaſ in liqdā vt vnguis: ⁊ orbis. q̄ oīa ſunt generis maſculini. Molaris cōis gn̄is ⁊ hoc molare ad molā ptinēs ⁊ dr̄ a mola. ⁊ hic molaris lapis mole vel vn̄ fiūt mole vel magnus ad molandū mole: Et hinc molaris dens maxillaris: qꝛ cibū illius dentibus q̄ſi mola molimus. Caulis eſt gn̄aliter oīum herbaꝝ ⁊ olex medi9 frutrex. q vulgo tyrſus dr̄: a terra ſurſum ꝯſcēdit Ex quo tractū ē vt ſpāliter qđdā genus oleꝝ caulis dicaſ: qꝛ tyrſus ipſius amplius ceteris oleribus coaleſcit.i.creſcit. Edilis.i.cuſtos edis. q cuſtodiebat de dignitate ⁊ officio erariū vel capitoliū. vel curiā regis ſiue īpatoris ne morboſa aīalia vt cati vel porci ⁊ huōi intrarēt ⁊ aerē ibi corrūperēt. Lapis dr̄ a ledo dis. qꝛ ledit pedē. Axis eſt

celi ſeptemtrionalis linea recta ꝑ mediã plagã ꝑhere. Piſcis dr̃ quaſi a paſcẽdo eo ꝙ ſit paſtus hoīum. Cinis eſt ſcintilla extincta. Unguis ẽ hominũ ⁊ aniũ vngula vo alio rum aialium. Orbis .i. rotũditas circuli. ⁊ ẽt cuiuſlibet rei. Itẽ orbis dr̃ mũdus vel cir culus terre ꝓp rotũditatẽ. Itẽ orbis dr̃ circulus ſeptimane. a ¶ Auctor facit exce ptionẽ ab exceptiōe ꝑcedẽti dicẽs qꝺ nomia in lr̃a poſita lꝫ ꝯꝑhendi poſſunt multiplr̃ exceptionẽ ꝑdcã .n. ſunt gn̄is maſculini immo feminini. vt hec febris peſtis. neptis ia ſpis lactis reſtis aſpis veſtis ⁊ cuſpis q̄ hn̄t binas ꝯſonãtes añ is in eadẽ ſillaba. hec vallis. bipẽnis .i. ſecuris ſcindẽs ab vtroqꝫ latere. pellis turris peluis: quoꝝ penultia terminat in ligdã hec caſſis glis lꝫ creſcãt in gtõ tñ ſũt gn̄is femini. deinde dicit: ꝙ finis ⁊ clunis .i. nates ſũt gn̄is incerti lꝫ hẽant n añ is deide dicit ꝙ claſſis .i. nauigiũ: meſſis tuſſis. ſunt gn̄is fe. lꝫ penulti ma terminet in ligdã Et ibis ⁊ lis lꝫ creſcãt in gtõ. tñ ſunt gn̄is fe. Quidã dubitãt vtrũ h̃ ſit Auctoris. Dabit hec tibi caſſis. Et meſ ſis tuſſis ⁊c̃.
b ¶ Auctor dicit. qꝺ noia greca in is termi nata ⁊ ẽt barbara ſt ge neris fe. vt h̃ colchis. cholchidis .i mulier ꝺ illa inſula: ⁊ h̃ finamis anima pecatrix.

Hec febris peſtis neptis[a] valliſqꝫ bipẽnis.
Et caſſis iaſpis ⁊ lactis reſtis ⁊ aſpis
Et pellis turris veſtis peluis quoqꝫ cuſpis.
Glis gliſſis glitis: ⁊ patronymica iungis:
Hic aut hec finis clunis dabit hec tibi claſſis
Et meſſis tuſſis ibis: ſic lis quoqꝫ litis
Hec tibi greca dabũt:[b] ⁊ eis ſe barbara iungũt
Adiectiua tenent[c] hic ⁊ hec pariterqꝫ tricuſpis:
Iſtius obliquis neutrum quandoqꝫ locabis:
Dis in plurali[d] genus omne videtur habere:
Eſt hic ⁊ hec teſtis[e] ciui burgenſis ⁊ hoſtis
Et canis ⁊ iuuenis pariter cõmune ſcholaris
Hic os preponit[f] tenet hoc os oris ⁊ oſſis:
Et chaos ⁊ melos argos logos anumerabis:

c ¶ Auctor dicit ꝙ noia adiectiua in is terminata ſũt gn̄is cõis vt hic ⁊ hec nobilis et ẽt tricuſpis .i. lancea que hꝫ tres cuſpides eſt generis cõmunis: tñ in obliqs caſibꝰ aliqñ inuenit gn̄is neu. Ut in Oui. Poſitoqꝫ tricuſpide telo. mulcet aquas. Iõ dicit iſtiꝰ obliqs. Notandũ ꝙ illa regula. Adiectiua tenẽt ⁊c̃. ẽ exceptio ab illa regula. Hec dat nomẽ in is. Et in qbuſdã adiectiuis ẽ exceptio ab illa regula. Siue in ligdã. vt appet in h̃ qꝺ ẽ fortꝫ. Si obijcit tricuſpis ẽ adiectiuum ⁊ pōt ꝯꝑhẽdi ſub illa regula. Adiectiua tenẽt: q̄re auctor ẽ ſupfluus. Dicẽdũ ꝙ illa regula. adiectiua tẽ nent. dat de adiectiuis q̄ terminant in is ⁊ hn̄t neutrũ in e: tricuſpis vero nõ hꝫ neu trũ ꝑ e: q̄re auctor nõ ẽ ſupfluus. Et rõ q̄re tricuſpis nõ hꝫ neutrũ ꝑ e hec ẽ. Regula eſt ꝙ adiectiua in is faciũt neutra ꝑ e ꝑ mutationẽ is in e. vt fortis forte: ⁊ ita deberemus dicere tricuſpis tricuſpe ꝑ illã regulã. Alia regula ꝙ adiectiua hn̄tia neutrũ ꝑ e faciũt gtĩm ſingularẽ ꝑ mutationẽ e in is: vt forte fortis: ⁊ ita diceremus tricuſpis in gtõ: ⁊ tñ nõ dicimꝰ. ſꝫ dicimꝰ tricuſpidis ꝑ illã regulã ſimpliciũ norma formabis ꝯpoſitiua ⁊c̃.
d ¶ Dicit ꝙ dis in pl̃ali nũero hꝫ oẽ genus. vt pl̃aliter ntõ hi ⁊ he dites ⁊ hec ditia in ſingulari aliqñ ẽ gn̄is maſ. vt hic dis ꝑ plutõe: ⁊ aliqñ gn̄is cõis. vt hic ⁊ hec dies: .i. diues. Nota dis nõ hꝫ neutrũ in ſingulari ꝑ e: q: ſũt due regule repugnãtes in h̃ no mine dis ſicut in h̃ noīe tricuſpis. e ¶ Dicit ꝙ noia in lr̃a poſita ſunt gn̄is cõis. ꝑꝫ de ſe: ſed oĩa excipiunt ab illa regula: Hec dat nomẽ in is. Etiã teſtis hoſtis excipiunt ab illa regula. aut ꝑſona bina. burgẽſis excipit ab illa regula. Siue in ligdã: canis ⁊ iu uenis excipiunt ab illa regula. Aut n littera. f ¶ Dicit ꝙ noĩa in os terminata ſunt gn̄is maſculini vt hic flos. Deinde ponit exceptionẽ dicens. Tenet hoc os oris ⁊ oſſis

 28

quidā dicūt qđ hec duo noīa.ſ.os oris:os oſſis ⁊ ſūt gn̄is neutri. Atq3 p ⁊ chaos ē gn̄is neutri:⁊ idē ē qđ obſcuritas:⁊ melos.i.dulcedo:⁊ agros.i.porta nauis grecoꝝ ⁊ logos .i.ſermo. a ℭ Dicit φ iſta noia ſunt gn̄is cōis: vt hic ⁊ hec bos.hic ⁊ hec impos.i. non potens.hic ⁊ hec compos.i.potens.eodem modo ſacerdos ⁊ cuſtos:
b ℭ Dicit φ iſta noia ſunt ge.fe.vt hec dos dotis.hec cos cotis.lapis ſup quo acuūtur gladij:⁊ hec glos glotis.i.mulier fr̄is.Et greca noia ſic locant.i.ſūt gn̄is fe.vt hec delos nomē inſule:⁊ arbos ēt ē ge.fe.i.arbor. c ℭ Auctor dicit φ noia ſcđe declinatiōis terminata in vs dāt hic.i.gn̄is maſ.vt hic dn̄s.Cōſtrue ſic.facta.i.noia terminata in vs ſa declināte dāt hic.i.gen⁹ maſculinū.

Dāt duo bos impos:[a] cōpoſ cuſtoſq3 ſacerdoſ
Hec dant cos dos glos[b] ſic greca locāt ⁊ arbos:
Dant hic in us facta[c] tibi declināte ſecunda.
Hec paradiſus habet[d] nard⁹ dom⁹ atq3 iacit⁹.
Et ſynodus coſtus ⁊ carbaſus alnus abyſſus
Aluus chriſtalus humus biſſuſq3 papyrus
Hecq3 ſmaragdus h3 vān⁹ colus atq3 phaſell⁹
Egyptus diphthongus ⁊ porticus iſta ſequūt
Cryſtalum tamen h̄ dicimus:⁊ hic paradiſus:
Hoc vulgus pelagus:[e] indeclinabile virus
Os grecū ſepe mutamus[f] in vs muliebre.
Hoc terne dabit[g] us ſi non tenet u genitiuus
Dat lep⁹ hic[h]:tenet intercus genus oē vetuſq3
Dant hec ſi creſcant[i] genitiuus ⁊ u ſibi ſeruet

d ℭ Hic ponit auctor exceptionē a regula p̄dicta dicēs φ noia ꝯtēta i v̄ſib⁹ ſupradict3 ſūt gn̄is fe.vt h̄ ꝑadiſus. hec nardus.q̄dā herba.hec domus.hec yacinthus q̄dā flos:ēt eſt nomē inſule:⁊ aliqñ ſumit p lapide p̄cioſo:h̄ ſinodus ꝯgregatio ſacerdotū.hec coſtus:q̄dā herba odorifera.h̄ carbaſus.hec aln⁹ ē nomē arboris.hec abiſſus ꝓfunditas aq̄rum impenetrabilis a q̄ fontes ⁊ flumina ꝓcedūt.p occultas venas ⁊ ad matricē abyſſū3 reuertuntur:hec alnus.i.venter.hec criſtall⁹ q̄dā lapis cādidus.hec hum⁹.i.terra hec biſſus eſt genus lini cādidiſſimi ⁊ nō molliſſimi:⁊ naſcit in egypto:hec papirus.⁊ ē q̄dā herba vel genus iunci: vt dicūt đ ēt hec papirus charta bombicinata ſiue bōbicina: hec ſmaragdus q̄dā lapis p̄cioſus.hec vann⁹.i.ventilabrū.hec colus rocha feminaꝝ: vł inſtr̄m vn̄ femine nēt:hec phaſellus parua nauis.hec egiptus nomē ꝓuincie.hec balanus caſtanea cocta in aqua hec diphthongus hec arcus nomen ſtelle.deinde dicit:φ inuenit h̄ criſtallū ⁊ hic paradiſus. e ℭ Dicit auctor φ vulgus ⁊ pelagus ſunt gn̄is neutri.⁊ ēt virus.qđ ē indeclinabile. f ℭ Deinde dicit φ noia greca in os terminata apđ latinos ſepe terminant in us ⁊ ſūt gn̄is fe.vt delos delus nomē Inſule: atomos atomus:⁊ đ corpus indiuiſibile ꝓpter ſui ꝑuitate q̄ꝛuis forte nullum corpus ſit quod diuiſionem recipere non poſſit.et dicitur ab a quod eſt ſine et tomos diuiſio vel ſectio quia non recipit ſectionem ſenſui ſubiacentem.
g ℭ Auctor dicit φ noia tertie declinationis terminata in vs nō habentia u in penultima gti:ſūt gn̄is neutri.vt hoc corp⁹.gtō hui⁹ corpis.Conſtrue tu dabis hunc articulum hoc nominibus tertie declinationis in us terminatis.ſi gtūs nō tenet u: in penultima ſillaba.Et hoc dicit propter ſalus ſalutis et alia ſimilia que non ſunt generis neutri.
h ℭ Dicit φ lep⁹ declinat p hic.et ē exceptio.Interc⁹ et vet⁹ ſūt gn̄is ois.ut hic et hec et hoc vetus.hic et hec et hoc intercus:et eſt doctrina đ hoc noie intercus et nō exceptio
i ℭ Dicit auctor φ noia ter.decli.terminata in vs habētia gtūm ſupantem in cuius penultia hec vocal u retinet ſunt gn̄is feminini.vt hec ſalus ſalut.et hec v̄tus v̄tut.

a ¶ Dicit ꝙ noīa tertie declinationis termīata in us vnius ſillabe ſūt ge. neu. ut hoc thus. ſꝫ grus ē gnīs feminini. ſus vō cōis gnīs: mus āt gnīs ꝓmiſcui. ⁊ declinaꝛ p hic.
b ¶ Dicit ꝙ pecus pecudis ē gnīs feminini: ⁊ pecus pecoꝛis neutri. Pus ē gnīs neutri: et indeclinabile ꝓut ſignificat putrediṅē. uel quādā infirmitatē q̄ hoīeꝫ reddit putridum. Sed quando dicitur cuſtodia tunc eſt feminini generis. et declinatur.
c ¶ Auctoꝛ dicit quod noīa quarte declinatiōis ſunt generis maſculini: ut hic viſus
d ¶ Hic ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. qđ noīa in littera poſita lꝫ ſint q̄rte decli. tamen ſūt generis feminini. vt hec anus. i. uetula. hec tribus. i. ꝓgenies. hec porticus. hec manus.

Hoc monoſillaba dāt thus[a]: ſꝫ dicit hec grus
Hic dat ⁊ hec tibi ſus: epicenū dat gen⁹ hic mus
Eſt pec⁹ h̄ pecudis[b]: pec⁹ h̄ pecoꝛis tibi foꝛmat:
Quarte nomē in vs[c] maribus ſociare ſolemus
Hec anus atq̃ tribus[d] ⁊ poꝛticus ⁊ manus idus
Hec acus atqꝫ pinus nurus ſocr⁹ ⁊ dom⁹ addis
Hic tenet hoc ve ſpecus: illi penus aſſocietur.
Cum nomen ſit in aus[e] hec illi iungitur ⁊ laus
S vult hec iungi[f] ſi conſona preſidet illi
Adiectiua notes q̄bus[g] omne genus dare debes
Mons pons fons[h] hic cals dens quoqꝫ q̄drā s
Et partes aſſis toꝛrens ſociabitur illis.
Atqꝫ calybs.

hec idus. i. diuiſio tēpoꝛis. hec acus hec pinus: hec nurus: h̄ domus: hec ſocrus. deinde dicit ꝙ ſpecus ē generis maſ. vel neutri. ſimiliter ⁊ penus.
e ¶ Dicit ꝙ noīa termiata in aus diphthōgum ſunt gnīs feminini. vt hec laus.
f ¶ Dicit ꝙ noīa terminata in s p̄cedente ꝯſonāte ſunt gnīs fe. ut hec pars partis.
g ¶ Hic ponit exceptionē dicēs. ꝙ adiectiua debēt excipi q: ſunt gnīs omnis. vt hic ⁊ h̄ ⁊ hoc ſapiens inops inſons. expers iners. ꝑticeps municeps.

h ¶ Auctoꝛ dicit ꝙ noīa in lr̄a poſita ſūt generis maſculini. vt hic mons mōtis. hic fons fontis. hic mars martis. i. deus belli. h̄ ſtirps ꝓ trunco arboꝛis: ſed ſtirps ſignificās ꝓgeniē eſt fe. ge. hic cals pars pedis. hic dēs dentis: hic q̄drans q̄drantis. eſt inſtrumentū ad ſciēdū hoꝛas diei. Et ꝑtes aſſis. i. noīa ſignificātia ꝑtes aſſis habētia ꝯſonantē ante s ſicut q̄ncūs ⁊c. ⁊ h̄ nomē toꝛrēs iūgiꝛ p̄dictꝭ ſilr̄ ⁊ h̄ nomē calibs iūgiꝛ p̄dictꝭ. Sciēdū ꝙ q̄dā dicūt qđ cals q̄n accipiꝛ ꝓpter pedis ſcribiꝛ cū s. ⁊ q̄n accipiꝛ ꝓ lapide decocto ſcribiꝛ cū x. Sꝫ male dicūt. qđ pꝫ q: auctoꝛ eēt diminutus ſi ip̄e intelligeret qđ cals ſcribi debeat cū s: q: ſupius de gtō ter. decli. ſingularis nūeri poſuit regulā. ꝙ noīa in ls. faciūt gtīm ti. interpoſita l ⁊ s. ut puls tis. ſꝫ n̄ excipit cals qđ faċ calcis. p̄terea A. eēt ꝯ̄rius ſibiipſi ſi itelligeret ꝙ ſcribi dēbeat cū ex q: īfra poſuit inꝛ noīa termiata i x: vbi diċ. Hic cals pedis. hec la[s]omoꝝ q̄re manifeſtū ē ſm̄ auctoꝛē qđ cals nō dꝫ poni inter noīa termiata in s. Et ſic poniꝛ h̄ dicendū qđ auctor reponit hic recitādo opinionē alioꝝ q̄ dicebat qđ cals ſcribiꝛ cū s ꝓ ꝑte pedis. ⁊ ad h̄ denotandū pōit A. hic. ⁊ dꝛ cals đ calco calcas ꝓ ꝑte pedis: ſꝫ ꝓ lapide decocto dr̄ đ calco cales. Ulteri⁹ ſciēdū qđ as aſſis ē pōd⁹ duodeci vnciaꝝ. et ſi exinde remoueꝛ vnū illđ vnū qđ rēoueꝛ diciꝛ vncia. ⁊ illa vndeci q̄ remanēt dn̄r deūs. i. vndeci vncie. p̄terea ſi remoueꝛ duo. illa duo dēpta ab aſſe dn̄r ſexcūs q̄ſi ſexta ꝑs aſſis: ſꝫ illa decē q̄ remanēt dn̄r decus i. decē vncie: p̄terea ſi remoueꝛ tria ab aſſe remanēt nouē: ⁊ illa tria dēpta dn̄r q̄drās q̄ſi q̄rta ꝑs aſſis: ⁊ illa nouē q̄ remanēt dn̄r dodrās ⁊ interp̄taꝛ nouē. ſi remoueꝛ ab aſſe q̄ttuor remanēt octo: ⁊ illa q̄ttuor remota dn̄r triēs q̄ſi tertia ꝑs aſſis ⁊ diciꝛ a tris qđ ē tres. Un̄ triēs ꝑ⁹ ſignificat tres ex ꝯſequenti

quattuor: q: q̄ttuor ſunt tertia ps aſſis: ⁊ illa octo q̄ remanēt dr̄r bes ⁊ interp̄tat̄ bes octo ⁊ ē grecū. p̄terea ſi remouēt ab aſſe ſex: illa ſex q̄ remanēt ſilr dr̄r ſemis. et dr̄ ſemis ꝺ ſemis qꝺ ē dimidius: ⁊ as aſſis q̄ſi dimidia ps aſſi s. ⁊ ita pꝫ q̄ ſūt p̄tes aſſis. Torrens torrentis ē fluuius vl' aq̄ veniēs cū ip̄etu ex ibrib⁹ repētina magnū habēs incremētuꝫ ſꝫ adueniēte eſtate calore ſolis torreſcit areſcit ⁊ deſicat̄. Vn̄ ꝓpha. Conuerte dn̄e ⁊c. Chalibs fluui⁹ ē hiſpāie iux̄ quē ppl'i inhabitāt dcī calybes: apꝺ quos ſūt minere ferri optimi q̄s nudi illi laborātes affodiūt. Silr̄ ⁊ alij eodē noīe cognoiati ſūt ppl'i iuxta paphlagoniā in pōto. ⁊ amazonibus ꝯtermini. Et capit̄ plerūqꝫ calibs ꝓ ip̄a ferri maſſa. Nonnunqꝫ vere ꝓ inſtrumento ex chalybe ꝯfecto.

Dant hic ſp iuncta polliſyllaba[a]: ſed variātur.
Hic aut hec forceps ⁊ adeps: ſꝫ dicit̄ hic ſeps
Pluraqꝫ dāt hic ⁊ hec[b] celebs infāſqꝫ parēſqꝫ
Et princeps effrons. iſtis coniuge bifrontem
Hec x prepones[c]. ſed plurima demere debes
In triplici genere[d] decet adiectiua notare.
X e ſi preſit maribus[e] polliſillaba iungis
Eſt tamen hec pellex[f] vibex obexqꝫ ſupellex.
Forpex aut forfex: hic aut hec dat tibi cortex
Atqꝫ ſilex.
Fetibus hoc terre dabis[g]: hic frutex retinebit:
Et dux ⁊ coniunx[h] commune locatur ⁊ exlex
Hic dat grex[i] ⁊ rex fornixqꝫ calixqꝫ cilixqꝫ
Et fenix maſtix: hic calx pedis hec latomorum.

a ¶ Dicit ꝙ poliſyllaba. i. pluriū ſillabaruꝫ. termiata in s p̄cedente p ſunt ge. ma. vt hic manceps. i. ſeru⁹. Sꝫ forceps: qꝺ dr̄ a ferruꝫ ⁊ capio eo ꝙ ferrū candēs capiat ⁊ teneat: et adeps variant̄ per hic aut hec. i. ſunt gn̄is incerti. Sꝫ h̄ nomē ſeps ꝓ ſerpēte ē gn̄is maſculini: Inuenit̄ ēt h̄ꝫ quoſdā hec ſeps pro clauſura vineaꝝ. Sꝫ mō dicim⁹ ſepes ſepis ꝓ clauſura vinearum.
b ¶ Dicit A. ꝙ plura reperiunt̄ in cōi gn̄e declinata: vt hic ⁊ hec celebs. i. caſtus. hic ⁊ hec infans hic ⁊ hec parēs. hic ⁊ hec p̄nceps hic ⁊ hec effrons. i. ſine frōte ⁊ ſine verecundia. hic ⁊ hec bifrons dr̄ ianus q h̄ꝫ duas frontes hois. ſ. an̄ ⁊ retro. hic ⁊ hec anceps. i. dubius. c ¶ In hac p̄te auctor determinat de gn̄ib⁹ noīuꝫ terminatoꝝ i x. Et dicit ꝙ noia i x terminata ſūt gn̄is fe. vt lex legis. deide dic̄ ꝙ plura debēt excipi. ⁊ fac̄ exceptionē. d ¶ Dicit ꝙ adiectiua i x terminata ſunt gn̄is oīs. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. e ¶ Dicit ꝙ noia in x terminata p̄cedēte e ſūt gn̄is maſ. dū ſūt poliſillaba. i. pluriū ſyllabaꝝ. vt hic vertex: ſūmitas capitꝭ: Cōſtrue ſic. Tu iūgis noia poliſillaba marib⁹. i. maſculinis generib⁹ ſi iſta littera e p̄ſit. i. ante ſit huic lr̄e. x. f ¶ Hic ponit exceptionē ab illa p̄te. x e ſi p̄ſit dicēs ꝙ noia q̄ in lr̄a ponunt̄ ſūt ge. fe. lꝫ h̄ēant e an̄ x. vt hec pellex. i. meretrix. hec vibex ſignū factū cū flagello: hec ſupellex. i. ſubſtātia. vel facultas ⁊ oē inſtr̄m ⁊ ornamentū domus. hec forfex q̄ incidit̄ filum: ⁊ ꝯponit̄ a ferrū ⁊ filū: hec forpex q̄ incidit̄ pil⁹: ⁊ ꝯponit̄ a filum: ⁊ pil⁹. Cortex eſt ge. incerti: Et dr̄ q̄ſi cor arboris tegēs: atqꝫ ꝓ ⁊ ſilex. i. duriſſim⁹ lapiſ q ictu ferri ignē emitit. g ¶ Hic auctor ponit exceptonē dicens. Tu dabis hunc articulū hec fetibus terre. i. noibus importātibus fetus terre ſi eſt fructus. vt hec carex q̄dā herba excipit̄ frutex qꝺ eſt generis maſculini. dēſitas. virgulaꝝ vel paruaꝝ arborum vel ſpinarum. h ¶ Dicit ꝙ iſta duo noia dux ⁊ ꝯiunx ſunt generis ꝯmunis: ⁊ ſimiliter exlex. ideſt ſine lege. i ¶ Auctor dicit ꝙ iſta noia ſunt gn̄is maſ. vt hic rex hic fornix cis. i. arcus lapideus: hic calix calicis: qꝺdam genus poculoꝝ. hic cilix cis gdam populus. hic phenix: nomē auis: hic maſtix ſpēs gūmi. hic calx cis: ꝓ talo pedis.

eſt generis maſculini: ⁊ ꝓ cemento femininini: ⁊ tūc nō excipitur ſꝫ ꝯtinetˀ ſub regula Mer x prepones. Et hoc ē qđ dicit: hic calx pedis hec latomorum. i. cementatorum.
a ℭ Auctor dicit ꝙ v̄balia in x deſinētia ſūt gn̄is feminini. vt hec amatrix. tn̄ in obliqs aliqn̄ repiuntˀ generis neutri. vt ſigna victricia. Ideo poſuit hūc verſum cā exēpli Victrices turbe. b ℭ In iſto capitulo Auctor intendit determinare de p̄teritis: ⁊ ſupinis v̄boꝝ. Et primo proponit qđ facere intēdit: ſubiūgēs in principio ipſius capituli ordinē obſeruandū dicēs ꝙ p̄mo intēdit determiare de p̄teritis ⁊ ſupinis verboꝝ p̄me ꝯiugationis. c ℭ In hac pte auctor determinat in gn̄ali de p̄teritis verboꝝ p̄me ꝯiugatiōis ponēdo vniuerſales terminationes eoꝝ. Et dicit ꝙ p̄ma ꝯiugatio v̄bi: pōt facere preteritū in vi vt amo amas amaui: in ui diuiſas ſyllabas: vt domo domas mui. in di vt do das dedi. in ti. vt ſto ſtas ſteti.
d ℭ In hac pte Au. ꝓcedit in ſp̄ali de p̄teritis verboꝝ p̄me ꝯiugationis. ⁊ dicit ꝙ verba p̄me ꝯiugatiōis formāt ptūm a ſcđa pſona p̄ntis i dicatiui mōi remota s ⁊ addita ui. Ut amo amas remota s: ⁊ addita ui fit amaui
e ℭ Auctor ponit exceptionē a predicta regula dicens. ꝙ ter qnqꝫ. i. qndecim verba p̄me ꝯiugationis nō formāt p̄terita. vt ſupra dictū ē: ſꝫ excipiuntˀ: ⁊ p̄mo ponit exceptionē

Capl'ꝫ qntū eſt đ formatiōe p̄teritoꝝ et ſupinoruꝫ regulariū de prima ꝯiugatiōe

Trix tenet hec:[a] tamē obliqs neutrū ſupaddes
Victrices turbe victricia tela tulere
T tibi per metrū[b] formatio preteritoꝝ
Atqꝫ ſupinoꝝ pateat p̄ſens lege ſcriptum
Et primo diſce que ſit formatio prime.
Vi vel ui vel di vel ti[c] formatio prime.
As in preterito[d] ui ſuſcipit s remouendo
Non ſic formantur ter quiqꝫ:[e] excipiātur to.
Cre. do. do. mi. iu. ſto. pli. fri ſo ne. ue. la ſe. cu
Nā cubo ſiue crepo domo deiō[f] micoqꝫ fricoqꝫ
Nexo plico ſeco ſono deinde tonoqꝫ vetoqꝫ
Pretereunt in ui diuiſas. do dedit. ⁊ ſto.
Dat ſteti: iuuo iuui preterit ⁊ lauo laui.
Et neco ꝙ necui[g] facit ⁊ quandoqꝫ necaui:
De neco dic aui ferro: necui reliqua vi
Increpo format vi[h] tamen ⁊ reperitur in aui
Aui preteritum plico dat cū nomine iunctum.
Hoc ſine prebet vi: tamen ⁊ reperitur in aui

demōſtrādo illa verba per ſyllabas in ſcđo metro ꝯtētas in quo qdē metro ſunt qndecim ſyllabe ꝑ quas qndeciꝫ intelliguntˀ verba. ꝑ cre. intelligitˀ crepo pas. ꝑ do itelligitˀ do das: ꝑ do. domo mas: ꝑ mi. mico cas: ꝑ iu. iuuo uas: ꝑ ſto. ſto ſtas: ꝑ pli plico cas: per fri frico cas.: ꝑ ne neco cas. ꝑ ve veto vas. ꝑ la lauo lauas. ꝑ ſe ſeco cas: ꝑ cu cubo as ꝑ to tono tonas. f ℭ Nūc oñdit auctor. quō p̄dicta verba faciūt in ptō dicēs. Nā. i. certe iſta verba cubo crepo ⁊ cetera. p̄tereūt. i. ptūm faciūt in vi diuiſas ſillabas. Ut cubo cubas cubui: crepo pas pui. do das facit dedi in ptō ⁊ poſuit tertiā pſonā cā metri ⁊ ſto dat ſteti. ⁊ iuuo iuuas p̄terit. i. p̄teritū facit i vi: vt iuuo iuuas iuui. ⁊ lauo uas ui.
g ℭ Auctor dicit ꝙ ēt nec nō excipitˀ qđ facit necui in ptō: ⁊ aliqn̄ facit necaui: ⁊ ſic nō excipitˀ. Deinde aſſignat dr̄iam huius verbi dicēs. dic aui in ptō de neco ferro dic necui reliqua vi in preterito. i. quando necas cum omni alia vi qꝫ cum ferro.
h ℭ Auctor dicit ꝙ increpo aliquando facit increpui: ⁊ aliquando increpaui.
i ℭ Auctor dicit: ꝙ plico plicas ꝯpoſitū cū noibus facit ptūm in aui. vt duplico caui: qđ ꝯponitˀ ex duo ⁊ plico. ⁊ aliter ꝯpoſituꝫ in vi diuiſas ſillabas: vt implico implicui.

qđ ꝯponit ex in ⁊ plico ⁊ applico applicui: qđ ꝯponit ex ad plico: tñ aliqñ repit in aui: vt ſupplico cas caui. a ℂ In hac pte auctor determinat de formatione ſupinoꝝ pme ꝯiuga. dicẽs ꝙ verba pme ꝯiugationis faciẽt: a ptũm in aui p rectã formationẽ .ſ. mutãdo as in aui. faciũt ſuppinum in atum. vt amo amas amaui amatum.
b ℂ A pdicta regula excipiuntur lautum vel lotum: ⁊ poto tas facit potũ ⁊ nõ potatum. deinde dicit ꝙ do das datum. ⁊ ſto ſtatum. iuuo iutũ: ⁊ eſt regula fac ⁊ ñ exceptio.
c ℂ Auctor ponit aliã regulã dicẽs qđ illa verba pme ꝯiugationis q̃ faciũt ptũm i vi diuiſas ſillabas faciũt ſupinũ in itũ: vt ſono nas: ſonui ſonitũ: niſi hoc tale verbũ deſinat in co: vt frico ſeco.

Regula que formã[a] ſeruãs as mutat in aui.
Recte preteritũ formando ſupinat in atum.
Sed lauo dat lotũ vel lautũ[b] potoqꝫ potum
Doqꝫ datũ dat: ſtoqꝫ ſtatum: format iuuo iutũ
Quod dat ui dat itũ:[c] niſi deſinat in co: ſꝫ in ctũ.
Iſta ſupinantur: plicat ⁊ micat excipiantur
Naꝫ plico dat plicitum: mico neſcit hr̃e ſupinũ
Aui dimico vel ui:[d] primumqꝫ ſupinat
Sicqꝫ neco nectũ[e]: facit ⁊ quandoqꝫ necaui
More patris nexum[f] faciet tibi nexo ſupinũ
Debes formare[g] poſt primam verba ſecũde
Ui vel ui vel di ſi[h] formatxiqꝫ ſecunda
Littera lõga vel ar[i] añ deo ſi fa: excipe ſtri di
Si breuis ẽ e vel i pducitur[k]: atqꝫ facit di
Ante deo veniens e vel o liquida mediante.
Principium geminat: ſi muta vel m venit ãte.
E vel o ſi iuncta ſit mute: lex tenet iſta
Continue iuncta: ſi nõ lex non tenet iſta.

Nã iſta verba in co deſinẽtia ſupinant in ctũ vt frico cui frictũ: ſeco ſecui ſectũ. Sed mico cas. ⁊ plico cas. excipiunt. qꝛ nõ faciũt. Immo plico facit plicitum mico vero caret ſupĩo
d ℂ Quaſi dicat: qđ dimico dimicas: facit preteritum dimicaui. vel dimicui ⁊ inquantum facit dimicaui facit dimicatum in ſupino. Ideo dicit Auctor primumqꝫ ſupinat:
e ℂ Dicit ꝙ neco facit necatum. ſ. quando facit necaui in preterito. ⁊ quandoqꝫ nectuꝫ in ſupino. hoc eſt qñ facit necui in preterito.
f ℂ Auctor dicit ꝙ nexo nexas facit nexuꝫ in ſupino more patris. i. primitiui ſui. ſcꝫ. necto nectis quod etiam facit nexum. Inde venit nexo nexas eius frequentatiuum ⁊c̃.

De formatiõe ptõꝝ ⁊ ſupinoꝝ ſcđe cõiugationis:

g ℂ In hac parte auctor determinat de preteritis ⁊ ſupinis verborum ſecũde cõiugationis. Et primo dicit tu debes formare verba ſecunde ꝯiugatiõis poſt pmam. ſcꝫ coniugationem. h ℂ Hic Auctor generaliter ponit omnes terminationes preteritorum verboꝝ ſecunde coniugationis dicens. ꝙ ſecunda coniugatio format preteritum in vi vt moueo ues moui. vel in vi diuiſas ſillabas vt moneo mones nui. vel in di vt uideo di. vel in ſi. ut rideo riſi: vel in xi. ut augeo auges auxi.
i ℂ Ideſt ꝙ verba ſecunde coniugationis in deo terminata precedente vocali naturaliter longa. vel hac ſillaba ar faciunt preteritum in ſi. vt rideo riſi: ardeo arſi. excipe verbum ſtrideo quod facit ſtridi licet habeat vocalem longam ante deo.
k ℂ Ideſt ſi ante deo ſit e vel i breuis: illa lr̃a e vel i pducitur in preterito ⁊ mutantur deo in di. Ut video uidi: Sedeo ſedi. l ℂ Auctor dicit ꝙ ſi hec littera e vel o ſit ante deo liquida mediante. i. exiſtente inter e vel o ⁊ deo. Ut pendeo ⁊ mordeo. Tũc illud tale verbum geminat principium preteriti: Ut pendeo pependi: ⁊ Mordeo

mordi. hoc tamen dicit ſi lr̄a muta uel m uenit añ e uel o. ut pʒ impendo ⁊ mordeo de inde dicit ꝙ illa lex. i. regula tenet. i. ualida ē ſemꝑ ſi e uel o ſit immediate iūcta littere mute. vt tēdo tēdes tetēdi. Nā ibi te inmediate iūgit̄ cū e. Et nō iūgit̄ iſta lex. i. regula nō tenet. Et hoc dicit ꝑꝑ ſplēdo in quo nō iūgit̄ imediate muta cū e: imo ē lr̄a l ē in medio. Et ſic eſt dicendū in ſimilibus. a ¶ Hic auctor ponit vnū notabile validū ꝑ oēs ꝯiugatiōes ad q̄s ꝑtinet. ⁊ ē exceptio ab illa regula in declinatiōibꝰ poſita: Simpliciū norma formabis ꝯpoſitiua. q꞉ ꝑ eandē regulā poſſet aliqs dicere ꝙ v̄ba geminātia ptūm in ſimplicitate geminēt in ꝯpoſitōe. Jō auctor ſuꝑ hoc dat notabile dicēs. Si v̄ba geminātia ꝑtūʒ in ſimplicitate ꝯponant̄: poſtea non geminant̄: v̄bigr̄a mordeo des fac momordi: ſi cōponant̄ cū re. vt remordeo tūc nō geminat̄: ſʒ facit remordi. hec lex. i. hec regula erit cūctis verbiſ cuiuſlibet ꝯiugationis remotis illis q̄ ꝑ has q̄tuor ſyllabas intelligūtur. ſ. do das dedi cuiꝰ ꝯpoſita ēt geminantur vt circūdo circundas circundedi. ſto ſtas. ⁊ eius ꝯpoſita. vt preſto ſtas: ſtiti: po. vt poſco. poſcis popoſci. ⁊ eius ꝯpoſita vt repoſco repoſcis repopoſci. dis. diſco diſciſ didici ⁊ eiꝰ ꝯpoſita vt dediſco dediſcis dedidici.

Si componantur geminantia[a] non geminant̄
Lex tenet hec cunctis. po. ſto. do. diſq; remotis.
Do ſto compoſita geminabunt poſcoq; diſco.
Curro tamē cū pre geminat[b]: ſic pungere cū re
Vocalis longa vel ar ante deo[c]: geminaſq;.
Et que preponunt e vel i breuē ſic pateſiunt
Hec preter per vui deo preterit: excipe prandi
Pranſus ſum iunge neutro paſſiua ſecunde:
Dans deo ſi vel di[d] geminanſue ſupina dat i ſū
Sic ſedeo ſeſſum reddit tamen s geminando.
Gaudeo gauiſum[e] prebet vult regula gauſum.
Strideo preteritum ſtridi facit abſq; ſupino.
Preteriens in vi dat itum[f]: nullumue ſupinum
Si facit l vel r ante geo[g]: xi littera longa
Vel diphthōgus habet: in xi geo cetera formāt

b ¶ Dicit ꝙ curro ris: lʒ geminet̄ in ſimplicitate. q꞉ facit curri tñ ſi ꝯponant̄ cū p̄ etiā geminat̄ vt p̄curro p̄curri: ⁊ pūgo pupugi ſi ꝯponat̄ cū re vt repūgo ēt geminat̄. vt repugi. c ¶ Auctor epilogat. p̄dicta: vt epilogatiōe ſua aliā inſerat regulā. Et dicit ꝙ verba ſecunde ꝯiugationis. in deo deſinētia hn̄tia vocalē longā vel ar ante deo ⁊ illa que geminantur in ptō pateſiunt. i. ſunt maniſeſta vt ſupradictū eſt. deinde inſert aliā regulam dicēs ꝙ oīa verba ſecunde ꝯiugatiōis in deo deſinētia p̄ter hec q̄ diximꝰ faciunt ptūm diuiſas ſyllabas vt ſtudeo ſtudui. candeo candui. ſordeo ſordui. ſplēdeo ſplendui. deinde ponit exceptionē dicens. Excipe prandi vel pranſus ſum: qđ ē ptūʒ de prandeo prandes. deberet enim facere prandui: Junge etiam neutro paſſiua ſecūde ꝯiuga. que ſupplent preteritū ſicut prādeo: vt gaudeo gauiſus ſuʒ audeo auſus ſuʒ. d ¶ Auctor dicit. ꝙ verba ſcđe ꝯiugationis i deo termiata faciētia ptūm i ſi vł in di. vł geminātia ptūm faciūt ſupinū in ſuʒ: vt ardeo arſi arſū. Sʒ auctor exēplificat de h̄ verbo ſedeo ſeſſuʒ. dicēs ꝙ facit in ſupino ſeſſū: tñ gemiat. s. Et in hoc excipit̄ q꞉ ſcđm regulā datā deberet facere ſenſuʒ ꝑ ſimplex. ſ. e ¶ Hec carmina clara ſunt ideo expoſitiōe non indiget. f ¶ Dicit ꝙ verba ſcđe cōiugationis terminata in deo que faciunt preteritum in vi faciunt ſupinum in itum de arte vel nullum habent ſupinum de vſu. vt ſtudeo ſtudui ſtuditum. Jdeo dicit nullumue ſupinū. q꞉ de vſu carent. g ¶ Dicit ꝙ verba ſcđe cōiugationis habentia l vel r ante geo faciūt ptūm in ſi: vt

fulgeo fulſi ⁊ vrgeo vrſi. xi littera longa. i. verbuz habens litterã longã ante geo facit xi in preterito vt lugeo luxi. vel diphthongus idest verbum habens diphthongũ ante geo facit xi vt augeo auxi. deinde ponit aliam regulam dicens. In ui geo cetera formant idest ꝙ omnia verba secunde coniugationis: de quibus non est facta mentio in geo deſinentia faciunt preteritum in vi diuiſas ſyllabas. vt vigeo viges vigui.
a ¶ Dicit ꝙ verba deſinētia in geo facientia preteritum in ui. carent ſupino vt egeo eges egui. ſupino caret. Et facientia preteritũ in ſi faciunt ſupinum in ſum. vt algeo alſi alſum. Et facientia preteritum in xi faciunt ſupinum in ctum. vt augeo auxi auctuz.

Prebet vi nullum[a]: ſi per ſum. xiqz facit ctum.
Dic tamen indultum[b] ſed procreat vrgeo nullũ.
Addita muta leo[c] facit eui viqz facit tum
Sic leo ſic oleo de ſe facit omne creatum.
Et quandoqz tamen[d] olui reperitur itumqz.
Ex oleo perui venientia[e] dic ⁊ in eui.
Duplex preterituz reddit duplexqz ſupinuz
Etum vel per itum: dices adolere per vltum.
Hinc ⁊ adultus erit.
Iunctaqz muta leo patet hic[f]: oleoqz leoqz.
Cetera verba leo per vi facit abſqz ſupino
Sed doleo dat itum[g] valeo ſoleoqz ſupinum.

b ¶ Dicit ꝙ indulgeo ges indulſi facit indultũ: ⁊ excipit̃ ab illa regula. ſi ꝑ ſum ēt facit indulſum ⁊ ſic excipit̃. ſꝫ vrgeo caret ſupino ⁊ ſignificat ſtrngere coercere: ⁊ ſtimulare.
c ¶ Dicit ꝙ v̾ba ſcd̾e ꝯiugationis deſinētia in leo muta p̃cedēte faciũt ptũm in eui vt fleo fles fleui: ⁊ faciũt ſupinũ in tũ mutãdo ui i tũ vt fleo fleui ui in tũ fit fletũ. Deīde addit dicens ꝙ leo les qđ nõ ē in vſu in ſimplicitate: ⁊ ēt oleo: ⁊ eoꝝ ꝯpoſita vt doleo ⁊ redoleo faciũt ſic in ptõ ⁊ in ſupino. vt deleo facit deleui deletũ. i. deſtruer̃ extinguere interficere: ⁊ ꝯponit̃ a de ⁊ leo les lere qđ nõ eſt in vſu. ⁊ redoleo redoleui tũ. ꝯponit̃. n. a re ⁊ oleo interpoſita d. ⁊ dr̃ redolere bonũ odorē emittere: vñ oler̃ ſuauit̃ ſpirare. ⁊ dr̃ redoler̃ tñ ꝑ bono odore: ſꝫ olere tñ đ malo ē. n. olere idē qđ fetere.
d ¶ Dicit ꝙ oleo oles aliquando facit ptũm in ui ⁊ ſupinum in itum vt oleo olui olitũ
e ¶ Quidã hñt iſtos verſus: ſed credo ꝙ auctor nõ ꝯpoſuit. ſed gloſatores. qr auctor ſuperius poſuit iſtam regulam. Simpliciũ norma. ⁊ ſic ꝯpoſita de oleo pñt haberi per eandem regulam. Tñ ſi auctor fecit põt ſuſtineri. qñ ipſe ponit vt addat illud ſupinũ adultũ: qr ſimplex non facit vltum. dicit ergo ꝙ ꝯpoſita ex oleo oles faciunt ptũm i vi vel i eui: ut redoleo facit redoleui vel redolui: ⁊ ſic duplex ſupinũ. ſ. ꝑ etũ ⁊ itũ: ut ab oleo aboleui vel abolui facit aboletũ vel abolitũ. Et hoc v̾bum adoleo ēt facit ſupinuz ꝑ ultum vt adultum. inde erit adultus pticipium. Et ſic adoleo habet duplex ptũm. ſ. adolui vel adoleui: et triplex ſupinũ vt adolitum adoletum adultũ. Et ꝙ habeat adultuꝫ pꝫ qr inuenitur adultus qđ nõ põt deſcēdere niſi de hoc ſupino adultũ. ⁊ adoler̃ ex cremare: ꝯburere incēdere. Itē adolere eſt creſcere. Qui ḡ vellet declinare adoleo deberet. ſic declinare. Adoleo. les. lui. vel leui. re. di. do. dũ. litũ vel etũ. vel ultũ. ultu.
f ¶ Hic auctor epilogat eaque dixit de v̾bis deſinētibus in leo vt aliã inferat regulã Et dicit v̾ba deſinētia in leo muta p̃cedente ⁊ hoc v̾bum leo ⁊ oleo ſũt mãifeſta quõ faciãt in ptis ⁊ ſupinis ꝑ ea q̃ dcã ſunt deīde infert regulã dicēs ꝙ cetera v̾ba in leo đſinentia faciũt in vi diuiſas ſylabas ⁊ carent ſupinis vt caleo calui ⁊ palleo pallui.
g ¶ Nũc põit exceptionē a p̃dcã reg. d. ꝙ v̾ba in lr̃a poſita faciũt ſupinũ i tũ vt ſoleo ſolitũ. valeo valitũ. doleo dolitũ. videt̃ ꝙ ſoleo nõ debeat poni. qr nõ hꝫ ſolui ſed ſolitus eſuz. ſolutio. Priſcia. dic̃ in. xi. li. ꝙ ſoleo facit ptũm ſolitus ſuꝫ. vel ſolui ſm̃ Saluſtiũ.

a ¶ Dicit ꝙ verba deſinētia in queo: faciūt ptūm in ſi ⁊ ſupinū in ſuz: vt torqueo: ſi ſū tū faciūt ſepe in tū vt diſtorq̄o ſi. tū vel diſtorſuz. b ¶ Dicit ꝙ vba ſcōe ꝯiugatiōis deſinētia in veo faciūt ptūz in vi. vt moueo ui. deīde dicit ꝙ vbū faciēs ptūm in ui mutat vi in tū formādo ſupinū vbiqz. i. in oī ꝯiugatōe: in pma vt amaui tū: in ſ̄a vt moui. tū. in tertia vt triui tū: in q̄rta ut audiui tū: Et ex vi facies tū nihil remouēdo ⁊ nihil addendo. c ¶ Hic Auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. Excipe q̄ p has ſillabas intelligunt̄ pas. ca. ⁊c̄. q: iſta vba nō faciūt in ſupino vt dictū ē mutādo vi in tū ſ; imo aliter. ſ. vt ſeqr̄. deinde clarificat vba intellecta p has ſyllabas ⁊ oñdit quō faciūt in ſupino dicēs. caueo

Queo Si queo ſumqz facit:[a] tamē i tū plurima reddit
Dat veo vi:[b] p tū vi format vbiqz ſupinum
Ex vi nil remouēs facies tum nil ſuperadens.
Excipe pax[c]. ca. fa. ſe. la. ſol. vol. ag. cog. ⁊. a ſe
Dat caueo cautū: faueo fautū: ſed amictum.
Veo: Ex amicire facit: ſoluo vel voluo dat vtum
Dat reo ſume ſatū: lauo lotū: paſcoqz paſtum
Ag vel cognoſco dat itum ſepelire ſepultum.
Ferueo vi:[d] dat ſiue bui conniueo vi xi
Vitum dante preit[e] vocalis non breuiata.
Qui ſi.[f] ci ſa. li. demantur: ⁊ inde creata
De deo deqz[g] geo leo vel queo vel veo dicta
Sufficiant in vi diuiſas cetera formāt:
Dat maneo manſi:[h] iubeo iuſſi: neo neui
Dans a per i[i] maneo dat ui caretqz ſupino
Lucet polucet faciunt xi:[k] mulceo mulſi:
Hereo ſi prebet: dat ſorbeo pſiqz buiqz
Dat ſi ſum: xi ctū: ſed itum dat ſorbeo vel ptū

caui dat cautū qđ deberet facer̄ catū: faueo faui fautū ⁊ nō fatum. amicio amicui. ctum: ⁊ nō amicitū: ſoluo ſolui ſolutū ⁊ nō ſoltū voluo volui volutū ⁊ non voltū: ſero ſeui ſatum. ⁊ nō ſetū: lauo laui lotū ⁊ ñ latū: paſco paui paſtū ⁊ ñ patū. ag. i. agnoſco agnoui: vel p ⁊ cognoſco cognoui dat itū vt agnitū: ⁊ cognitū. ⁊ non agnotū nec cog̃tuz ſepelio ſepeliui facit ſepultum ⁊ nō ſepelituz d ¶ Dicit ꝙ hoc vbū ferueo ues facit vi. vl̄ ferbui in ptō. Et h̄ verbū ꝯniueo facit ꝯniui. vel connixi.

e ¶ Dicit ꝙ vba facientia ptūm in vi ⁊ mutantia ui in tuz in ſupino pducūt penultimā ſupini in omni ꝯiugationē. vt amaui tū: fleui tū: triui tū: audiui tū. f ¶ Nūc A. ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs: ꝙ ſupina q̄ intelligunt̄ p has ſyllabas q ci. ⁊c̄: demant̄ q: corripiūt penultimā ſillabā vt q̄o qui gtū: ſino ſiui ſitū cieo vel cio ciui citū: ſero ſeui ſatū: lino liui itū eo iui itū. ⁊ ſua ꝯpoſita. vt neq̄o nequi negtū: deſino deſiui deſitū. excieo exciui excitū excio exciui exciui. inſero inſeui inſitum: illino illini illitum. redeo rediui reditum.
g ¶ Hic auctor epilogat oīa q̄ dixit de vbis ſcōe ꝯiuga. vt inferat gn̄alē regulā de ceteris. ⁊ dic̄ ꝙ ea q̄ ſt̄ dcā ſcōe ꝯiuga. terminat̄ in deo: i geo: in leo. in q̄o uel i veo ſufficiant. deinde infert regulā dicēs ꝙ cetera vba de qbus nō ē ſcā mētio formāt ſua ptā in ui diuiſas ſyllabas vt doceo cui. moueo nui. h ¶ Ponit exceptionē dicēs ꝙ maneo facit in ptō māſi ⁊ ñ nui. iubeo iuſſi. neo neui. i ¶ Dicit ꝙ qñ h̄ vbū maneo mutata in i in ꝯpoſitōe. facit ptūz in ui ⁊ caret ſupino vt immineo nui. k ¶ Dicit ꝙ luceo ⁊ polluceo faciūt ptūz i xi. ut luceo luxi. polluceo luxi. mulceo facit mulſi. hereo heſi. ſorbeo ſorpſi vl̄ bui. l ¶ Dicit ꝙ vba faciētia ptūz in ſi. d̄ qbus ṗus nō ē mētio ſcā faciunt ſupinū in ſū. ut maneo māſi ſuz. ⁊ faciētia ptūz in xi. faciūt ſupinū in ctū. ut luxi luctum

De preteritis ⁊ ſupinis ſecunde ꝯiugationis:

ſm artē intellige. ſed ſorbeo faciēs ſorpſi vel ſorbui. in ſupino facit ſorptū vel ſorbitū. a ℭ Dicit A. ꝙ vba ſcđe ꝯiuga. hñtia vi in ptō de qbus ꝑus nō ē mētio facta carent ſupinis ut vireo uires uirui: timeo times timui: ſtupeo ſtupes ſtipui. niſi faciāt in itū vt placeo placitū. deide ponit exceptionē dicēs: ꝙ teneo facit tentū. doceo ctū. Cēſeo ſes. facit cenſū. ⁊ ei⁹ ꝯpoſita faciūt in itū ut recēſeo ſes recēſitū miſceo miſces mixtū qđ ꝑterit in ui ⁊ facit miſcui. b ℭ Dicit A. ꝙ vba ſcđe ꝯiuga. faciētia ptūꝫ in ui hñt ſupinū: ꝑter ſex q̄ p ſex ſyllabas intelligunť ꝑ pla. placeo ces. no. noceo ces. ca. careo res. ua ualeo les: pa pareo res. do doleo les. deinde declarat quō faciāt in ſupinis dicens ꝙ noceo doleo placeo. ⁊ ualeo faciūt ſupina ī itū. Careo facit caritū uel caſſuꝫ. pario paritū. iſta ſunt exempla đ ſex liceo licitū. oleo olitū ⁊ taceo tacitū iſta ſūt exēpla de paucis. ⁊ ſi īueniant alia vba neutra habētia ſupinū pōt ſolui ꝑ h̄ qđ dič pauca. c ℭ Dicit ꝙ pateo pates lꝫ faciat ptūꝫ in vi tm̄ facit paſſū in ſupino Torreo torres facit toſtum in ſupino. d ℭ Dicit ꝙ iſta tria uerba pādo dis. patior pateris: pateo tes. faciūt paſſū in ſupino q̄dā hñt hūc verſuꝫ q̄dā nō. ſꝫ ſi habeť poniť h̄: ad denotandū dr̄iaꝫ q̄ ē inter paſſū ſupinū de pateo. ⁊ paſſū de pando: ⁊ paſſuꝫ de patior.

Que dant preteritum[a] per ui caruere ſupinum:
Ni faciunt in itum: teneo tentum doceo doctuꝫ
Cenſeo dat cenſum: ſed itum ſua compoſita
Miſceo dat mixtum:
Pauca ſupinantur[b] preter ſex neutra ſecunde:
Sex retinēt neutra pla. no. ca. va. pa. do ſupina
Format itum doleo noceo valeo placeoqꝫ:
Pareo prebet itum: licet ac oleo taceoqꝫ:
Dat careo carui caritum caſſūmqꝫ ſupino
Cum dat ui pateo dat paſſum:[c] torreo toſtum
Pando pati pateo[d] paſſum fecere ſupino

De formatiōe ptōꝝ ⁊ ſupinoꝝ tertie ꝯiugationis.

. Erſibus his terna formatio[e] fiet aperta
u Ui. vel[f] di ri. ci. ni. dat tertia gi xi
Li ſi b: pi pſi pariter mi qui quoqꝫ cum ti
A breuis ante cio[g] cum cōpoſitis facit eci
Elicui preter cio[h] cetera format in exi
Elicui dat itum:[i] ci vel xi tranſeat in ctum
Si preſens tenet a:[k] tenent hoc ⁊ vbiqꝫ ſupina:

e i In hac ꝑte auctor determinat đ tertia ꝯiugatiōe verboꝝ. Et dicit ꝙ in ſeq̄ntibus verſib⁹ tertia formatio, i. ꝯiugatio fiet apta. i. manifeſta. f ℭ Auctor ponit gn̄aliter oēs terminationes ptōꝝ verboꝝ tertie ꝯiuga. ⁊ dicit. Uerba tertie ꝯiuga. aliqñ faciūt ptūꝫ in vi. vt terreo trivi: aliqñ ī vi. vt ſtrepo ſtrepui. in di vt reddo reddidi: in ri. vt curro cucurri. in ci vt vinco uinci: in ni. vt cano cecini. in gi vt lego legi: in xi. vt dico dixi: in li vt pello pepuli: in ſi vt mergo merſi: in bi vt bibo bibi: in pi. vt rūpo rupi: in pſi: vt ſorbeo ſorpſi: in mi vt emo emi in qui. vt lique liq: in ti. vt uerto uerti. g ℭ Auctor dicit ꝙ verba termiata in cio a breui ꝑcedente faciūt ptūꝫ in eci tā ſimplicia q̄ꝫ ꝯpoſita. vt facio feci ⁊ reficio refeci. h ℭ Dicit ꝙ omnia alia verba in cio deſinentia faciunt preteritum in exi. vt allicio allexi: preter elicio quod facit elicui i ℭ Dicit ꝙ hoc verbum elicio facit elicitū in ſupino. Ci vel xi. facientia preteritum in ci uel xi. faciunt ſupinum in ctum. vt facio feci factum ⁊ reſpicio reſpexi reſpectum. k ℭ Dicit ꝙ ſi preſens tempus tenet a: vt facio ſupina retinent a. vt factum: ⁊ hoc intellige vbiqꝫ. Ideſt in omni ꝯiugatione.

a ℭ Dicit ꝙ ſi ꝯpoſita mutāt a in i. Tūc ſupinū tenet e vt ꝓbat inficio infeci infectū ꝙ ꝯponit̃ ex i ⁊ facio. deinde ponit exceptionē cū dicit. Sꝫ debes demere do ⁊ go. q̄ſi dicat ꝙ v̄ba in do ⁊ in go termiata excipiēda ſūt a regula p̄dicta. qꝛ nō habēt in ſupino ſic regl̄a p̄ſupponebat: imo retinēt illā litterā quā hꝫ ſuū ſimplex vt occido occaſū ꝙ ꝯpōit̃ ex ob ⁊ cado: ⁊ exigo exactū: qḋ ꝯponit̃ ex ex ⁊ ago: deberem᷒. n. dicere occeſū ⁊ exectū

b ℭ Auctoꝛ dicit ꝙ verba tertie ꝯiugationis in dio deſinentia faciūt p̄teritū in di ⁊ ſupinū in ſum per duplex ſ. vt fodio foſſi foſſum. deinde dicit ꝙ verba tertie coniugationis terminata in gio faciunt ptūm in gi ⁊ ſupinum in itum. vt fugio fugi fugitum.

A ſi compoſita mutant in i[a]: dant e ſupina.
Ut probat inficio: ſed debes demere do go.
Dat di ſumqꝫ dio[b]: gio gi dat itūqꝫ ſupino
Dat pio ſemper vi[c]: ſine cepi ſine cupiui
Ptum facit omne pio[d]: ſapio cupioqꝫ remotis
Dat ſapio ſapui ſapitum: cupioqꝫ cupitum.
Dat peperi pario paritum[e] partumqꝫ ſupino
Dat ſi ſumqꝫ tio. ſed vtrolibet ſſ[f] geminando.
Semper vo dat vi[g]: debet ſtruo cum fluo demi
Et pluo deinc vtum producit dando ſupinum
Xum fluxi ſtructum ſtruxi pluo vi dat ⁊ vtum
Dat ruitum ruo ſiue rutum. nonnullaqꝫ nullū
Bo pſi ptumqꝫ facit.[h] ſi littera longa p̄cibit
Cetera bi faciunt preter que de cubo fiunt

c ℭ Dicit auctoꝛ: qḋ verba tertie ꝯiugationis deſinētia in pio: q̄modocūqꝫ faciūt ptūꝫ in vi. vt rapio rapui ſine cepi: ſine cupiui. i. excepto hoc verbo capio quod facit cepi ⁊ ſine hoc verbo cupio qḋ facit cupiui.

d ℭ Dicit qḋ verba tertie ꝯiugationis d̄ſinentia ī pio quōcūqꝫ: faciūt ptūꝫ: faciūt ſupinū in ptuꝫ. vt rapio rapui raptū. ⁊ capio cepi captū. deinde ponit exceptionē dicens ſapio cupioqꝫ remotis. qꝛ nō faciūt ſupinū in ptum: Immo ſapio facit ſapitum: ⁊ cupio cupitum.

e ℭ Auctoꝛ dicit: qḋ pario facit peperi ⁊ paritū vel partū in ſupino.

f ℭ Dicit ꝙ v̄ba tertie ꝯiugatiōis deſinētia in tio habēt ſi ptō ⁊ ſum in ſupino geminādo ſſ vtrolibet. i. tā in ptō q̄ꝫ in ſupino vt percutio percuſſi percuſſum. q̄tio quaſſi quaſſum.

g ℭ Auctoꝛ dicit ꝙ v̄ba tertie cōiugationis terminato in uo diuiſas ſyllabas: ſemp̄ faciūt ptūm in ui diuiſas ſyllabas. vt acuo acui: ſed ſtruo fluo ⁊ pluo excipiant̃. Poſtea dicit. illa que faciunt ptūm in vi: faciunt ſupinuꝫ in utum penul. produ. vt acuo acui acutum. Ideo dicit. de hinc utum producit ⁊c̄. Xū fluxi. i. fluo facit fluxi in ptō ⁊ fluxum in ſupino: ſtructū ſtruxi. i. ſtruo facit ſtruxi in ptō. ⁊ ſtructuꝫ in ſupino: pluo dat pluui in ptō ⁊ plutum in ſupino, etiam facit plui. Ideo dicit auctoꝛ. Datqꝫ pluui. Unde iacobi. 5. Et nō pluuit ānos tres ⁊ mēſes ſex. Et ruo rui facit rutum. vel ruitum in ſupino. nōnulla. ideſt aliqua verba in vo terminata nullum dant ſupinum. vt renuo renui: meto metui. reſpuo reſpui.

h ℭ In hac parte Auctoꝛ determinat de preteritis ⁊ ſupinis verboꝛum tertie ꝯiugationis deſinentium in bo precedente littera longa. dicit ergo ſic. Bo. ideſt verbum tertie coniugationis in bo terminatū: habens vocalē lōgā ante bo. facit preteritum in pſi ⁊ ſupinum in ptum. vt nubo nupſi nuptum. ⁊ ſcribo ſcripſi ſcriptum ⁊c̄.

i ℭ Quaſi dicat ꝙ cetera verba tertie ꝯiugationis terminatum in bo. ſ. q̄ non habent vocalem longam an̄ bo faciunt ptūm in bi vt bibo bibi. p̄ter illa que deriuant̃ a cubo cubas: que faciunt preterituꝫ in vi. vt incūbo incumbis incubui incūbo recūbis recubui. Alexander hic non oſtendit ꝙ compoſita a cubo hūt vi in preterito. ſed hoc ſcitur per

illā regulā. ſimpliciū noꝛma format ꝯpoſitiua. q: cubo h3 ui i ptō vt cubui. vt dcm̄ ē in pma ꝯiugatiōe:ibi. Nā cubo ſiue crepo ⁊c. ptereūt i vi diuiſas. Igit ꝯpoſita de cubo: ēt hn̄t vi in ptō. Et oīa ꝯpoſita a cubo q̄ retinēt m an̄ bo ſunt tertie ꝯiugationis:⁊ excipiūt a regula. Cetera bi faciūt. vt diſcūbo diſcūbis acūbo acūbis:q̄ āt nō retinēt m an̄ bo ſunt pme ꝯiugationis. vt acūbo acūbas:incūbo bas:excūbo bas. ⁊ talia nō excipiūt a regula pdicta. a ¶ Dicit ꝙ oīa vba tertie ꝯiugationis in bo deſinētia faciūt ſupinū in itū. vt bibo bibitū. niſi faciāt ptūm in pſi:q: tūc faciūt in ptū: vt ſcribo ſcripſi ptū vt dictū ē ſupꝛa. b ¶ Dicit ꝙ vba tertie ꝯiugationis deſinētia in co hn̄tia vocalē lōgā an̄ co:faciūt ptūm in xi vt dico dixi.

Et niſi pſi faciant [a]:per itum bo cuncta ſupinat.
Si co preueniat vocalis [b] lōga facit xi
Sed ſi preueniat n [c] vel s immediate
N vel s abiicitur. hec ci facit:illa facit vi
Hinc vinco vici ſūt teſtes creſcoq3 creui.
Accipe ꝯqueſſi [d] didici compeſco popoſci
Et que preteritis [e] caruerunt atq3 ſupinis
Hec ſunt verba quib⁹ inceptio ſignificatur
Gliſco preteritum [f] cōqueſſi tolle ſupinum
Ici preteritum prebēs ico [g] migrat in ictum
Preteritum parco [h] dat parſi ſiue peperci
Dat parſi parſum de ſe nullumq3 peperci
Ci vel xi dat ctum. vi tum [i] facit excipiaſq3
Excipienda docet que dat veo noꝛma ſecunde.
Dant in itum diſco [k] ꝯpeſco poſco ſupina
In ſi do vertit. ſi per ſe longa preibit.
Ante do vocalis. cu:ſi:ſtri ce pe remotis

c ¶ Auctoꝛ. dic̄ ꝙ vba tertie ꝯiugatio. hn̄tia n. vel s an̄ co imediate abiiciūt n ⁊ s in ptō. et illa q̄ hn̄t n faciūt ci vt vico vici. ⁊ illa que hn̄t s vi faciūt vt creſco creui. Jō dic̄. Hinc vico vici ſūt teſtes creſcoq3 creui.
d ¶ Dicit A. ꝙ h vba excipi debēt: a regula pdicta. ſ. ꝯgniſco ꝙ deberet facere ꝯgniui: ⁊ facit ꝯqueſſi:⁊ idē eſt qd caput inclino: ſic ꝯuenio idē ē qd oculos claudo. vn̄ q ꝯniuet ocul' ſignum mihi pbet. q caput inclinat ſe ꝯgniſcere dicat. Et diſco facit didici. ⁊ compeſco fac̄ ꝯpeſcui:⁊ poſco popoſci. A. nō docet quō cōpeſco hēat in ptō:q: ꝯpeſcui nō poteſt ſtare in iſto metro. ſed dimittit pitie lectoꝛum.

De Verbis habētibus maiorem Irregularitatē ⁊ pluo de: h Verbo. ſum

e ¶ Auctoꝛ dicit ꝙ etiā vba inchoatiua excipiunt ab illa regula. N vel s q: carēt pteritis ⁊ ſupinis vt caleſco caleſcis ferueſco ferueſcis. f ¶ Quaſi dicat ꝙ gliſco gliſcis carēt ptō:⁊ ꝯgniſco carēt ſupino. Cōſtrue ſic. Tu tolle pteritū pfectū illius vbi gliſco:⁊ ſupinū hui⁹ vbi ꝯqueſſi. S3 obiicit ꝯ auctorē q: dicit in illa pte. Donatū ſeq̄re. ꝙ gliſco h3 ptūm. Dicendū ē ꝙ in illa pte loqt ſm artē:in iſta uero ſm vſu3:iō nō ē obiciēdū
g ¶ Dicit ꝙ h vbū ico facit ici in ptō ⁊ ictū in ſupino. Et ē ico idē qd pcutio. Et ſm q̄ſdā pꝛia ſyllaba huius vbi ico pducit. Et ſic ē exceptio ab illa regula. Si co pueniat:ſ3 ſm alios coꝛripit:⁊ ēt ſm auctorē:qd patet:q: ponit breuem:⁊ hoc modo eſt doctrina.
g ¶ Dicit ꝙ pco fac̄ ptūm pſi ⁊ pepci:⁊ qn̄ facit parſi facit pſū in ſupino:⁊ qn̄ facit pepci in ptō caret ſupino. h ¶ Dicit A ꝙ vba tertie ꝯiuga. terminata i co faciētia ptū3 in ci vl' in xi faciūt ſupinū in ctū. vt vico vici ctū: Deide dicit ꝙ faciētia ptū3 in ui mutāt vi in tū vt creſco creui cretū. Ponit exceptionē dicēs. excipias illa vba q̄ faciūt pteritū i ui q̄ noꝛma ſcdē ꝯiuga. ꝯterminat i veo data docet excipiēda. Vn̄ ſi vis videre ex q̄ excipiunt hēas recurſū ad illā regulā in ſcda ꝯiugatiōe poſitā q̄ incipit. Dat veo vi p tū vi format vbiq3 ſupinū. i ¶ Quaſi dicat ꝙ poſco facit poſcitum. compeſco ꝯpeſcitū. k ¶ Dicit auctoꝛ ꝙ verba tertie ꝯiugationis deſinētia in do mutāt do in

Hec faciunt cudi ſtridi ceſſiqꝫ cecidi
Nullum ſi do gerit:quod turpe ſonat in edi
Nulla ſupina gerens:ceſſi creat s ſibi duplex
A do compoſita [a] formabunt di geminata
His iūges prendo [b] diphthongus ſi tibi format
Ante do ſi veniat i vel u [c] ſimul n mediante
In di pretereunt:ſed in his n demitur ante
Tu geminas tundo [d]:tutudi dat ſumqꝫ ſupino
Dat tundo tutudi [e]:donat totondere tondi
Tondeo dat tonſum: ſꝫ prebet tundere tuſum.
Ante do diphthōgus [f]:ꝓductaqꝫ littera vel que
Do dedit:aut i vel u ſimul n prendoqꝫ pateſcūt
Et tundo.
Nil aliud mutans prebet per cetera dido.
Diuido ſi demas [g]:⁊ que fiunt geminando
Do ſum prebet in his [h]:exceptis a dare natis.
Iſta ſupinantur ꝑ itum quotiens geminantur.
Abſcōdo dat itum geminans di nō geminās ſū

ſi in ptō ſi hn̄t vocalē naturaliter longā ante do. vt ludo ſi. ledo leſi. Deinde ponit exceptionē dicēs. Cu. ſi ſtri. ce. peqꝫ remotis. ṽbis q̄ intelligunt̄ ꝑ has ſillabas. ſ. vt cudo cudis cudi: ſi vt ſido ſidis. caret ptō ⁊ ſupino: Iō dicit. nullū ſi do gerit. ſtrido di. cedo qđ aliqñ facit ceſſi ⁊ aliqñ cecidi. Illud qđ turpe ſonat. ſ. habēs turpē ſignificatiōez fit in edi vt pedo pedis pepedi. ⁊ caret ſupino. Iō dicit nulla ſupina gerēs deide dicit ꝙ cedo cedis ceſſi debet ſcribi ꝑ duplex s. ⁊ ſic excipit̄. a ¶ Dicit ꝙ ꝯpoſita a do das tertie ꝯiugatiōis facit ptūm in di geminādo vltimā ſillabā vt reddo reddis didi. b ¶ Quaſi dicat ꝙ hoc verbū prēdo iungit̄ cū p̄dictis q: gemināt ptūm in vltima ſyllaba. vt prēdo p̄ndidi diphthongus. i. verbū hn̄s diphthongū ante do p̄bet tibi ſi in ptō vt claudo clauſi. c ¶ Auctor dicit: qđ verba tertie ꝯiugatōis deſinētia in do hn̄tia i: vel u ante do n mediāte faciūt ptūꝫ in di mutando do in di. Sed n remouet̄. vt fundo fudi: ⁊ ſindo ſidi. d ¶ Auctor excipit h̄ verbū tundo qđ geminat illa ſillabā tu in ptō ⁊ facit tutudi: ⁊ dat ſū in ſupino vt tuſſum. i. percutio. e ¶ Hic ponit differentiā inter tūdo tundis ⁊ tōdeo tōdes. lr̄a ē clara. Tūdo tūdis tutudi tūdere tū ū ſignificat ꝑcutere verbera re ꝯterere ꝯſringere: ⁊ ē tertie ꝯiugationis: tōdeo tōdes totōdi tōdere tōſuꝫ ſignificat capillos ſecare vel aliud diminuere ⁊ ī circuitu corrodere. ⁊ ē ſe ꝯiugatiōis. ꝑtinet ēt ad oues. Vñ p° regū. 25. Audiui ꝙ tōderēt paſtores tui greges tuos. f ¶ Auctor epilogat ea que dixit de ṽbis termiatis in do. vt aliā inſerat regulā. ⁊ dicit ꝙ hn̄tia dipdthongū ante do. vt claudo: ⁊ lr̄am ꝓductā. vt ludo: ⁊ illa q̄ ꝯponunt̄ do das. vt reddo: ⁊ illa q̄ hn̄t i vel uaſi do n' mediāte. vt findo ⁊ fundo. ⁊ h̄ ṽbū p̄ndo: tūdo pateſcūt. i. vt manifeſta ſunt v t ſupra. Deinde infert regulā dicēs. ꝙ oia alia ṽba in do termīata prebēt di in ptō nil aliud mutando niſi do in di. vt ſcando ſcandi g ¶ Hic ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs. tu demas. i. excipias. h̄ ṽbū diuido ꝙ fac̄ diuiſi: ⁊ illa ṽba q̄ gemināt ptūꝫ. vt cado cecidi. tēdo tetēdi: pēdo pepēdi vl' pēdi h ¶ Auctor dic̄ ꝙ in his verbis p̄dictis do mutat̄ in ſū formādo ſupinū. vt ludo luſū claudo clauſū. diuido diuiſū. Deinde ponit exceptionē dicēs ꝙ deriuata ab hoc ṽbo do das excipiunt̄. qm̄ iſta ſupinant̄ in itū q̄tiens geminant̄. vt reddo reddis reddidi redditū. deide dic̄. ꝙ abſcōdo facit abſcōditū vl' abſcoſū: abſcōditū qñ gemiat di vt addidi. abſcōſū qñ nō gemiat di vt abſcōdi. Et notā ꝙ ꝯpoſita a do ſemꝑ geminant̄ i ptō

pꝛeter hoc verbū abſcōdo ꝙ aliqñ geminat aliqñ nō. Et ꝯponit abſ ⁊ cōdo ꝯponit ex a cō ⁊ do das. a ℭ Auctoꝛ dicit ꝙ verba tertie ꝯiuga. qbꝰ n eripit in ptō. ſi penul. p̄teriti bꝛeuiet. gemināt s in ſupino. ut ſcindo ſcidi ſciſſuꝫ. ⁊ ſi penul. ſit lōga faciunt ſupinū in ſū p ſimplex s vt fūdo fudi fuſū. b ℭ Dicit ꝙ pādo pādis remouet n in ſupino ⁊ geminat s ⁊ facit paſſuꝫ c ℭ Dicit ꝙ pādo pādis: pati. i. patioꝛ pateris. ⁊ pateo pates faciūt in ſupino paſſū paſſu. d ℭ Dicit ꝙ tēdo dis facit tenſuꝫ in ſupino ⁊ q̄dā ſuoꝝ ꝯpoſitoꝝ faciūt tū vt ꝯtēdo ꝯtentū. e ℭ Dicit ꝙ edo es facit edi in ptō: ⁊ eſū vel eſtū in ſupino. Ex hoc ſua ꝯpoſita nō cogūt duplicare ſupina. Nāqꝫ p q: ambedo dat ambeſuꝫ. comedo comeſtū. alij dicunt: ꝙ ambedo hꝫ duplex ſupinū. ſ. ambeſuꝫ ⁊ ambeſtū. ſꝫ illud ſupinū ambeſum magis eſt in vſu. Similiter dicunt ꝙ comedo hꝫ duplex ſupinū. ſ. comeſuꝫ vel comeſtum: vñ inuenit comeſo comeſas ſare. verbū frequētatiuum. ſimiliter comeſatio. onis nomen uerbale: ſꝫ illō ſupinū comeſtū: magis eſt in vſu

N quibus eripitur[a]: penultima ſi bꝛeuiatur.
Additur s duplex: ſi longa ſit s ſibi ſimplex
Dans paſſum pando[b] ſubducit: n s geminādo
Pando pati pateo[c]: paſſum fecere ſupino:
Dat tendo tenſuꝫ[d]: tum quedam compoſitoꝝ
Edi donat edo[e]: ſum donās ſtumqꝫ ſupino
Nec ſua compoſita cogunt duplicare ſupina
Nanqꝫ dat ambeſus eſum: comedoqꝫ comeſtū
Si facit r go[f]: niſi ſint a rego nata: ſed in xi.
Cetera ſunt: pun. pan. le. tan. ſꝫ demis afra. n.
Hec cum cōpoſitis dant gi: tribus a lego dēptꝭ.
Hec intelligo diligo negligo que faciunt xi.
Pꝛeteritum triplicat ⁊ ſenſum[g] pango paciſci.
Dat pepegi paxi dat cantus iungere pegi
Tango facit tetigi[h]: ſed ago vel frango dat egi
Pꝛeterito duplici[i]: duo ſignificans ſtimulādo.
Pungo facit pupugi pūxi punctos numerādo
Dego degi dabit[k]: quod dat rego xi ſociabit
Dans go ſi ſum dat[l]: per ctū gi xiqꝫ ſupinat
Dat fixi fixum: ſed fit de fingere finctum

f ℭ In hac pte auctoꝛ determinat de p̄teritiſ ⁊ ſupinis verboꝝ tertie ꝯiugationis deſinētiū in go dicens ꝙ verba deſinēt in go hn̄tia r añ go faciūt ptūm in ſi: vt tergo terſi. niſi ſint nata. i. deriuata a rego regis. Sꝫ cetera q̄ non habēt r añ go faciūt pꝛeteritū in xi. vt tego texi. Sꝫ excipit pungo. pāgo lego tāgo ago: et frango que cum eoꝛum compoſitis faciunt ptūꝫ in gi. Exceptis tribus compoſitis a lego legis q̄ faciūt in xi. vt intelligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi.
g ℭ Quaſi dicat ꝙ pango pangis habet triplex ptūm ⁊ triplex ſignificatum. Naꝫ aliquando idem eſt qꝺ paciſci ſiue pactum facere: ⁊ tūc facit pupugi: aliquando ideꝫ eſt: qꝺ canere ⁊ tunc facit panxi ⁊ Aliquando ideꝫ eſt qꝺ iungere. ⁊ tūc facit pegi. Job. io. Oſſibus ⁊ neruis compegiſti me. h ℭ Dicit ꝙ tāgo tangis facit tetigi in ptō. Sed ago ⁊ frāgo dant egi: Ut egi ⁊ fregi. i ℭ Dicit ꝙ pūgo pungis ſignificās duo. i. hn̄s duas ſignificationes. duplici ptō. i. ſcōꝫ duplex ptūm facit pupugi ſtimulando. i. qñ ſignificat idē qꝺ ſtimulo. facit punxi. qñ ſignificat idem qꝺ punctos numerales facio. k ℭ Dicit ꝙ hoc verbum dego degis. facit degi in pꝛeterito. Deinde dicit qꝺ deriuata a rego regis: faciunt in xi. vt ſurgo ſurrexi. dirigo exi. l ℭ Dicit ꝙ verba tertie ꝯiugationis deſinentia in go facientia pꝛeteritūꝫ in ſi faciūt ſupinū in ſum vt tergo

terſi terſum. Et facientia ptūm in xi. faciūt ſupinū in ctū. vt legi lectū. ⁊ texi tectū. iūxi iunctū. et excipit hͦ verbū figo qͦ ꝗuis hēat xi in ptō tñ ñ fac̄ ſupinū in ctū: ſʒ fac̄ fixum ſimilr̄ excipit hͦ verbū dego qͦ lʒ hēat gi in ptō tñ ñ facit ſupinū in ctū qꝛ caret ſupino a ℭ Dicit ꝙ verba tertie ꝯiuga. in go deſinētia hñtia i vl' a añ go n. mediāte ſemp n. eripit in ſupino. vt mingo mixi mictū. ⁊ frāgo fregi fractū. Excipiunt v̄ba intellecta p has ſillabas. vʒ. cin vt cingo. tin vt tingo. an ut ango. qꝛ retinēt n in ſupino. Et hͦ declarat in ſeq̄ntibus. b ℭ Dicit ꝙ iſta verba retinēt n in ſupino lʒ hēat i vl' a añ go n mediāte vt ango angctū. tingo tinctū cingo ctū: plāgo planctū. clāgo clanctū. ſtingo ctū

J vel a ſi p̄eit go venit n[a] mediante ſupino
Semper n eripit: cin. tin. an. excipiantur.
N retinēt ango[b] cingo tingoqʒ ſupino
Et plango clango ſtingo ctum: degoqʒ nulluʒ.
Ho xi ctumqʒ facit[c]. dat vi lo ni geminetur
L. ibi tūc per li lo p̄terit. excipe vulſi
Dat etiam velli.
L duplex repetit mutam[d] ſi muta p̄eibit.
Tollo tuli: ſallo ſalli dat[e]: pſalloqʒ ſalli
L ſimplex dat tum[f]: ſed ſum geminata ſupino
Tum vel itum dat alo[g]: caret omni malo ſupino
Pſallere nolle carent: alienum dat tibi tollo
Mo dat vi dat itum[h] p̄emo p̄ter emo ſʒ illa
Excipias quibus eſt per ſe penultima longa.
Nam ſi p̄terito tunc reddunt ptūmqʒ ſupino
S geminat p̄mo ſi ſū dās[i]: emo mi dat ⁊ emptū
No dat vi g vel o ſi p̄eſit[k] ⁊ a cano nata
Ante no pſi facit ni: p̄ter cano: cetera vi dant

c ℭ Dicit ꝙ verba d̄ſinētia i bo faciūt ptūʒ in xi ⁊ ſupinū in ctū. vt trabo traxi tractū. Deinde dicit ꝙ deſinētia in lo nō gemināt ia l faciūt ptūm in vi diuiſas ſillabas vt colo colis colui. Notanter dixit. ni geminetur l. qꝛ ibi. ſcʒ in illo verbo: Jn quo l geminat: lo mutat in li formādo ptūm vt pſallo pſalli vello velli: tñ excipit inquantū facit vulſi: ſed inquantū hʒ velli non excipitur.
d ℭ Dicit ꝙ qñ verbū in lo terminatū duplicat l. muta p̄ceden te l exiſtēte in p̄ncipio. prime ſillabe: Tūc illa muta geminat in ptō. vt fallo fefelli. ⁊ pello pepuli.
e ℭ Auctor dicit p mo duʒ exceptionis ꝙ iſta verba tollo pſallo ⁊ ſallo lʒ geminēt l in p̄ſenti. ⁊ habeant mutā in p̄ncipio p̄me ſyllabe. tñ nō gemināt ptūm: imo faciūt vt pʒ in littera ſallo dat ſalli. pſallo pſalli. tollo tolli
f ℭ Dicit ꝙ deſinētia in lo p ſimplex l faciūt ſupinū in tū. vt colo colui cultū. Sʒ habētia duplex l faciunt ſum in ſupino. vt fallo fefelli falſum. pello pepuli pulſum.
g ℭ Ponit exceptionem dicēs. ꝙ alo alis dat altū vel alitū in ſupino. Malo caret oī ſupino pſallere. i. pſallo ⁊ nolo nō vis caret ſupino. tollo tollis dat tibi alienū ſupinuʒ vʒ ſubſtuli ſublatū: h ℭ Dicit ꝙ verba deſinētia in mo faciūt ptūm in v i. vt tremo tremui: Preter emo ⁊ p̄mo. de q̄bus ſtatim dicetur. Sʒ excipias illa verba: q̄bus eſt p ſe penul. lōgo q̄ faciūt ptūm in pſi ⁊ ſupinū in ptum. vt p̄mo prompſi promptum.
i ℭ Dicit ꝙ p̄mo facit preſſi in ptō ⁊ preſſum in ſupino geminādo es. emo facit emi in ptō emptū in ſupino. k ℭ Dicit ꝙ deſinētia in no g vel o p̄cedēte faciūt ptūm ī vi vt gigno gnis genui. ⁊ pono pōis poſui. ⁊ nata. i. deriuata a cano canis p ꝯpoſitionem: ni: vt p̄cino precinis precinui. l ℭ Dicit ꝙ hñtia m añ no faciūt ptūm in pſi. vt cōtemno ꝯtemſi. Cetera vero que nō pñt ꝯtineri ſub regulis predictis faciūt ptūʒ in vi vt ſterno ſtraui. p̄ter cano canis. qͦ facit cecini. Auctor nō docet quō cano faciat ptūʒ

q2 cano ē verbum multū vſitatum. iō preſupponit q̄ preteritum eius ſit notum.
a ℂ Dicit q̄ lino hꝫ triplex ptūm. vꝫ lini liui vel leui. ⁊ nō ē in vſu in ſimplicitate ſꝫ in ꝯpōne ita. vꝫ oblino nis. b ℂ Dicit q̄ verba tertie ꝯiuga. deſinētia in no. facientia ptūm in vi faciūt ſupinū in itū. vt gigno genui genitū. Sine natis a cano. i. verbis deriuatis a cano canis. nā in his n p̄cedit tū. vt p̄cino p̄cinis p̄cinui p̄centū. ꝯcino ꝯcinis ꝯcinui ꝯcentū. pſi tū dat. i. facītia ptūm in pſi dat ſupinū in ptū. vt ꝯtēno ꝯtēpſi cōtēptuꝫ. viqꝫ facit tū. i. facītia ptūm in ui faciūt ſupinū in tum. vt ſterno ſtraui ſtratuꝫ.
c ℂ Dicit q̄ v̄ba deſinētia in po e breui p̄cedēte faciūt ptūm in vi ⁊ ſupinū in itū: vt ſtrepo ſtrepui pitū. Si vero m ſit añ po. m. remouet ⁊ po mutat i pi vt rūpo pi ptū in ſupino. Cetera .ſ. q̄ nō hñt e breuē nec m añ po: faciūt ptūm in pſi: ⁊ ſupinū in ptū. vt repo pis repſi reptum.

Dat lino lini[a]: vel liui dic quoqꝫ leui:
No p vi dat itum[b]: ſine natis a cano: nam tum.
N precedit in his: pſi tum dat. viqꝫ facit tum.
Po dat vi dat itum breuis e[c]: ſi p̄uenit. m pi.
Ptumqꝫ remota facit: pſi cetera ptūqꝫ dedere
Dat linquo liqui[d]: coquo coxi: ctū dat vtrūqꝫ.
Ro vi tum qꝫ facit[e]: ge: cur excipiēdo ver: vqꝫ:
Dat ſi ſtumqꝫ gero: velut vro: curro cucurri
Curſum: ri vel ſi verro verſumqꝫ ſupino
Quero queſiui[f] queſitum redde ſupino:
A ſero cōpoſita[g]: ſerui ſertumqꝫ debere:
Inſero ſic format ⁊ cōſero viqꝫ ſitum dat
Sic ſero formabit prius: ⁊ ſenſum duplicauit
So ſiui ſitumqꝫ facit[h]: ſed deme capeſſo:
Quod ſi ſumqꝫ facit: ſic viſo ſicqꝫ faceſſo:

d ℂ Dicit q̄ linquo liquis facit linq. ⁊ coquo coxi. vtrūqꝫ facit ſupinū in ctū. vt lictū ⁊ coctū. Intellige ꝺm artē. e ℂ Dicit q̄ verba deſinētia in ro faciūt ptūꝫ in vi ⁊ ſupinū in tū. vt tero triui tritū: excipiēdo verba ītellecta per has ſyllabas. vꝫ. ge. i. gero. cur. curo. ver v̄ro. v. uro. q2 gero facit geſſi in ptō ⁊ geſtū i ſupino. vro vſſi vſtum curro cucurri curſum. verro verri uel verſi verſum.
f ℂ Dicit auctor q̄ hoc verbū q̄ro facit q̄ſiui in ptō ⁊ q̄ſitū in ſupino: ⁊ excipit ab illa regula. Ro ui: tūqꝫ facit. eo q̄ facit q̄ſiui q̄ſitū: ⁊ deberet facere q̄ui q̄tū p mutationē ꝺ ro in ui. ⁊ de ui in tū. Et ſic excipit tātūmō pp hoc q̄ ſupat p̄ſēs tp̄s vna ſillaba: q2 illa regula. Ro ui. tūqꝫ facit. intelligēda ē de p̄teritis in ui ⁊ de ſupinis in tū q̄ ſūt paria p̄ñti tpi in ſyllabis. Uerumtñ quero nō excipit q̄ſtum ad finalē ſyllabam. q2 facit vi ⁊ tum.
g ℂ Compoſita a ſero ſeris dederūt ſerui in ptō ⁊ ſertū in ſupino. ⁊ inſero format ſic. ſimilr ⁊ ꝯſero vt inſero inſerui inſertū: ꝯſero ꝯſerui ꝯſertū. Et inſero dat etiā vi in ptō ⁊ ſitū in ſupino. deide reddit cā huius ponēdo regulā de ſero ſeris: ⁊ dicit. Sic ſero formauit p̄us añq̄ eēt ꝯpoſitū duplex ptūm ⁊ duplex ſupinū. ſ. in rui ⁊ in vi ⁊ in tū ⁊ i atū vt ſero ſerui vel ſeui ſertū uel ſatū. ⁊ ēt ſenſuꝫ. i. ſignificatū duplicauit. q2 ſero ſeui ſatū ē idē q̄ð plātare aut ſeminare. ſꝫ ſero ſerui ſertū idē ē q̄ð ordinare vt cū d̄r. Ille ſeminat ſcolares in ſtudio. i. ordinat ⁊ ſunt q̄dā ꝯpoſita de ſero q̄ ꝯueniūt cū illo ſignificato: q̄ ē plātare vl' ſemiare ⁊ illa faciūt ui in tū ut obſeui obſitū. Et ſūt alia ꝯpoſita q̄ diſcōueniūt ab vtroqꝫ ſignificato de ſero ⁊ illa faciūt in rui ⁊ in ertū vt deſero p derelinquo deſerui deſertū. Et ſunt alia ꝯpoſita q̄ ꝯueniūt in vtroqꝫ ſignificato de ſero. ⁊ illa faciūt in vi ⁊ rui ⁊ ſitū ⁊ ſertū vt ꝯſero ꝯſerui vel ꝯſeui ꝯſertū vel ꝯſitū. Uñ cū ſero cōueniunt: hec. circū. con. ob. in. ⁊ inter. De. dis. ex. as. pre. pro. ſignāt. alindqꝫ. Cōuenitētia cum ſero ui. tū. danteqꝫ creatis ⁊c. h ℂ Dicit q̄ deſinētia in ſo faciūt ptūm in ſiui ⁊ ſu

pinū in ſitū. vt laceſſo ſis. ſiui ſitū. Sʒ deme. i. excipe capeſſo ſis: qḋ facit capeſſi in p̄terito ⁊ capeſſū in ſupīo: viſo ſis.: ⁊ faceſſo ſis: ſic. i. ſilr faciūt: ⁊ ſunt v̇ba deſideratina.
a ¶ Dicit ꝙ pinſo pinſis facit pinſui in ptō ⁊ piſtū in ſupino. b ¶ Dicit ꝙ deſinētia in to c p̄cedente mutāt to in xi in ptō ⁊ xi in xum in ſupino. vt flecto flex i xum.
c ¶ Dicit ꝙ pecto facit pexui in pꝛeterito vel pexi: ⁊ ſimiliter necto facit nexui vl' xi.
d ¶ Dicit ꝙ duo verba hʒ e breuē ante to. ſ. peto ⁊ meto. peto facit petiui in ptō ⁊ petitum in ſupino. meto facit meſſui in preterito ⁊ meſſum in ſupino geminando s.
e ¶ Dicit ꝙ duo v̇ba hn̄t r ante to. vt ſterto ſtertis. ⁊ verto vertis: ſterto facit ſtertui in ptō ⁊ Caret ſupino.
verto facit verti in p̄terito ⁊ in ſupino v̇ſuʒ
f ¶ Dicit ꝙ mitto tis facit in ptō miſi ⁊ i ſupino miſſuʒ geminando.
g ¶ Dicit ꝙ hoc v̇bū ſiſto ſiſtis ſi trāſeat. i. ſi ē trāſitiuū facit ſtatui. in ptō ⁊ in ſupino ſtatutū. Sʒ ſi ſit neutrale. i. neutrū abſolutū ſac̄ ſteti in ptō ⁊ caret ſupīo.
h ¶ Dicit ꝙ hn̄tia l an̄ vo faciunt ptūm in vi mutādo vo in vi ⁊ ſupinū in vtū ut ſoluo ſolui ſolutum.
i ¶ Dicit ꝙ v̇bū hn̄s vocalē longā an̄ vo faxit ptūm in xi: vt viuo uixi: in ſupino victum
k ¶ Dicit ꝙ deſinētia in xo faciūt ptūʒ in ui. ut nexo xui ⁊ texo texui: nexo nexū in ſupio ⁊ texo ſac̄ textū

Pinſo preteritum[a] per vi formando: dat eſtum
Ante to c veniens[b]: in xi cto mutat ⁊ in xum.
Datqʒ xui pecto[c] pariter xi: ſic quoqʒ necto.
E duo corripiunt[d]: quoꝝ peto viqʒ facit ⁊ tum.
S geminando ſui format meto: deīde facit ſum
Ante to verba duo retinent r[e]: abſqʒ ſupino:
Pꝛebet vi ſterto: ti format ſum quoqʒ verto:
Dat ſi ſum mitto[f]: tamē s geminando ſupino
Dat ſiſto ſtatui[g]: ſi tranſeat atqʒ ſtatutum
Sed ſi ſit neutrale ſteti nullumqʒ ſupinum
L vo pꝛeueniens[h] de vo vi format ⁊ vtum
Longaqʒ precedens[i] vocalis xi facit ⁊ ctum.
Xo dat vi[k]: xum nexo: format texoqʒ textum
Oſt p̄dicta vide[l]: que ſit formatio q̄rte.
p Ui vel ni vel ii:[m] ſi ri dat xi quoqʒ pſi ni
Dat cio xi quotiēs[n] n p̄uēit: hac ſiñ dat ſi
Non ſine compoſitis[o] debent biſſillaba demi
Hec faciunt in vi: ſic format ſancio vel xi

l i In hac pte auctoꝛ determinat de p̄teritis ⁊ ſupinis verboꝝ quarte ꝯiugationis. Et p° ſe ꝯtinuat. cū p̄cedētibꝰ dicēs. Poſt p̄dicta vide ⁊c̄ m ¶ Auctor ponit gn̄aliter oēs terminationes ptōꝝ v̇boꝝ q̄rte ꝯiuga. dicēs. Quarta ꝯiugatio dat in ptis has termiatiōes. vʒ ui Ut audio audiui. vel ui vt ſalio ſalui. Uel ij: vt ſalio ſalii. uel ri. ut reperio reperi. ſi. ut ſentio ſenſi. xi. vt uincio vinxi. pſi vt ſepio ſepſi: ni vt venio ueni. ⁊ ſuum compoſitū vt inuenio inueni. Et ſic de ſingulis ⁊c̄.
n ¶ Dicit ꝙ verba quarte coniugationis deſinentia in cio n pꝛecedēte faciūt pꝛeteritum in xi. vt vinco vinxi. Hac ſine dat ſi. Ideſt deſinentia in cio ſine hac littera n. dant ſi in pꝛeterito. vt farcio farſi. Et ſic de alijs ⁊ꝯ.
o ¶ Ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs ꝙ v̇ba byſſillaba. i. duaꝝ ſillabaꝝ in cio deſinētia debēt demi. i. excipi nō ſine ꝯpoſitis. qꝛ ēt ꝯpoſita excipiunt. hec. n. faciunt in vi. vt ſcio ſciui. ⁊ neſcio neſciui. Deinde dicit ꝙ ſantio ſic format ptūm. qꝛ facit ſanciui. vl' ſantio ēt facit xi vt ſanxi. p ¶ Epilogādo, dicit magiſter. Notate de verbis q̄rte ꝯiugatiōis terminatꝭ in cio illa q̄ dicta ſunt. qꝛ de illis ſufficienter dictū ē. Jō dic̄

ꝙ ſunt notanda ea q̄ dixit. a ℂ Dicit ꝙ verba q̄rte ꝯiugationis: q̄ nō pn̄t ꝯtineri i regulis p̄dictis. faciunt preteritum per iui. Ut audio audiui ſeruio ſeruiui.
b ℂ Ponit exceptionē a regl'a p̄dicta dicēs. Caſſus. i. uerba intellecta p has ſex lr̄as ꝯtētas in hac dictiōe caſſus caſſāt. i. deſtruūt hāc legē. i. regula p̄dicta. Per c intelligitur cābio bis: qd̄ facit cāpſi uel cābiui p a haurio ris hauſi: p ſ ſepio ſepſi ſentio ſenſi. p u uenio ueni ꝛ ei⁹ ꝯpoſita. ut reuenio reueni: p ſ ſatio lui vel ſalij. ꝛ ēt h3 ſaliui. ſ3 tūc ñ excipit. Hoc ēt intelligit de ꝯpoſitis eoꝝ ut exhaurio exhauſi. Et iō dicit. ꝛ in creata.
c ℂ Dicit ēt ꝙ uerba illa q̄ pario paris parit p ꝯpōnē3. debēt excipi a regula ſupradicta: q2 nō faciūt in vi imo faciūt ſicut ſtatim dicet. Et hoc uerbum aio ais excipit de quo dabit doctrina in capitulo de anomalis defectiuis. nota ꝙ pario paris in ſimplicitate ē tertie ꝯiugatiōis: in cōpoſitione vero quarte Ut reperio.

De verbis quarte[a] que dacio dicta tenere
Cetera preteriti[a] vocem fecere per iui.
Sed legem caſſant[b] hāc caſſus ꝛ inde creata
Haurio ſeutio ſepio ſi vi cambio vel pſi
Dat venio veni: ſic que componis ab illo
Dat ſalio ſalii ſaiui quoq3 ſiue ſaliui.
Queq3 parit pario[c] ſimul excipiuntur ꝛ aio
A pario dant nata rui[d]: niſi quod reperire.
Cōperioq3 peri faciendo preteriere.
Je xi preterita per[e] ctum fecere ſupina:
L preunte vel r[f]: ſi tum facit: his ſine dat ſum
Excipias auſtum dans aurio[g]: ſepio ſeptum
Ut venio[h] ſic dant ab eo venientia: ventu3
Et quicquid pario parit r[i] preunte facit tu3
In vi preteritum[k] ſemper transfertur in itum.
Dat ſalio ſaltum[l]: dum vi facit excipiendum
In quibus eripitur:[m] duo deme ſupīa ſepultū:
Quod ſepelire facit: amicire figurat amictum.
A que cōpoſita[n] vel eo breuiare ſupina
Conſtat ꝛ ambitum nō corripit ambio ſolum.
J reperire cupis ex deponente ſupina
o Actiui finge vocem[o] formaq3 per illā.

d ℂ Dicit auctor: qd̄ deriuata a pario parit faciunt ptūm in ui. Ut apio apui. niſi repio et ꝯperio ꝙ fac̄ repi ꝛ ꝯpi
e ℂ Dicit ꝙ faciētia ptūm in xi faciunt ſupinū in ctum ut uincio uixi uinctum.
f ℂ Dicit ꝙ facientia ptūm in ſi l uel r p̄cedēte. faciūt ſupinū in tu3 ut fartio farſi fartum ꝛ fulcio fulſi fultu3. Facientia uero ptūm in ſi. ſine his litteris. ſ. l vl' r faciunt ſupinū in ſum. vt ſentio ſenſi ſenſum.
g ℂ Hic auctor ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs ꝙ aurio et ſepio: l3 faciāt ptūm in ſi tn̄ excipiūt. q2 haurio facit hauſtū ꝛ ſepio ſeptū. h ℂ Dicit ꝙ uenio facit uentū in ſupino. i ℂ Dicit ꝙ ꝯpoſita a pario ris. faciūt ſupinū in tū vt reperio repertum.
k ℂ Dicit ꝙ faciētia preteritum in vi faciunt ſupinū in itum ut audiui auditum.
l ℂ Dicit ꝙ ſalio facit ſaltū in ſupino. in q̄ſtū facit ſaliui in ptō excipit. q2 facit ſalitum
m ℂ Quia ſupius dixit ꝙ faciētia ptūm in ui faciūt ſupinū in itū. iō dicit ponēdo exceptionē in his v̄bis ſepelio ꝛ amicio q̄ faciunt ſepultū ꝛ amictū. n ℂ Quia ſupius dixit ꝙ faciētia ptū3 in ui faciunt ſupinū in itū penul. p̄ducē. mō pōit exceptionem in ꝯpoſitis ab eo is ꝛ qo qs dicēs ꝙ corripiūt penul. ſupini vt neq̄o nequi negtū: ꝛ trāſeo trāſiui ſitū. o ℂ Supinis Auctor nos docuit formare ptā ꝛ ſupina verboꝝ tam acti

De preteritis ⁊ ſupinis verboꝝ paſſiuā vocem habentium

voꝝ ꝗ̃ neutroꝝ. nūc aūt docet ⁊ dicere intēdit. de ſupinis verboꝝ deponētiū ſiue ď ſupinis verboꝝ hñtiū paſſiuam vocem. Et dicit. Si tu cupis reperire ſupina ex deponēte v̇bo. tu debes fingere vocem actiuam ⁊ p̄ſupponere ꝙ habeat verbum in o terminatum: ⁊ formare. ptū ⁊ ſupinū ſm̄ illā vocem actiuā repto ſupino v̇bi actiue vocis immediate habebis ſupinum verbi deponētis quod ſimile eſt. Ex quo qdem ſupino ⁊ verbo ſuʒ es eſt: poteris ſupplere ptūm illius v̇bi deponenꝭ. De hoc auctoꝛ ponit exemplū dicēs. Sicut letatū veritū. Preſupponam⁹ ꝙ inueniaꝶ leto tas. hoc tale v̇buʒ leto tas. faceret letaui ꝑ illa regulā. As in ptō ⁊c. ⁊ faceret letatū in ſupino ꝑ illā regulā: Regula q̄ formā ⁊c.

> Sicut letatum veritum: ſed plurima verba
> Illa creant aliter ꝓbat hoc ratus atqꝫ miſertus
> Dat fateoꝛ faſſum [a] nullū liquoꝛ medeoꝛqꝫ
> Et veſcoꝛ reminiſcoꝛ.
> Hec circunloquium [b] non ſeruant preteritoꝛum
> Diſce ſupina dare per deponentia terne
> Greſſus ꝯmentus [d] fruitus fructuſqꝫ pꝛofectus
> Et fretus lapſus nactus quoqꝫ pactus adeptus
> Ultus ⁊ iratus oblitus functus ⁊ vſus.
> Queſtus complexus niſus vel dicito nixus.
> Oꝛtus ⁊ eſt oꝛiturus [c]: moꝛtuus ⁊ moꝛiturus: [e]

Ex quo ſcire poſſum⁹: ꝙ letatū ē ſupinū hui⁹ verbi letoꝛ taris. ex q̄. ſupino ⁊ verbo ſū es ē ſuppleꝶ ptū verbi. vʒ. capiēdo pticipiū pti tēporis ab ip̄o ſupino deriuatū vt dicēdo letatus ſuʒ vel fui. Similiter poſſumus dicere: de vereoꝛ p̄ſupponēdo ꝙ inueniaꝶ vereo veres. hoc tale verbū faceret in ptō verui ꝑ illā regulā. De deo deqꝫ geo leo queo vl̓ neo dicta. Sufficiūt. in vidiuiſas cetera formāt. Et eius ſuppinū eſſet veritū ꝑ illā regulā. Que dāt ptūm per ui caruere ſupino. Ni faciāt in itū. Eodē mō ꝑ cetera diſcurrēdū ē. Sʒ plurima v̇ba excipiunꝶ. q̄ aliꝶ faciūt ſupina ꝗ̃ʒ dictū ē. Probat hoc rat⁹ atqꝫ miſert⁹. fingam⁹ ꝙ reo res reperiaꝶ. eius ptūm faciet rui ꝑ illā regulā. De deo deqꝫ geo ⁊c. ⁊ ſupinū faceret rituʒ vel careret. Et ſic deberem⁹ dicere ꝙ in ptō reoꝛ faceret ritus ſuʒ fui. Aut carerem⁹ tali ptō. ſʒ qꝛ facit ratus. iō excipiꝶ. Preterea fingam⁹ ꝙ inueniaꝶ miſereo res ei⁹ ptūm facit miſerui ꝑ illā regulā. De deo deqꝫ geo ⁊c. Et ſupinū faciet miſeritū. Et per conſeqūens miſereoꝛ faciet miſertus ſuʒ vel fui. Et qꝛ facit miſertus ſum ideo excipitur.

a ¶ Dicit ꝙ fateoꝛ facit faſſū deberet. n. faceret fatitū fingēdo vocē actiuā: deinde dicit ꝙ liquor liqueris: ⁊ medeoꝛ mederis. veſcoꝛ ris. reminiſcoꝛ ris. nullū hʒ ſupinum.

b ¶ Quaſi dicat. ꝙ p̄dicta carēt ſupinis ex eo qꝺ nō ſuāt circūloquʒ p̄teritoꝝ a quo attraheꝛ d̓berēt originē. vl̓ ſic exponaꝶ ⁊ forte meli⁹. hec p̄dicta ñ ſuāt circūloqū ptōꝝ. i. carēt ſupletōe ptōꝝ ex eo ꝙ carēt ſupinis: qbus deficiētibus deficit ſuppletio ptōꝝ.

c ¶ Dicit magiſter. O lectoꝛ diſce ſupina dare v̇bis deponētibus tertie ꝯiuga. nō ſuantibus regulam antedictā. Uidelicet Si reperire cupis ⁊c. hec patēt in ſeqntibus.

d ¶ Dicit ꝙ iſta q̄ in lr̄a nō formanꝶ: ſcd̄m vocē fictā. vʒ greſſus de gradior iris. Nā deberet facere graſſus ficta uoce actiua. ſ. gradio ꝑ illā regulā. Dat di ſūqꝫ dio. Eodē mō diſcurrēdū ē per cetera. Et ſi aliq̄ repias. q̄ formanꝶ ſm̄ vocē fictam dicas de ip̄is ē doctrina ⁊ nō exceptio. ut iratus qꝺ uenit ab iraſcoꝛ ris. fingam⁹ uocē actiuā. ſ. iraſco facit iraui ꝑ illā regulā. N. uel s abiijciꝶ. ⁊ faciet iratū ꝑ illā regulā. uitūqꝫ facit. Jō pʒ ꝙ nō excipiꝶ ſʒ ē doctrina. Cōmētus venit ꝯminiſcor. fruitus fructus ⁊ fretus a fruoꝛ pꝛofectus a proficiſcoꝛ. ultus ab ulciſcoꝛ. oblitus ab obliuiſcoꝛ. fructus a fungor. vſus de vtoꝛ. queſtus de queroꝛ. complexus de complectoꝛ. nixus. ⁊ niſus de nitoꝛ niteris.

e ¶ Dicit ꝙ oꝛior ⁊ moꝛior cū ſint tertie vel quarte ꝯiugationis habēt preteritū iuxta

tertiā ꝯiugatiōez vt ortus ſuz ⁊ mortu⁹ ſuz. pticipia vo futuri tēporis. iuxta quartaz. ut oriturus ⁊ moritur⁹. penul. cor. quā debēt ꝓducere per illā regulā. In ui preteritum.
a ℂ Dicit ꝙ expergiſcor ſceris. facit exprectus ſuz. loquor locut⁹ ſū: ſequor ſecut⁹ ſuz.
b ℂ Dicit ꝙ tueor ris. facit in ſupino tutū. tuor ris. facit tuitū. ſꝫ ābo faciūt tueri in infinitiuo. c ℂ Sentētia ē clara in textu. d ℂ Dicit auctor ꝙ ē opinionis ꝙ exoſus qꝺ idē eſt qꝺ in odio hñs: ⁊ peroſus: qꝺ idē ē caret vbo. i. a nullo uerbo deriuaṫ vſitato Aliq. n. dicūt ꝙ ſunt nomina ⁊ regūt poſt ſe accuſatiuos vt exoſus bella peroſus. furta Alij dicunt ꝙ ſunt participia ab illis verbis exodi ⁊ perodi. ſed non ſunt in uſu. Ipſis etiā poteſt addi pſcius de quo idē eſt iudiciū. vt preſcius ventura.

Hinc exprectus[a]. faciunt loquor ⁊ ſequor vtum
Dat tutum tueor[b]: tuitū tuor: ambo tueri
Dat naſcor natum[c]: dat menſuz metior orſum.
Orior. ⁊ paſſum patior: potiorqꝫ potitum
Credo quod exoſus verbo caret atqꝫ peroſus.
Onatū ſequere: p[e] verba fruentia lege
d Dic. duc. fac. ⁊ fer[f]. ſic q̄ ꝯponis ab illis
Cū facit a vertit in i[g]: verbi regula ſeruit
In ui preteritum[h]: de ſe data tempora quedam.
Syncopat: hinc deme diſſilaba: quodqꝫ fit ide:
Inuemes noſti flaſti fleſti quoqꝫ sciſti.
Cum verbum quod hꝫ[i]: quarto caſu ſociari.
Participans tp̄s dare preteritum videamus
Et careant illo que non licet addere quarto
Preteritum verbi damus iſtis participantis.
Nunquā preteritum nunꝗ̄ vel raro ſupinum:

e ℂ In iſto Capitulo Auctor intendit Determinare de vbis dfectiuis ⁊ anormalis. Et p̄mo dicit: qꝺ tu debes ſeq ponatum per verba fruentia lege. ideſt regula: q̄ſi dicat. qꝺ tu debes variare verba regularia ſicut denat⁹ inſinuat. Naz de verbis irregularibus: ego dabo tibi doctrinā: vt patet in ſequentibus.
f ℂ Dicit ꝙ iſta uerba dico cis. duco is. facio cis. ⁊ fero fers ſunt irregularia in prima voce imperatiui. qꝛ deberemus dicere. dice duce face ⁊ fere. ⁊ dicim⁹ dic duc fac ⁊ fer. Et hoc forte ad dr̄iam gti ⁊ datiui huius nois. dica dice. fera fere. et ablatiui huius nois dux ⁊ far. qꝛ dux hꝫ duce. ⁊ far face in abltō. Siīr ē dicendū d̄ ꝯpoſitis eoꝝ vt benefacio cis. Impatiuo mō benefac. benedico benedic. reduco reduc af fero affer. g ℂ Dicit auctor ꝙ facio cis. qñ mutat a in i in ꝯpōne. tūc regula vbi ſeruit ſibi. i. regulariṫ declinaṫ vt inficio cis. Impatiuo mō infice. pficio ⁊ pfice. perficio perfice. ℂ Dicit ꝙ p̄terita i ui terminata ſyncopāt q̄dā tēpora data de ſe. i. aliq̄s uoces ab ip̄is deriuatas. Verbigrā. p̄teritū huius uerbi amo as. facit aui ⁊ ab ip̄o deriuatur amauiſti. qꝺ aliqñ ſyncopaṫ ⁊ dicim⁹ amaſti p amauiſti. ⁊ ſic de ſiīibus. ſꝫ notanter dic̄ tp̄a q̄dā. qꝛ nō oīa ſyncopāt ſꝫ aliq̄. Neqꝫ debem⁹ aliq̄ ſyncopare. niſi reperiaṫ. ab autorib⁹ ſyncopata. Vñ uerſus. ſyncopa ſi fuerit uetex ueſtigia ſuent. Vł ſic exponiṫ. p̄teritū in ui ſyncopat q̄dā tēpora. i. q̄ſdā pſonas tā in ſe q̄ꝫ in tēporib⁹ a ſe datis deinꝺ pōit exceptionē dicēs. Hinc deme diſſyllaba. i. ptā duaꝝ ſyllabaꝝ. ⁊ illa q̄ abeis deriuanṫ. qꝛ talia nō patiunṫ ſyncopā. ut neo nes neui neuiſti. deno denes deneui deneuiſti.
i ℂ Nūc ponit exceptionē. ab exceptiōe p̄dicta dicēs. ꝙ ptā in litera poſita lꝫ ſint diſſilaba. i. duaꝝ ſyllabaꝝ in p̄ma pſona. tñ inueniunṫ ſyncopata. ut noſti p nouiſti. flaſti. p flauiſti. fleſti p fleuiſti. diſti p dixiſti. Aliq dicūt ſciſti: ⁊ tūc exponiṫ ſciſti pro ſciuiſti.
k ℂ Dicit auctor qꝺ uerba q̄ hñt ꝯſtrui cū actō caſu per naturā ꝓpriā pñt hr̄e parti-

Capitulū ſextum eſt de irregulari huius verbis. B ē anormalis ⁊ defectiuis.

cipiū preteriti temporis.ſ.in paſſiuis eorū.ꝛ p ꝯſeq̄ns etiam poſſunt habere ſupinū vt amo amatū .amor amatus ſū. Illa vero q̄ nō pnt vel nō hnt ꝯſtrui cū actō carēt ꝑterito pticipij. vt ſeruio ſeruiui.nō.n.reperit ſeruitus ſum. Tn̄ aliqua ſunt que lꝫ poſſint. ꝯſtrui cū actō caſu.nō hnt ptūm pticipij nec hnt ſupinū.ꝛ ſi hnt hoc raro ꝯtingit. ꝛ ſūt iſta q̄ in lrā numerant.ſ.ambigo ꝯpeſco ꝛc̄. de qbus verbis cū aliqua ſint obſcura. ipa declarabo: Ambigo.i.dubito.ꝯpeſco.i.refreno.caluo.i.fallo.ſugo.i.lacteo. ſcando.i. aſcēdo.mādo.i.comedo.ſcabo.i.grato.ſcarpo ꝛ ſcalpo ptinet ad hoīes. ſcabo ad ſues diceres ſuperius gliſco nō hꝫ ptūm vbi dicit. Gliſco ptūm.mō dicit q̄ hꝫ ptūm. Itē ſupius dicit ꝯpeſco:poſco diſco hnt ſupia ubi dic̄ Dant i itū diſco cōpeſco poſco ſupinū: dicendū ē de gliſco q̄ ſuperi⁹ loqtur ſm vſum: āt loquit ſm artē qn̄ dicit q̄ hꝫ ptūm Vbi. de alijs dicas ecōuerſo.ſ. de diſco ꝯpeſco ꝛ poſco

a ℭ Dicit qd̄ neutra raro hnt ptūm pticipij .i.ptūꝫ perfectū ex ſuppletiōe pticipij ꝛ huius verbi ſum es ē. ſꝫ multa hnt ſupina vt ſeruio ſuitū.obedio obeditūꝫ ꝛ fere omnia habent. participium in rus. vt ſeruiturus obediturus Tamen excipiunt ea: que carent ſupinis. q̄ etiam carent participiis in rus. Ideo dicit inde tamen tollis ꝛc̄.que aūt ſūt illa neutra: que habent preteritum ꝛ n̄ ſupina declarat infra.

Ambigo cōpeſco diſco poſco tremo gliſco
Lambo vel lingo metuo timet vrgeo caluo
Linquo vel ſugo paueo fugit horreo ſcando
Mando ſcabo ſcarpo cerno.
Accuſatiuis poſſunt tamen hec ſociari
Dices de neutris[a]: qd̄ raro participantis
Seruant preterita: ſed multis adde ſupina
Dicq̄ꝫ fere cuncta p rus formare futura
Inde tamen tollis ea que caruere ſupinis
Preteritum neutra dant hec[b]: deſuntq̄ꝫ ſupina
In rus par ratio facit illa carere futuro
Eſtuo ſterto mico rudo ſtrido ſtrideo pſallo.
Ut docui iunge: preter ſex neutra ſecunde
Sex retinēt neutra pla.no.ca.va.pa.do.ſupīa
Audeo cum ſoleo[c]: fio quoq̄ꝫ gaudeo fido.
Quinq̄ꝫ puer numero neutra paſſiua tibi do:
Exulo vapulo veneo[d]: fio quattuor iſta
Senſum paſſiui ſub voce gerunt aliena.

b ℭ Dicit q̄ iſta verba eſtuo as: ſterto tis: ꝛ oīa ſuppradicta hnt ptūꝫ verbi: Ut eſtuo eſtuaſti ſterto ſtertui: ſꝫ non hnt ſupina. Iō carēt pticipijs in rus q2 pticipia in rus formant a ſupino.quo deficiēte nō pnt formari. Et hoc ē qd̄ dicit. In rus par ratio. deinde dicit q̄ verba neu.ſcōe ꝯiugatiōis ꝑter ſex vt docuit in ſcōa.ſ.ꝯiugatiōe iūgunt ꝑdictis: q2 ipa carēt ſupinis ꝛ pticipijs in rus vt egeo egui ſupinis caret. Excipiunt ſex q̄ hnt ſupina: Iō dicit ꝑter ſex. Ex hec ſex intelligunt p ſex ſyllabas poſitas: in vltimo verſu.pla.i.placeo ces.cui placitū: noceo ces.cui. nocitū.ca.careo res. rui caritum. vel caſſum: valeo les lui valituꝫ .pateo tes patui paſſum. doleo doles dolui dolituꝫ.
c ℭ Dicit A q̄ quinq̄ꝫ ſunt v̄ba neutro paſſiua. vt ſupra ꝯtinet in metro.q̄ defectiua ſeu irregularia ſunt: q2 in ꝑteritis pſectis.ꝛ in his q̄ formant ab eis retinēt litteraturā paſſiuorū in ceteris vero neutrorū. Iuxta donatū dicentē: Cuius gnīs: neutro paſſiui: quare q2 in ꝑteritis pſectis ꝛc̄. Et ſic declinat audeo audes auſus ſum audere audendi audendo audendum auſum auſu: audens auſus. auſurus ꝛ ſic de alijs.
d ℭ Dicit A. qd̄ ſunt q̄tuor verba q̄ ſub vna voce actiua paſſiua retinēt ſignificatio

nem ⁊ ↄſtructionē. ſ. exulo as. ⁊ reliq̄ vt in verſu ptinet. Et dr̄ defectiua q̄ꝛ deficiūt a recta ſignificatōe. Nā gerūt ſenſū paſſiui ſb̄ aliq̄ voce. i. ſub voce neutrali. Fio fis factus ſuȝ. i. incipe eſſe. ꝺ ñ eē trāſire ad eē. Et ē neutro paſſiuū q̄ꝫtū ad vocē. neutrū paſſiuū q̄ꝫtū ad ſignificationē. Et hȝ tria pticipia. ſ. fiēs factus ⁊ facturus: ſȝ fiēs ñ ē i vſu.
a ℂ Dicit ꝙ v̄ba coīa ſūt irregularia ex eo ꝙ habēt duas ſignificatiōes ſb̄ vna termi.
b ℂ Auctoꝛ dicit ꝙ iſta q̄ttuoꝛ v̄ba in textu nomiata ſunt defectiua ſeu irregularia q̄ꝛ ꝺficiunt aliq̄bus tpibus. ⁊ q̄ꝛ ſb̄ vna terminatiōe retinēt ſenſuȝ pn̄tis ⁊ p̄teriti tpis. vn̄ odi idē ē qꝺ odio habeo ⁊ odio habui. memini. i. memoꝛiā habeo ⁊ memoꝛiā habui. Ca-

Largioꝛ expioꝛ[a]: veneroꝛ moꝛoꝛ oſculoꝛ oꝛtoꝛ:
Criminoꝛ amplectoꝛ tibi ſunt cōmunia lectoꝛ:
Si bene cōnumeres interpꝛetoꝛ hoſpitoꝛ addeſ
Bis duo ſunt odi [b]noui cepi meminiq̄ȝ
Que retinent ſenſum: pꝛeſentis pꝛeteritiq̄ȝ
Que formant̄ ab his: pariter ſenſuȝ duplicabūt
Datq̄ȝ memētote memini dedit ante memento
Ex do paſſiua[c]: niſi doꝛ ſolum lego dicta
Alio ſiſto fero tollo [d] ferio furo cerno
Ex his pꝛeterita negat vſus habere creata
Paſſiui ternis [e] imperſonale notabis:
Perſonas dabit [f]: imperium pꝛimas in vtroq̄ȝ
Tempoꝛe pꝛeſenti ternas: quas dat mod⁹ optāſ
Extremo: ternis eſt altera foꝛma futuri:

rent ēt impatiuo pꝛeter memini qꝺ hȝ memēto in ſingulari. ⁊ mementote in p̄lali. Iō dicit. Datq̄ȝ mementote ⁊c̄. Et ē ſciēdū ꝙ alia tpa: q̄ formant̄ ab illis. vȝ. odi noui cepi ⁊ memini parit̄ ſenſuȝ duplicabūt. i. habebūt ſenſum pn̄tis ⁊ p̄teriti tpis. vt noui nouerā nouiſſem: noueriȝ nouero nouiſſe: ⁊ ſic de ſimilibus: iō dicit. Et que formant̄ ab his ⁊c̄. Vn̄ deficiūt in pn̄ti ⁊ in tpibus formatis a pꝛeſenti hȝ voceȝ: ſed ptūm ⁊ que foꝛmant̄ a pꝛeterito hn̄t.
c ℂ Dicit ꝙ hoc verbuȝ do das hȝ paſſiuū in omni perſona p̄ter q̄ȝ in p̄ma: ↄſtrue. Ego lego paſſiua dicta ex do das: niſi ſolū doꝛ. q̄ꝛ nō inuenit̄ de vſu. Et ↄpoſita de doꝛ nō ita deficiūt p̄ma pſona paſſiui: q̄ꝛ bene dicitur peſſundoꝛ. Venundoꝛ. Et do caret p̄ma perſona paſſiui ad differentiam iſtius nominis doꝛ doꝛis nomen populi vel ciuiatatis. Si obijcitur qꝺ eodem modo non debemus dicere amor in pꝛima perſona huius verbi amoꝛ amaris pꝛopter differētiam remouendam que eſt inter hoc nomen amoꝛ amoris: ⁊ ſic de pluribus alijs. dico ꝙ priſcianus ſoluit hoc quod in quibuſdam poſuerunt auctoꝛes differentiā: ⁊ in quibuſdaȝ non ideo dico ꝙ ſolus vſus ē in cauſa quare non dicitur doꝛ in pꝛima perſona paſſiui.
d ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ iſta v̄ba aio ſiſto ⁊c̄. de ſe nō hn̄t pꝛeterita nec ſupina: licet mutuentur ab alijs verbis. Nam aio facit dixi dictum ⁊ mutat̄ a dico dicis: ſiſto facit ſteti ⁊ mutatur a ſto, ſtas. ⁊ tunc caret ſupino. aliquando facit ſtatui ſtatum. Et tunc mutuatur a ſtatuo ſtatuis. Fero facit tuli ⁊ latum: ⁊ mutuatur ab illo verbo antiquo tulo tulis Tollo facit ſuſtuli. ⁊ mutat̄ ab iſto antiquo verbo ſuſtolo ſuſtulis. Antiq. n. dicebāt tulo tulis tuli vel tetuli tultum. Et inde ↄponebāt̄ ſuſtulo lis ſuſtuli. qꝺ modo non eſt in vſu in pn̄ti: ⁊ iō datū eſt eius pꝛeteritum huic verbo tollo qꝺ ſignificat auferre vl̄ eleuare. Ferio facit pcuſſi pcuſſum a pcutio pcutis. Furio facit inſaniui inſanitū ab inſanio inſanis. Furio idem pꝛeteritum habet. Cerno facit creui cretum a creſco creſcis.
e ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ v̄ba impſonalia ſunt defectiua. q̄ꝛ variāt̄ p vnā vocē tantū. ſ. p tertiam perſonam paſſiui ſingularis numeri. vt verbo imperſonali tempoꝛe pn̄ti amat̄.
f ℂ Dicit A. ꝙ impiū. i. modus impatiu⁹ dat p̄mas pſonas p̄lales in vtroq̄ȝ tpe: ſcȝ

In pñti in futuro: q̄s modus optans.i.optatiu⁹ dat extremo.i.futuro.quaſi dicat. ꝙ p̄ma pſona pl'alis numeri pñtis ⁊ futuri tpis impatiui ē ſimilis p̄me pſone plural' numeri futuri optatiui modi. Et vltra dicit ꝙ impatiuus in tpe pñti hȝ tertias pſonas ſimiles tertijs pſonis futuri tpis optatiui modi. Uerbigr̄a: Nā dicimus impatiuo mō tpe pñti ama amet. ⁊ pl'aliter amem⁹ amate amēt. Futuro amato tu: amato ille. Et pl'r amem⁹ amatote amāto. In futuro optatiui dicimus. Futuro vtinā amē ames amet. Et pl'alit' vtinā amemus ameti amēt. Ex q̄bȝ vt dictū ē. deinde dicit ꝙ altera forma ē ternis.ſ. tertijs pſonis futuri impatiui. ⁊ docet ip̄as formare dicēs. Tu dabis illi⁹ ternis pſonis futuri impatiui taȝ ſingularibus: q̄ȝ pl'alib⁹ illas tertias pſonas q̄s p̄ſens tp̄s indicij.i. indicatiui dedit ſibi ⁊ aducias o vel .or: o i actiua voce ut amo amaſ amat. addita o fit amato in ſingulari: amant. addita o fit amāto i pl'ali. or uero addaſ in paſſiua uoce. vt amat addita or fit amator in ſingulari. amāt addita or fit amātor in pl'ali. Si vero verbū nō hȝ actiuū debem⁹ fingere ꝙ habeat. vt ſi volu'mus formare tertias pſonas futuri impatiui huius verbi.ſ.aggredior.ris. fingamus vocem actiuā.ſ.aggredio aggredis aggredit. ⁊ addita or fit aggredior: ⁊ ſic habemus tertiā pſonā ſingularē futuri tp̄is impatiui aggredimus itis. aggrediūt: ⁊ addita or fit aggrediuntor: ⁊ ſic habem⁹ tertiā pſonā pl'is impatiui. Et ē ſciendū ꝙ ſcd̄a ⁊ tertia pſona futuri impatiui ſingularis numeri ſūt ſimiles tā in actiua uoce q̄ȝ in paſſiua. deinde ponit exceptionē dicēs. Uolo ꝯpoſitiuaqȝ demas.q.d.ꝙ uolo uis ⁊ eius ꝯpoſita excipiunſ. q2 nō hn̄t impatiuū modū p̄ter nolo nonuis nonuult: de quo diceſ inferius ibi. Nolo patrē ſeqſ. ꝯponiſ.n.a nō ⁊ volo.

> Quas dedit indicii ſibi preſens has dabis illi.
> O vel or adiicias: volo cōpoſitiuaqȝ demas
> Ante te[a]: tote: mini mior a. dat p̄ma ſequenſqȝ.
> E longam: iqȝ breuē dat tertia. i quartaqȝ lōgā
> Preſentis nota[b] ſic fit perſona ſecunda.
> Alp̄or eqȝ ſequēs: dat e tertia: ſȝ i dabo quarte
> Adde re paſſiuo[c]: modus vultim⁹ huic ſimilaſ
> Tres ri p re dabūt[d]: re lego iacet: iqȝ dat ex e.

a ℂ Dicit ꝙ uerba prime ꝯiugatiōis hn̄t a ꝓductā ante t in ſcd̄a pſona pñtis tpis impatiui modi pl'alis nūeri ⁊ hn̄t a ꝓductā ante tote in ſcd̄a pſona pl'alis numeri futuri tēporis. ⁊ h̄ ē in actiua uoce. ut amate amatote In paſſiua v̄o hn̄t a ante mini. ⁊ an̄ minor. ut amamini amaminor. Uerba ſcd̄e hn̄t e lōgam vt docete docetote docemini doceminor. Uerba tertie hn̄t i correptā ut legite legetote. legimini legiminor. Uerba q̄rte ꝯiugati. hn̄t i ꝓductā. vt audite auditote. audimini audiminor. b ℂ Hic auctor docet nos q̄l'r dicere debem⁹ ſc̄a pſona pñtis tpis ipatiui modi ſingularis nūeri dicēs. ꝙ p̄or.ſ.p̄ma ꝯiuga. dat a ꝓdu. in ſcd̄a pſona preſentis tēporis ipatiui modi ſingularis numeri vt imperatiuo modo ama: ſequens.ſ. ſecunda dat e productam. ut doce. Tertia dat e correptam. ut imperatiuo modo lege Sed ego dabo i productam quarte coniugatiōis. ut imperatiuo modo audi ⁊c̄.

c ℂ Modo ponit regulā de ſecūda perſona ipatiui paſſiue vocis. Et dicit ꝙ ſi volimus invenire ſecundā perſonā ſingularē uerbi paſſiui debemus addere re ſcd̄e perſone actiui. vt ama addita re fit amare. Deinde dicit ꝙ infinitiuus modus ſimilatur. huic ſcilicet imperatiuo paſſiui: Ut infinitiuo modo amare. docere. legere audire.

d ℂ Nūc ponit regulā de īfinitiuo paſſiui dicēs. ꝙ tres.ſ.ꝯiugatiōes.ſ.p̄ma ſcd̄a. et q̄rta dabūt ri p re.i. mutabūt re in ri. formādo īfinitiuū paſſiui. ut amare re ī ri fit amari. docere re in ri fit doceri. audire re in ri fit audiri. Deide dicit. re lego iacit iqȝ dat ex e. q̄ſi dicat ꝙ uerba tertie ꝯiugatonis abijciūt illā ſillabā re ab infinitiuo actiui ⁊ poſtea mutāt e i i formādo infinitiuū paſſiui vt legere abiecta re ⁊ e in i fit legi. Expōe ſic

 39

litteram. lego. i. verbũ tertie ꝯiugtionis iacit. i. abijcit re q̄ pro ⁊ dat i ex e. i. mutat e ĩ i. Uel ſic exponaṫ. Lego. i. illud verbũ lego tertie ꝯiugationis ⁊ omne verbũ tertie cõiugationis ſicut lego iacit re ſupple ab infinitiuo actiui in formãdo infinitiuũ paſſiui q̄ ꝑ ⁊ dat i ex e. i. mutat illam litterã e q̄ remanẽt in i. i. vt legere re dẽpta remanet lege ⁊ iterũ e mutata in i fit legi. a ❡ Quia ſupius dixerat q̄ p̃me pſone ĩpatiui modi pluralis nũeri p̃ntis tpis ⁊ futuri ⁊ ẽt tertie pſone tã ſinglaris q̄ plalis nũeri p̃ntis tpis ĩpatiui mõi erũt ſimiles p̃me pſone pl'ali ac tertijs futuri optatiui. Jõ nũc dat vnũ notabile qualiter ꝓnunciare debeamus futurũ optatiui. Et dicit. Tu ꝓuideas e vel a in p̃mis. ſ. perſonis. q̄ ꝑ ⁊ tertijs futuri optatiui modi quaſi dicat q̄ e: ⁊ a habentur in futuro optatiui ſed e in p̃ma: ꝯiugatione ⁊ a in reliq̄s ꝯiugationibus. Jõ aliq̄ dicũt. Puideas e in p̃mis. ſ. ꝯiugationibus. ſ. futuri optatiui. vel a in ternis. i. in tribus alijs ꝯiugatiõibuſ b ❡ In iſta pte auctor docet variare ſuũ es ẽ dicẽs q̄ verba paſſiua notãt hoc verbũ ſuũ es ẽ. hoc ẽ oſtendũt qualiẗ debeat variari. Nam inuenit̃ ſum es ẽ variatũ in verbis paſſiuis in oĩbus tpibus ⁊ modis p̃terq̄ in impatiuo

Prouideas p̃rimis[a] e vel a teruiſq̄ ſuturi
Sum paſſiua notãt[b]: ſed abeſt modus impialis
Sis dabis huic. ſ; ades ex aſſum ſume vel aſſis
Sitis ⁊ eſte: inde formabis cetera recte.
Tempora terna forem dat ⁊ fore[c]: cetera ſperne
Rem dat res ret rent: remus caret atq̄ foretis
Normã p̃terita ſeruant[d] p anormala cuncta.
Dat preſens primi fers[e] fert fertiſq̄ ſecundi
Preſens fers ferte: ferto fertote futurũ
Dat terni preſens ferrem: ſocium ſibi iunges
Dat quinti ferre preſens: eademq̄ notare.
Tempora paſſiuo: ferris ferturq̄ notemur
Ferre dehinc fertor ferrer ferriq̄ ſequentur.
Ad morem terne fero cetera debet habere.

Ideo dicit. Sed abeſt modus impialis. Deinde declarat quõ facere debet in impatiuo dicẽs. Tu dabis huic. ſ. impatiuo hac vocẽ ſis. Sz ab hoc verbo ꝯpoſito aſſum. tu ſumes addes uel aſſis in impatiuo. Deinde dicit. uide iſtas uoces. ſ. ſitis ⁊ eſte: q̄ ſũt irregulares. deberemus. n. dicere. Impatiuo modo ſi ſit. Et pluraliter ſimus ſite ſint: Tu formabis cetera recte. i. ſecundum regulas datas de formis perſonarum.
c ❡ Dicit q̄ hoc uerbum forem habet tria tempora. vz preſens ⁊ ptũm impfectum. optatiui. ptũm impfectũ ſubiũctiui. pſens ⁊ ptũm impfectũ infinitiui. Ceteris uõ caret Ideo dicit. Cetera ſpne. Deinde dicit q̄ nõ hz niſi has uoces. ſ. forem fores foret ⁊ forent. fore. in infinitiuo. forem⁹ aũt ⁊ foretis non repiunt̃. Et forem fores foret forẽt ſunt preſentis ⁊ p̃teriti. impfecti temporis optatiui modi. ⁊ preteriti imperfecti temporis. coniunctiui modi. Sed fore eſt preſentis ⁊ preteriti imperfecti: tpis ꝯiunctiui modi.
d ❡ Auctor dat unã regulã generalẽ. vz q̄ oĩa preterita ſiue ſint regulariter ſiue irregulariter formata ſeruãt normã. i. regulã ⁊ formationẽ in alijs uocibus a ſe formaṫ. Nõ ſolum hoc intellige p uerba irregularia ſed etiã anormala. Nã ſicut amauerã formaṫ. ab amaui i in e ⁊ addita rã fit amauerã. ita etiã formaṫ fuerã a fui i ĩ e ⁊ addita rã fit fueram. ⁊ ſicut amaui addita s ⁊ ſem facit amauiſem: ſic fui addita s ⁊ ſem facit fuiſſem.
e ❡ Hic ponit auctor irregularitatem huius verbi fero fers fert ⁊ eius paſſiui dicẽs ⁊ docens ipm declinare qð eſt irregulare in iſtis uocibus: uidelicet in ſecunda ⁊ tertia pſona in ſingulari ⁊ in ſecũda in plurali preſentis tpis indicatiui mõi. q̄ facit fers fert fertis cũ deberet facere feris ferit feritis. Et hoc ẽ qð dicit. pſens p̃mi. i. idicatiui dat

fers fert fertiſqȝ. Deinde dicit ꝙ ē irregulare in imꝑatiuo.ſ.in ſcḋa pſona ſingulari: ⁊ in ſcḋa plurali pſentis tēporis.q2 facit fer ferte cū deberet facere fere ferite. dicit etiā ꝙ eſt irregulare in futuro imꝑatiui in ſingulari ⁊ in ſcḋa pſona plurali eo ꝙ facit ferto. cum deberet facere ferito feritote. Et hoc ē ꝙ dicit. ſcḋi.i.imꝑatiui preſens dat fer ferte cū deberet facere fere ⁊ ferite. ⁊ ſcḋi.i.imꝑatiui futurū dat ferto fertote: cū deberet facere ferito feritote. deinde dicit ꝙ ē irregulare in pn̄ti optatiui ⁊ in ptō imꝑfecto cōiunctiui in oībus pſonis tā in ſingulari ꝗ̄ in plali. Cōſtrue pſens terni.i.optatiui modi dat ferrē cū deberet facere fererē.iūges ſibi ſociū.i.ptūȝ imꝑfectū ꝯiunctiui.q2 ēt facit ferrē. deinde dicit. qḋ hȝ irregularitatē in infinitiuo dicēs preſens gnti.i. infinitiui dat fere cū deberet facere ferere. Preterea ponit eius irregularitatē in paſſiuo dicēs. Eadēqȝ notaꝛ tpa paſſiuo.q.d. ꝙ paſſiuū de fero.ſ.feror ē irregulare in illis tpibus in qbus fero ē: irregulare: Et dicit eadē tpa ⁊ nō eaſdē pſonas: pp ſecundas pſonas pluralis numeri pſētis indicatiui ⁊ pſentis ⁊ futuri Imꝑatiui:

Dat volo vis vult[a]: volumus vultiſqȝ volūtqȝ.
Juſſio deficiens capit ex optante ſupremum
Dat primo vellem: dat fine velim mod⁹ optās
Hec ſociis repete: ſupremus dat tibi velle
Huic finem demas: per ternā cetera formas:
Dic malo primum[b]: raro formare futurum
Jura tenere patris per cetera tempora dicis.
Nolo patrem ſeqtur[c]: tn̄ imperialis habetur
Noli nolite nolito nolitote nolūto
Es eſt ac eſſe dat edo[d]: dat cetera terne
Ad plures edite dic. plures dant tamen eſte.

paſſiui q̄ irregulares ſunt. Deinde dicit ferris ferturqȝ notenꝛ nā ſcḋa.pſona pſentis indicatiui paſſiui ſingularis facit ferris ꝓ fereris: ⁊ tertia facit fert ꝓ feritur. ferre dehinc: nā pn̄s imꝑatiui paſſiui facit ferre ꝓ ferere in ſcḋa pſona ſingulari: ⁊ futuꝝ imꝑatiui paſſiui facit fertor ꝓ feritor in ſingulari: ⁊ pn̄s optatiui ⁊ ptm̄ imꝑfectū ꝯiūctiui taciūt ferrer ꝓ fererer. ⁊ infinitiu⁹ paſſiui i pn̄ti facit ferri ꝓ feri. Finaliter ponit regularitatem eiuſdē. Vbi dicēs ꝙ in aliis tpibus ⁊ pſonis fero debet variari tāqȝ ſi eſſet tertie ꝯiugationis. ⁊ hoc intendit cum dicit. Ad morem terne fero cetera debet habere.

a ¶ Hic auctor docet nos variare hʼ vbū volo. ⁊ dicit ꝙ ē irregulare ſeu defectiuū in illis tpibus ⁊ in illis pſonis q̄ in lr̄a ponunꝛ. In ceteris vero declinaꝛ ad modū tertie ꝯiugatio. Et hʼ ē ſentētia: Nūc veniam⁹ ad ꝯſtructionē q̄ talis ē. Hoc verbū volo dat iſtas voces irregulares in tpe pſenti mōi indicatiui. vȝ vis vult volumus vultiſ. ꝓ uolis uolit uolimus uolitis. Uolūt āt n̄ ē irregulare. ſȝ poniꝛ cā doctrine. Juſſio.i. imꝑatiuus modus deficiēs capit ſupremū ex optante.i.optatiuo in futuro loco imꝑatiui. vȝ uelis.q.d.ꝙ volo uis caret imꝑatiuo. ſȝ loco imꝑatiui vtimur futuro optatiui. Mod⁹ optās.i.optatiu⁹ dat pmo.i.in pn̄ti tpe vellē ꝓ volerē: ⁊ dat fine.i.i futuro tpe uelim ꝓ volā. tu repete hec tpa pdicta ſociis.i.in ptō imꝑfecto ſubiūctiui: ⁊ i pn̄ti eiuſdē.q̄ ſūt tpa ſimilia pſēti optatiui ⁊ futuro eiuſdē. Supmus modus.i. infinitiu⁹ dat tibi velle. ꝓ uolere. Demas.i.auferas finē.i.futuꝝ tps. huic infinitiuo velle.q.d.ꝙ infinitiuus caret futuro. b ¶ Dic.i ꝙ verbū malo mauis mauult raro hȝ pmū futurū.i. futuꝝ īdicatiui. Sȝ in ceteris tpibus ⁊ modis tenet iura.i.regulā ſeu variationē pr̄is.i. pmitiui qḋ ē volo uis. c ¶ Dicit ꝙ hoc verbū nolo ſeqꝛ.i. variaꝛ ad modū ſui pmitiui qḋ ē volo uis. Tn̄ in hʼ verbo nolo habeꝛ imꝑial modus q nō habebaꝛ in ſuo pmitiuū. vt ſup dixim⁹. deīde declarat q̄liꝛ fiat iſte imꝑatiu⁹ dicēs. Tu debes dicere noli ⁊ nolite in pn̄ti in ſcḋis pſonis ⁊ in futuro nolito. d ¶ Dicit ꝙ hoc verbū edo qn̄ ſtat ꝓ

comedere ē irregulare inquantū facit es ē in ſcḋa ⁊ tertia pſona pſentis indicatiui mo-
di. ⁊ ēt inquātū facit eē in infinitiuo. qꝛ deberet facerē edo edis edit. Infinitiuo mō ede
re. deinde dicit ꝙ in alijs tpibus declinat ad modū tertie ꝯiuga. cū dicit. dat cetera t-
ne. deinde ponit irregularitatē in imꝑatiuo dicēs. Ad plures edite dic. plures tñ grā-
matici dāt eſte: q̄ſi dicat ꝙ ſcḋa perſona pn̄tis iꝑatiui facit edite vel eſte: edite tñ re
gulare ē: eſte irregulare. a ¶ Quaſi dicat ꝙ ē facit eſtur in iꝑſonali ⁊ ēt in paſſiuo
b ¶ Auctor dicit ꝙ fio fis ē irregulare inquantū facit fierē ꝑ firem in pn̄ti optatiui ⁊ ꝑ
terito imperfecto ſubiunctiui: ⁊ fieri ꝑ firi in pn̄ti infinitiui. Cetera vero tēpora hꝫ ad
modū tertie ꝯiugatōis

Eſt eſtur [a]: format.
Dat fio fierem fieri [b] dat cetera ternam
Extremum terni preſens dabit imperialis.
Dat mereor merui [c]. meſtus ſuꝫ mereo flenti
Queſumus ex queſo [d] retinēt nil plus dare q̄ro.
Explicit expliciunt dic [e] infit inquit ⁊ inquam
Tantum preſentis ſunt temporis infit ⁊ inquit:
Nil plus inueni: nec ab inquio dicitur inquit
Hoc defectiuum verbum ſed dicito ſolum
In quam preſentis eſt ⁊ quādoqꝫ futuri
Inquio qs inquit quimus [f] quitiſqꝫ quiuntqꝫ
Am tantum dicunt es ⁊ donare futurum
Eſt preſens inquā: nil plus vult vſus habere
Is it declines [g] auſim pluraliter auſint.
Deqꝫ vale quidam [h] dixere valete valeto
Atqꝫ valetote: quidam dixere valere.
Sic formatur aue [i]. nil plus poteris reperire.
Proceſſu ſimili [k] ſalue formare decebit

Deinde dicit ꝙ p̄ſens tp̄s imperialis. i. iperatiui mōi dat extremū terni. i. futu͛ optatiui: q̄ dicit' ternus modus quaſi dicat ꝙ loco imperatiui modi vtimur futuro optatiui modi. vt fias fiat.
c ¶ Dicit ꝙ hoc verbum mereor mereris. apud modernos facit merui in ptō ⁊ deberet facere meritus ſuꝫ. Et mereo res ꝑ dolere. flere deberet facere merui in ptō. fac meſt⁹ ſuꝫ
d ¶ Dicit ꝙ h̄ verbū queſo. i. rogo habet hāc vocē q̄ſumus in prima perſona pn̄tis indicatiui ꝑl'alis nūeri ⁊ n̄ plus
e ¶ Dicit ꝙ h̄ verbū explicit. i. finit nō hn̄t: niſi hāc vocē expliciūt deinde dicit ꝙ hec tria verba. ſ. infit. ſ. dicit i-
quit ⁊ inquā ſūt defectiua. qꝛ nō habent aliam vocem. Poſtea declarat dicēs ꝙ infit:
⁊ inquit ſunt ⁊ tantū preſentis temporis. nec plus inuenit de ipſis. Nec eſt credenduꝫ
ꝙ inquit ab inquio deriuet'. immo inquio eſt verbum per ſe: ⁊ inquit eſt verbum defe-
ctiuum per ſe. Preterea dicit ꝙ inquaꝫ aliqñ eſt preſentis temporis ⁊ aliqñ futuri.
f ¶ Dicit ꝙ hoc verbū ingo ſic variat'. ingo Inquis ingt. Et pl'r ingmus ingunt. fu-
turo inquiā inges inget. Inquā v ero ē p̄ſentis tpis ſecūde perſone imperatiui ſingu-
laris numeri nec plus habemus de vſu. g ¶ Dicit ꝙ hoc verbum auſim. i. cū au-
dacia velim nō habet niſi auſim auſis auſit. ⁊ pluraliter auſint in futuro optatiui ⁊ in
preſenti coniunctiui. h ¶ Dicit ꝙ hoc verbum vale. ē defectiuum. qꝛ nō habet ni
ſi vale in ſingulari: ⁊ valete in plurali in ſecundis pſonis preſentis imperatiui. ⁊ va-
leto in ſingulari: ⁊ ualetote in plurali in ſcḋis perſonis futuri imperatiui: ⁊ ualere ingu
to. i. in infinitiuo in preſēti tempore. i ¶ Dicit ꝙ hoc uerbum aue formatur. i. ua-
riatur ſicut uale ⁊ nil plus poteris reperire. ut aue: auete. auetote: auere.
k ¶ Dicit ꝙ hoc uerbū ſalue uariat' ſicut aue ⁊ uale. ut ſalue: uete: ueto. tote. uere: no

ta ꝙ hec tria verba.ſ.aue vale ⁊ ſalue ſunt verba ſalutatoria.ſed differūt:qꝛ vale dicit in receſſu:aue in aduentu.ſalue tam in aduentu ꝙ̄ in receſſu. Uñ verſus. Aue dic veniens de iure valeqꝫ recedens. Hoc verbum ſalue ꝯpꝛehendit aueqꝫ valeqꝫ.
a ℭ Sentētia ē hec.ꝙ hoc verbū aio ſic variat aio ais ait. Et pl'aliter aiunt.p̄terito iperfecto aiebā bas bat.Et pl'aliter aiebāt. b ℭ Quaſi dicat ꝙ in impatiuo huius verbi aio repit ai,⁊ nil plus ſecūduz vſuz. c ℭ Ideſt hoc verbū faxo.i.deſiderāter facio declinat faxo xis xit. Deinde dicit ꝙ hoc verbū cedo qđ idē eſt qđ dic ē defectiuum:qꝛ nil plus habet.

Capl'z 7. eſt i gñali de q̄ttuoꝛ formis verboꝛum
De deriuatione'. meditatiuoꝛum inchoatiuorum ⁊ frequentatiuoꝛum.

D b Dcē ſeptimū capitulū i quo determinat de quattuoꝛ formis verboꝝ.ſ.ꝑfecta inchoatiua.frequētatiua.⁊ meditatiua. Perfecta vt amo. Inchoatiua:Ut amaſco.freq̄ntatiua ut amitto.meditatiua vt amaturio. Dicit igit. ſic. Quattuoꝛ ſunt forme verboꝝ in verbis vt dictū ē.deide ponit vnū notabile dicēs.p̄teritiſqꝫ dic inceptiuā meditatiuāqꝫ carere. .q.d. ꝙ verba inceptiua ſeu inchoatiua. Ut amaſco ⁊ doceſco ⁊ etiā meditatiua. vt amaturio carēt ptis ⁊ ſupinis

Aio dic is it[a]:unt plurali ſociabis:
Sic per preteritum lectoꝛ diſcurre ſecundum
Et faxo faxis faxit[b]:dic ⁊ cedo pro dic
q Quattuoꝛ in verbis[c] ſunt forme p̄teritiſqꝫ
Dic inceptiuam meditatiuamqꝫ carere
Eſuriit tamen[d] inuenies:⁊ parturierunt
E verbis illas[e] perfectis credimus oꝛtas:
Queqꝫ frequenter agis parit formātur ab illis
Atqꝫ prioꝛ ſit eis[f] data declinatio verbi
Ex u ſupꝛemi decet o[g] formare ſupini
Si curro curſo formabit nectoqꝫ nexo
Si tamen a longa[h] ſit in illis ante ſupꝛema:
Hanc in i mutabis formās ⁊ eam breuiabis
Sic rogo dat rogito ſic aptito ſiet ad apto:
Sed ſi perfecti[i] ſit preteritum retinens gi:
Tunc ex perſona preſentis deme ſecunda:
S ⁊ to iungas:legito ſic ex lego formas:

e ℭ Hic ponit exceptionē dicē ꝙ eſurio eſuris qđ ē meditatiuum de edo es eſt.⁊ parturio ris meditatiuūz de pario paris habēt ptā. Iđ dicit. Tamē inuenies eſuriſt ⁊ parturierunt. vt in ſacra pagina mathei.4.reperitur eſuriſt:⁊ Iſaie.66.parturiſt.
f ℭ Quaſi dicat ꝙ iſte due forme p̄dicte.ſ.inchoatiua vel inceptiua ⁊ meditatiua:ēt illa verba q̄ tu agis freq̄nter.i.q̄ ſunt frequentatiua formant a verbis ꝑfectis.i.habētibus perfectam ſignificationem. Et hoc eſt ſine aliqua ſuppletione.
g ℭ Ideſt ꝙ verba frequētatiua ſunt pꝛime ꝯiugationis. vt curſito tas. ⁊ legito tas.
h ℭ Nunc docet formare verba freq̄ntatiua dicens ꝙ nos docet formare o ex u ſup̄mi .i.vltimi ſupini.q.d.ꝙ verba freq̄ntatiua formant ab vltimo ſupino verbi perfecti u mutata in o. Exempla ponunt in lr̄a.ſic curro curſo ⁊c. i ℭ Hic ponit exceptionez a mō formādi p̄dicta dicēs.ꝙ a lōga ſi ſit in añ ſuprema.i.in penultima ſillaba illius ſupini:tu formas frequentatiuum.a tali ſupino.mutabis hanc litterā.ſcilicet a in i ⁊ breuiabis eam litteram ſcilicet.i. Exempla patent in littera. Sic rogo dat rogito ⁊c.
k ℭ Hic ponit modum formandi frequentatiua dicens. Sed ſi preteritum verbi ꝑfecti ſit retinens gi. vt lego legi,tunc formando frequentatiuum.deme ideſt remoue a ſecunda perſona preſentis indicatiui temporis hanc litteram s:⁊ iungas hanc ſillabā to. Exemplum patet in littera.legito ſic ex lego formas.

a ¶ Dicit ꝙ iſta quattuoꝛ verba.ſ.ſciſcitor taris.q̄ veniūt a ſciſco ſciſcis. vel a ſcio ſcis ⁊ q̄rito tas qđ venit a quero ris.⁊ sectoꝛ ris. qđ venit a ſequor ris excipiunť qꝛ ñ formanť aliquo modoꝝ ſupꝛadictoꝝ. b ¶ Nūc docet nos formare v̄ba incepta ſeu inchoatiua dicēs. verba inchoatiua formanť a ſcđa pſona v̄bi pfecti p̄ntis indicatiui, andita hac ſillaba co. vt ferueo ues addita co fit ferueſco. i. incipio feruere. De h̄ ex̄plificat in lr̄a cū dicit. decet hinc ex̄plificari ferues ferueſco. c ¶ Hic ponit exceptionez dicēs ꝙ hoc verbū hiſco hiſcis ichoatiuū de hio hias deberet facere hiaſco ſ̄ʒ regulā datā ⁊ facit hiſco. d ¶ Dicit ꝙ tertia ꝯiugatio faciet tibi declinari hāc.ſ. inceptiuam formam.

Sciſcitoꝛ ⁊ ſcitoꝛ dices[a]: ⁊ querito ſectoꝛ.
Hanc inceptiuam formam[b] veteres poſuere:
Co cum perſona preſentis iunge ſecunda
Verbi perfecti: decet hinc exemplificari
Ferues ferueſco dat norma tepeſqʒ tepeſco
Sed dices hiſco[c]: cum regula formet hiaſco
Hanc declinari[d] faciet tibi tertia verbi.
In meditatiuis [e]fiet formatio talis.
Verbi ſupꝛemum perfecti pone ſupinum
Et finem bꝛeuia: cum quo rio ſit ſociata.
Parturio facere ſic debet eſurioqʒ.
Verboꝛumqʒ data[f] ſit declinatio quarta
Ic iubet oꝛdo libꝛi[g] vocū regimē reſerari.
h Vult intranſitio[h] rectū ſupponere verbo
De perſonali: tamen hoc intellige dici.
Sepe vocans verbū [i]ſibi vult apponere rectuʒ
Et ſubſtantiuum: vel quod vim ſeruat eoꝛum
Hoꝛum conſimiles[k] debet coniungere caſus
Copula perſonam dum pertineant ad eandem

e ¶ Nunc docet nos formare v̄ba meditatiua: ⁊ in ꝯcluſione dicit ꝙ v̄ba meditatiua formanť ab vltio ſupino: v̄bi pfecti b⁹ breuiata ⁊ addita rio. vt ptū ptu: u breuiata ⁊ addita rio fit pturio. eſuʒ eſu addita rio fit rio. ꝯſtrue p te f ¶ Dicit Auctoꝛ. qđ q̄rta declinatio v̄boꝛū ſit datā v̄bis medita. g ¶ Iſtud ē octauū capitulū in quo A. determinat de regīe dictionū. Et dicit ſic. Oꝛdo libꝛi iubʒ regimē vocū h̄ ē dictionuʒ reſerari. .i. manifeſtari hic. i. in hoc caplo. Et h̄ dic: qꝛ in p̄ncipio huius libꝛi pmiſerat poſt quattuoꝛ formas verboꝝ determinare quō dictiones ꝯſtruanť ⁊ depēdeant ad inuicē ibi.ſ. Hinc pro poſſe meo.

De ꝯiugatione meditatiuoꝝ Capitulū octauū de regimīe cōſtructibilium.

de regimine nti poſiti in ꝯſtructione congrua ⁊ a pte ante a v̄bo pſonali

h ¶ Auctoꝛ incipit a ntō oñdēs quō ꝯſtruať. Et dicit. Intrāſitio vult rectū ſupponere verbo. i. facere ſuppoſitū verbo .ſ. perſonali. Jđ dicit. de pſonali tñ h̄ intellige dici vt in ex̄plo. Petrus legit: petrus ꝯſtruiť cū illo verbo legit intrāſitiue ⁊ regiť ab illo verbo legit a pte añ ex vi pſone ⁊ numeri. i ¶ Auctor nūc loquiť de ntō prout regiť a pte poſt. Et dicit ꝙ verba vocatiua vt vocoꝛ noīor appellor: ⁊ ſubſtātiua vt ſū ⁊ exiſto ⁊ illa q̄ ſeruāt vim eoꝝ: Ut fio vado ambulo ⁊ incēdo videor ⁊ appareo. p̄nt regeř poſt ſe ntūm vt vocoꝛ petrus. ſuʒ hō. fio bonus. vado letus. videor ſapiens: ⁊ ſic đ ſimilibus. ꝯſtrue vocās v̄bū ⁊ ſb̄ſtātiuū. vel illud qđ ſuat viʒ eoꝝ ſepe vult apponere rectū ſibi. k ¶ Dicit ꝙ copula hoꝝ verboꝝ ſupradictoꝝ dʒ iūgere ſimiles caſus. dū iſti caſus ptineāt ad eādem pſonā.ſ. ntūs ſupponēs añ. ⁊ ntūs apponēs poſt. vt ego vocoꝛ petrus. Nā li petrus ⁊ ego ptinēt ad idē. Si vero nō pertinerent ad idem. ſcʒ ſuppoſitū ⁊ appoſitum. tunc non ualeret regula. Ecce exemplum. Ego vocoꝛ a petro. Ego ſum in domo tua. Et eſt ſciendum ꝙ nominatiuus a pte poſt regitur ex vi copule.

a ¶ Dicit ꝙ ntūs q̄ regiṫ a parte añ regiṫ ex natura vt ipm̄ qđ eſt alter. vel ex vi ꝑſone. ⁊ ntūs q̄ regiṫ a parte poſt. regiṫ ex vi copule v̄bi ſiue ex natura ſil'is copulatiōis Alij ſic formāt ſniam. Regimen nti a pte añ fit ex vi pſone ⁊ denoiaṫ a pſona: ſʒ regimē nti a pte poſt fit ex natura verbi q̄ natura ē copulā. b ¶ Supius A. determinauit de ntō q̄ ſine figura ↄſtruiṫ. nūc v̄o determinaṫ de ntō q̄ regi p figurā. Et dicit ſic. Tu apponēs. i. appoſitionem faciens iūges ſibi ſubſtātiuos duplices in caſu ſimili. q. d. ꝙ appoſitio hʒ fieri p duos caſus imediate ↄiūctos: q̄ caſus debēt eſſe ↄſimiles vt hō ſortes. ⁊ genus poterit variari. i. pñt poni in diuerſo gñe vt aial capra. Deīde dicit ꝙ tūc dicebit illos ſbſtātiuos ſpectare ad eandē rē Nā dicēdo hō lapis ñ eſſet appoſito. qꝛ hō. ⁊ lapis nō ptinēt ad idē dicit ēt ꝙ plus cōe debet p̄cedere in iſtis vt animal hō ⁊ nō e cōtra ⁊ hoc exēplificat dicēs Sicut homo ſortes.

De regimine nti poſiti i ↄſtructiōe figuratiua et primo ꝺ appoſitōe

Ex vi perſone rectum regit initiale.
Rectum qui ſequitur [a] verbi natura gubernat.
Apponens duplices [b] ſubſtantiuos ſibi iunges:
In caſu ſimili: poteritqʒ genus variari
Tunc illos ad rem ſpectare decebit eandem:
Et plus commune precedere debet in iſtis.
Sicut homo ſortes: aial capra: conſimileſqʒ.
Terne perſone [c] generaliter omnis habetur.
Rectus: ſed demas pronomina quattuor inde.
Iſta vocant rectos ad primam ſiue ſecundam
Pauper ego ludo: dum tu diues mediteris
Nos tuti loquimur: dum vos timidi taceatis.
Perſonas genera [d] numeros conceptio iungit
Perſonas ſibi diſſimiles conceptio iūgit.
Ac per ⁊ in medio poſita conceptio fiet
Si preponatur [e] conceptio nulla paratur
Concipiēs ſimile [f] ſibi vult ꝙ verbū retinere:
Prima duas alias [g] recipit: ſed non vice verſa.

c ¶ Dicto d̄ appoſitione. Nūc dicit de euocatiōe. ⁊ p° dicit ꝙ oīs rectus gñal'r hr̄e tertie pſone ſʒ deme. i. excipe in q̄ttuor pnoia quorū nti nō ſūt tertie pſone. ſ. ego ⁊ nos q̄ ſūt p̄me tu ⁊ vos qui ſunt ſcđe Dic ḡ ꝙ iſta q̄ttuor pnoia p̄dicta euocāt ad ſe rectos. i. ntōs. tertie pſone ad p̄mā: ſiue ſecundā pſonā ſb v̄bo ſingularis nūeri p̄me vel ſcđe p̄ſone vel ſub v̄bo pluralis numeri. Exēpla patent in littera.

d ¶ Hic determinat de ↄceptiōe ⁊ dicit ꝙ ↄceptio iūgit inuicē perſonas ſibi diſſimiles. i. cōceptio hʒ fieri per dictiones ſubſtātiuas inter ſe diſſimiles. vʒ in perſona: vel in genere: vel in numero. Ideo aliqui habent hunc verſu v ſubſequentem.

e ¶ Cuius ſnia pʒ p precedētia. Exēpla vero patebūt p ſeq̄ntia. deinde dicit auctor Ac. p ⁊c. q. d. ꝙ ↄceptio hʒ fieri p duo ſubſtātiua copulata p hāc ↄiūctionē. ⁊ in medio poſitā vt ego ⁊ tu legim⁹. preterea dicit ꝙ ſi p̄ponaṫ ac aut. ⁊. q. d. ꝙ ſi ↄiūctio p̄ponaṫ ſubſtantiuis ↄceptio nō ↄmittitur. vt in hoc exemplo. ⁊ petrus antonius legit.

f ¶ Nūc declarat proprietates ↄceptiōes. ⁊ p° dicit. Cōcipiēs. i. dictio ↄcipiēs vult retinere v̄bū ſibi ſile. q. d. ꝙ verbū dʒ ↄcordare cū dictiōe ↄcipiēte ſaltē in illo añcedente in quo fit ↄceptio: vt in hoc exemplo. Ego ⁊ tu currimus. Ecce iſtud verbū currimus ↄcordat cum illa dictione concipiente. ſ. ego in perſona ⁊ in pſona fit ↄceptio

g ¶ Dicit ꝙ prima perſona concipit ſecundam ⁊ tertiam. Ut ego tu ⁊ petrus legim⁹ Sed non vice verſa. i. deſt qđ ſecunda ⁊ tertia non poteſt concipere primam.

a ℂ Expone ſic. Tu ꝯcipiēs .i. conceptionem faciēs da tertiā .ſ. pſonam medie .i. ſe: nec retrouerte. q. d. ꝙ ſcđa pſona ꝯcipit tertiā: tertia vero non pōt concipere ſcđam
b ℂ In his duobus metris ponunt. exempla de his que dicta ſunt. ⁊ patent de ſe.
c ℂ In iſtis verſibus dicit ꝙ ꝯceptio pōt fieri per cū: ſed nō p vel. vñ ꝯceptio non fit dicendo ego vel tu lego. Preterea ponit exēpla de ꝯceptiōe facta p cū dicēs. Tu mecū iuſte. d ℂ Dicit ꝙ ꝯceptio nō pōt fieri p vtūm caſuz ſi dictio ꝯcepta careat vtō de hoc ponit exempla dicens vt petre tuiqꝫ rogate e ℂ Dicit A. ꝙ ꝯceptio nō fit in tertijs pſonis. Et rō eſt qꝛ vna nō eſt dignioꝛ altera. Ideo dicit. Neutraqꝫ ꝯcipit. Et ponit exemplū in littera dicēs. dn̄s ſeruuſqꝫ p̄cant. vtrūqꝫ vī alibus in tertijs pſonis. Iđ A. dicit ꝙ ꝯceptio fit eaꝝ p hāc ꝯiunctionē ⁊ vel p hanc ꝑpoſitionē cuz de ꝯceptōe p: ⁊ patuit exēplū ibi. Dn̄s ſeru⁹ qꝫ precant. de ꝯceptione p cū dat exēplū ibi. Petrus cum paulo regnant cū rege ſupno.

Concipiens medie[a] da ternam nec retrouerte
Sic ego tuiqꝫ damus[b] ego te fraterqꝫ rogamus
Tu fraterqꝫ datis:
Per cū ſed nūꝙ[c] per vel conceptio fiet
Tu mecum iuſte debemus iura tenere
Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo
Sed non p quintum[d] fiet conceptio caſum:
Si quintus deſit: vt petre tuiqꝫ rogate
Cumqꝫ tuis socijs orate ſacer dionyſi
Inter perſonas[e] non fit conceptio ternas
Sed per ⁊ aut per cum conceptio fiet earum
Neutraqꝫ concipit: dominus ſeruuſqꝫ precāt:
Petrus cum paulo regnant cum rege ſupno:
Pluribus eſt tanquā[f] ſentētia certa ꝙ inter
Perſonas poſſit fieri conceptio ternas:
Ut perſonaꝝ[g] generum conceptio fiet
Adiectiua tenet[h] generis conceptio: maſqꝫ
Femineum recipit: ⁊ neutrum: nec retrouerte:
Uir vxorqꝫ thoro ſunt iuncti mente remoti:
Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti:
Bos ⁊ iumentum ſunt ad preſepe ligati:
Neutraqꝫ femineis[i] tanꝙ concepta videbis
Per vim ſunt leges ⁊ plebiſcita coacte

f ℂ Dicit Auctoꝛ ꝙ plures ſunt certi quod ꝯceptio poſſit fieri i tertijs pſonis. Et hoc eſt veꝝ reſpectu gn̄is. vt petrus ⁊ berta ſunt albi. Et reſpectu nūeri. vt hoīes ⁊ bos currūt Ac ēt reſpectu caſus. vt petrus cū paulo regnant ⁊c. Nō fit āt conceptio in tertijs pſonis reſpectu perſōe. ⁊ hāc intētionē locutus ē A. ſupra vbi dixit. Inter perſonas non fit conceptio ternas:

De regimine poſiti l ꝯceptiōe. generum.

g ℂ Dicit ꝙ ſicut fit conceptio perſonaꝝ: ita fit ꝯceptio geneꝝ. q. d. ꝙ ſicut pſone: ꝯcipiunt ſe altera alterā ita ⁊ etiā gn̄a ꝯcipiūt alteꝝ. Et hoc declarat in ſeqntib⁹. h ℂ Hic A. declarat de ꝯceptione geneꝝ dicēs. Adiectiua tenet gn̄is ꝯceptio. i. ꝯceptio geneꝝ hꝫ fieri p adiectiua. deinde declarat quō hꝫ fieri. Maſqꝫ femineū recipit. q. d. ꝙ maſculinū. ge. recipit femininū ⁊ neutꝝ ſb adiectiuo Et hoc intellige. ſic vꝫ qn̄ maſculinū genus ꝯcipit femininuz ⁊ neutꝝ. vt dcm̄ ē. Pōt ēt ꝯcipere femininū tm̄: ⁊ neutꝝ tm̄. Exēpla patēt in lr̄a: Ibi. Sūt duo grati ⁊c. Bos ⁊ iumentū ⁊c. i ℂ Nūc dic ꝙ neutꝝ gen⁹ interdū ꝯcipit a fe. ſb adiectiuo plālis nūeri ⁊ fe. ge. ⁊ ponit exēplum in lr̄a dicēs. Per uim ſunt leges ⁊c.

Hic auctor ponit ꝯceptionē generꝫ implicitā dicēs. Tu facies ſepe B.i. ꝯceptionē generꝫ implicitā.in diſtribuēte.i.in noīe diſtributiuo. vt ſi demōſtratis paride ꝛ helena dicat᷑ vterqꝫ iacet ꝓnus. In iſto exēplo hoc nomē vterqꝫ virtute diſtributionis ſupponit ꝑ paride maſculini gn̄is. ꝛ helena feminini gn̄is. q̄re valet tm̄ paris ꝛ helena iacent ꝓni. a ℂ Supius A. dixit de ſyllepſi. Nūc dicit de ꝓlepſi. Cōſtrue ſic. Prolepſis diſiūgit.i.ꝑ ptes diuidit regimē qđ ipa iuxerat an̄.q.d. ꝙ in ꝓlepſi pᵒ ſumit᷑ vnū totū in ſuppoſito vbi:qđ poſtea totū diuidit᷑ ꝑ ptes. Et hoc pꝫ in exēplo ab auctore poſito.hi metuūt alius dn̄os ꝛc̄. Totū ē.hi.ꝛ regit᷑ ab illo verbo metuūt a pte an̄ ex vi pſone ꝛ numeri. Aliᵘ ꝛ alius ſunt ptes: ꝛ regunt᷑ ab illo v̄bo metuūt ꝑ figuram q̄ dr̄ prolepſis. b ℂ Iſte textus ſm̄ aliquos exponit᷑ ꝙ ibi ꝓlepſis ſit.ꝛ ſm̄ aliquos ꝙ ibi ſit zeugma. Ꝟn̄ ꝯſtructū ꝛ expoſitionē lr̄e. deinc excipe ſn̄iaꝫ ſm̄ ꝙ videbit᷑.cōſtrue aūt aliquis reducit ad uerbū locutionis aliqn̄ ntūm ſumēdo illuꝫ extra illđ.i.extra naturaꝫ illius qđ ꝓpoſuit.prolepſis aūt:non reducit ntūm ad verbū:ſumēdo ipꝫ ntūꝫ extra illud qđ ꝓpoſuit an̄: qđ pꝫ i exēplo ꝓlepſitico. nos legimᵘ. ego lucanū.tu

de ꝯcepti one generū iplicita	
de regimine nti poſſit in ꝓlepſi.	
de Regienti poſiti. i zeugma.	
de abſolutiōe nti.	
de regis. obliquoꝝ ꝛ pᵒ gti	

Hoc etiam ſepeᵃ facias in diſtribuente:
Pronus vterqꝫ iacet de paride dic helenaqꝫ
Diſiūgit regimenᵇ quod iuxerat ante prolepſis
Hi metuūt:alius dn̄os:aliuſqꝫ magiſtros:
Aut quod propoſuitᶜ extra ſumendo reducit:
Hi properant ꝛ ego.tu ludis:ꝛ ille ſedendo
Inuenies rectumᵈ quandoqꝫ regente ſolutum:
Ecce tibi rectum quartum veᵉ ſolet dare caſum
e Et obliquoꝝ regimen quodᶠ ſcire laboras
In primis regimenᵍ qđ fit ꝑ noīa poſt hec
Quod ꝑ verbaʰ:de hinc qđ fit ꝑ cetera dicam.
Hinc exempla notes quibus iſta videbis apte.
Nomen ſignificans poſſeſſum dat genitiuo:
Dicereⁱ ſi vere poſſis iſtud mea res eſt

boetiū. Ecce ꝙ illle ntūs ego. vel tu nō ſumit᷑ ex illud ꝓpoſitū nos.immo ē de eſſentia ipſius tanq̄ ps de eſſentia totius.zeugma v̄o bn̄ reducit ntūm ad verbū ſumēdo ipm̄ extra illud qđ ꝓpoſitū eſt vꝫ.hi. Nō.n.ille ntūs ego extrahit᷑ ab illo ꝓpoſito hi.immo ē aliena pſona:Ex his pꝫ quō auctor latent᷑ innuit dr̄iaꝫ inter ꝓlepſim ꝛ zeugma. Cetera de textu ſunt plana. c ℂ Supius A. determinauit de ntō ꝓut regit᷑. Nūc aūt determinat de ipo ntō ꝓut abſolute ponit᷑. Et dicit. Tu inuenies rectū qn̄qꝫ abſolutū regēte.i.abſolute poſitū vt puta qn̄ numeramᵘ dicētes: vnus duo tres. iſti v̄o nti non bn̄t vn̄ regant᷑. De ipis.n.non intēdimus aliq̄ ꝑdicare:ſꝫ tm̄ ꝑ ipos numerare. Et nota ꝙ ntūs pl'alibus modis abſolute ponit᷑ vt pꝫ in his v̄ſibus. Abſoluūt rectū v̄rbium breuitaſqꝫ relatū. Hicqꝫ ſupſcriptū numerꝫ titulū ſupadde. d ℂ Dicit ꝙ B aduerbiū. Ecce. ſolet dare rectū.i.ntū ve ꝑ ꝛ q̄rtū.i.actūm. vt ſi dicat᷑. Ecce magiſter.ecce magiſtꝝ. Nota ꝙ ille ntūs aut ille actūs nō regit᷑ ab illo aduerbio.ecce:ſꝫ ab vno v̄bo ſb̄intellecto v̄cit vl'adeſt. vide vel aſpice. e ℂ Supius A. determinauit de ntō. Nūc āt determiat de regimie obliquoꝝ. Et dicit ꝙ regimē obliquoꝝ qđ ſcire laboras ē vt pꝫ in ſeq̄ntibus. f ℂ Hic A. dat ordinē quē ſibi obſuaturus in dictōibᵘ determinādo de regimie obliquoꝝ. Et dic̄ ꝙ pᵒ intēdit dicere de regimie qđ fit ꝑ noia: poſt hec de illo qđ fit ꝑ v̄ba dehinc de illo qđ fit per cetera.i.per ceteras partes orationis. g ℂ Hortat᷑ lectorē ꝙ bn̄ notet exēpla.qn̄ in ipis apte videbit oīa regimina ſupdicta. h ℂ Dicit ꝙ nōia iportātia poſſeſſionē regūt gtūm ſignificantē poſſeſſorē. ꝛ determiat᷑ illđ regimē ex vi poſſeſſionis. vt capra petri. i ℂ Poſita regula generaliori. vꝫ. ꝺ

gtõ prout regiꝰ ex vi poſſeſſionis. nũc aũt ad maiorẽ euidentiã rei diuidit poſſeſſionez .ſ. in purã ⁊ nõ purã. Et dicit ꝙ poſſeſſio pura ẽ qñ poſſeſſor oſtẽſa poſſeſſiõe: põt vere dicere. iſtud eſt meũ vel mea res nihil addẽdo. vt equꝰ regis. aula ducis. Et de hac poſſeſſione intendit dicere cũ dicit. Dicere ſi vere poſſis. a ¶ Nũc dicit ꝙ nõ pura poſſeſſio ẽ qñ poſſeſſor oſtenſa poſſeſſone nõ põt vere dicere illud ẽ meũ vel mea: res: niſi aliud addaꝰ. verbigrã oſtẽſo vicino vel ſocio nõ poſſuz vere dicere. hoc eſt meũ. ſiue meus niſi addaꝰ vicinus vel ſocius. Et hoc intẽdit cũ dicit. Si petis adiũgi. deinde dicit. ꝙ hec talis poſſeſſio diuidiꝰ in plures ſpecies: de quibus infra tractabiꝰ.

Cum nihil adiungas: tunc eſt poſſeſſio pura:
Dentur in exẽpla tibi: regis equus ducis aula.
Si petis adiungi[a]: non eſt poſſeſſio pura
Per plures ſpecies huius diuiſio fiet.
Pars propriũqz regunt[b] genitiuos atqz regũꝰ
Dum tamẽ attendas laudẽ vel crimẽ vtrinqz.
Dextra viri fortis ſpeciem ſuperat mulieris
Uir fortis dextre: ſpeciei femina mire.
Uir duri capitis: ⁊ forma femina turpis
Et debet parti[c]: quod pars fuit annumerari.
Clauſum ſum parte[d] dices tunc temporis eſſe
Contentum regit hos[e]: ⁊ res q̃ continet illud:
Ut vinum vaſis: ⁊ ſunt duo dolia vini
Contentis ſuberunt[f] ea que contenta fuerunt
Tempus qui fiunt[g] in eodem continet actus

b ¶ In his vſibus ponit quattuor regulas. cũ exemplis eaꝝ d regimie gti. Primas duas põit. cũ dicit. pars ppriũqz regũt genitiuos. Alias duas ponit cũ dicit. Atqz reguntur Duz tñ attendas ⁊c. Expone ſic. Pars .i. dictio ſignificãs partẽ alicuius rei. vt pes. et manus: qz p ⁊. propriũ .i. dictio ſignificãs ꝓprietatẽ alicuius ſubiecti vt ſpẽs ⁊ forma regũt gtõs denotantes illã rẽ ⁊ illud ſubiectum vt pes petri: et forma mulieris: petri regitur ex vi ptis: ⁊ mulieris. regiꝰ ex vi proprietatꝭ deinde dicit atqz regũtur. Ecce alias duas.

De regie gti ex vi d monſtrationie eſſentie.

Expone. Atqz p ⁊ gtũs ſignificãs ptẽ ⁊ ꝓpretatẽ regiꝰ a dictiõe denotãte totũ ptis vel ſubiectũ ꝓprietatꝭ. Dũ tñ attẽdas laudẽ vel crimẽ vtrinqz .i. ab vtraqz pte. vz. totius ⁊ ꝓprietatꝭ: q̃ſi dicat ꝙ totũ nõ põt regere ptẽ: nec ſubiectũ põt regere ꝓprietatẽ in gtõ niſi addaꝰ laus vel vitupiũ. Exẽplũ de laude. vir fortis dextre. femia mire ſpẽi. Exemplũ de vitupio. vir duri capitꝭ. ⁊ femia turpis forme. Et ẽ ſciẽduz ꝙ illi gti laudis. vel vitupij reguntur ex natura declarationis vel demonſtrationis eſſentie.
c ¶ Dicit ꝙ dictio deſignãs illõ qd oliz fuit ps: lz mõ nõ ſit q: forte totũ ꝯſumptũ ẽ dz annumerari ptim .i. qd ita põt ꝯſtrui cũ gtõ ac ſi de pñti eſſet ps. vt pes porci: ⁊ caput piſcis ẽ nobis gratũ. d ¶ Dicit ꝙ dictio deſignãs tpꝰs regit ſuũ totũ in gtõ ex vi ptiſ vt cũ dicimꝰ. tũc tpis regiꝰ ex vi ptis ab illo aduerbio tũc. Et reſolviꝰ tũc .i. in illa pte.
e ¶ Dicit ꝙ dictio deſignãs rẽ ꝯtentã regit rẽ ꝯtinẽtez in gtõ ex vi ꝯtẽti. vt vinũ vaſis: ⁊ dictio ſignificãs rez q̃ ꝯtinet illõ .ſ. ꝯtinentẽ regit ipz i gtõ ex vi rei ꝯtinẽtꝭ. vt duo dolia vini. f ¶ Dicit ꝙ nomina ſignificantia ea q̃ fuerunt aliqñ ꝯtẽta ſuberunt. ꝯtẽtis .i. hẽbunt ꝯſtructionẽ gti datã in p̃ceeẽti regula .i. licet de pñti non ſint. poſſunt tñ dici ꝯtenta. vt vinum vegetis ego bibi. Nã dum bibere vinum: non amplius erat in vegete: immo iam erat extra. vel poſſibile fuit in dicta vegete ipſum non fuiſſe.
g ¶ Dicit ꝙ dictio denotãs aliquẽ actũ in tpe regit ipz tpꝰs in gtõ ex vi tpalis actus. Exemplũ opus trium dieꝝ .i. opus factuz in tribus diebus. Et dictio ſignificãs tẽpus

regit accuſatiuū factū in tpe in gtō. vt dies laboris: Cōſtrue tps ꝯtinet actus q ſiūt in eodē. ſ. tpe. a ¶ Dicit ꝙ noīa ſignificātia ꝑlationē regūt gtūz denotantē famulatū ex vi ꝑlationis vt rex huius populi. Itē noīa ſignificantia famulatū regūt gtūz denotantē ꝑlationē ex vi famulatus vt miniſter regis. b ¶ Dicit ꝙ noīa ſignificantia ꝓximitatē vt vicinus: ⁊ ꝯrietatē vt hoſtis. ⁊ gn̄ationē vt pr̄ ꝯſtruunt cū gtō ex natura ꝑdicta ſiue ex natura correlatiui reſpectus: qđ alij exp̄mūt. i. ex vi ꝓximitatꝭ. cōmunitatis ⁊ gn̄is reddēdo ſingula ſingulis. c ¶ Dicit ꝙ a ṽbis trāſitiuis deſcendunt noīa ṽbalia in or deſinētia vt ab amo. deſcēdit. hoc nomē amator amatoris: ⁊ ēt deſcēdūt ṽbalia in trix

His adiungatur[a] prelatio cum famulatu
Rex huius populi venit: reſqz miniſter
Proximitas cōtrarietas[b] genus his ſocietur:
Huius vicinus hoſtis regis pater eius
Uerbum quod tranſit[c] dat in or ṽbale vel i trix:
Preſens participans ꝓ nomine ponit̄ iſtos:
Iſta regunt caſus: vt amās amator amatrix:
Cuilibet iſtorum poteris coniungere vini.
Suntqz regendo pares[d]: predictis eqparantes
Ut cupidus ludi puer eſt: timiduſqz flagelli
Artifici regimen dant hoc[e]: vt epiſtola pauli
Qđqz fit ob caſū[f] regit hos velut ara triūphi,
Effectus nomen[g] iunges cauſe genitiuo.
Effectus culpe pudor eſt ⁊ pena reatus
Illud quod regitur[h] ⁊ rector idem tibi ſignāt:
Uirtus vera dei nos crimine purget ab omni.
Materiam ſignans[i] iungatur: vt anulus auri
Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte
Adde relatiuum[k] ſunt dupla quaterna duorum:
Sic ſpeciem generis: dic atqz genus ſpetiei

deſinētia. vt amatrix. cis. Dicit ēt. ꝙ preſēs ꝑticipiū dictoꝝ ṽboꝝ. aliqñ ponit̄ ꝓ noīe. vt amans. et iſta talia nomina regūt iſtos caſus ꝑdictos vz gtōs ex nā actus ꝯuerſi in habitū. vt amator vini. amatrix vini: amans vini Et exēpla hec ponit cū dicit. Cuilibet: iſtorꝫ poteris. ⁊c̄. poteris dare gtūm caſuz cuilibet ꝑdictorum nominum. d ¶ Dicit Auctor ꝙ dictiones habētes viz ꝑdictaꝝ ſunt pares. i. ſimiles q̄ztū ad modū ꝯſtruendi. vt puer cupidus ludi: qꝫ ꝓ ⁊ timidus flagelli Nā iſte dictiōes cupidus ⁊ timidus habēt viz nominū verbaliū. Ideo ſeruāt viz eaꝝ ꝯſtruendo e ¶ Hic auctor ꝓponit determinare de regimine gti ꝓut regit̄. ex vi cauſe. Et habet fieri multis modis ꝓut patebit inferius. dicit ḡ ſic Regimē de gtō dat̄ hic artifici. q. d. ꝙ artifex regitur in gtō ab artificio ex natura cauſe efficientis. vt epiſtola pauli. f ¶ Dicit ꝙ dictio ſignificās effectuz regit eā rē ꝓp quā effectus ē ex natura effectus cauſe finalis vt buſta parentū. g ¶ Hec regula fere ſilis ē ꝑdcē. Nam ⁊ gtūs iſte regit̄ ex natura effectus cauſe efficientꝭ. fere dico qm̄ ꝑdicta regula de cā efficiēte datur de rebus corporeis: iſta ṽo de reb⁹ incorporeis. vt pꝫ intuēti. h ¶ Dicit Auctor ꝙ dictio recta ⁊ regēs aliqñ idē ſignificāt. ⁊ tūc gtūs regit̄ ex natura indentitat̄. vt ṽtus vera dei. Nā vera ṽtus ⁊ deus idē ſunt. i ¶ Dicit ꝙ dictio deſignās rē materiā regit ipaꝫ materiā in gtō vel in abltō cū ꝑpoſitiōe de vel ex ex natura effect⁹ cāe materialis. vt anulus auri vel de auro. k ¶ Dicit ꝙ noīa relatiua q̄ exemplificat in lr̄a. vt duplū quadruplū ſpēs ⁊ gn⁹ regūt gtūz ex natura correlationis ſiue

monſtrationis. vt q̄terna ſunt dupla duoꝝ. ⁊ ſpēs gn̄is ⁊ genus ſpēi. Nec intelligas de oībus relatiuis. ſʒ ſolū de illis de q̄bus exēplificat. vʒ de illis de q̄bus poſita ſe ponūt ⁊ pempta ſe perimūt. vt duplū ⁊ q̄druplū: ſpēs ⁊ genus q̄ relatiua ſunt potius logicalia q̄ʒ grāmaticalia. a ℭ Dicit ꝙ noīa ptitiua. vt qlibet alter. vter. neuter. Et numeralia vt duo. ⁊ ordīnalia vt q̄rtus regūt gtūm ex vi ptitionis. vt quilibet iſtoꝝ. b ℭ Dicit ꝙ medius gradus. i. ꝯpatiuus qn̄ ptitio notat̄ in locutiōe ꝯſtruit̄ cuꝫ gtō vt cū dr̄ fortior ianuenſiū. Et nota ꝙ ſubintelligit̄ nomē ptitiuū. ſ. a q̄ noīe ptitiuo regitur ille gtūs. c Dicit ꝙ hoc aduerbiū vbiq̄ ꝯſtruit̄ cum gtō. ac ſi eſſet partitiuuꝫ.

Cum partitiuis[a] numeꝝ ſerienq̄ʒ locabis.
Quilibet alter vterneuter duo quartus eorum:
Pone gradū mediū[b] partitio quando notat̄:
Ut partitiuum[c] pones vbiq̄ʒ locorum
Sub partitiuis[d] pronomina terna locabis.
Ut volucꝝ canit hec: gemit illa: tacēs manet iſta
Dat gradui ſummo[e] genitiuuꝫ plura notanteꝫ
Eſt ſalomon populi ditiſſimus atq̄ʒ virorum
Iſte gradus geminos qn̄q̄ʒ regit genitiuos:
Eſſe ſolet nemorum regum ditiſſimus iſte:
Ex poſitum poterit[f] regimen tibi notificare:
Idq̄ʒ quod eſſe ſolet[g] de conſuetudine iungam:
Ut campo piſtor horum ſcola ſiue capella
Letitie cathedram[h] ſub conſuetudine ponam
Additur excellens: flos florum[i] virgo beata.
His precium iunges vt ſalmo trium ſolidoꝝ
Etatem iungo[k] velut annorum puer octo.
Mēſuramq̄ʒ notās[m] vt vaſa trium modioꝝ

d ℭ Dicit ꝙ hec tria pnomina. ſ. hic ille: et iſte ꝯſtruunt̄ cū gtō: ac ſi eſſent ptitiua. e ℭ Dicit ꝙ ſuplatiuuꝫ regit poſt ſe gtūm plurale vel ſingulareꝫ noīs collectiui. vt ſalomon ē ditiſſimus ppl'i: vel viroꝝ. Deinde dicit ꝙ iſte grad⁹ ſuplatiuus. aliqn̄ regit duos gtōs. vnū. ſ. ex natura ſuplationis alteꝝ ex vi poſitiui. vt iſte ſolet eſſe ditiſſimus regū nemoꝝ li. reguꝫ regit̄ ex vi ſuplatiōis nemoꝝ ex vi poſitiui. f ℭ Hic auctor declarat illud: qđ dixit. vʒ. ꝙ ſuplatiuus grad⁹ aliqn̄ pōt regere duos genitiuos. Et dic̄ ꝙ regimē expoſitū poterit tibi notificare. q. d. ꝙ tu poteris reſoluere ſuplatiuū in ſuū poſitiuuꝫ ⁊ aduerbiū valde. poſtea videas ſi poſitiuū pōt ꝯſtrui cū gtō. q2 ſilr̄ ⁊ ſuplatiuū poterit cū dcō gtō ꝯſtrui: vbi gr̄a. ditiſſimus exponit̄. i. valde diues. Et q2 diues. pōt regere gtūm. Ideo ditiſſimus poteſt regere illū gtūm. vt diues nemoꝝ ⁊ ditiſſimus nemoꝝ. g ℭ Dicit A. ꝙ nō ſolū ea q̄ pncipalr̄ ſūt in actu hn̄t dcās regulas v̄ificare: ſʒ ēt id. ꝙ eē ſolet ð ꝯſetudine: lʒ mō ñ ſit. hʒ obſuare dcās regulas. vt ſi dicā: piſtor hoꝝ: lʒ mō ñ ſit piſtor tn̄ piſtor ꝯſtruit̄ cū illo gtō hoꝝ ac ſi de pn̄ti eēt piſtor eoꝝ. ⁊ ē ſciendū ꝙ hec regula ē cōis ad oēs p̄dictas ſbſeq̄ntes de regīe gti. h ℭ Dicit A. ego ponā ſb ꝯſuedine regis p̄dicti hāc ꝯſtructionē cathedrā letitie. Nā lʒ iſta cathedra mō nō demonſtret letitiā. tn̄ q2 ꝯſueuit letitiā d̄mōſtrare. ⁊ ꝯſtruit̄ cū gtō illo letitie ex vi demr̄atōis eēntie ac ſi eſſet de pn̄ti. i ℭ Quaſi dicat ꝙ ntūs ſinglāris poſit⁹ ſup gtō pl'ali. regit illū gtūꝫ ex nā excellētie vt flos floꝝ. k ℭ Dicit ꝙ dictio p quā ſignificat̄ res apta vēdi vl' emi regit pciū in gtō. l ℭ Alexāder dic̄ ꝙ ego iūgā p̄dicto regimini etatē. i. eēntia hʒ ſpecificari ex etate. vt puer octo annoꝝ. m ℭ Dicit A. ꝙ noīa q̄ hn̄t ſpecificari p menſurā ꝯſtruūt̄ cū gtō ex nā rei mēſurate: cū gtō dico determinante menſurā. ⁊ ſcdm̄ aliquos ex natura declarationis eſſentie.

a ¶ Dicit A. q nomē aliqd repreſentās vel figurā ɔſtruit cū gtō ſignificante repn̄tatum vel figuratū ex natura repn̄tationis vel figurationis. vt in hoc ſigno crucis: et in imagine regis. b ¶ Dicit A. q ꝓpria noia ɔſtruunt cū gtō nō ꝑ ſe ſed ꝑ ſuppletionē nois appellatiui. vt dalila ſanſonis ſbintelligit vxor: maria iacobi ſubintelligit mr̄ c ¶ Dicit A. expediēdo ſe de regie gti ꝓut regit a noie q tu ɔperies .i. inuenies mlta noia in gtis caſibꝰ ɔſtructa cū ꝓ qn̄ tu reſolues poſſeſſiuā: q̄ qdē in ſe implicāt gtūz ꝓmitiui vt ſi dicamꝰ. Euādriꝰ enſis reſoluit ſic. enſis euādri. Et dr̄ q fere oēs ɔſtructiones p̄dicte de gtō poſſeſſorie ſunt vl̄ reducibiles ad poſſeſſoriā. Nā ſm Priſcia. ois ɔſtructio: q̄ pōt reſolui ꝑ habens ⁊ poſſidens: poſſeſſoria dicitur eſſe

Rēqʒ repreſentans[a] regit hūc aut ſigna figurāſ
In crucis hoc ſigno vel regis imagine ſigno.
Per ſupplementum[b] proprijs iunges genitiuū
Dalida ſanſonis probat hoc iacobiqʒ maria
Multaqʒ comperies[c]: cum poſſeſſiua reſolues
Addit oblitus memini[d] memor atqʒ recordor.
Inter ⁊ eſt iunge[e]: demes pronomina quinqʒ
Intererit regis vt regnum iure gubernet
Regine refert: vt viuat crimine pura.
Eſt intellectum[f] pro pertinet additur iſtis.
Eſt patris matriſqʒ pie ſuccurrere nato.
Dat regimen ſimile[g] qd̄ pertinet officiumqʒ
Et cuſtos rex: ſic ⁊ cuſtodia rerum:
Et rectore caret genitiuus[h] ſepe localis
Cum nullum motum deſignes: dum preuntis
Sit numeri nomen ſit prime ſiue ſecunde.
Rhotomagi ſtudeas vel rome deinde moreris
Militie tamen atqʒ domi reſidebis humiqʒ
Veſpere paſcalis hoc [i]poni more videt

p Oſſeſſiuz debes[k] ſociare genitiſqʒ datiuo
Cū v̄bo ꝑ quod ſubſtantia ſignificat

d ¶ Nūc A. determinat de gtō ꝓut regitur a v̄bo. Et dic̄ q ꝑtinētia ad memoriā ⁊ eorū deriuata vt oblitꝰ memini Memor ⁊ recordor ɔſtruūtur cum gtō ex vi ſignificatiōis v̄bi vt obliuiſcor lectionis. ideſt patior obliuionem lectionis.

De regie gti a v̄bis impſonalibus: ex vi ꝑtinentie: ſignificate ꝑ modum vt alteriꝰ

e ¶ Dicit q intereſt: ⁊ refert ɔſtruunt cū oībus gtis caſibus. p̄ter cuʒ qnqʒ gtis caſibꝰ ꝓmitiuoꝝ ꝓnominum .ſ. mei tui ſui noſtri: ⁊ vr̄i Exēpla patēt in littera f ¶ Dicit q hoc v̄buʒ eſt qn̄ intelligit pro ꝑtinet addit iſtis .ſ predictis verbis. vʒ. q eodē mō ɔſtruit cū gtō ſicut ipſa. Exempla patent in littera.

De regie dti ex vi poſſeſſiōis

g ¶ Dicit A. q dictio deſignās ꝑtinentiā ⁊ officiū ɔſtruit cū gtō poſt ſe ex vi ꝑtinētie ⁊ officij. Exēpla patent in littera. h ¶ Dicit A. q gtūs aliqn̄ a nullo regit. ſʒ abſolute ponit. Et dicit q gtūs localis ſepe caret rectore .i. dictiōe regēte dū nullū modū deſignes .i. dū iūgit v̄bo ſignificāti ꝑmanētiā. vt ſto ⁊ ſtudeo. dū ēt motus localis ſit p̄untis numeri .i. ſinglaris ſit ꝓme ſiue ſcd̄e declinatiōis. Exēpla ponūt in littera. Rothomagi ſtudeas ⁊c. ⁊ nota q hec regula ē de ꝓprijs nominibus locoꝝ ſimpliciū. Adduntur tn̄ iſta tria vʒ. militia. domus ⁊ humus. Jō dicit Auctor. militie tn̄ atqʒ domi ⁊c. i ¶ Iſte v̄ſus varias hʒ expoſitōes. textꝰ āt ſic ſonat. veſpe paſcal' .i. illa dictio veſpe ꝙ q̄ legit ī officio paſcali cū dr̄ veſpe āt ſabati ⁊c. vr̄ poni h̄ more. q̇. ſ. p̄dcā noia localia.

lz e Xpedito de regie gti. A. determinat de regie dti. Et ꝓmo ponit regulā taleʒ Noia ſignificantia poſſeſſū ſeu rē poſſeſſā vt equꝰ ⁊ liber. Et noia ſignifican

 45

tia genus ſeu parentellã vt pater ꝛ ſanguineus ꝯſtruuntur cũ dtõ mediante v̓bo ſubſtantiuo ſum es eſt. vt iſte equus eſt mihi ꝛ ille homo eſt pater tibi.
a ℭ Dicit A. ꝙ voces relatiue. i. logicales intellige vt dñs ꝛ ſeruus gubernãt: hoc ẽ regũt hũc. ſ. datiuũ mediãte v̓bo ſubſtãtiuo. vt iſte eſt dñs mihi. ꝛ ille ẽ ſeruus tibi.
b ℭ Dicit ꝙ noĩa importãtia ꝯrietatẽ. vt diſſimilis inimicus. ꝛ proximitatẽ. vt vicinus ꝛ ꝓpinqu⁹ ꝯſtruunť cũ dtõ. vt ſup̃ patẽt exẽpla. c ℭ Dicit ꝙ noĩa in bilis: aut in dus dſinẽtia. vt amabilis ꝛ amãdus ꝯſtruunť cũ dtõ. Exẽpla patẽt in lr̃a. Sic nobis xp̃s. d ℭ Hic poniť alia talis. Dictiões ſignificãtes damnuȝ vt grauis ꝛ tedioſus aut vtilitatẽ. vt grat⁹ ꝛ amoroſus ꝯſtruuntur cũ dtõ. Exẽpla patẽt.

Sicqȝ relatiue[a] voces hunc ſepe gubernãt.
His contrarietas[b] ſocietur proximitaſqȝ:
Iſti diſſimilis vicinus: ſiue propinquus.
In bilis aut in dus[c] verbalia iungis eiſdem
Sic nobis chriſtus ꝛ amabilis eſt ꝛ amandus
Damnum ſignificans[d]: aut vtile pone datiuo.
Hic patri gratus: hoſtiqȝ grauis dare debet:
Patri ſi poſſit illud quod ſubtrahit hoſti.
Iſtius regimen:[e] dabit ãcqſitio caſus.
Nobis eſt paſſus: qui nobis cuncta creauit
Nobis ſurrexit: qui nobis tartara fregit
Verbo ſepe duos[f] dabis acquirendo datiuos.
Hec mihi ſunt lucro: ſunt nobis cetera damno:
Acquiſitiua notes: quibus acquiſita videto
Sepe reſoluis in ab[g]: huic viſus ab illo.
His preceptiua[h] quartiſue potes dare verba
Iunges que fari ſignant aut ſignificare.
Hec ibi clarifico ſigno vel deuoto ſcribo.
Erudio doceo iubeo ſimul inſtruo diſco
Ac introduco debes coniungere quarto
Dum tamen acquiris decet hec ſociare datiuis
Obuius atqȝ viã vio ue[i] ſimul heu quoqȝ iũgã
Contingit accidit euenit[k] ꝛ placet adde datiuo.
Et libet atqȝ lȝ liquet ꝛ vacat addiť iſtis
a Ccuſatiui regimen[l] ſubiungitur iſtis

e ℭ Dicit ꝙ acqſitio dabit regimẽ iſtius caſus. q. d. ꝙ dtũs aliqñ regiť ex natura acqſitionis vt patet in exemplis poſitis in lr̃a. ꝛ exponiť nobis. i. ad vtilitatem noſtram.
f ℭ Dicit ꝙ verbum acqſitiue: poſituȝ ſepe regit duos dtõs vnuȝ ex natura acqſitionis. aliũ ex natura cãe finalis. vt hec mihi ſũt lucro. Jõ notãter ſubdit Acqſita notes. q. d. ꝙ in tali ꝯſtructione. Tu debes notare acqſitiua. ꝛ ea q̃ ſunt acqſita. verbi gr̃a hec mihi ſũt lucro. i. hec ſunt mihi. ad lucrum.
g ℭ Dicit ꝙ datiuus ſepe reſoluitur in ablatiuum cũ prepoſitione a vel ab. vt viſus huic. i. eſt viſus ab hoc
h ℭ Dicit ꝙ ptinentia ad p̃cipiendũ. ut iubeo. ad loquendũ vt dico: ad notificãdũ vt clarifico pñt ꝯſtrui cũ datiuo ꝛ cũ actõ. vt ego iubeo tibi: lȝ Dico tibi vex: clarifico tibi argumentũ. ꝛ ſic de ſil̃ibus.

De regie dti a ptib⁹ nõ p̃ncipalib⁹: qð fit ex vi: uel ſignificationis.

i ℭ Dicit ꝙ lȝ nomẽ obuius. a. um. ꝛ lȝ aduerbiũ obuiã. ꝛ lȝ v̓bũ obuio as. ꝛ he due interiectiões ſignificatiõis dolentĩ. ſcȝ ve ꝛ heu ꝯſtruunť cũ dtĩs caſibus: obuius tibi obuiã illi obuio vobis. heu tibi. ve illi..
k ℭ Dicit ꝙ iſta v̓ba in lr̃a poſita ꝛ ſil̃a pñt ꝯſtrui cũ dtõ vt mihi placȝ ſcriberẽ
l q Vaſi dicat qð protectio de regimĩe datiui. diceatuȝ eſt de regimine accuſatiui

Sepe quod eſt partis[a]:toti datur ⁊ regit illam.
Eſt ibi ſinecdoche:quādo faciem nigra dentes:
Albet nuda pedes:mulier redimita capillos
Multotiens verbum[b] fert ſignificata duorum.
Uoce gerundiui ſolet vnum ſignificari
Accuſatiuos hoc verbum dat tibi binos
Dum manet actiuū: ſed ⁊ alter habetur eorum
Qui ſi iungatur paſſiuo non variatur.
Infinitiui natura[c] modi ſociatur.
Impersonalis tamen hinc modus excipiatur.
Hinc datur exemplū[d] tibi triplex:dico magiſtꝝ
Diſcipulos mores placidos de iure docere.
In finitiui natura[d] regit preeuntem:
Doctrinam capiens regitur vi tranſitionis:
Hocq3 gerundiuum tradendo dat tibi clauſum
Cuius vir regitur caſus qui non variatur.
Dum per paſſiui vocem volo dicta reſolui.
Aut illic poſiti regit hunc vis propria verbi.
Accuſatiuus data[f] per vim tranſitionis.
Si vox concordet:actiua frequenter habebis:

a ¶ Dicit ꝙ ſepe proprietas partis attribuit toti: ⁊ totū regit illā ptē in actō ꝑ figurā q̄ dr̄ ſynecdoche. vt mulier nigra faciē. b ¶ Dicit ꝙ multotiēs vnū verbū hꝫ ſignificata duoꝝ verboꝝ:quoꝝ vnū ſolet ſignificari ꝑ vocē gerūdij inclusi in ſignificatiōe dicti vbi. vt doceo te grāmaticā.i. doceo te tradēdo grāmaticā. deinde dic: ꝙ h̄ tale verbū dat tibi binos actōs dū maneat actiuū. Et hoc dicit. q2 ſi eſſet paſſiuum nō poſſet regere duos accuſatiuos vt doceor. Preterea dicit: ꝙ alter illoꝝ duoꝝ accuſatiuoꝝ q reguntr ab actiuo nō variāt.i. nō mutat ſi iūgat paſſiuis. vt doceo te grāmaticā c ¶ Dicit ꝙ infinitiui verboꝝ ꝑſonaliū añ ſe regit actūm ex natura infinitiui. Notāter dico verboꝝ ꝑſonaliū:q2 infinitiui verborū imꝑſonaliū non hñt iſtū modū ꝯſtruēdi. Et hoc ē qd̄ auctor dicit: Impſonalis tamē hinc modus excipiatur.

De regie acti verbi regētibus duos accuſatiuos ſil' ex vi trāſitionis.

d ¶ Modo ponit auctor exemplū triplex. .i. exemplū triplicis accuſatiui de quo tractatū ē in duabus regulis prime dictis: ⁊ dicit. Ego dico magiſtꝝ docere de iure diſcipulos placidos mores. Quō aūt regant illi tres accuſatiui. declarat in ſequentibus.

De regie acti ab infinitiuo v̉boꝝ regētiū duos actōs

e ¶ In his v̉ſibus auctor declarat ex q̄ natura regunt illi tres accuſatiui de quibus tradidit exemplū illud. ſ. dico magiſtꝝ diſcipulos mores placidos de iure docere:et dicit ꝙ primus actūs. ſ. magiſtrū regit ab illo infinitiuo docer̄ ex pte añ: ex vi infinitiui. poſtea dicit quod capiens doctrinam ideſt accuſatiuus repreſentans doctrinam in capiente videlicet diſcipulos regitur ab illo infinitio docere ex parte poſt ex vi tranſitionis. demum dicit ꝙ in tali conſtructione:includitur illud gerundium tradendo ſicut ante dictum eſt in illa parte. Multotiens verbum ⁊c. ⁊ ex vi illius gerundij: tradendo regitur ille accuſatiuus mores placidos qui accuſatiuus non variatur dum fit conuerſa locutio de actiuo in paſſiuum. Aut quod propria vis verbi poſiti in conſtructione illa regit hunc. ſ. accuſatiuum vltimatum. Et ſic non expedit qd̄ regatur ex vi gerundij.
f ¶ Dicit Auctor ꝙ verba regentia poſt ſe actūm ex vi tranſitionis frequenter habentur actiua ſi vox concordat hoc eſt ſi habeant vocem actiuam. vꝫ ſi deſinat in o. ⁊ hoc fit propter aliqua deponentia. vt ſequor ⁊ ſimilia:q̄ licet regāt accuſatiuum ꝑ vim tranſitionis ⁊ habent ſignificationem actiuam:non tamen habent vocem actiuam.

a ¶ Quaſi dicat ꝙ verba ɔpoſita ex prepoſitionibus aliqñ regũt actũm aut aliũ caſũ ex vi ꝓpoſitionis ɔpoſite. vt vis exire penates: ille actũs penates regit ab illo verbo exire ex vi ꝓpoſitiõis ɔpoſite. Componit.n. exeo ex extra corrupto ⁊ eo is. Poteſt tamẽ ɔponi ex ex ⁊ eo is ⁊ regere poſt ſe ablatiuum. vt in Eſopo. Semen exit humo.
b ¶ Auctor dicit ꝙ verba in littera poſita intrãſitiue ɔſtruunt cũ actõ ex pte añ ex nã ſue impſonalitatꝭ ſiue ex natura actu ɔreceptibilꝭ p modũ vt in quẽ. ⁊ a pte poſt ɔſtruũt cũ gtõ ex natura trãſitiõis ſiue ex natura effectꝰ cãe efficientꝭ. vt me penitet peccatoꝝ.
c ¶ Quaſi dicat ꝙ vba ꝑtinentia ad accuſandũ vt accuſo ⁊ inculpo. ad damnũ vt dãno ⁊ ɔdẽno ɔſtruuntur cũ actõ ⁊ gtõ. vt accuſo te leſe maieſtatꝭ ⁊ cõdẽno petꝝ pene capitꝭ

Verbo compoſito [a] caſum quãdoqꝫ locabis
Quem dat componens: vt vis exire penates
Penitet ⁊ tedet [b] miſeret piget ⁊ pudet iſta
Accuſatiuos ſibi iungunt ⁊ genitiuos.
Natura primum ſed tranſitione ſecundum
Accuſanſqꝫ modo [c] damnãſqꝫ locatur eodem:
Verbaqꝫ ſũpta foris [d]: xp̄i bonus ardet amorẽ.
Que ſine perſona ſunt [e]: atqꝫ gerundia iungis
Si tamen a verbo quod tranſeat illa creabis
Matheum legitur: pſalmos erat ante legendũ:
Poſtulo poſco peto [f] doceo lego flagito celo
Exuo cum veſtit monet induo calcio cingo
Accuſatiuos geminos hec verba requirunt:
Hunc dãt paſſiua: queꝫ verba volunt tibi clauſa
Seu quem vis verbi ſibi poſtulat aſſociari
Ornatus verbum [g] ſpaciiqꝫ more gubernant
Accuſatiuos vocum: quem talia ſignant.
Te veſti tunicam. perges iam milia ſepteꝫ:
Sepe regente caret [h] vite modus: idqꝫ probato
Vir bone viue deum: ſic viues ſecula cuncta
His obliuiſcor [i] iunges meminiqꝫ recordor.

d ¶ Dicit ꝙ vba ſumpta foris. i. trãſũptiue. regũt poſt ſe actũꝫ. vt bonꝰ hõ ardet amoreꝫ xp̄i. i. ardenter amat
e ¶ Dicit ꝙ vba ſine pſona. i. ĩpſonalia nec nõ gerundia ⁊ ſupina. veniẽtia a verbo ꝙ trãſeat. i. a verbo regente actũm poſt ſe ɔſtruunt cũ actõ ex pte poſt vt a me legit. Matheuꝫ. ⁊ añ erat legẽdũ pſalmos
f ¶ Dicit Auctor: qd verba in littera poſita regrunt duos actõs vt poſtulo te veniam. pterea dicit ꝙ paſſiua dictoꝝ verboꝝ regũt pꝰ ſe vnũ de duobus dictis actis. illũ. ſ. quẽ regunt verba ibi clauſa: ideſt verba gerundia in dictis verbis incluſa ſiue illũ quem ꝓpria vis vbi. i. ꝓpria ſignificatiuo vbi poſtulabat ſibi aſſociari. vt exuor a te tunicam.

De regie acti verb impſonalibus actiue vocis regentibꝰ accuſatiuum ⁊ gtũm ſit gtũꝫ ex vi effectꝰ cãe efficientis ⁊ actũꝫ ex ui tranſitionis.

g ¶ Dicit Auctor ꝙ verba pertinentia ad ornatũ vt veſtio. ad ſpacium vt vado ⁊ pergo. ad moram: vt ſto ⁊ maneo. gubernant ideſt regunt accuſatiuos vocum. hoc eſt dictionum. que ſignant. i. ſignificant talia predicta. videlicet ornatum ſpacium: moram vt patet in his exemplis. Ego veſti te tunicam. tu pergis iam milia ſeptem. Ego ſteti tecũ duos menſes. Verũtñ ſciendũ eſt ꝙ in his duabꝰ vltimis ɔſtructõibꝰ ſbintelligit iſta ꝓpoſitio p. h ¶ Hic auctor dicit ꝙ actũs repſentãs modũ vite ſeu modũ vivẽdi ſepe caret dictiõe regẽte. i. ponit abſolute. vt pꝫ in exemplis auctoris.
i ¶ Quaſi dicat ꝙ vba ꝑtinẽtia ad memoriã poſſũt ɔſtrui cũ actõ caſu. vt ego recordor lectionẽ. Sup iſto paſſu nota ꝙ verba ꝓdicta poſſũt ɔſtrui cum gtõ cũ actõ ⁊ cũ abltõ.

ſed aliter ꝛ aliter. Nā ſi ꝯſtruant̄ cū gtō vel abltō pars rei denotat̄. vt recoꝛdor lectionis vel lectiōe. Et ē ſenſus memoꝛie habeo ptē lectionis ꝛ nō totā lectionē. Si vero ꝯſtruant̄ cū actō tūc denotamus totū. vt recordoꝛ lectionē.i.ſcio totā lectionē. Vn̄ greciſmus. Si diuerſifices rem reiqꝫ recoꝛdoꝛ. Tuncqꝫ rei cum pars; tantummodo ſcita recoꝛdor. Tuncqꝫ recoꝛdoꝛ eā cū perfecte ſcio totā. a ℂ Sentētia eſt ꝙ ṽba in littera poſita ꝯſtruunt̄ cū actō: vt me delectat legere. b ℂ Dicit ꝙ he due dictiōes: o ꝛ heu ſolēt regere actūm. vt ho Petrum virum infinite prudētie. heu me infelicem. c ℂ Quaſi dicat ꝙ iſta ꝑpoſitio per ꝛ alie volunt accuſatiuo caſui deſeruire, ponit̄ ex

De regie acti a ptibus indeclinabilibus: ex vi ue ſignificationis.

His adiūgas iuuat [a] atqꝫ decet delectat opoꝛtet
O qꝫ ſibi quartū [b] ſolet heu quoqꝫ iungere caſū
Adde per ꝛ ſimiles [c]: per vicos itur ad vꝛbes
Inqꝫ notans contra quarto [d] ſolet eſſe locata
Hunc gerundiuis: [e] caſum veteres poſuere:
Ut ſupponentem quod multoꝛum tenet vſus:
Sepe regente [f] loci nomen caret vt babylonem
Ruſqꝫ domum vel militiā rex uadit humūqꝫ:
Nomen que uillis ſunt appꝛopꝛiata locone:
Qui minoꝛ ē ſuant hanc noꝛmā: ſunt ꝛ eiſdem
Rus ꝛ militia domus ac humus aſſocianda
a Ablatiuoꝝ regimen [g] ſubiungitur iſtis.
O qꝫ ſibi qntum [h] qn̄qꝫ ſolet regere caſuꝫ
Tres notat eſſe gradus [i] q compat: inde notabit
Multimodum regimen qui rem diſcernit apte
Ditioꝛ eſt auro ſapiens ſalomone ſybilla
Permagis expone regimēqꝫ uidebis apte
Eſt auro diues regina magis ſalomone.

emplū in littera per uicos itur ad vꝛbes d ℂ Dicit ꝙ iſta prepoſitio in qn̄ ponit̄ pro ꝯ ſeruit actō. vt vado in hoſtes.i.ꝯtra hoſtes Item in non ſoluꝫ conſtruit̄ cū actō: ꝓut valet tantum ſicut cōtra. ſꝫ ēt alijs decē modis. Primo: qn̄ ꝯſtruit̄ cuꝫ ṽbo impoꝛtāte motum ad locū. vt vado in domū. Scdo qn̄ notat inherentiā ſiue intēdentiā in aliud. vt credo ī deuꝫ. Tertio qn̄ notat ſilitudinē. vt ille locutus eſt in hec ṽba.i.ad ſilitudinē illoꝝ ṽboruꝫ Quarto quādo denotat mutationē. vt domus ꝯuerſa eſt in cineres. Quito qn̄ notat expoſitionē. vt beda ſcribit in marcuꝫ. Sexto qn̄ notat affectum. Ut ille ē bonus in amicos .i. hꝫ bonā affectionē circa amicos. Septimo qn̄ denotat̄ euentus. vt illud euenit in damnū ſuum. ꝛ ſic ſeqtur. Vn̄ verſus Contra ſiue locū notat intēdit ſimilat̄. Mutat ꝛ exponit ſimul afficit euenitqꝫ. Uſqꝫ ſubaudit̄ infinitaqꝫ diurnat: Undenis vicibus. ſic in quarto ſociabis. e ℂ Dicit ꝙ gerundia an̄ ſe ꝯſtruunt̄ cū actō caſu: ꝛ hoc ſm antiquos. vel in ꝯuertendo pplōs in vnū. hoc ēt tenet vſus antiquoꝝ ꝛ modernoꝛum multoꝝ. f ℂ Dicit auctoꝛ ꝙ noīa localia ſepe aduerbialiter ponunt̄ in actō caſu ut rex vadit babylonē poſtea declarat iſtā regulā dicēs ꝙ noīa que ſūt appꝛopꝛiata villis ꝛ ciuitatibus. Ut bononia. ꝛ que ſūt appꝛopꝛiata loco q minor ē vt puta caſtris burgiſ ſuāt noꝛmā ꝑdictā. Et iſta q̄ttuoꝛ appellatiua rus domꝰ humꝰ ꝛ militia ſūt aſſocianda pꝛedictis. g ℂ Expedito de regimine accuſatiui regimen ablatiuoꝛum ſubiungitur. Tamen aliqui habent pꝛius hūc verſum.

b e Tmerito ꝙ abltūs ſeqt̄ vtūꝫ ꝛ vtūs ꝑcedit. Snia ē ꝙ hoc aduerbiū o ſolet regere qntū.i. vtūꝫ caſuꝫ. qn̄qꝫ.i. aliqn̄. vꝫ qn̄ ē aduerbiū vocādi ut o petre.

i ℂ Hic A. pōit reglās de regie ablti. Et dic ſic. ille q ꝯpat.i. ꝯpationē facit nota gra-

aperte rem videbit multimodū regimē. ipſius. ſ. ablatiui. Nā in ꝯſtructione attenditur regimen poſitiui ꝯpatiui ⁊ ſuplatiui. Deinde pōit exēplū de ꝯpatiuo dicēs. ditior ē auro ſapiēs ⁊c. Et h̄ exemplū potes expōere ꝑ magis aduerbiū ⁊ eius ꝯpatiui poſitiuū. dicit ꝑ magis expone ⁊c. q. d. expone dictā ꝯſtructionē ꝑ magis ⁊ poſtea videbis regimē apte. ⁊ hoc exponiē ab auctoꝛe: eſt auro diues regina magis ſalomone. Ecce iſte ablatiuus ſalomone regitur ex vi ꝯparatiui. ⁊ ille ablatiuus auro regiē ex ui poſitiui.
a ¶ Hic A. ponit aliam regulā dicens ꝙ abltūs denotās ꝓpꝛietatē exceſſus regitur: a dictiōe denotāte q̄ꝫtitatē ex natura q̄ꝫtitatis exceſſus. Et ponit exēpla tā de noīe q̄ꝫ de verbo: q̄ de ſe patēt

Eſt ablatiuus demonſtrans[a] quantus habetur
Exceſſus regit hūc exceſſum dictio ſignans.
Hoc lignum digitis excedit quattuoꝛ illud
Hoc lignum digitis eſt maius quattuoꝛ iſto
Remqꝫ notans fieri[b]: regit id quo res ea ſit
Oratoꝛ, verbis vincit vir bellicus armis
Nobile menſuram[c] deſignans addere debes.
Longum ſex pedibus lignū latumqꝫ duobus.
Verbum materiam[d]: cauſam ſpaciū preciuꝫ ve:
Aut tempus ſignans: ablatiuos regit hoꝛum.
Que pꝛedicta notant. vt frenum fabꝛicat ere.
Iſta pudoꝛe tacet: ſtadiis ſex diſtat ab vꝛbe:
Nocte moꝛans tota paneꝫ nummis tribus emi
Nomen eis adiunge[e] modū quod ſignat agēdi
Accentu plura pꝛoferre ſolemus acuto
Sepe poteſtatis[f] nomen ſubiungitur iſtis:
A rex hieruſalem domini dono b ſalutem
Synecdochen iungas[g] vt vultu virgo decoꝛa
Oꝛnatū ſubdis[h]: indutis veſtibus albis:
Toti dat ptem[i]: ſubiecto pꝛopꝛietatem
Sed laudem iungo vel vituꝑamen vtrinqꝫ

b ¶ Dicit ꝙ dictio denotās aliqd fieri. regit illud mediante quo fit ex natura cauſe formalis ſiue inſtrumētalis: in abltō caſu. vt patet in exēplo auctoris.

c ¶ Dicit ꝙ adiectiuā importantia menſurā ꝯſtruunē cū abltō caſu vt pꝫ in exemplo auctoꝛis. ex natura menſure uel quantitatis.

d ¶ Dicit ꝙ dictio d̄notans materiam ut ſfabꝛico cas: uel cauſā ut ſileo ſiles. uel ſpacium ut diſto ſtas. vel p̄ciuꝫ ut emo emis: aut tempus. ut moꝛoꝛ moraris ꝯſtruūtur a ꝑte poſt cū abltis caſibus importantibus uel ſpectantibus ſupꝛadicta. uꝫ materiā cām: ſpaciū pꝛeciuꝫ uel moꝛā. Exempla patent in littera.

e ¶ Dicit ꝙ dictio deſignans modū agendi regiē in abltō ex natura cauſe formalis. ut ſolumus proferre plura accentu accento.

f ¶ Dicit ꝙ dictio ſignificans pꝛopꝛietatē ⁊ poteſtatem. ut rex dominus dux. regunt ablatiuum ex natura effectus cauſe efficientis. Ut a. i. andreas. uel alius cuius nomen inchoetur ab a rex hieruſalem dono domini regitur ex natura pꝛedicta.

g ¶ Dicit ꝙ ablatiuus interdum regitur per figuram que dicitur ſynedoche. Exemplum patet in litteta.

h ¶ Dicit ꝙ dictio ſignificans oꝛnatum regit ablatiuum ex natura oꝛnatus: ſiue ex nature cauſe materialis. ut indutus ueſtibus albis.

i ¶ Dicet ꝙ totum regit eius partem ⁊ ſubiectum pꝛopꝛietatem ſuam in ablatiuo: ex natura declarctionis eſſentie. Sed utrinqꝫ. i. tā a parte q̄ꝫ a pꝛopꝛietate iunge dictionem importantem laudem uel vituperium: q: nec totum poſſet regere partem ſimpliciter: nec ſubiectuꝫ pꝛopꝛietatē:

de regimine abl'i ex vi exceſſ9
de regimine abl'i ex vi effect9 cauſe

niſi a dictione laudis: vel vituperij. vt pꝫ in exemplis. vir maribus validis. ⁊ femina crinib⁹ albis. Siſr expone aliū verſum ſine additiõe. a ℂ In iſtis verſibus auctor dicit ꝙ nomē adiectiuū vel verbū deſignās aliquā ꝓprietatē ↄſtruit ſextis. i. ablatiuis per quos ꝓprietates ſignificat ex natura proprietatis. Poſtea ſubdit ⁊ dicit qꝺ noīa inſtrūorum vel cāe ēt iungunt̄ p̄dictis. Nā ipa ↄſtruunt̄ cū ablt̄õ ex natura inſtrī. vel cāe exemplū patet in littera. b ℂ Dicit ꝙ dictio denotās carentiā regit abltūꝫ ſpecificantē illam carentiam ex natura cauſe materialis exempla patent in littera c ℂ Dicit ꝙ hoc verbum intereſt ↄſtruit cū qnqꝫ abltis ꝓnominū poſſeſſiuorūꝫ. ſcꝫ mea tua ſua nr̄a ⁊ veſtra. Textus eſt clarus deinde dicit ꝙ hoc v̇bū refert eādē normaꝫ ſeruabit.

Vir manibus validis: ⁊ virgo crinibus albis.
Vir fortis dextra: formaqꝫ decente puella
Vir dextra fragili: vel forma femina turpi.
Nobile vel verbum[a] deſignans proprietatem:
Sextis conſtruitur per quos ea ſignificatur.
Aut inſtrumenti vel cauſe nomina iunge
Curſu feſtinus: fulget virtute modeſtus
Eſt velox pedibus: blando ſermone facetus
Viribus inuictus: properat pede: voce benign⁹.
Reqꝫ carere notans:[b] ablatiuum regit eius
Ut pena carea homo purus crimine viuat
Inter ⁊ eſt iuncta[c] tibi dāt pronomina quinta
Intererit noſtra veſtraqꝫ meaqꝫ tuaqꝫ.
Atqꝫ ꝫſua normam refert ſeruabit eandem.
Plenus inops[d] caſum dant iſtū ſiue ſecundum
Vini vel vino duo dolia plena videto.
Paupere genus inops vino: vel panis egebit.
Dignus cum potior[e] fungor veſcor fruor vtor:
Et careo iungo caſui tantum modo ſexto
Hos caſus de. pre.[f] coram ſocieqꝫ gubernant:
Cum ſuper eſt pro de[g] ſexto decet hanc ſociare
Iſte datur caſus[h] paſſiuis ab preunte:
Cernitur hic a me quandoqꝫ videbor ab illo
Vel ſi ſuſceptum quid ſignes ſiue receſſum
Sic a te diſco libros: a teqꝫ recedo:

d ℂ Dicit qꝺ dictiones importantes plenitudinē vt plen⁹ ⁊ diues ⁊ ēt paupertatem: vt pauper iops ⁊ egeo ↄſtruunt̄ cū abltõ ſiue gtõ. ut patet in littera. e ℂ Dicit quod verba in littera poſita conſtruuntur cum ablatiuo. Nota tamen qꝺ reperiuntur cum genitiuo conſtructa. f ℂ Dicit ꝙ iſte prepoſitões de pre corā: ⁊ ſocie ſeruiunt ablatiuo caſui. g ℂ Quaſi dicat: qꝺ iſta prepoſitio Super quando ponitur pro ꝺ ſeruit Ablatiuo. Ut in Virgilio: Multa ſuper priamo rogitans. idest de priamo. h ℂ Dicit ꝙ iſte caſus: ſcꝫ ablatiuus dat̄ paſſiuis cum prepoſitione a vel ab ex natura actus illati ab altero ut patet in exemplis. Cernitur hic a me ⁊c̄. i ℂ Dicit qꝺ uerba ꝑtinentia ad aliquid ſuſcipere ab aliquo. Uel ad recedere ab aliquo regunt ablatiuum cum prepoſitione a uel ab ex natura recepti uel ſeparationis. Exempla patent in lr̄a a ℂ Dicit ꝙ plures ſunt ablatiui qui aliqñ ponuntur abſolutione. ut in exemplo diſcere diſcipuli debent doctore legente. Item ablatiui poſiti abſolute in deſignatione ↄſequentie taliter ſe debent habere ꝙ ad minus ſint duo expreſſe uel implicite. quorum

De regīe ablti a qb⁹ dā verbis impſonalibꝰ ex ui ꝑtinētie ſignificante ꝑ modū vt ab alio

vnus dz eſſe pticipalis exp̄ſſe vel īplicite. vt dicēdo magr̄o legēt pueri p̄ficiūt. dr̄ notanter duo ablti exp̄ſſe vl' implicite: qz aliqñ ſolū vn⁹ exp̄ſſe ponit. Et h̄ ptigit qñ talis abltūs ē pticipiū verbi excepte actōis. vt pluēte intrādū ē domū vbi ſubintelligit alr̄ abltūs. ſ. deo vl' natura. ⁊ ſic valet illā: deo vel natura pluēte intrādū ē domū. Dicit φ vn⁹ illoꝝ dz eē pticipal'. qz ſi ābo eēt noīales oro eēt in ꝯgrua: niſi vn⁹ illoꝝ poneret loco pticipij. Hic ē φ incōgrue dr̄: hoīe aſino ſortes currit. dicit. niſi vn⁹ ponat loco pticipij: qz dicēdo ſic: deo duce veniā ad te. hic ponuntur duo nominales ablti abſoluti. ſed vnus. i. duce ponit loco illius pticipij ducēte. Similit aliqñ pōt ſubintelligi pticipiū. vt deo comite viſitabo Liuiā virginis glorioſe. i. deo exūte comite: Etiā aliqñ repit vnicus abltūs abſolute poſitus in deſignatione ꝯñtie. dūmodo tñ ille equalet duobus. vt ibi dicto de genere dicendū ē de ſpē. vbi ille abltūs dicto valet tm̄. i. dictiōe facta.

Sunt ablatiui[a] plures rectore ſoluti:
Diſcere diſcipuli debent doctore legente.
Atqz loci nomen[b] quandoqz regente carebit:
Roma militia vel humo vel rure domoqz
Rex venit: atqz means normā ſeruabit eandez
Seruat idem verbum ſine motu: dum ſociatur.
Nomen plurale: vel cui ſit regula terne.
Qui modo rure canit vernone canet vel atenis
Ac nomen poſitum[c] ſic ſepe relatio fiet:
Ut vado romam que menibus eminet altis:
Queris ſi poſſit[d] adiectiuum ſociari
Ut debet doctas bonus ire ſcolaris athenas
Per quo qua vel vbi[e] ſit queſtio ſiue per vnde
Illuc illo foras[f] huc pergis iſtuc eoqz.
His intro iungas: haci llac pone meando
Hic illinc iſtinc remeans foris intus ⁊ inde

P   Articipās qd̄ i ans[g] vel i ens ſit dictio p̄ſēſ
Tus vel ſus dat p̄teritū: rus duſqz futuꝝ

b ℂ Dicit auctor qd̄ nomā loci: aliqñ ponit aduerbialr̄ in abltō caſu. vz qñ iungit cū v̄bo ſignificante motū d̄ loco. vt venio ⁊ recedo. ac ēt cū verbo ſignificante motū per locuz. Ut meo ⁊ trāſeo. Jō dicit atqz means. Deinde dicit φ idem ſeruat verbū ſine motu. ideſt abltūs aduerbialit ponitur qñ nomē loci tm̄ p̄laliter declinat. Ut athene: ⁊ venetie. vel nomen loci eſt tertie declinationis. vt auinio auinis. quando iunguntur verbo ſignificanti permanentiam. vt puta venetijs ſcribo de his exempla patent in littera.

De regle obliquoꝝ a p̄ncipio.

e ℂ Dicit qd̄ nomina localia ſic poſita ſepe ſit relatio. vt vado romam que menibus eminet altis ⁊c̄.

d ℂ Auctor videtur reſpondere cuidam queſtioni. ⁊ mouet eam dicens. Tu queris ſi Adiectiuum poſſit ſociari nominibus aduerbialiter poſitis. Ut doctas Athenas. Et videtur affirmare vigore exempli. e ℂ Dicit φ queſtio. ideſt interrogatio ſit de circumſtantijs localibus per hec aduerbia. ſcilicet quo qua: vbi. ⁊ vnde.

f ℂ Hec ſunt aduerbia que reſpondentur predictis quattuor interrogationibus. Sz illa que ſunt in primo paragrapho reſpondentur ad quo ⁊ ſimilia. Illa de ſecundo ad qua. Illa de tertio ad vbi. Illa de quarto ad vnde.

g   h   Ic Auctor incipit determinare de regimine quod ſit per participia. et p̄mo docet cognoſcere pticipia per eorum terminationes ⁊ tp̄a. Et dicit: tu dici

ſo pticipās.i.pticipiū qđ fit in ans vel in ens. vt amas ꝛ legēs eē pñs.i.pñtis tēpoꝛis.
Et illud qđ fit in tus in ſus in xus eē pteritū.i.pteriti tpis vt amatus gauiſus ample
xus. Et illud qđ fit in rus ꝛ in dus eſſe futuri tempoꝛis: vt amaturus ꝛ amandus.
a ¶ Dicit ꝙ pticipia pñtis temporis ꝛ futuri in rus deſcēdunt a verbis actiuis. Ce
tera vo.ſ.in ſus in xus in dus deſcēdunt a verbis paſſiuis ſiue paſſiuā vocē habētibꝰ.
b ¶ Quaſi dicat ꝙ verbū deponēs hȝ tria pticipia vnū in ans vl in ens. ꝛ vnū i tus
in ſus. vel in xus:ꝛ aliud in rus. Preterea dicit ꝙ verbū ꝯmune hȝ quattuor .ſ.tria p
dicta.ꝛ vnū in dus. c Dicit ꝙ verba q̄ carēt ſupinis.nō pñt formare pticipiū i rus

Et rō ē qꝛ pticipium in rus formatur a ſupino
d ¶ Poſtq̄ȝ Auctoꝛ. docuit cognoſcere pticipia. Nunc docet regimen eoꝝ. Et dicit in ꝯcluſione ꝙ quēcunq̄ȝ caſum regit verbū a pte poſt eundē regit eiꝰ: pticipiū ex eadē pte ex eadē natura. et ex hoc pȝ multimodū regimē participioꝛum.
e ¶ Dicit auctoꝛ. qđ pticipiū q̄ttuoꝛ modis tranſit in nomē. Prioꝛ mō qñ mutat regimen hoc ē qñ regit aliū caſū q̄ȝ verbū a quo deſcēdit vt doctus grāmatice. Scđo mō. qñ pdit tp̄s vt ſi dicat hō Honorādus.i. dignus honoꝛis. Item qñ ꝯpatur vt doctus doctioꝛ doctiſſimus. demū qñ cōponit cū dictiōe cuȝ q̄ nō ꝯponit ſuū verbuȝ vt indoctus:nō.n. inuenit idoceoꝛ idoceris

Quere per actiua[a] preſens in ruſq̄ȝ futura.
Que dedit actiuum dabit hec eadē tibi neutrū:
Sunt per paſſiua tibi cetera ſignificanda:
Deponēs terna[b] tibi dat commune quaterna.
Lex tamen eſt talis[c]:ꝙ que caruere ſupinis.
Nō poſſunt rectum per rus formare futurum.
In verbi genere[d] que ſit ſignificatio quere.
Hinc tibi multimodū regimē credas referādū
Dum mutat regimen[e] fit pticipās tibi nomen:
Dum perdit tempus: dū ꝯparat aſſociamus
Iſtis cōpoſitum:dum ſimplex ſit tibi verbum.

Capl̄m nonū ē i q̄ua li de ꝯſtructione. de ꝯſtructione trāſitiua

e Et poſt predicta[f] ꝯſtructio iure locanda.
In geminas partes[g] cōſtructio ſcindit illi
Tranſitio debet intranſitioq̄ȝ ſubeſſe.
Cum ptes:p quas conſtat[h]:cōſtructio plena
Signant diuerſa:conſtructio tranſeat illa.
Iudicium fit idem tanq̄ȝ diuerſa notando.
Hanc in membꝛa duo[i] diſtinguere cōuenit eius
Sunt ſpeties ſimplex que tranſit:queq̄ȝ retrāſit
Eſt intranſitio :tibi per predicta notanda.

Oc eſt nonum capitulum in quo auctor determinat de conſtructione. ꝛ primo
f b ſe ꝯtinuat cū precedentibus dicens. Conſtructio ē oꝛdināda iure poſt p̄dicta.
g ¶ Dicit qđ conſtructio diuiditur in tranſitiuam ꝛ in intranſitiuam.
h ¶ Sententia eſt qđ illa conſtructio eſt tranſitiua que conſtructibilia habet ſignificantia diuerſa. Ut ego amo petrum. deinde dicit ꝙ idem iudicium eſt de ꝯſtructionibus habentibus conſtructibilia ſignificantia diuerſa. Ut ego amo petrum. Uel tanq̄ȝ diuerſa. Ut ego amo me. Marcus videt ſe.
i ¶ Dicit qđ tranſitiua conſtructio diuiditur in duo membra. videlicet in ſimplicem tranſitiuam ꝛ retranſitiuam. Simplex tranſitiua fit per vnum verbum. Ut amo deū Retranſitiua fit per duo verba. Ut amo Petrum ut ipſe amet me.
k ¶ Dicit ꝙ conſtructio tranſitiua eſt illa. cuius conſtructibilia ſignificant idem. Ut homo eſt animal vel tanquam idem. ut bos eſt leo. quia denotatur ꝙ bos ſit Leo

a ℭ Nunc diuidit conſtructionem intrãſitiuã dicẽs ꝙ ɔſtructio intrãſitiua diuidit in ſimplicẽ intrãſitiuã. Et hec ẽ in qua ɔſtructibilia ſignificãt idem vel tãq̃ idẽ ſine aliqua reciprocatiõe vel reflectiõe actus in idẽ a quo exiuit: vt ego video. ego curro. Et in reciprocã intrãſitiuã. Et hec eſt in qua ɔſtructibilia ſignificãt idem vel tanq̃ idem ⁊ cum hoc actus denotatur tranſire in idem a quo exiuit. vt video me.
b ℭ Dicit ꝙ illa que iam dicta ſunt de ɔſtructione ſunt tibi notificanda ꝑ exempla: q̃ ſequunt. Hic ſupat ſociũ eſt exemplũ de ɔſtructione trãſitiua vbi ɔſtructibilia ſignificãt diuerſa tulius orat marcũ: eſt exemplũ de ɔſtructione trãſitiua vbi ɔſtructibilia denotãtur accipi pro diuerſis. Cicero exorat. Marcũ ꝙ diligat ipm eſt exemplũ de ɔſtructione trãſitiua retranſitiua q: in ipſo denotatur fieri retrãſitio. tulius eſt marcus eſt exẽplum de ɔſtructiõe intranſitiua ſimplici vbi ɔſtructibilia ſignificãt idẽ Bos eſt leo exemplũ de ɔſtructiõe intrãſitiua ſimplici vbi conſtructibilia denotant. accipi ꝑ eodẽ. Capra ẽ iuuencus: ẽ exemplũ de eadẽ ɔſtructiõe hic regit ſe: Ego rego me. tu regis te: nos diligimus nos: iſti ſociant ſe vos diligitis vos. ſunt exẽpla de conſtructione intranſitiua reciproca. q: actus vbi denotat reciprocari in idipm a q̃ exiuit.

Per binas ſpeties[a] hãc diſtingues: q: ſimplex
Hanc intranſitio pariterq̃ reciproca ſcindunt.
Ecce per exempla[b] tibi res eſt notificanda
Hic ſocium ſuperat: vel marcum tullius orat
Exorat marcum cicero ꝙ diligat ipſum
Tullius eſt marcus: bos ẽ leo capra iuuencus.
Se regit hic. ego me. tu te. nos diligimus nos.
Iſti ſe ſociant: vos autem diligitis vos
Actus tranſitio[c] perſonarumq̃ notentur
Quando nõ tranſit[d] actus: nec paſſio cuiquam:
Infertur nunquam: tranſit conſtructio plena
Filius alphei: iacobiq̃ maria quieſcunt:
Onſtrue ſic caſum[e] ſi ſit ꝑpone vocantẽ.
c Mox rectũ pones[f] hinc ꝑſonale locabis
Verbũ qd̃ primo ſtatues ſi cetera deſint:

c ℭ Quaſi dicat ꝙ duplex ẽ ɔſtructio. ſ. actuũ ⁊ ꝑſonaꝝ. Nota ꝙ ɔſtructio tranſitiua actuũ ẽ duplex. Nã aliq̃n fit ꝑ actũ vehementis tranſitus. vꝫ ꝑ verba actiua ⁊ alia. Et aliq̃n fit ꝑ actũ nõ vehemẽtis. vꝫ ꝑ verba neutra ⁊ alia. itẽ ɔſtructio trãſitiua ꝑſonaꝝ aliq̃n fit ꝑ rectũ ⁊ obliquũ. vt capa petri: aliq̃n per duos obliquos. vt capã ioãnis. Conſtrue. Trãſitio actus ⁊ ꝑſonaꝝ notent: q: vtraq̃ repit. vel ſic. Conſtructio trãſitiua actus notat ꝑ p̄dicta: ⁊ ꝑſonaꝝ per ſequentia. d ℭ Dicit ꝙ illa ɔſtructio in qua nõ oñditur actio tranſire: et paſſio inferri ab vna perſona in aliã non ẽ plene trãſitiua. ſꝫ potius intrãſitiua. Et illo ꝓbatur exemplo, Filius alphei iacobiq̃ maria quieſcunt. Hinc nõ oñditur actio tranſire: nec paſſio inferri ab vna ꝑſona in aliã. ideo non ẽ plene tranſitiua. Nota tamen ꝙ cum dicitur filius alphei ⁊ Maria iacobi fit conſtructio perſonarum.

e p Oſtq̃ auctor diuiſit ɔſtructionem ⁊ ipius mẽbra declarauit. Nũc docet ordinare dictiones in conſtructione. Et dicit. Tu conſtrue ſic. i. vt ſequitur. Et p̄pone caſum vocantem. i. vocatiuum ſi ſit: quaſi dicat ꝙ in conſtruendo tu debes incipere a vocatiuo caſu ſi ſit poſitus in conſtructione. f ℭ Dicit ꝙ poſt vocatiuũ tu pones mox. i. in ɔtinẽti: rectũ. i. nt̃m. deinde. i. poſtea tu locabis ꝑſonale vbũ qd̃ p° ſtatues. i. qd̃ p̄ncipale dices: ſi cetera deſint. i. ſi nihil aliud ſit qd̃ ponat in ɔſtructione tũc incipies ɔſtructionẽ a vbo ꝑſonali p̄me vl' ſcd̃e ꝑſone cũ ntõ ſbintellecto.

De ordinatiõe cõſtructibilium in cõſtructione ſm ſitum. localem p̄ponendi. ⁊ poſtponendi:

Tertius hinc caſus[a] ⁊ quartus ſepe ſequuntur.
Aut verbo ſubdes[b] aduerbia: ſubde ſecundum
Caſum rectori debet vox prepoſitiua
Quarto prelungi vel ſexto: quem regit ipſa
Infinitiuum[c] perſonale ſiue quibuſdam:
Des adiectiuis: vt ſunt habilis piger aptus:
Hanc olim pulchram veteres dixere figuram
Verba que ſunt debet[d] iubet audet vultqʒ pōtqʒ
Nititur ⁊ temptat dignatur ſcitqʒ mouetqʒ:
Incipit ⁊ tedet piget ⁊ pudet atqʒ meretur:
Et properat gaudet delectat penitet vrget.
Et parat ⁊ diſcit decet ⁊ ſolet ⁊ licet adde
Que predicta notant: ⁊ que contraria ſignant:
Addere multa potes[e] quarto caſu preeunte
Que iunges verbo[f]: iunges ⁊ participanti:
Si generi verbi ſua ſignificatio fiet.
Conſona: debetur ipſi conſtructio verbi
Sed perſonale[g] ſupponens rectus habebit

De impedimentis ꝯ debituʒ modū ordinandi conſtructibilia ⁊ ð huiuſmodi ð terminaꝰ: vſqʒ in finem.

a ℂ Dicit ꝙ poſt verbū primo poſitū ſepe locatur datiuus ⁊ accuſatiuus.

b ℂ Dicit ꝙ aduerbia debēt imediate poni poſt verbū ſuū. Sʒ nota ꝙ aliqua ſunt q̄ ð bent ꝑponi. vt puta negatiua interrogatiua relatiua dubitatiua: ⁊ q̄daʒ alie. deinð dicit. Sᵒde ſcōm caſuʒ rectori. q. d. ꝙ gtūs caſus dʒ immediate poni poſt primā dictionē a qua regiꝰ. Poſtea dicit ꝙ vox ꝑpoſitiua dʒ ꝑponi q̄rto vel ſexto quē ipſa regit. q. d: ꝙ ꝑpoſitio dʒ ꝑponi ſuo caſui vt in exēplo. O petre magiſter vult hodie nobis lecta ð clarare ſm capacitatē ingenij noſtri.

c ℂ Dicit auctor ꝙ a verbis ꝑſonalibus motum ſeu inclinationem animi ſignificantibus dare debes verbum infinitiuum. vt volo ſcribere. Similiter ⁊ q̄buſdā adiectiuis ut ſunt iſta habilis piger aptus ⁊ ſimilia. poſtea dicit ꝙ veteres olī dixere hanc figuram pulchrā. i. hūc pulchrū modū loq̄ndi. vt habilis currere. i. ad currendū ego ſum aptus ſcriberꝫ. i. ad ſcribendum.

d ℂ Hic auctor ꝯnumerat aliqua ex v̄bis. q cū infinitiuo ꝯſtruūꝰ apte poſt. et dicit. ꝙ n̄ ſolum iſta ſʒ ēt v̄ba his ꝯſimilem ſignificationē habētia. vt cupio ð ſidero: ⁊ ēt his ꝯtrariam ſignificationē habētia. vt ꝯtemno nolo cū infinitiuo ꝯſtruuntur.

e ℂ Dicit auctor ꝙ tu potes addere multa v̄ba que poſſunt cōſtrui cū infinitiuis ꝑcedēte actō vt audio magiſtrū legere ⁊c̄. Alij ſic exponunt multa verba poſſunt addi ꝑdict̄ que quideʒ ante ſe cum actō conſtruuntur. Ut penitet oportet pudet. ⁊c̄. Poſtea conſtruuntur poſt ſe cum infinitiuo. Ut me penitet male feciſſe. Nota tamen ꝙ non omnia verba predicta poſſunt habere ante ſe accuſatiuum ſed bene infinitiuum.

f ℂ Dicit auctor ꝙ illa conſtructibilia que poſtponūtur verbo: poſtponuntur etiam participio, vt ſicut dico volo legere ita poſſum dicere volens legere. Dum tamen ipſum participium retineat eandem ſignificationem v̄bi Et hoc dicit ꝑpter participia verborum communium in ans vel in ens ⁊ in rus ⁊ in dus deſinentia. Nā lʒ in v̄bis ꝯmunibus poſtponaꝰ actūs ⁊ abltūs tn̄ eorūʒ pticipijs in ans vel in ens vel in rus deſinentibus poſtponitur ſolum actūs. q: talia participia tantum actiuam retinent ſignificationem. Participijs vero deſinentibus in dus nō poſtponitur. ſolum ablatiuus. q: paſſiuam retinent ſignificationem. Sed participijs in tus vel in ſus vel in xus deſinentibus poſtponitur accuſatiuus ⁊ ablatiuus. q: vtrāqʒ retinent ſignificationem.

g ℂ Dicit ꝙ verbum ꝑſonale hēbit nominatiuum ſupponentem ſibi a parte ante ⁊ non participium. hic committitur hyppalage.

a ¶ Dicit ꝙ ablatiui abſolute poſiti aut p̄cedūt v̄bum in ↄſtructione aut poſtponunt. Si p̄cedūt: ꝛ tūc v̄bū poſtponit. vt in hoc exēplo. Magiſtro legēte ſcolares addiſcūt Si poſtponunt tunc verbū precedat vt in hoc exemplo. Ego diſputo paulo aſtante. Sed vix inter ſeris illos. i. in medio conſtructionis ponis illos ablatiuos.
b ¶ Dicit ꝙ v̄buz appellās. i. vocās vt vocor ꝛ nominor ꝛ v̄bū ſubſtantiuū. vt ſuz ꝛ exiſto locabūt poſt ſe rectū. i. ntūm. Et verbū retinēs viz eoꝝ. ſ. p̄dictoꝝ. vt vocor Joannes: ſum bonus. ſedeo curuus. c ¶ Dicit ꝙ ſignificatio ꝛ ↄſtructio v̄bi ſbſtantiui ſepe daſ v̄bis paſſiuis. vt ego efficior papa. d ¶ Dicit ꝙ noīa in lr̄a poſita ꝛ ſimilia relatiue ꝛ interrogatiue poſita: debēt p̄ponere aliquos caſus v̄bo a quo regunt. Ut quē vides ego diligo. quē diligis tu. Deinde dicit ꝙ aduerbia ab ipſis deriuata eodez modo debēt in ↄſtructiōe ordīari. vt alr ſcribit. petrus q̄lr legit plato

Aut ablatiui [a] p̄eunt rectore ſoluti
Aut poſtponuntur: ſed vix interſeris illos:
Appellans verbum [b]: ſubſtantiuūqz vel horum
Uim retinens poſt ſe rectum q̄nqz locabunt
Eſt ſubſtantiui [c] data ſignificatio verbi
Paſſiuis ꝛ ſepe ſolet conſtructio tradi
Quis qualis quantus [d] cuius cuias quotus ꝛ ꝙ
Miſſa relatiue penitus precedere debent:
Obliquos verbe preiunges miſſa rogando
Hanc ſua iungendi retinent aduerbia formam.
Quis propriuz nomen [e] ꝛ que ſubſtantia querit
Qua nota proprio tantum de nomine quero
Communi per quis [f] etiam de nomine queris.
Quis bon⁹ ē aratro: bos: qs natat ī equore piſcis.
Queſitiua pares [g] optat reddi ſibi caſus.
Cum q: dū donec [h] quoniam ſimileſqz p̄ibunt.
Namqz relatiui ius implicitum tenuere
Cumqz relatiuis [i] de iure viam parat: horum:
Precedens decet obliquos quandoqz preire.
Cum notat hoc rectus: ac obliquos notat illud
Iſti ſubuenit ſua mater: vel pater eius:

e ¶ Dicit ꝙ hoc nomen qs pōt querere d̄ p̄prio noīe ꝛ d̄ ſbſtātia Et h̄ declarat dicens Si ego noui p̄priū nomē. debeo querere de ſubſtantia. vt qs ē petrus. tūc reſpondetur iſte vel ille. Et ſi noui ſubſtantiam tunc interrogatio ſit d̄ p̄po noīe. vt ſi dicā: quis ē iſte. tunc reſpōdetur petr⁹ vel Joannes.
f ¶ Dicit ēt ꝙ ꝑ quis interrogat de nomine cōi: ꝛ ꝑ nomē cōmune. ad ipm̄ reſpondeatur. vt qs eſt bonus aratro tunc reſpondeat Bos Quis natat in equore piſcis. g ¶ Dicit quod queſitiua ideſt interrogatiua nomina optant pares ideſt ſimiles caſus reddi. i. reſponderi ſibi. Quaſi dicat ꝙ per quemcunqz caſum ſit interrogatio. ꝑ eundem debet fieri reſponſio.
h ¶ Dicit Auctor ꝙ iſte dictiones cum q: dum donec: ꝛ ſimiles debent preponi verbis quando habet vim relatiui ꝛ ſic de ſingulis.
i ¶ Quaſi dicat cum ita ſit quod precedens. i. antecedens relatiuorum paret viam ipſis relatiuis. decet quandoqz obliquos caſus preire. i. precedere verbum hoc. Cū pro quando rectus notat hoc ideſt ſuppoſitus eſt pro vno ꝛ obliquus pro alio ponitur exemplum in littera. iſti ſubueniunt Mater ſua vel pater eius. Et nota ꝙ aſſignando tales conſtructiones mutatur relatiuum in antecedens. vbi dicimus Mater ſua vl̄ Pater eius. Dicitur Mater ꝛ pater iſtius. Et vbi dicitur iſti dicatur ſibi, vel ei.

Verbuȝ multotiens[a] ſubſtantiuum petis extra.
Mobilis ⁊ fixi[b]: naturam noſce decebit.
Eſt adiectiuum vocis vel ſignificati.
Solus eſt generis[c] adiectiuum variatqꝫ.
Cū numero caſum: velut hic venit vna ſororuȝ
Eſt inter fratres bonus aut de fratribus vnus:
Cum diuerſorum[d] verbum rectis numerorum
Interponatur: vtrilibet equiparatur
Sermones ſummi patris eſt meditatio iuſti.
Quando relatiuum[e] generū caſus variorum
Inter ſe claudunt qui rem ſpectant ad eandem:
Per genus hoc poterit vtrilibet aſſimilari
Eſt pia ſtirps ieſſe quem xp̄m credimus eſſe:
Sic adiectiuum[f] reperimus ſepe locatum
Eſt coluber factus vel facta miſtica virga
Ponere ſuprema duo nō[g] debes ſine cauſa
Occurretqꝫ tibi[h] quandoqꝫ relatio ſimplex
Femina que clauſit vite portam: reſerauit.

a ¶ Iſte verſus ſolet exponi dupliciter. uno mō ſic. Tu multotiens extra ꝯſtructionē petis verbum ſubſtantiuū. i. ꝙ uerbū ſubſtantiuū ſepe ſubintelligitur. Ut in pſalterio intellectus bonus omnibus facientibus eum: ſubintelligitur ē. Alio modo exponitur ſic. Uerbum multotiens petis ſubſtantiuū nomē extra ꝯſtructionē. i. ſubſtantiuum nomen ſepe ſubintelligitur. Ut Uirgilius in primo ſic dicit. ſubintelligitur libro.
b ¶ Nunc auctor incipit docere quomodo adiectiuum ⁊ ſubſtantiuum inuicem cōſtruantur. Et primo dicit ꝙ nos decebit noſce. i. noſcere naturam mobilis. i. adiectiui. ⁊ fixi. i. ſubſtantiui. Deinde dicit ꝙ duplex eſt adiectiuum. ſ. voce ⁊ ſignificatione adiectiuū uoce eſt duplex. ſ. uoce tantū. ut ille illa illud: ⁊ uoce. ac ſignificatiōe. Ut albꝰ alba albū. Similr̄ adiectiuuȝ ſignificatione ē duplex. ſ. ſignificatione tantuȝ. Ut dominꝰ: ⁊ magiſter. ⁊ ſignificatione: ⁊ uoce. Ut niger nigra nigrum.
c ¶ Dicit A. ꝙ inuenitur adiectiuū in ſolo gn̄e ꝯcordari cū ſubſtātiuo. ⁊ diſcordari in numero ⁊ in caſu. Ut hic una ſororꝫ. unus d̄ fratribus Nec ē intelligēdum niſi d̄ adiectiuis: d̄ quibus exemplificatur: ⁊ in ſilibus: q̄ tn̄ ſi ſuppleanť ſubſtantiua ut decet. nō diſcordabunt in aliquo.
d ¶ Dicit ꝙ ſi verbū ponať in medio duorū ntōꝝ diuerſoꝝ numerorum pōt utrilibet cōformari: Ut ſermones ſummi patris eſt meditatio iuſti. poſſumus. n. dicere ē ⁊ ſunt. ſꝫ diuerſis reſpectibus. Nā qn̄ dicimus ē: tūc ille ntūs meditatio ſupponit uerbo: ⁊ ſermones apponit. Qn̄ aūt dicimus ſunt tunc ille ntūs ſ̄mons ſupponit ⁊ meditatio apponit. e ¶ Dicit ꝙ qn̄ caſus diuerſoꝝ generꝝ claudunt inter ſe relatiuū. q. ſ. caſus. ſpectet ad eandē re tūc h̄. ſ. relatiuū poterit aſſimilari utrilibet caſui ꝑ genus. i. poterit in genere cōcordari cū utroqꝫ: ⁊ ponit exēplū. Eſt pia ſtirps ieſſe quē xp̄m credimus eſſe: poſſumus. n. dicere quē ⁊ quā. f ¶ Dicit ꝙ ſepe reperimus ſic locatum adiectiuum. i. ꝙ cōcordat cū p̄mo ſubſtantiuo vl̄ cū ſc̄d̄o. Ut ē coluber facta uel factus miſtica v̄ga. i. ſacrata. ¶ Quaſi dicat ꝙ iſte due ꝯſtructiones ultio dicit non debent uſitari niſi cauſa urgente: eo qꝛ ſunt figurate. h ¶ Dicit ꝙ aliqn̄ relatio ſimplex occurret tibi in conſtructione. Et ē relatio ſimplex. qn̄ an̄s ſupponit unum ⁊ relatiuum. refert aliud. Ut pꝫ in exēplo auctoris. femina q̄ clauſit uite portā reſerauit. femina ſupponit ꝑ uirgine maria: ⁊ que pro eua. Et uocatur ſimplex relatio: qꝛ relatiuum referť ſimpl̄r ad ſpem ⁊ non ad ipſam rem ad indiuiduam per uocem repreſentatam.

a ¶ Dicit ꝙ relatio fit ſepe ad partem vocis ⁊ nõ ad totũ: ⁊ tñ tu ſepe petis extra .i. ſubintelligis illud ad qđ relatiuum refert. vt rex eſt carnoti patrie que preualet omni. Deberet .n. ſic ordinari iſta conſtructio Rex eſt in ciuitate carnoti: q̃ ciuitas p̄ualet omni patrie. b ¶ Dicit ꝙ antecedens ſepe reperitur conformari relatiuo in caſu cum illi preponit immediate. vt ſermonem quem audiſtis verus habetur. Tamẽ dicit ꝙ non debet vſitari. c ¶ Dicit ꝙ genitiuus primitiui aliq̃n includitur in poſſeſſiuo. ⁊ adiectiuum concordat cũ dicto gtõ primitiui. vt oſſa mea defuncte. vbi in illo poſſeſſiuo mea includit ille gtũs mei qui concordat cũ illo adiectiuo defuncte. Deinde dicit ꝙ relatiuuʒ ſepe refertur ad dictũ gtũs icluſum in poſſeſſiuo. Ut legis ſcripta mea qui ſum ſummot⁹ ad hiſtrum. vbi illud relatiuum: qui refert ad illum gtũm mei primitiuum: incluſum in poſſeſſiuo mea.

Ad partem vocis [a] de iure relatio fiet.
Extra ſepe tamen queres ad quod referatur
Rex eſt carnoti patrie que preualet omni
Sepe relatiuo [b] conformari reperitur.
Precedens: illi cum preſidet immediate:
Sermonem quem vos audiſtis verus habet᷑.
Uſu communi tamen hoc non debet haberi
Inueniẽs iunctuʒ [c] poſſeſſiuo genitiuum
Ut mea defuncte da molliter oſſa cubare
Sepe relatiuum pro patre refertur ad ipſum
Ut mea ſcripta legis q̃ ſuʒ ſummotus ad hiſtrũ
Ponis ob id ſolum [d] precedens ſepe quod inde:
Certa relatio fit: tua virga tuus bacculuſq;
Ipſa mihi vere prebent ſolatia vite
Aduerbium ſepe [e] vel adiectiua relatuʒ:
Inuenies fugis aut piger es mihi ꝙ ꝓcul abſit
Pro ſola voce [f] ſupponit ſepe relatum
Quamuis precedens ſupponit ſignificãdo
Dat deus aureolã: qđ nomen habet᷑ ab auro:
Eſt que relatiuis [g] precedens materiale
Nomen equiria ſit nobis placet illa videre
Sepe relatiuum per [h] mutat ſignificatum:
Sunt domini que nos fecere manus crucifixe:

d ¶ Dicit ꝙ ãcedẽs aliquando ponit ſoluʒ .i. per ſe poſitũ ſiue abſolutum ob id. ideſt ꝓpter id ꝙ inde certa relatio fiat. vt virga tua ⁊ bacculus tuus: ipſa me conſolata ſunt vbi iſtud totum virga tua ⁊ bacculus tuus ponitur abſolute: quod tamen eſt antecedẽs: ne relatio importata: per h᷑ relatiuũ ip̄a ip̄ediat e ¶ Dicit ꝙ relatiuũ ſubſtãtiue captũ .ſ. qđ aut aliud ſimile ſepius refertur ad verbũ vel ad nomen adiectiuum vt tu ifugis aut es piger. qđ abſit mihi. Et reſoluitur qđ .i. q̃ res. f ¶ Dicit ꝙ relatiuũ ſepe ſupponit pro ſola voce q̃uis antecedens ſupponat ſignificando: vt deus dat aureolam. qđ nomen habetur. ideſt deriuatur ab auro. ibi quod ſupponit pro ſola voce: Licet referatur ad ſignificatum ſui antecedentis. videlicet aureolam.

g ¶ Dicit auctor ꝙ antecedens aliquando ſtat materialiter ⁊ relatiuum ſtat ſignificatiue. vt Equiria nomen nobis Placet illa videre: Equiria ponitur materialiter: Et illa ſignificatiue: ⁊ eſt equiria ludus equorum. h ¶ Quaſi dicat ꝙ antecedens ſepe ſignificat vnum ⁊ relatiuum repreſentat aliud. vt: manus domini que nos fecere ſunt crucifixe. manus ſunt manus carnales: ⁊ que repreſentat manus ſpiritales.

a ¶ Dicit ꝙ relatiuum aliquando diſcordat ab antecedente in numero: Ut diuina poteſtas plaſmat: ideſt format hominem. ⁊ creat eos marem ⁊ mulierem. hominem ē numeri ſingularis ⁊ ſuum relatiuum. ſcꝫ eos numeri pluralis.
b ¶ Dicit ꝙ relatiuum aliqñ inuenit̄ poſituꝫ ſine antecedente. vt in Ouidio. Ipſa petenda mihi. i. iuno tanqꝫ indignata de pellice loquebat̄. Et nota. ꝙ ipſa non ponit̄ proprie ſed expreſſe relatiue: Nā hꝫ antecedens incluſuꝫ in aīo loquentis. hoc fit cauſa maioris diſcretionis. dicatur ideo ꝙ ponit̄ diſcretiue. c ¶ Dicit ꝙ antecedēs ⁊ relatiuuꝫ aliqñ ponūt̄ indefinite ita ꝙ nullū locatū hoc eſt ꝑpriū ſiue certū ſeu determinatū ſignificant. Ut in hoc exemplo. Cuncta timēt hominem: q2 preſidet ille creat̄ vbi hoīeꝫ ē antecedēs: ⁊ ꝓ nullo certo hoīe ſupponit: immo pro oībus indefinite. ſeu indeterminate. ⁊ ille eſt relatiuum qđ eodem modo referuntur ad illud antecedēs. hominem: ⁊ nota ꝙ nomen appellatiuum: in grammatica vocatur ꝯmunis terminus in logica. Similit̄ ⁊ proprium nomē in grāmatica vocatur terminus diſcretus: in logica: ſiue locatum. ⁊ prima ſubſtantia ⁊ indiuiduū ⁊ mult̄ alijs noībꝰ
d ¶ Dicit auctor qđ relatiuū aliquādo diſcordat a ſuo aīte in ꝑſona vt o aqua benedic dño: q̄ celos ſuperxtat: aqua: eſt ſecunde ꝑſone cum ſit vocatiui caſus: ⁊ que perſone tertie cum ſupponat verbo tertie perſone ſcilicet ſuperextat. Deinde dicit ꝙ talis relatio non eſt imitanda nobis.

Et numerum mutat[a] hominē diuina poteſtas.
Plaſmat: eoſqꝫ marem factor creat ⁊ mulierez
Inuenies poſitum[b] ſine precedente relatum
Ipſa petenda mihi iuno de pellice dixit:
Flens magdalena querit quis ſuſtulit illum
Indefinite precedens ſiue[c] relatum.
Sepe locans: nullū deſignans inde locatuz
Cuncta timent hominē: q2 preſidet ille creatis:
Et perſonalem permutat[d] proprietatem
Ut domino benedic aqua que celos ſuperxtat
Sed non ex nobis imitando relatio talis:
Non das ad vocē[e] quandoqꝫ relata ſed ad rez
Hominis: ē bona gens: deus ē protector eoruz
Adiectiua modo[f] poni reperimus eodem:
Pars hominū validi turres ⁊ menia ſcādunt:
Sunt adiectiui[g] plurales diſtribuenti:
Huic etiam verbum reperis plurale locatum
Utraqꝫ formoſe me iudice ſunt venerande
Sed non eſt nobis ꝯſtructio congrua talis

e ¶ Dicit ꝙ relatiuum aliquando diſcordat ſuo antecedente in genere ⁊ in numero vt bona gens eſt. deus eſt protector eorum: gens eſt numeri ſingularis ⁊ generis feminini. ⁊ eorum eſt generis maſculini ⁊ numeri pluralis. In talibus autem relationibus relatiuum refertur ad ſignificatum antecedentis. ⁊ non ad vocem. Naꝫ genus importat homines: ⁊ cum ſit nomen collectiuum importat pluralitatem.
f ¶ Quaſi dicat ꝙ etiam adiectiua reperiuntur diſcordari a ſubſtantiuis quantū ad vocem non autem ad rem neqꝫ ad ſignificatum. vt pars hominum validi ⁊c. pars eſt generis feminini: ⁊ numeri ſingularis: ⁊ validi eſt generis maſculini ⁊ numeri pluralis. ⁊ eſt ibi ſintheſis generum ⁊ numerorum. g ¶ Dicit ꝙ adiectiui: pluralis numeri ſunt aliquando additi diſtribuenti. i. nomini diſtributiuo ⁊ ponit exemplū. Utraqꝫ formoſe ⁊c. ibi vtraqꝫ eſt numeri ſingularis ⁊ formoſe pluralis. Item vtraqꝫ eſt nu-

meri ſingularis ⁊ ſunt pluralis: ⁊ eſt ibi ſinthesis numerorum. Ideo dicit quod talis cõſtructio non eſt congrua nobis immo figurata. a ℂ Ad euidentiam iſtorum metrorum ſciendum: eſt quod duplex eſt demõſtratio. ſ. perſonalis ⁊ imperſonalis. Perſonalis eſt quando id quod demonſtramus: eſt illud de quo loquimur. vt iſte liber eſt petri. Imperſonalis eſt quando demõſtramus vnũ ⁊ intelligimus aliud vt ſi diceret. hec verba naſcitur in horto meo. Nõ. n. intelligimus de herba q̃ demonſtratur ſed de conſimili. dicit igitur auctor: quod imperſonalis demõſtratio ſepe fit vt patet in exemplo. Sal monſtrans dicis ⁊c. Non. n. intelli itur de iſto ſale quod tu demõſtras ſed de ꝯſimili. b ℂ Dicit quod ſi vna dictio equalens geminis dictionibus. i. hñs ſignificata duarum dictionũ. iungitur uni harum dictionũ illa talis dictio debet tantum poni pro reliqua. i. pro altera ipsarum. vt cedo ſeorſum poſitum equalet iſtis duabus dictionibus. locũ do: ⁊ ſi dicatur cedo locum. cedo non valet plus quam do. Hec et patet in exemplo auctoris. Sic viſu cecum ⁊c. cecum nil valet plus quam carentẽ. quia cecum per ſe ſignificat viſu carentem.

Imperſonalis [a] fit demõſtratio ſepe
Sal monſtrans dicis: te miſit aquis heliſeus:
Equiualens geminis [b] harum ſi iungitur vni.
Dictio ſi reliqua tantummodo debet haberi.
Sic viſu cecum: viſu dic eſſe carentem
Quando negatiuum [c] verbo conſtructio iungit
Obliquum: per non exponere ꝯuenit illum:
Aut ſimul exponi debet conſtructio tota
Fiet aſymbaſma [d] ſine recto clauſula plena
Me tedet vitii: placet illi iura tueri
Queſtio fit [e]: ſi fiat in his conſtructio duplex:
Huic placet eſſe probo: nobis placet eſſe pitos.

c ℂ Auctor dicit: quod quando caſus obliquus nominis negatiui iungitur verbo. tunc in cõſtruendo debemus exponere dictũ obliquum negatiuũ per non. vt puta ſi dicatur. Nullum crimen habeo. debemus ſic exponere. i. non vllũ crimen habeo: ⁊ ordinem conſtructibilium ordinare ſic. Ego non habeo vllum crimen. Aut tota conſtructio: Debet ſimul exponi. i. per paſſiuam conuerti vel per aliam conſtructionem equipollentem ſic. Nullũ crimen habetur a me. d ℂ Hucuſque determinauit de ꝯſtructiõe in qua ponitur rectus. Nũc autem determinat de illa q̃ fit ſine recto. Unde nota quod ꝯſtructionũ alia fit cũ recto. vt ſum martinus. ⁊ iſta dicitur ſymbaſma a ſyn quod eſt cõ ⁊ baſis fundamentũ quaſi cũ fundamẽto quia rectus eſt fundamentũ ꝯſtructiõis. vel quia eſt fundamentũ aliorum caſuũ: eo quod oẽs alij caſus cadũt ab eo. Alia fit ſine recto. vt me tedet vitij. ⁊ iſta dicitur aſymbaſma ab a quod eſt ſine ⁊ baſis fundamentũ quaſi ſine fundamẽto. i. ſine recto. Alia fit cũ rectis ⁊ obliqs. vt ego lego virgiliũ Et iſta dicitur paraſymbaſma a para quod eſt iuxta. ⁊ baſis fundamentũ. quaſi iuxta fundamentũ dicit ergo auctor. fiet aſimbaſma. i. clauſula ſiue ꝯſtructio plena id eſt. perfecta ſine recto. vt me tedet vitij illi placet iura tueri. e ℂ Hic auctor mouet vnã queſtionẽ quã nõ propterea ſoluit: quia ſane perſcrutãti ſolutio patebit dicit igitur ſic queſtio. i. interrogatio fit a ſcolaribus ſi duplex ꝯſtructio fiat ibis modis loquendi. huic placet eẽ probo. nobis placet eẽ pitos: quaſi dicat quod queritur ſi eodẽ modo an duobus modis ꝯſtruãtur ſiue ꝯſiderentur predicte due ꝯſtructiões. ſ. huic placet eẽ probo. nobis placet eẽ pitos: ⁊ ſane itelligẽs ꝯſidere debet ſoluẽdo queſtionẽ quod duplex ꝯſtructio ſit in predictis. Nã cũ dicitur huic placet eẽ probo: placet eẽ eſt vnica dictio que ſoluatur nã illius infinitiui eẽ quod habet copulare ſimiles caſus precesſit. n. datiuus. ſ. huic virtute primi ꝯponentis. ſ. placet: ⁊ ſequitur etiam datiuus virtute ſecũdi ꝯponẽtis. ſ. eẽ quod habet copulare poſt ſe ſimilẽ caſum precedẽti Cũ autem dicitur nobis placet eſſe pitos. placet eẽ eſt duplex dictio ⁊ vtraque ſeruat naturam ſuã. nã placet habet ante ſe datiuũ. ſ. nobis: ⁊ poſt ſe infinitiuũ. ſ. eẽ. quod quidẽ infinitiuũ habet ante ſe

actũz ſbintellectũ.ſ.nos.⁊ pꝰ ſe ſilez caſũ.ſ.pitos valet.n.tũ:nobis placz nos eē pitos
a ℂ Dicit ꝙ ꝯiunctio copulatiua uel eius viz retinēs dz copulare ſimiles caſus. vt amo te ⁊ illũ. Preterea dicit ꝙ iſte dictiones ꝗꝫ aduerbiũ niſi ꝑterꝗꝫ exceptiue ꝯiunctiones eodē modo ꝯſideranṫ. Uerbi grā. Malo bonũ ꝗꝫ malũ. Oēs niſi petrus legũt Oēs diligo,preterꝗꝫ vicinos. Tamen aliqui dicunt: ꝙ ꝯiunctio copulatiua poteſt copulare diſſimiles caſus tribus modis. Primo modo vt ſi dicam. Jſta domus eſt mea ⁊ Petri. Jtem plenum gratia ⁊ veritaꝫ. Demum in dictionibus aduerbialiter poſitis. Ut ianue ⁊ Piſcis. Sed huic opinioni de facili poteſt reſponderi.

Jungere consimiles[a] debet coniunctio caſus
Quam niſi ꝑterꝙ ſimilez retinent ſibi formam
Actum ſiue patiᵇ ſignare gerundia poſſunt
Atqꝫ ſupina:per hoc datur conſtructio duplex:
Si tamen a verbis veniat ſignantibus actum
Hec delectatur in ſpectando quaſi pulchra:
Deqꝫ gerundiuis[c] que ſunt gerit: eſſe videtur.
Queſtio:ſi triplex illis conſtructio detur
Presbyter eſſendi cauſa vis clerice radi
Militis eſſendi cauſa precor arma parari.
Eſſendi regem cauſa me poſco iuuari:
Jnfinitiuo primum[d] diſtingue ſupinum.
Atqꝫ gerundiuis primis ſuprema ſupina.
Si iungam verbo:per quod motum tibi ſigno
Fiet de voce ſermo quandoque per ipſam:
Materialiter hanc tibi dices eſſe tenendam.

b ℂ Dicit ꝙ gerũdia ⁊ ſupina venientia a ṽbis ſignificantibus actum per modũ tranſeuntis in alteꝛ ſignificare poſſunt actionem ⁊ paſſionem. Et ꝑ hoc poſſunt habere duplicē ꝯſtructionem.ſ.actiuam ⁊ paſſiuã. hoc eſt eſt cũ actō ratione actionis: ⁊ cuz abltō rōne paſſionis. Et ponit exemplũ in lr̄a. vbi dicit Hec delectaṫ ⁊c̄. Pōt exponi. Hec.ſ.mulier delectaṫ in ſpectando viros.i. vt ſpectet viros.ſ.actiue vel in ſpectãdo a viris.i. vt ſpectetur a viris paſſiue: ꝗſi pulchra eodem mō dicendum eſt de ſupinis.mulier vadit ſpectatum viros ideſt ad locum vbi ſpectet viros actiue. Uel mulier vadit ſpectatum a viris.ideſt ad locum ubi ſpectetur a uiris paſſiue.item uenio uiſum dominas: uel uiſu a dominabus: c ℂ Hic auctor mouet queſtionē de gerundijs huius uerbi ſuz es ē videlicet ſi poſſunt in conſtructione tripliciter ordinari.aut cum recto. Ut dicēdo clerice vis radi,cauſa eſſendi presbyter.aut cum genitiuo. Ut dicendo precor arma parari cauſa eſſendi militis.aut cum accuſatiuo. ut poſco me iuuari cauſa eſſendi regem Super hoc licet varie ſint opiniones teneamus ultimam conſtructionem.ſ. de actō: ut poſco me iuuari cã eēndi regē. Nã illud gerundiuz eēndi cum ſit ṽbi ꝑſonalis vult ante ſe actũm ⁊ hꝫ.ſ.me quod ſubintelligitur.⁊ poſt ſe ſimilem caſum quē hꝫ.ſ.regem.
d ℂ Aſſignat differentiã inter infinitiuũ ⁊ primũ ſupinum.⁊ etiam inter vltia ſupina ⁊ p̄ma gerũdia. Et dicit. Tu diſtingue p̄mũ ſupinũ ab infinitiuo.qꝛ alio mō poniṫ i cōſtructiōe.ſilr̄ diſtingue ſup̄ma.i. vltia ſupina a p̄mis gerũdijs. Et ſubdit cãm dicens Si ꝑ qꝛ ego iunga ſup̄dicta ſupina: vꝫ primũ ⁊ ultimũ uerbo ꝑ qō motũ tibi ſigno. ꝗſi dicat ꝙ infinitiuũ ⁊ p̄mũ ſupinũ differunt.qꝛ ſupinũ iungiṫ ṽbo ſignificanti motũ. Ut vado lectũ infinitiuũ n̄.qꝛ nō dicimus uado legere:niſi forte reſoluaṫ ad legendũ: itē p̄ma gerũdia n̄ iunguntꝫ ꝑ ſe ṽbo ſignificãti motũ.ſ. bene ultia ſupina. Ut uenio lectu.
e ℂ Dicit ꝙ aliqñ loqmur de uoce ⁊ non de ſignificato. ⁊ illa uox poniṫ materialiter Ut ſi dicas,peramo eſt triſſillabum.peramo ſtat pro ſola uoce,⁊ ponitur materialiter

⁊ eſt generis neutri: ⁊ indeclinabile. a ℭ Quaſi dicat ꝙ dictiones materialiter poſite ↄfundūt caſus: q̄ꝛ in oībus caſibus habēt eandē uocē. Ut ſi dico. Antonius ē quadriſſyllabū. Antonius declinat̄. Ntō h̄ antonius. gtō huius antonius. ⁊ ſic ꝑ ceteros caſus. b ℭ Dicit auctoꝛ. Uox cuius ꝑs ē apponēs prepoſitiua una. pōt alij ſociari ꝓpoſitiue. Conſtrue ſic. Uox. i. oꝛō vocalis. cuius vocis ꝑs ē vna ꝓpoſitiua apponēs vna ꝓpoſitio ꝓpoſita ꝑ appoſitionē: pōt ſociari alij ꝓpoſitiue. i. alij ꝓpoſitiōi: ut de poſt fetantes. ubi illa oꝛatio uocalis: poſt fetātes: ē. uox cuius pars. ſ. poſt eſt una ꝓpoſitio. ꝓpoſita ꝑ appoſitionem huic actō fetantes: q̄ oratio ſociat̄ illi pꝛepoſitioni de. ⁊ dicit̄

Caſus per voces[a] confundis materiales
Uox cuius pars eſt[b] apponens prepoſitiua
Una, poteſt alii ſociari pꝛepoſitiue
De poſt fetantes: de ſub pede de pꝛope fontes.
In ſub ter vel tus[c] dant quartuꝫ: dū ſociamus
Uerbo ſignanti motum vel participanti.
De motu dici credas tamen exterioꝛi:
Si non deſigno tibi motum: conſtrue ſexto
In campo curro ſi ſis bene dicis in illo.
Si ſis exterius: in campum ſit tibi curſus
Jungere non poterit[d] coniunctio mobile fixo
Jungit diuerſa coniunctio ſignificata.

de poſt fetantes. ⁊ habetur illud exemplum pſalmo .77. Ubi dicit̄ Et elegit dauid ſeruū ſuū ⁊ ſuſtulit eū de gregibus ouiū. de poſt fetantes accepit eū. paſcere Iacob ſeruū ſuum ⁊ iſrael hereditatē ſuā Et exponit̄. ſic. De pꝰ fetantes accepit euꝫ. i. de loco ubi erat poſt fetantes. i. poſt oues fetas accepit eum. dicit̄ etiā in hiſtoꝛia ſcī Clementis. Oꝛāte ſcō clemēte appꝛuit ei Agnus dei. de ſub cuius pede fons. Uiuus emanat:

Et in huiuſmodi oꝛationibus caſuale. Debet eſſe illius caſus queꝫ pꝛepoſitio ſibi immediate pꝛepoſita requirit: ⁊ non quem pꝛima pꝛepoſitio requirit. Unde dicendum eſt. de poſt fetantes: ⁊ non de poſt fetantibus. Nota ꝙ pꝛepoſitio duobus modis preponitur partibus in oratione, ſcꝫ. per compoſitionem ⁊ per appoſitionem. Per compoſitionem pꝛeponitur quando aggregatum ex pꝛepoſitione: ⁊ dictione cui preponitur fit una dictio compoſita: Seu una pars oꝛationis. Ut indoctus. Perlego. adeſt. Per appoſitionem pꝛeponitur pꝛepoſitio: quando aggregatum ex pꝛepoſitione ⁊ dictione cui pꝛeponitur non facit unam dictionem compoſitaꝫ. Sed facit diuerſas partes oꝛationis. Et iſto modo ſolum pꝛeponitur dictionibus caſualibus. Non tamen in omni caſu ſed ſolum in accuſatiuo uel ablatiuo. Ut ad eccleſiam. de domo. Et auctoꝛ loquitur h.c de pꝛepoſitione pꝛepoſita per appoſitionem: ⁊ non per compoſitionem. Unde ſepe accidit pꝛepoſitionem per compoſitionem poſitam habere ante ſe pꝛepoſitionem. Ut ego doceoꝛ ab indocto. ubi illa pꝛepoſitio in. per compoſitionem poſita habet ante ſe illam pꝛepoſitionem ab.

c ℭ Dicit auctoꝛ ꝙ iſte pꝛepoſitiones in ſub ſubter uel ſubtus ſeruiunt accuſatiuo caſui quando iunguntur uerbo ſignificanti motum localem exterioꝛem. uel participanti Ut uado in urbem ſum currens in eccleſiam. dum tamen extra ſis. preterea dicit. qđ dicte pꝛepoſitiones ſeruiunt ablatiuo quando non iunguntur uerbo uel participio ſignificanti motū exterioꝛem ſed uerbo uel participio ſignificanti quietē in loco uel motū interioꝛē in loco. Ut ſuꝫ in Urbe ⁊ uado in camera dū tn̄ ſis in camera. Exēpla uero ponuntur ab auctoꝛe in littera. Et poteſt addi illa pꝛepoſitio ſuper. Ut vult donatus.

d ℭ Quaſi dicat ꝙ inter adiectiuuꝫ ⁊ ſubſtantiuum non poteſt cadere copula diuerſitatis. quia coniunctio copulatiua iungit diuerſa ſignificata. i. dictiones ꝑtinētes ad

diuerſa. ſꝫ adiectiuū ꝛ ſbſtantiuū ꝑtinent ad idē. vn̄ incōgrue diceref. petrus ꝛ alb⁹ currit. a ⁋ Auctor mouet dubium ſeu queſtionē. an liceat ꝯiungere binas voces per vel ſiue ꝑ ꝛ ſiue: per aliam adiunctionem. vel an liceat eas cōiungere non mediante ꝯiunctionē. hoc eſt ſine ꝯiunctiōe: quaꝝ ſignificato vnius alterius ſignificatū ꝯprehēdatur. vt eſſet magis ꝯmune ꝛ minus ꝯmune. vt puta animal ꝛ homo. homo ꝛ grāmaticus. ꝛ ſic de ſimilibus. Ipſemet reſpondet ꝙ tales ꝯſtructiones debent ſine coniunctione ordinari. Et hoc atteſtatur ꝑ exemplū. ſuū cum dicit. Recte dicetur homo grāmaticus ſimileſqꝫ ſupple orationes

Queris ſi liceat[a] voces coniungere binas.
Per vel ſiue per ꝛ ſolam vel non mediante
Cum voces fuerit tales ꝙ ſignificato.
Unius alterius comprendis ſignificatum:
Recte dicetur homo grāmaticus ſimileſqꝫ
Et parti iunctum[b] debes reſtringere totuꝫ
Id ſolum preſta quod pars non denotat illa
Unde poteſt queri ſi poſſit idem ſibi iungi:
Aut ſi iungatur quod adeſſe nequit vel abeſſe
Si iungas recte[c]: facies ꝙ̄ participare
Concesso ꝙ tu melior ſis ꝙ̄ plato recte
Concludes: ergo plato participat de bonitate.

b ⁋ In hiſ duobus metris auctor intendit q̄ inter totum ꝛ partē. inter genus. ꝛ ſpeciē. ſiue inter magis ꝯmune ꝛ minus ꝯmune pōt cadere copula diuerſitatis. ita tamē. ꝙ totū ſiue genus. ſiue magis ꝯmune ſolū ſupponat ꝑ eo pro quo pars ſiue ſpēs. ſiue minus ꝯmune nō ſupponit. verbigr̄a aīal ꝛ homo currūt ita ꝙ animal ſupponat ſolū pro eo ꝑ quo hō nō ſupponit. vt puta ꝑ leone. vel pro boue. vel ꝑ capra ꝛc̄. Ex his igr̄ pꝫ ꝛ ex precedentibus quomō int̄ p̄dictas dictiones copulatiua non ponatur ꝛ quomodo ponatur. Intellige ſic litteram. Et tu debes reſtringere a ſignificato ſuo communi totum iunctum. i. copulatum parti. Poſtea declarat quomodo debes reſtringere dicens. Preſta id ſignificatum ipſi toti: qđ ipſa pars non denotat. l. vt ſupra diximus. c ⁋ Hic Auctor mouet duo dubia quorum vnuꝫ eſt. Si inter illa que idem ſunt poſſit cadere copula. Aliud eſt. Si illud ꝙ nequit adeſſe ſubiecto. vt latrabile homini. vel abeſſe vt riſibile homini: poſſit ſibi copulari per copulam diuerſitatis: Pro ſolutione iſtorum dubiorum ſciendum eſt ꝙ aliqua ſunt eadem genere. vt homo ꝛ bos. aliqua ſpecie vt petrus ꝛ martinus. Et inter illa debet poni copula. Aliqua vero ſunt eadem numero: et hoc tripliciter. Uidelicet proprie vt Marcus tullius. diffinitione. homo animal rationale mortale. accidente. homo riſibilis. canis latrabilis. ꝛ inter iſta non debet cadere medium copule diuerſitatis. Per hec āt ſolutio pꝫ ad interrogationē ꝑmā. Ad ſcđam rn̄def ꝙ illa quoꝝ vnū nullo mō pōt alteri adeſſe licet ꝯiūgi ꝑ ꝯiunctionē. q: ſignificāt diuerſas res. vt hō: ꝛ rudibile currūt: ꝛ illa quoꝝ vnū nullo mō pōt abeſſe alteri nō licet ꝯiungere ꝑ ꝯiūctionem q: ſignificāt eandē rē: vn̄ nō pōt dici. Hō ꝛ riſibile currūt. eo ꝙ riſibile eſt ꝓpriū hoīs: q̄re nullo mō pōt abeſſe homini. d ⁋ Dicit auctor ꝙ iſta dictio ꝙ̄ ſi ponaf in recta ꝯpatione faciet extremū ꝑticipare de q̄litate in q̄ fit ꝯpatio. vt ſi dicā. Tu es melior ꝙ̄ plato: recte ꝯcludef. Ergo plato ꝑticipat de bonitate. Et nota ꝙ hec dictio quā aliqn̄ eſt aduerbiū eligēdi. vt bonū eſt ſpare in dn̄o ꝙ̄ in principibus. Aliqn̄ eſt aduerbiū ſimilitudinis. vt tā ducib⁹ ꝙ̄ principibus ꝯmunis ē mors. Aliqn̄ eſt aduerbiuꝫ q̄titatis cū admiratiōe vt ꝙ̄ pulchra ē amica mea. i. valde. Aliqn̄ ē ꝯiunctio aduerſatiua. ꝛ tūc geminaf. vt quāquā. i. q̄uis. Aliqn̄ capif ꝯpatiue. Ut ego ſuꝫ fortior ꝙ̄ tu. Aliqn̄ ē ꝯiunctio abnegatiua. vl' copulatiua negatiua ſm aliquos. vt in Boetio. Sꝫ

tempus ē medicine ꝙ q̄relle ꝙ ponit ibi. p nō. aliqñ ē relatiuum ⁊ ſcribit ſic quam. a ❡ Hic auctor ponit regulā de relatiuis logicalibus. Et dicit ꝙ duplex eſt relatio. extrinſeca ⁊ intrinſeca. Relatio extriſeca ē illa in q̄ explicant oīa reqſita. vt iſte ē ſimilis illi. ⁊ ego ſuꝫ pī tibi. Et pōt fieri in ſingulari ⁊ in plāli. Et hoc ē qñ relatio extrinſeca fit. dꝫ eidē ſub iungi aliq̄ dictio q̄ determinet rē eius. ſ. relationis. Relatio intrinſeca ē illa in q̄ non explicāt oīa reqſita ſed bene intrinſece includunt. Et hꝫ fieri in plāli tm̄. vt iſti quos ibi cerno ſunt ſimiles. Ecce ꝙ ſine aliqua additione iſta orō eſt perfecta ⁊ ē ſenſus. quod ſunt ſimiles inter ſe. Et hoc inquit auctor. Cum dicit. Cūqꝫ relatio ſit intrinſeca nō decet aliqd addi plāli numero. Deinde ponit exemplū: Similes ſūt quos ibi cerno. Talia qppe relatiua d̄ quibus hic intenditur ſunt nomina ad aliqd dicta vt pater filius vicinus lōginquus propinquus. amicus inimicus. Et ſimilia.

Deqꝫ relatiuis logice ſit regula talis.
Quando relatio ſit extrinſeca debet eidem
Dictio ſubiungi: que rem determinet eius
Cumqꝫ relatio ſit intrinſeca: nil petit addi.
Plurali numero: ſimiles ſunt quos ibi cerno
p Andere propoſui pᵉ verſus ſyllaba q̄qꝫ.
Quāta ſit ⁊ pauca ppōnā ꝯgrua metris

b h Abito de his q̄ faciunt ad eſſe grammatice artis ideſt de dictione ⁊ conſtructione. ſequitur. de his que faciunt ad bene eſſe. De bene eſſe dictionis eſt. vt deſtinguat vna ſillaba ab alia in ꝓductiōe ⁊ corruptiōe eleuatiōe ⁊ de preſſione. Sed qꝛ correptio ⁊ productio accidūt littere vel ſillabe conſiderate in dictione accentus vero ſillabe. patet ordo diuidit aūt hoc capitulū inquo agit de correptione ⁊ ꝓductiōe in duas ptes. In quarum prima ponit regulas generales. In ſecunda ſpetiales. Prima incipit. Pandere propoſui. Secunda ibi. ante b corripis a. Item illa ſecunda diuiditur in tres partes. In quarum prima agit de primis ſyllabis. In ſecunda de mediis. In tertia de vltimis. Et ſic patet ordo. Partes illarum partiuꝫ ordinare ſunt. Secundum ordinem vocalium. Et conſonantium. Et ſciendum quod correptio. eſt morula adiacens prolationi vocis correpte. Productio ē morula adiacens voci s producte plationi. Et ſcias ꝙ duplex ē correptio. ſ. voluntaria ſiue naturalis. ⁊ poſitiua. Eodem modo duplex eſt productio. Et dicitur correptio voluntaria vt qñ dubitamus de aliqua re recurrimus ad eius cāꝫ. eodē mō qñ dubitamus d̄ aliqua ſyllaba vtꝝ ſit correpta vel producta recurrimus ad eius cām. Dicit. n. ad voluntatē inſtituētis naturalis inſtitutio dictionis. Natura. n. dictiōis ē qñ inſtituit tūc. n. naſcit. Qñ aūt reſtituit tunc renaſcitur. Un̄ horatius Multa renaſcent q̄ iam cecidere: cadentqꝫ. Que nūc ſunt in honore vocabula ſi volet vſus. Poſitiua correptio vel ꝓductio ē q̄ ꝓuenit ex vocū diſpoſitiōe. Ubi. n. vocalis añ vocalē in latinis dictionibus corripit. ibi talis correptio dꝛ poſitiua. Eodē mō due ꝯſonātes ſeq̄ntes vocalē ꝯferūt ꝓductionē ſyllabe. niſi impediat liqda. vñ talis ꝓductio ē poſitiua. Et ſciendū ꝙ correptio vendicat ſibi q̄nqꝫ locū pmū qſi pma ſyllaba corripitur. quandoqꝫ ſecūdū qñ ſcd̄a corripit. q̄nqꝫ vltimū q̄ñ vltima corripit. Eodē mō dicendū eſt de productione. Ex his colligit qd auctor velit dicere qñ dicit. Quāta ſit queqꝫ ſyllaba. qꝛ aut breuis aut ꝓducta: aut indiferent ſe hñs. dicit g̃. Ego ppoſui: vꝫ. in ꝓhemio libri ibi. Poſt hec pandet q̄ ⁊c. pandere. i. manifeſtare quāta ſit queqꝫ ſyllaba. p v̓ſus. i. quō cognoſcunt ſyllaba longa vel breuis in v̓ſu. Et ppōnā pauca. i. aliqua ꝯgrua. i. ꝯuenientia metris. Pro euidentia eoꝝ q̄ dñr ac etiā dicendoꝝ videamus qd ſit v̓ſus. v̓ſus ē oratio metrica clauſulati ꝓgrediēs rethorice floſculis adornata. nihil in ſe ſupfluū nihil diminutū ꝯtinēs. Et dicit v̓ſus: quaſi ter quaterqꝫ reuerſus: qꝛ ſepiꝰ v̓tit ⁊ reuer

citur anteq̄ ꝑfectus habeatur. vel quaſi finito vno vſu reuertitur ad linee ꝑncipium aliū inchoaturus. Metrū vero ē lraꝝ ſyllabaꝝ temporūq̄ dimenſio. ⁊ dr̄ a metros qḋ ē numerus: q2 in ipo attendit numerus ⁊ quantitas ſyllabaꝝ. Et eſt ſciendū ꝙ h ars: metrica ꝑſertim ordinat ad tria. ſ. ad memoriam firmiorem. ad maiorē delectationeꝫ ⁊ ad narrationē breuiorē. Metra iuuāt aīos. ꝯprehendunt plurima paucis. Priſtina ꝯmemorant. que ſunt tria grata legēti. Itē nota ꝙ ſine hac lege metrificādi: q̄ legēda ſunt male poſſent elucidari. Unde vſus. Ambulat in tenebris ſiue lege clericus oīs. Qui ſine metroꝝ lege legenda legit.

Que doctrina licet[a] non ſit penitus generalis
Proderit ipſa tamen: pueris ſi lectio detur:
Per ſe multa ſcient: ⁊ doctor pace fruetur.
Multotiēs aliquas[b] quas dat tibi regula lōgas
Siue breues metri cogit grauitas variari.
Grecaq3 nunc noſtro[c] nūc more ſuo variantur
Ad placitum poni[d] propriorum multa notaui:
Cum ſim chriſticola[e]: normā nō eſt mihi cura:
De propriis facere: que gentiles poſuere
d Diſtixere pedes[f] antiqua poemata pluref
Sex ptita modis ſatis eſt diuiſio nobis:
Dactylus ⁊ ſpōdeus exide troche⁹ anapeſtus:
Iambus cuʒ tribracho poſſunt ꝓcedere metro

a ℂ Hic auctor reſpōdet tacite queſtioni q2 poſſet aliquis dicere. ſeu querere vtruʒ hec doctrina que dat in ꝑſenti capitulo ſit generalis. i. plene determinet de arte Metrica. Rūdet auctor: ⁊ dicit ꝙ nō. Tamen licet nō ſit penitus generalis. proderit Pueris ſi lectio detur eis: Poſtea dicit ⁊ declarat ꝙ proderit ad duo. vꝫ ꝙ pueri multa ſcient ꝑ ſe. ſ. mō verſificandi: et doctor fruetur pace. q2 nō fatigabit in interrogationibus.
b ℂ Hic dicit ꝙ multotiens inuenies in auctoribus eam ſyllabā que naturaliter ē breuis elongari. ⁊ q̄ naturaliter eſt longa breuiari. Et hoc ē cauſa grauitatis metri. Et ſic tangit ꝙ hec ars metrica eſt ſatis difficilis. Exemplū primi. vt cū maris ionij trāſieris aquas. vbi penultima huius dictionis tranſieritis producit ⁊ tamē deberet corripi. Exemplū ſecūdi. Non eodeꝫ curſu reſpondent vltima primis. vbi media ſyllaba huius ablatiui eodem corripitur: ⁊ tñ deberet produci. c ℂ Dicit ꝙ greca vocabula ponunt aliqñ in metro ſm noſtꝝ morē ⁊ aliqñ ſm morē grecoruꝫ: vt in exemplo ouidij. immemores noſtri feſtas duxere choreas. vbi penul. huius dictionis choreas ꝓducit more greco. ſed Uirgilius eā corripit ibi. Pars manibus plaudūt choreas ⁊ carmina dicunt. Et hoc facit more latino. d ℂ Quaſi dicat ꝙ multa propria noīa pñt poni ad placitū ⁊ marie in prima ſyllaba. ⁊ in. media dūmō poſitiōe diphthōgo accētu vel vſu ñ reſtringant ad ꝓductionē vel ad correptionē. Notanter dixit multa q2 nō oīa ponūt ad placitū. illa ēt q̄ tñ in auctoribus ꝓducta repiunt ſolummō ſunt ꝓducēda ut ceſar.
e ℂ A. ſe excuſat d noībus gentiliū. i. īfideliū. q2 cū ipe chriſticola ſit. i. xpian⁹ ñ itēdit facere normā de dictꝭ noīb⁹. ⁊ ſi forte fecerit h ex īcidēti ñ ex ꝓpoſito ꝑncipali facit.
f a Uctor incipit exponere illa pauca ꝯgrua. i. conuenientia metris. que ſe ſuperius promiſit expoſiturum. Dicit igitur ꝙ antiqua poemata. i. antiqui poete Diſtinxere plures ideſt multos pedes. Nam ut dicitur iſidorus poſint .130. pedes: hebrahycus tantum. 24. Nos autem utimur ſolum ſex pedibus. Et hoc eſt ꝙ dicit. Diuiſio ſcilicet pedum partita: Sex modis eſt ſatis. i. ſufficient nobis Deinde numerat illos ſex dicens. Dactilus ⁊ Spondeus ⁊c̄. Pes autem prout hic ſumit eſt

ſyllabaꝝ tēporūq̨ꝫ dīmiſſio. Metꝝ pōt ſic diffiniri. Metꝝ eſt litteraꝝ ſyllabaꝝ tēporūq̨ꝫ dimēſio. Et ſunt gn̄a metroꝝ .18. Sed auctor iſte nō intendit niſi de duobus q̄ ſunt in cōmuniori uſu modernoꝝ. uidelicet de exametro ꝛ pentametro. de q̄bus inferius dicimus lati⁹ a ℂ Hic auctor declarat eſſentialia uniuſcuiuſq̨ꝫ ſex pedū p̄dictoꝝ. Et dicit ꝙ dactylus ꝯſtat ex tribus ſyllabis ex p̄ma lōga ꝛ duabus breuibus. ut audio. Spondeus ꝯſtat ex duabus ſyllabis lōgis. Ut eſtas. Trocheus ꝯſtat ex p̄ma longa ꝛ ultima breui. Ut plāta in ntō. Anapeſtus ꝯſtat ex duabus breuibus ꝛ ultīa lōga. ut pietas. Tribrachus cōſtat ex tribus breuibus ut legere. Iābus v̄o ex p̄ma breui ꝛ ultima lōga. ut ſenex

Dactylus ex longa[a] breuibuſq̨ꝫ duabus habet̃
Dicitur ex longis ſpondeus conſtare duabus.
Syllaba bina trochee ꝯſtat tibi longa breuiſq̨ꝫ:
Productā breuibus ſubdes anapeſte duabus.
Terna breuis tribracho: iābo breuis inſita lōge
Syllaba que breuis eſt[b]: vnum tp̄s tenet in quo
Profertur longe: ſpacium debes geminare:
Sic cuiuſq̨ꝫ pedis quot tēpora ſunt numerabis
Verſibus exametris [c]ſepe debet pede poni
Dactilus in quinto ſextum nunq̄ retinebit
In pedibus primis[d] hunc ſpondeū ve locabis:
Omnes ſpondeo[e] donare potes niſi quintum
Sedes nulla datur [f]preterq̄ ſexta trocheo
Quarta pentrameti [g] quintaue locas anapeſtū:
Pentrametri tribacho ſedes pꝫ vltima tantuꝫ

b ℂ Dicit Auctor ꝙ breuis ſyllaba. ſꝫ u no tp̄e pfert̃ ꝛ longa ſꝫ duab⁹. Et ſic numerabis uel numerare ꝛ ꝯputare poteris quot ſūt tp̄a uniuſcuiuſq̨ꝫ pedis: nā dactylus cum habeat unā longā ꝛ duas breues hꝫ quattuor tēpora. Et ſic de reliq̄s percurēdū eſt. Nota ꝙ ſillaba ē l̄rarū ſꝫ uno accentu ſpirituq̨ꝫ ꝓlatarū certa cōprehenſio Tp̄s ꝓut hic ſumit̃ eſt diſpoſitio ꝓnūciatiōis ſyllabe ſm̄ has d̄ r̄ias. ſcꝫ correptū ꝛ ꝓductū c ℂ Hic Auctor docet quomodo q̄ſq̨ꝫ pes debeat in v̄ſibus ordinari. Et p̄mo dicit: q̄d in nerſibus exametris dactilus debet ſemper poni in quinto pede ꝛ non in ſexto.

d ℂ Quaſi dicat ꝙ tu potes locare hūc. ſ. dactilū ue ꝓ ꝛ ſpondeū in primis pedibus hoc ē in p̄mo ſc̄do ꝛ tertio ꝛ q̄rto pede. e ℂ Quaſi dicat ꝙ ſpondeus pōt poni in oī loco preter q̄ꝫ in q̄nto exametri v̄ſus ꝛ ſi reꝑiat̃ in q̄nto ꝓ dactilo ponit̃. Nā eq̄pollet. ſibi in tp̄ibus. Ut in Lucano. Alter celſorum pauit cruor armentorum.

f ℂ Quaſi dicat ꝙ trocheus ponit̃ in ſexto loco ꝛ nō alibi in exametro uerſu. Et nō eſt intelligendum ꝙ ſemꝑ ponat̃ in ſexto. q2 ēt ſpondeus in ſexto loco pōt poni. Ut dcm̄ ē Et ē exameter v̄ſus q̄ ꝯſtat ex ſex pedibus. Dicit̃ ꝛ heroicos q2 ꝑ hunc ſtilū heroū deſcribunt̃ vt plurimum geſta. g ℂ Dicit ꝙ anapeſtus pōt locari in q̄rto ꝛ in quinto loco v̄ſus pentametri. Ut in Ouidio epiſtolaꝝ. Nil michi reſcribas attamen ip̄e ueni in ſcanſione dicimus. Nil mibi. reſcri. bas at. tamē ip. ſe veni. ultimi duo pedes ſunt anapeſti: poſſumus tn̄ uitare pedes anapeſtos dicēdo ſic in ſcanſione: Nil mihi reſcribas. attamē. ipſe ue. ni. Sic. n. poſtponimus catalectā primis duobus pedibus ſil̓r ꝛ ultimis: q̄ ſimul iuncte ꝯſtituunt q̄ntum pedē ſpondeū uel trocheū. Pentameter v̄ſus ꝯſtat ex q̄nq̨ꝫ pedibus. primis duobus dactilis uel ſpondeis ul̓ p̄o dactilo ꝛ alio ſpondeo uel econuerſo: tertio ſpondeo uel iambo: q̄rto anapeſto. q̄nto tribracho uel anapeſto. Ut pꝫ in exemplo ouidij p̄fato ſcd̄m primā ſcanſionem: uel pentameter uerſus cōſtat ex primis duobus dactilis uel ſpondeis ꝛc̄. ut ſupra. ꝛ catalecta lōga ſiue natura

Maniſeſtat pedes ꝑ eſſentialia.

Maniſeſtat pedes ꝑ accn̄tialia. ſ. ꝑ numerum

ſiue poſitiõe: poſtremiſqȝ duobus dactilis ⁊ catalecta q̃ſtacunqȝ. vt pȝ in predicto exemplo ſm̃ ſecundam ſcanſionem. Si vero diſſilabas reperiatur in tertio loco dicat: ꝙ ibi ſillaba diuidit per dieresim ⁊ efficit pes triſyllabus. vt in ouidio eodẽ. Memonis hemonio laodomia viro: Dicitur ẽt pẽtameter verſus elegiacus eo ꝙ per ipȝ ſtatus elegie. i. triſtitie ſolebat enarrari. Nota tñ ꝙ verſus pẽtameter ſubdit exametro. Deinde dicit Auctor ꝙ tribrachus tñ ponit in vltimo loco. verſus pentametri. vt ibi. Bella mihi video bella parantur ait. vbi vltima ſyllaba huius verbi parantur exiſtens breuis cum duabus ſyllabis breuibus huius verbi ait facit tribrachum.

Jambo uel nulla[a] uel tantum tertia detur:
Forte ſibi ſedem[b] tribrachus dare poſcit eandẽ
Et proceleumaticuȝ[c] poſuit quãdoqȝ uetuſtas
Nũc nullus ponit: breuib⁹ ſonat ille quaternis
Uinqȝ uocales[d] ſunt a ꝓ oreqȝ ſecũda
q J ſuccedit eis:[e] o quarta ſit: uqȝ ſuprema
Omnis preter eas[f] tibi littera ꝯſona fiet
Mute ſunt b c d[g] uel f uel g k p q t:
Sunt l ⁊ r uere liquide[h] quia ſepe liqueſcunt:
M ſimul n qȝ uel s liqdas quandoqȝ locamus
S nunqȝ ſed m n qȝ prius nunc neutra liqueſcit
Conſona bina per i[i] dic ſepe per u qȝ notari
Hoc quando fuerit: uocum ſonus ipſe docebit:

Agit d̃ ꝑtibus remotis. ſ. lr̃is. ⁊ ſyllabis ſm̃: ꝙ ꝯſiderantur: ſm̃ correptionẽ ⁊ ꝓductionẽ.
De mutiſ
De liqdiſ

a ℭ Ut pȝ exemplũ in his duobus verſib⁹ Sub veneris latere deberet nemo latere. Nam mala de venere plurima deuenire. b ℭ Quaſi dicat. qḋ Tribrachius forte põt poni in tertio loco verſus exametri. Lȝ prius dictũ ſit qḋ tantũ ponatur in q̃nto pede verſus pentametri vt in h̃ verſu. Omnia labilia ſbijcit ſibi philoſophia vbi vltia ſyllaba hui⁹ noĩs labilia corripit cũ primis duabus ſyllabis huius verbi ſbijcit q̃ faciunt tribrachum. Sȝ q: ibi ſyllaba breuis ponit ꝓ longa per diaſtolen. ⁊ ita erit ibi dactylus ⁊ nõ tribrachus. propterea auctor dicit forte. c ℭ Dicit ꝙ antiqui aliq̃n ponebant in verſu ꝓceleumaticum. q eſt pes ꝯſtãs ex quattuor ſyllabis breuibus. vt in v̾gilio. Herent parietibus ſcale poſteſqȝ ſub ipſos. Jn ſcanſione dicimus. Herent parieti ⁊c̃. parieti eſt pes ꝓceleumaticus ſed iſte a modernis non vſitatur. Jdeo dicit. Nunc nullus ponit.

d h Jc auctor proſequitur de corruptiõe ⁊ ꝓductione ſyllabaꝝ: ⁊ q: ſyllabe fiunt ex lr̃is: iõ incipit a diſtinctione lr̃aruȝ dicẽs qḋ lr̃e vocales ſunt q̃nqȝ. ſ. a e i o u. Et dicuntur vocales q: ſine ipſis nõ põt fieri vox. ⁊ quelibet earum poteſt facere vocem. ſ. ſyllabam per ſe. Littera ſic diffinitur. Littera ẽ minima pars vocis hũane q̃ põt ſcribi indiuidua. e ℭ Dicit ꝙ oẽs alie ittere ꝑter eas q̃nqȝ vocales dicunt ꝯſonantes quaſi cũ alijs ſonãtes. Nã ſonũ facere non poſſunt. niſi cũ adiutorio vocalium. f ℭ Quaſi dicat ꝙ in ꝯſonantibus nouẽ ſunt mute. ſ. b. c. d. f. g. k. p. q. t. Et dicunt mute q: videt mutus ſonus eaꝝ. Et in hoc differunt a ſemiuocali: q̃ aptius profert. Uidetur. n. vocalis añferri ꝓferendo ipſas ſemiuocalibus. q̃ ſunt ſeptẽ. ſ. l m n r s x ȝ. De q̃bus Auctor nullã particulariter facit mentionẽ: q̃m eaꝝ noĩa in ꝓſenti materia non ſunt neceſſaria. g ℭ Dicit Auctor ꝙ l ⁊ r ſunt vere liquide. q: ſepe liq̃ſcunt in metro: hoc ẽ q: ſyllabã naturalr̃ breuem ꝓducunt. Deinde dicit ꝙ aliquando. locamus. i. locatas reperimus liquidas m n ⁊ s. Et hec magis declarando: reſtringit dicẽs: s nunquam liqueſcit. hoc eſt apud modernos poetas.
h ℭ Dicit ꝙ i vel u ſepe fiunt ꝯſonantes. vȝ. quando ponuntur in principio ſyllabe alia vocali ſequente. Et quãdo fuerit hoc: ipſe ſonus. ideſt ipſa prolatio docebit: ideſt

monſtrabit. Nā ꝑdūt ſonū vocaliū. vt iuno ⁊ venus. a ¶ Dicit ꝙ u aliqñ ponitur añ vocalē in eadē ſyllaba. ⁊ nō efficit ꝯſonās immo ꝑdit vim ꝯſonanẜ. Et h̄ eſt qñ iſte lr̄e s q ⁊ g. ꝓponunt. vt ſuauis queroꝛ aqua ⁊ lingua. Nō ꝑdat vim ꝯſonantis. patet ex ipſa ꝓlatione. pꝫ ēt qꝛ ſi u eſſet ꝯſonās. tunc pꝛima ſyllaba huius dictionis. aqua produceretur ꝑ poſitionem de q ⁊ u conſonante. ſed coꝛripitur. quod pꝫ in ouidio epiſtolarum. Cum dominus potando nectare miſcet aquas. Nec etiam ē vocalis: qđ pꝫ ex ipſa ꝓlatione. Et qꝛ ſtatim conſtitueretur diphthongus ꝑ ꝯglutinationem duarū vocalium in eadem ſyllaba. Sed nō debemus diptbongum inchoare ab u. Et iō dicit. Nā diphthongus ab u noſtro nō inchoat uſu. Preterea dicit ꝙ apud modernos ſyllaba diuiditur aliqñ p̄cedente u. vt ſuauis. et tunc u habet̄ vocalis. b ¶ Dicit ꝙ h reputatur a verſificatoꝛib⁹ pꝛo nulla nec pꝛo vocali nec pꝛo conſonante. c ¶ Sententia eſt. ꝙ iſta littera i. quā iotam nominauit auctoꝛ poſita in medio duaꝝ vocaliū vim ſeruantiā efficitur duplx conſonanſ vt Troia. Et nota: qđ ſi neutra. vl' alta alioꝝ vocaliū vim: ſuā ñ ſeruaret i ſupꝛadicta: non eſſet duplex conſonās vt via. Itē nota qđ in h̄ v̄bo baiulo las. quod ſtat pꝛo poꝛto iñ eſt duplex conſonans. licet ponatur in medio duarum vocaliū. Et hoc eſt qꝛ non clauditur inter illas vocales equo accentu nec equo numero ſyllabarum. Ideo dicit Auctoꝛ. vndiqꝫ clauſam. Ideſt equaliter clauſam ab vtraqꝫ parte. Hoc autem patet in verſu Ouidij. Clotho colum baiulat: lacheſis net. atropos occat. Nam illa ſyllaba. coꝛripitur quod fieri non poſſet ſi i eſſet duplex conſonans cum facere poſitionem Ad pꝛecedentem ſyllabam. Deinde dicit quod x ⁊ z ſunt duplex conſonans. tamen z reperitur ſimplex: Et hoc in dictionibus compoſitis. Ut perizoma perizomatis. quod componitur ex peri pꝛepoſitione greca quod eſt circum ⁊ zoma veſtis. Eſt ⁊ omne qđ circumcingit pudendoꝛum velamen. iota ideſt i de qua ſuperius diximus in compoſitione reperitur ſimplex conſonans. vt biiugis qđ componitur ex bi ⁊ iugum.

Vocali pꝛeiungitur u[a] nō conſona vimqꝫ:
Perdit ⁊ h̄. ſuauis q̇ror aut aqua ligua ꝓbabit
Nā diphthongus ab u noſtro non inchoat vſu
Moſqꝫ modernus hꝫ quandoqꝫ ꝙ s pꝛeunte
Syllaba diuiditur: tūc u vocalis habetur:
Verſificatoꝛes h pꝛo [b] nulla reputabant
Dum teneāt iotam[c] vocalis undiqꝫ clauſam
Conſona iota duplex: duplices x z qꝫ fiunt
Simplex tamen z reperitur: ut ē perizoma
Iotaqꝫ compoſita ſimplex eſt ſepe reperta
Dictio uocali:[d] finita uel m ſibi ſubdi:
Verſu uocalem nunquam permittit eodem
Syllaba que binas[e] uocales uim retinētes.

d ¶ Dicit ꝙ ſi aliqua dictio deſinat in vocalem vel in m. ſequens dictio non debet incipere a vocali. Et hoc fit pꝛopter hiatū euitandum. Si autem reperiatur. dicatur ꝙ eſt licentia poetica. vt in lucano. Vicinumqꝫ minax inuadit ariminum: ⁊ ingens. ſepiſſime tamen abijcitur vocalis antecedentis dictionis: ⁊ m cum ſua vocali. Exempla querantur in auctoꝛibus. qꝛ multa reperiuntur. Notanter dictum eſt ab auctoꝛe: eodem verſu. qꝛ ſi eſſet in duobus verſibus Quod diximus euitandum: non propterea ſequeretur inconue iens. licet eniꝫ aliquando reperiatur in duobus verſibus m cum ſua vocali: tamen non abijcitur de metro in ſcanſione: hoc eſt quoniam pꝛimus verſus terminatur in m: Et ſequens incipitur a vocali. e ¶ Quaſi dicat quod illa ſyllaba Que fit ex duabus vocalibus vim ſuam ſeruantibus. Eſt diphthongata.

⁊ p diphthongũ producit. vt aura. Quid vo ſit diphthongus. ⁊ vñ dicat diphthongus quot ſint diphthongi ⁊ poſuit ſupius: ibi. ſ. in pma declinatione. Das ae diphthongũ.
a ℂ Dicit ꝙ qñ due ꝯſonantes iũcte ſimul imediate ſequunt poſt aliquã vocalẽ illa talis vocalis pcedẽs eſt longa poſitione vt arma ⁊ tellus. Et idẽ attendit ſi vna duplex ꝯſonans vocalem ſequatur. vt axis ⁊ troia. ideo dicit. Aut vnum duplex.
b ℂ Quaſi dicat ꝙ ſi aliq̃ dictio terminet in vocalẽ naturalit breuẽ ꝯſonãtes q̃ ſequũtur nõ poſſunt producere illã vocalẽ. immo remanet in eſſe ſuo. vt mare ſtatuto.
c ℂ Dicit ꝙ ſi aliqua ſyllaba naturalr breuiet: ⁊ muta ⁊ liq̃da ſequant in eadẽ dictione. illa ſyllaba põt breuiari ex vi nature ſue. ⁊ pduci propter mutã ⁊ liq̃dã. vt in hac dictione prĩs ⁊ in ſilibus: pma. n. ſyllaba naturalit breuiat. vt hic. Fer patris imperiũ cũ verbis exit in iraz. Põt ẽt produci ppter mutã ⁊ liq̃daz. vt hic. Eſt patris Matriſq3 pie ſuccurrere nato.

Continet: ẽ longa diphthongo ſic probat aura.
Quando vocalẽ [a] duo conſona iuncta ſequunt:
Aut vnum duplex: producit eam poſitura.
Sed cum finitur [b] vocali dictio curta.
Conſona que ſubeũt: nõ hanc pducere poſſunt
Si faciat curta [c] vocali ſillaba finem:
Mutaq3 cum liq̃da vocem ſubeant in eandem
Ex vi nature proprie licet hanc variare.
Et propter mutã liq̃damq3 potes dare longaz:
Sillaba que breuis [d] ẽ muta liquidaq3 ſequẽte.
Longa poteſt fieri: ſed longa nequit breuiari.
E de pre vel ſe [e]: componens non breuiabis
Sed vocalis eas poterit breuiare ſequela.
Reicio refert diſtat [f] dant re tibi longam.
Corripiens aliis niſi duplex conſona ſubſit
Bis bi breues dant [g]: niſi conſona bina ſequat.
In deriuatiuis [h] ſua que fit origo notetis.
Qua fiet parte deſcenſus aptior inde
Ut moueo motum motabile ſiue mouendum

Dat regulas de habentib⁹ ſe difformit: que. ſ. qñ ꝙ ſunt lõge quãdoq3 breues

d ℂ Hic auctor clarius exprimit illud . qd iã dictũ ẽ dicẽs ꝙ ſi aliqua ſyllaba breuis ponit añ mutã ⁊ liq̃dã in eadã dictiõe talis ſyllaba põt pduci. vt iaz dictũ ẽ: ſ3 lõga ſyllaba: poſita añ mutã ⁊ liq̃dã nõ põt corripi. vt i hac dictiõe mrĩs cuius prima ſillaba ẽ lõga naturaliter ⁊ nõ põt corripi propter mutam ⁊ liquidam ſequentes.

Ponit regulam ſpãles in primitiuis: ⁊ monoſilabis

e ℂ Dicit ꝙ iſte ppoſitiones e de pre ſe ꝯpoſite nõ breuiant. vt educo depono pfero ⁊ ſeparo poſſunt tamẽ breuiari niſi vocalis ſeq̃tur eas in ꝯpoſitiõe. vt peo is. iõ dicit A. S3 vocalis eas.
f ℂ Dicit ꝙ iſta ppoſitio re pducit in reiicio cis: ⁊ in refert qd idẽ ẽ qd diſtat. i aliis vo dictionibus corripit niſi due ꝯſonãtes ſequant: vt reſto reſtas ⁊ reſtitutiõis. Producit ẽt in his rettuli reppi ⁊ reppuli. Et iõ vtplurĩmũ ſcribuntur cũ duplici ꝯſonãte
g ℂ Dicit ꝙ bis ⁊ bi corripit in ꝯpoſitione. vt biuiũ. i. locus duax viax. ⁊ bidens. i. pecus duox dentiũ. Niſi bina ꝯſonaſequat. i. niſi duo noia ꝯſonã ſeu ꝯſimilẽ ſignificationem habẽtia ſequant. ſ. per ꝯpoſitionẽ vt binus bina binum ⁊ bimus ma mũ quorum ſignificatio eſt eadem. inuenitur hic bimatus tus tui. i. ſpacium uel tempus duorum annorum. penultima enim ſyllaba dictox duorum nominum producitur.
h ℂ In iſtis uerſibus Auctor docet cognoſcere ſyllabam longam ſeu breuem in dictionibus deriuatis. Et eſt ſenſus ꝙ q̃tumcunq3 fuerit vocalis in primitiuo tanta debet eſſe in deriuatiuo dum tamen non mutetur in deriuatiuo illa conſona que ſequebatur

vocalē in p̄mitiuo. Uerbigr̄a. moueo corripit primā ſyllabam. ita mouēs ⁊ mouēdus corripit primā: Notanter dico dū tñ ꝯſona q̄ ſequebaṫ vocalē in p̄mitiuo nō mutetur ī deriuatiuo: qꝛ noua ꝯſona: ſepe dat. i. facit variare vocalē ħ eſt corripere longā ⁊ curtā producere. Uerbi gr̄a. moueo corripit primā. ⁊ mobilis ꝑducit. qꝛ conſona q̄ erat ī primitiuo. vꝫ u ꝯſona mutaṫ in deriuatiuo in b. Tamen iſta regula patiṫ exceptioneꝫ q̄ inferius poniṫ loco ſuo. Jō dicit A. excipiēda ⁊c̄. a ℭ Hic auctor mouet regulaꝫ de quātitate ſyllabaꝝ in dictionib⁹ ꝯpoſitis dicēs. ꝙ tanta ē vocalis in dictione ꝯpoſita ꝗta ē in ſimplici. Uerbi gr̄a. amo corript illā vocalē a: ſilr̄ ⁊ ꝑamo corripit eandeꝫ.

Et que vocalis in origine quantaqꝫ manſit.
Nam deriuatiua tantam ſe quare decebit
Subdita vocali ſi conſona non moueatur
Uocalem ſepe noua conſona dat variare.
Mobilis ex moueo datur ⁊ mutatur ab illo
Excidenda ſue ponentur in ordine norme:
Hoc de compoſitis teneas: ꝙ ſit tibi tanta
Uucalis[a]: quantam ſeruabit dictio ſimplex:
Si mutes etiam vocalem: norma tenebit.
Conſona dum maneat in ſimplici ſubdita voce
Excipienda locis qbus eſt opus excipientur.
Omnia preterita[b] pones diſſyllaba longa
Que breuiant gemine vocales deme: bibitqꝫ
Et dedit atqꝫ fidit ſcidit ⁊ ſtetit ⁊ tulit hec ſex.
Preteritū geminās[c] primā facit hāc breuiari.
Eſtqꝫ ſcd̄a breuis: tñ vnum: cedoqꝫ demis.
Preteritis pluſq̄[d] perfectis atqꝫ futuris
Coniunctiuoꝝ lex ſeruit preteritorum

areo ꝑducit illā vocalem a: ſilr̄ exareo ꝑducit eandē. Deinde dicit. Regula valet etiā ſi mutemus vocaleꝫ in ꝯpoſito duꝫ tñ ꝯſona ſb̄dita vocali ī ſimplci dictōe maneat ēt in compoſito. Uerbi gr̄a. facio corripit illā ſyllabā fa. ſilr̄ ⁊ inficio corripit illā ſyllabā fi. licꝫ a mutata ſit in i. qꝛ ꝯſona. q̄ ſeq̄baṫ a vꝫ in ſimplici ſequitur ēt in ꝯpoſito verūtñ hec regula varias patiṫ exceptioneſ que inferius loco ⁊ tp̄e declarabunṫ. Jō dicit auctor. Excipienda locis ⁊c̄.

b ℭ Auctor ponit regulā talē dicens. Omnia p̄terita duaꝝ ſyllabaꝝ tm̄ ꝑducunt primā ſallabam. vt cepi. Deinde ponit excepti onem dicens. Tu deme. i. excipe illa p̄terita q̄ gemine vocales breuiāt q̄ habēt vocalē an̄ alterā vocalem vt fui rui: quoꝝ prima corripiṫ: ꝗꝫ ꝑ ⁊ tu deme. i. excipe hec ſex. ſ. bibit dedit fidit ſcidit ſtetit ⁊ tulit. q̄ licet diſſyllaba ſint tm̄ eoꝝ p̄terita corripiunṫ. fidit p̄teritū eſt de findo. ſcidit de ſcindo ſcindis. quod ſignificat aliquid per medium ſecare.

c ℭ Dicit ꝙ omne preteritū geminās p̄mā ſyllabā eandē breuiat pariter ⁊ ſecundā vt cado cecidi ⁊ pario peperi. Tñ tu demis. i. excipis vnū ptūm. ſ. pepidi. qđ venit a pedo dis. ⁊ tacuit ip̄m ꝑpter eius turpē ſignificationē ſeu metri vel breuitatis cauſa. Cedo ēt excipiṫ cuius ptūm facit cecidi. ⁊ ſcd̄am ꝑducit. Un̄ verſus. Ruſticus hic cecidit q quondā forte cecidit. d ℭ Quaſi dicat ꝙ lex ſeu regula predictorum nuper dicta ſeruit ēt pluſꝗ ꝑfectis ⁊ futuris ꝯiunctiuoꝝ. i. ſubiunctiuorum modorum: q ꝯiuncti dicuntur eo qꝛ coniunctione indigent. vt perfectum ſignificet ſenſum. Nā tāta eſt prima ſyllaba pluſquam perfectorum cuiuſlibet modi ⁊ futurorum ſubiunctiui. quanta eſt prima perſona preteriti perfecti indicatiui modi.

Dat regulā de compoſitis

Dat regulas magiſ ſp̄ales ī đ riuatiuis. v̄bis actiuis tertie ꝑſone biſſyllabis.

a ℂ Dicit ꝙ tria tpa p̄dicta ſunt iuncta ſupino in verbo paſſiuo. Ideſt ſeruāt regulā de ſupinis de q̄ ſtatim dicetur ibi .ſ. Longa ſupina ꝛc̄. Alij vō exponūt. ꝙ ſūt iūcta ſupino.i. facta ſunt vel ꝯiūcta per ſupplementū participij a ſupino deriuati ꝛ ꝑ hec ſeruāt regulā ſupinoꝝ ꝛ preteritoꝝ. b Dicit ꝙ quātacūq3 fuerit prima ſyllaba preſentis indicatiui modi: ſingularis numeri tanta ē p̄ma ſyllaba ceteroꝝ tempoꝝ exceptis preteritis ꝑfectis ꝛ pluſq̄ꝫ ꝑfectis. ꝛ futuris ſubiunctiuoꝝ. de q̄bus ſupius diximus. Tanta ē ēt p̄ma ſyllaba ꝑticipioꝝ p̄ſentis tp̄is ꝛ futuroꝝ deſinētiū in dus ſilr: ꝛ gerūdioꝝ. Cōſtrue nūc ꝑ te q2 ſatis p3 textus. c ℂ Hic auctor ponit regulā de ſupinis dicēs. ꝙ ſupina diſſyllaba ꝓducūt p̄mā ſyllabā. vt natū. Sed excipiunt decē q̄ per decez ſyllabas in lr̄a poſitas itelligunt. Qui: vt q̄ntū. qđ venit a queo qs. ci. vt citū a cieo cies: ſi vt ſitū a ſino ſinis ſa vt ſatū a ſero ſeris. li vt litū a lino linis :i vt itū ab eo is. da. Ut datū a do das. ra ut ratū a reor reris. ru vt rutu3 a ruo ruis. ſta. Ut ſtatū a ſto ſtas. q̄ oīa licet diſſyllaba ſint. attamen corripiunt p̄mā ſyllabā. ſilr ꝛ ab eis deriuata p̄ter ſtaturus ꝙ primā ꝓducit. l3 deriuetur a ſtatū. vt in Luca. Dum ſtatura fides

De deſcē dētibus a v̄bis: ꝛ p̄° d̄ ꝑticipiis ꝛ gerūdijs

De ſupīs diſſyllabis q̄ ad p̄mas ſyllabas. Deriuationes ſupinorum.

Hec in paſſiuo[a] ſunt tempora iuncta ſupino.
Normam preſentis per cetera tempora dicis.
Participans ſocia preſens in duſq3 futura
Debent conſimilem ſeruare gerundia legem
Longa ſupina dabis diſſyllaba[b]: ſed breuiabis
Qui. ci. ſi. ſa. li. i. da. ru. ra. ſta. deq3 ſupinis
Orta ſequuntur ea: ſit ſtaturus tamen extra
Nec patrem ſequitur[c] ambitus: ſi moueatur
Quod fit in us vel in o[d] vel in or: v̄bale vel i trix
Participās quoq3 ptūm per ruſq3 futurum:
Ad normam debent ſe confirmare ſupini
Ui tum dante preit[e] vocalis non breuiata
Qui ſi ci ſa li i cog ag demis ꝛ inde creata:
Qui rectos ſuperant[f] obliquos creſcere dicis.
A pluralis ꝛ e[g] crementum protrahit oq3

d ℂ Quaſi dicat qđ ſi ambitus moueaꝫ.i. ſi adiectiue declinaꝫ nō ſeqtur patrē. i. eius primitiuū qđ ē ſupinū huiꝰ v̄bi ambio bis. ſ. ambitū. poniꝫ exēplū in lr̄a tū qñ eiꝰ penultia corripiꝫ. S3 ambitus ta tū. ab ip̄o deriuatū penultimā ꝓducit. vt in p̄ncipio metamorpho. Iuſſit ꝛ ambite circūdare brachia terre. ꝛ idē ē ambitꝰ qđ circūdatꝰ. notanꝫ dicit ſi moueaꝫ. q2 ſi nō moueretꝫ. i. ſi adiectiue n̄ declinareꝫ tūc ſeqreꝫ eius primitiuū. q2 penultia corripereꝫ. vt hic ambitus tus tui. i. circuitꝰ. o ℂ Ideſt ꝙ v̄balia in us in o vel in or vel in trix deſinētia. vt notus tus tui. notio onis notor ris. ꝛ notrix cis: ꝑticipiū quoq3 pti tp̄is ꝛ futuri in rus vt notus ta. tum. ꝛ noturus notura noturū tantā h̄nt primā ſyllabā quantam habēt ſupina a q̄bus deriuātur. Ideo dicit ad normam debent ꝛc̄.
e ℂ Dicit ꝙ v̄ba faciētia ptūm in vi. ꝛ ſupinū in tū mutādo vi in tū ꝓducūt penultia3 ſupini. vt amaui tū. deinde ponit exceptionē dicēs. Tu demis ea q̄ intelligunꝫ ꝑ has ſyllabas. ſ. q vt q̄tū. ci vt citū de cieo cies. ſi vt ſitū: ſa vt ſatū. li vt litū. i. vt itu3 cog cognitū. ag agnitū. Et inde creata. i. ab eis deriuata. quoꝝ penultima breuiaꝫ. L3 oīa formenꝫ a ptō mutando vi in tum vt qui: ſiui. ciui. ſeui. liui. iui. cognoui. agnoui.
f ℂ Hic auctor ponit introductionē ad quaſdā regulas ꝓxime ſeq̄ntes. ꝛ dicit: Tu dices obliquos creſcere. i. habere creſcētiā ſupra nūm ſingularē. q̄ q̄dē creſcētia: fit aliqñ ꝑ a. aliqñ ꝑ e aliqñ ꝑ i aliqñ ꝑ o. aliqñ ꝑ u. Et de his oībus ponit reglas inferius gn̄ales: v3 vt ſeqꝫ. g ℂ Dicit ꝙ aliq creſcēs ſup̄ nūm ꝑ a ꝛ e. ꝛ o ꝓducūt illas voca

les. vt quaꝝ reꝝ duob⁹ duab⁹ reb⁹ ⁊ dn̄abus. deīde dicit ꝙ i ⁊ u breuiant̄ in eoꝝ cremēto ut manib⁹ ⁊ vubus ⁊ h̄ exēpla ponunt̄ ab auctore cū dicit Sunt teſtes quoꝝ.
a ℭ Dicto de cremēto qđ fit i cauſalib⁹. Nūc A. pſeqt̄ d̄ cremēto qđ fit in n̄ cauſalibus vrputa in v̄bis. ⁊ p̄° ponit introductionē ad regl'as inferius poſitas. d. Tu notabis v̄bū qđ h̄z ſupare ſcđaꝫ pſonā p̄mi p̄ntis tpis eē creſcens. i. hr̄e creſcētiā ſup dictaꝫ pſonā. hac arte. i. eodē mō quo dictū ē in cauſalib⁹. v̄bigrā: amās eſt dictio diſſyllaba. amamus v̄o triſſyllaba. ⁊ amam⁹ h̄z creſcētiā ſupra illā ſcđam pſonā amas. ⁊ talis creſcētia fit pa aliqn̄ p e. aliqn̄ p i. aliqn̄. p o. aliqn̄ p u. De qbus oib⁹ ſtatiꝫ ponent̄ gn̄ales regle. addit auctoꝛ ⁊ dicit. hec noꝛma. ſ. d̄ crementis verboꝝ: dꝫ referri. i. rep̄ntari: ad p̄ſens tp̄s actiui. h̄ aūt dicit ꝑpter cognoſcer̄ creſcētia in v̄bis paſſiuis q̄ cognoſci non poſſunt b̄n niſi rep̄ntarentur ad actiuū. Preterea dicit: ꝙ ſi verbum vocis paſſiue nō habeat actiuū debes finger̄ h̄ ē p̄ſupponere ꝙ h̄eat. h̄ āt dic̄ ꝑꝑ cognoſcere cremēta. in v̄bis deponētibus q̄ n̄ h̄nt actiuū
b ℭ Dicit A. ꝙ v̄bū dꝫ ꝑducere a creſcens. i. ſyllabā creſcentē pa vbiqꝫ. i. in omni ꝯiugatiōe. vt amamus doceamus legam⁹ audiam⁹ deinde ponit exceptionē dicēs ꝙ in ꝯpoſitis p̄me cōiugationis huius v̄bi do das a coꝛripit̄ vt in illis v̄bis circūdamus circumdare. venundamus ⁊ venundare: peſſundamus ⁊ peſſundare.

I vel u cremento breuiare iubemus eodeꝫ
Sunt teſtes quoꝛum quaꝝ reꝝ manibuſqꝫ
Et verubus rebus dominabus ſiue duobus
Verbum perſonam[a] quod habet ſupare ſcđam
Primi preſentis: creſcens hanc arte notabis
Debet ad actiui preſens hec noꝛma referri:
Et ſi non habeat actiuum fingere debes:
A creſcens verbum[b] producere debet vbiqꝫ
Ex do fit breuis a cum prime compoſitiuis.
E niſi cum ſubit r:[c] debes producere ſemper
Cum ſubit r curtaꝫ dāt plurima: plurima lōgā
In ſum ſiue fero[d] crementa velimqꝫ notato
Ac edo
Omne lego preſens[e] breuiat: quartiqꝫ ſecunda
Longam paſſiuo reris vel rere notato

Agit de incremētis v̄balibus: factꝰ p: qn ꝗ vocaleſ e p̄mo p a Incremētiꝫ v̄balepere

c ℭ Dicit auctoꝛ ꝙ ſyllaba creſcēs ſup e ꝑducit̄ ſemꝑ niſi ſeqtur. vt amem⁹ docem⁹ legem⁹ audiemus. Notanter dicit niſi r ſequat̄. qꝛ cū r ſubdit. i. ſeqtur plurima v̄ba. dāt illā vocalē e longā. vt ameris uel amere. docerē doceres doceret. ⁊ plurima dant illā vocalē e curtā vt legerē legeres legeret. amauero. ris. rit. hec autem inferius diſtinguentur vꝫ vt ſequitur. d ℭ Dicit auctoꝛ cremēta in h̄ v̄bo ſū es eſt ſiue in h̄ verbo fero fers ꝗ p ⁊ in h̄ v̄bo velim. i. volo vis. q. d. ꝙ illa verba irregularia ſūt. ⁊ iō n̄ ſequunt̄ reglā d̄ crement̄ alioꝝ verboꝝ. ſ. regulariū imo p poſitionē aliqn̄ ꝑducunt̄ eſſeꝫ ferrē vellē: aliqn̄ ēt breuiat̄: ⁊ tūc refert̄ ad litteraturā pti pfecti. vt tulero ris rit. h̄ idē intelligit̄ d̄ h̄ v̄bo irreglari edo es ē: nā aliqn̄ elūgat̄ i cremēt̄: ut eē iſinitiuo aliqn̄ ēt coꝛripit̄ in litteratura p̄ntis ut ederē: nota ꝙ in quantū hec q̄ttuoꝛ v̄ba p̄dicta irregularia ſunt notari debēt. Inq̄ſtū v̄o nō referēda ſunt ad regulā p̄cedentē uel ad ſequentē put videbit̄ opoꝛtunū. e ℭ Dicit auctoꝛ ꝙ oē lego. i. oē verbū tertie ꝯiugatiōis breuiat p̄ſens tp̄s in quo h̄ e ſup r vt optatiuo mō vtinā legerē legeres legeret ꝗ p ⁊ breuiat ſcđa tēpoꝛa q̄rti. i. ꝯiunctiui. ſ. ptū ipſectū. vt ptō impfecto cū legereꝫ res. ret ⁊c̄. Deinde dicit. lōgā paſſiuo. h̄ ē dicere ꝙ in verbis paſſiuis vbiqꝫ reris vl rere reperitur vbi penultima longatur. vt legereris vel legerere legeretur.

a ¶ Hoc eſt dictum. qđ iſta vocalis e breuiať in ꝑtō pluſq̄ꝫ ꝑfecto. cuiuſcunqꝫ coniugatiōis r ſeq̄nte. vt amauerā docuerā legerā audierā. Et hoc intelligiť de indicatiuo
b ¶ Hoc ē penultima futuri in beris vel in bere terminati corripitur in prima ↄiugatione ⁊ in ſecunda. vt amaberis vel amabere. doceberis vel docebere.
c ¶ Ideſt preteritum perfectū ⁊ futuꝝ ſubiunctiui breuiať. vt amaueriꝫ ⁊ amauero
d ¶ Dicit auctor ꝙ in oībus aliis tꝑibus ⁊ modis a ꝑdictis verbū creſcēs ꝓducit illā vocalē e. r ſequēte vt futuro legar legeris audiar audieris vł audiere audietur.
e ¶ Dicit A. ꝙ hec vocalis i ꝓduciť in ꝑmis cremētis q̄rte ↄiugatiōis. Ut audimus auditis. Et diciť in ꝑmis ad dr̄iam ſecundarum. vt audiuim⁹ vbi ſunt duo cremēta. Primū crementū attēdiť i hac ſyllaba di q̄ ꝓducitur. ſcđm in hac ſyllaba ui que corripitur.

Oſtēdit q̄. ꝓducunt: creſcentia e ante r.

Incremētum v̄bale factuꝫ ꝑ i.

Incremētum v̄bale ꝑ o ⁊ u

f ¶ Dicit A. ꝙ in oī ꝑterito ꝑfecto ꝑme ꝑſone in imus terminate. penultīa breuiatur. vt amauimus.
g ¶ Dicit auctor. in hͦ v̄bo velim velis velit ⁊ ſim ſis ſit ꝑora cremēta ꝑ i facta ꝓducunť vt velim⁹ tis: ſimus ſitis
h ¶ Dicit auctor. ꝙ i aliis cremētis ſeu tꝑibus ſiue modis i breuiatur. vt voluerimus ⁊ fuerim⁹ ⁊ amauerim⁹. ſi non ſubſit u ↄſona. i. niſi ↄſonās ſequať. vt audiui. q: tūc i produciť.

Pluſq̄ perfectum [a] per quamlibet ē breuiandū
Curta ſit in prima [b] beris vel bere ſiue ſecunda.
In coniunctiuo [c] duo tempora curta notato.
E verbum creſcens [d] alibi producit vbiqꝫ.
I tibi producit [e] quarte creſcentia prima
Omni preterito [f] reperitur imus breuiando.
Inqꝫ velim produc [g] cremēta priora vel in ſum
I breuias aliis [h] ſi non u conſona ſubſit
O creſcens verbū [i] producit ⁊ u breuiabit
Has per crementa [k] normas diſſyllaba ſerua
Sed tamen has oēs dic ad medias ſpetiales
Compoſitum partis [l] retinēs i in fine ꝑoris
Hanc breuiat mediis: ſicut tubicen: ſed ibidem
Excipies: iungetur ei tubicen vbiqꝫ
Ex di compoſitum ꝓduc: [m] ſꝫ deme diſertus.
Et que componis ex greco curta locabis.

i ¶ Dicit auctor ꝙ verbū ꝓducit ſyllabam creſcentē ꝑ o vt amatote. Et breuiat te illā q̄ creſcit ꝑ u. vt volumus ⁊ poſſumus. k ¶ Dicit auctor. ꝙ he regule de cremētis ſuandis ſunt ꝑ cremēta diſſyllaba. i. duaruꝫ ſyllabaruꝫ Sꝫ tn̄ ſunt regule ſpāles ad oēs medias ſyllabas. ſ. ad oēs illas que ſunt inter primā ⁊ vltimā q̄ oēs medie a v̄ſificatoribus diciť. l ¶ Auctor ponit vnā regulā dicēs Cōpoſitū. i. dictio ↄpoſita retinēs i in fine ꝑoris ꝑtis hͦ ē in fine dictionis q̄ ꝑmo intrat ↄpoſitionē. breuiat hāc. ſ. vocalē i ſicut tubicē. i. canēs in tuba. qđ ↄponiť ex tuba ⁊ cano canis. Nā iſta ſyllaba bi corripiť cū i ſit in fine ꝑoris ꝑtis. Deinde ponit exceptionē in his dictionib⁹ ibidē. ⁊ tibicen. ⁊ vbiqꝫ in q̄bus illa vocalis i ꝓduciť. Ibidē ↄponiť ex ibi ⁊ idē ⁊ eſt aduerbiū locale. Tibicen ↄponiť ex tibia qđ ē inſtrumentū ſonandi ⁊ cano canis. ⁊ ē ille q̄ vtitur tali inſtrumēto. Ubiqꝫ ↄponiť ex vbi ⁊ qꝫ ⁊ ē aduerbium loci. m ¶ Dicit ꝙ hec ꝑpoſitio di ꝓduciť in ↄpoſitiōe. vt diligo. Deinde ponit exceptionē dicēs. ſed deme. i. excipe diſertus ta tū. i. factū. dus. vel eloq̄ns. cuius ꝑma corripiť vt in horatio. Fecundi calices quē nō fecere diſertū. Si opponať auctori ex eo ꝙ iſtud verbū dirimo inueniť in ꝑma correptū. vt in Ouidio metamorphoſeos ibi. Hanc deus ⁊ litē melior natura diremit. Rn̄dendum eſt ꝙ hoc verbū dirimo. ↄponiť ex di ⁊ emo: ⁊ r interpoſita. e mutať in i. Et ꝓpter hͦ vocalis dictionis ↄpoſite

pōt variari vt ſupra diximꝰ in regula data de ꝯpoſitꝪ. Nā poſt illā ꝑpoſitionē di. ſeq̄ d̄beret i in h̄ v̄bo dirimo. ſꝫ r interpoſita ſeqꝛ eā. Jō illa ꝑpoſitio di pōt breuiari ꝑ illā regulā inferius poſitā. I ſup r longāt diſſillaba ⁊c̄. Que polliſyllaba ſūt breuies. Deide ponit aliā exceptionē dicēs. Et q̄ ꝯponis: q̄ſi dicat in dictionibꝰ grecis ꝯpoſitis di breuiaꝛ. vt diateſſeron qđ eſt ſpēs cantus ⁊ diſamis qđ eſt nomē ſyllogiſmi logicalis.
a ℭ Hic ponit vnā regulā ḡnalē ad oēs ſyllabas ꝑut vna vocalis p̄cedit aliā in diuerſis ſyllabis. Et dic̄ ꝙ vocalis an̄ alterā vocalē breuiaꝛ. vt meꝰ in p̄ma ⁊ reſpuo in ſcd̄a ſiue media. Sꝫ ind̄. ibi ponit exceptionē dicēs. ꝙ plurima vocabula poſſūt excipi. vt dius dia diuꝫ .i. diuinus. ⁊ fio. cū ꝑ q̄n̄ ē vox diſſyllaba. i. duarū ſyllabaꝝ. breuiatqꝫ cū ſit vox polliſyllaba .i. pluriū ſyllabaꝝ ⁊ ponit exempla dicēs. probat h̄ fiet. fieretqꝫ. Nā ſi bene cōſideras p̄ma d̄ fiet ꝑducitꝛ: ⁊ prima de fieret breuiatur.

Vocalis breuis[a] eſt alia ſubeunte: ſed inde:
Demi plura queunt: vt dius diaqꝫ dium
Et fio cum ſit diſſillaba vox breuiatqꝫ
Cum poliſſyllaba ſit: fiet probat hoc fieretqꝫ
E ſuper i longam[b] dat declinatio quinta
Quando vocalis preit e: ſed eam breuiabis
Conſona ſi preeat: dic ergo rei ſpetiei.
Grecaqꝫ iunganť[c]: que longa frequenť habēt.
I ſuper a propriis[d] raro breuiatur hebreis
Ut tua metra petunt[e] dabitur genitiuus in ius:
Corripis alterius: ſemper producis alius.
Tenditur eous[f] aer platea chorea:
Vocalem medie[g] breuiant ſi muta ſequatur:
Cū liqda tm̄ hanc productam pone breuemqꝫ.
Longa ſit adiutrix octobris nomen in atrix.
Cū chiragra podagram qdā breuiant alii non
a Ante b corripis a[h] ſicut ſcabo ſiue ſcabellꝫ
Et ſtabilis ſtabulū vel labo ſiue flabellum

De vocalibus diſformiť. ſe h̄ntibus. adinuiceꝫ ꝯparatus

b ℭ Dicit ꝙ e an̄ i ꝑducitꝛ in gt̄is ⁊ datiuis quinte declinationis q̄n̄ vna vocalis p̄cedit e vt diei. Sꝫ breuiaꝛ q̄n̄ ꝯſonās p̄cedit. vt ſpei Et ipſemet exēplificat in lr̄a, vt ſpēi vbi e ꝑducitꝛ q: vocal' i p̄cedit e: ⁊ rei vbi e corripitur q: ꝯſonās r p̄cedit e.
c ℭ Quaſi dicat ꝙ vocalis an̄ vocalē in grecis dictiōibus ꝑducitꝛ freq̄nter vt in Ouidio Medee medea forem freq̄nter āt dico. q: aliq̄n̄ corripiť vt in eodē: Theſea deuoui. c ℭ Dicit ꝙ i an̄ a raro breuiaꝛ in dictiōibꝰ hebreis. vt maria ⁊ matias. d ℭ Dicit A. ꝙ gt̄ūs in us terminatus in metro ꝑduci ⁊ breuiari pōt excipiť alteriꝰ. cuius penultia ſemꝑ breuiaꝛ. et alius cuius penultia ſꝑ ꝑducitꝛ in gtō. e ℭ Dicit A. ꝙ noīa in lr̄a poſita ꝑducūt vocalē an̄ alterā vocalē. Eous dr̄ eſſe equꝰ vehens currū ſolis declinaꝛ ēt adiectiue vt eous. a. um. i. orientalis. Chorea ē ludicris cātilena vl' ſaltatio. aer ⁊ platea de ſe patēt tm̄ platea varie ponitꝛ in metro. ſicut iferius patebit ibi. ſ. vt placet eē platea ⁊c̄.
f ℭ Q. d. ꝙ in mediis ſyllabis vocalis pōt ꝑduci ⁊ breuiari cū liq̄da ſeq̄nte. vt ꝯpatris. ⁊ nota ꝙ h̄ regula tm̄ valet in dictōibus naturalr̄ corripiētibꝰ vocalē: q: ſi naturalitꝛ ꝑduceret eā n̄ poſſꝫ corripe vt ſup̄ dciū ē ibi. Si faciat curtā ⁊c̄: Deinde pōit exceptionē. dicēs ꝙ adiutrix octobris noīū in atrix terminatū vt amatrix ꝑducit vocalē in media ſyllaba: lꝫ muta ⁊ liq̄da ſeq̄ť eā: p̄terea dicit ꝙ qdā breuiāt qdā nō media vocalē in his duobꝰ noībꝰ chiragra ⁊ podagra. chiragra ē gutta vl' īfirmitas in manibus podagra in pedibꝰ. et dr̄ chiragra a chiros ꝙ ē manꝰ ⁊ eger egra egrū. Podagra dr̄ a pos qđ ē pes ⁊ eger egra egrū. g ℭ Supius. A. poſuit regulas ḡnales ad oēs ſyl-

labas.in hac pte ponit ſpāles. Et p° ad pmas ſcdo ad medias. tertio ad vltimas. ps ſcda incipit ibi. A breuis in medijs. Tertia ibi. Voces fine dabis. Itē pma ps in q̄ determinat de pmis ſyllabis diuidit in qnq3 ptes ſm q ſūt qnq3 vocales. Primo.n.determiat de pmis ſyllabis inq̄ztū a ponit ꝯſanātib⁹. ſcdo e.tertio i.q̄rto o.qnto u. pars ſcdo incipit ibi. Ante b.fit breuis e. Tertia ibi. Ante b corripis i. Quarta ibi. Ante b longa fit o. Quinta ibi. Ante b fit breuis u. Itē pma ps in q̄ determinat de pmis ſyllabis inq̄ztū a ponit ꝯſonātibus diuidit in tot ptes quot ſūt ꝯſonātes qb⁹ a pponit in dictiōibus latinis. Et pmo ſic. a pponit ante b.ſcdo ante c.tertio ante d ꝛc. ptes iſte de ſe patēt. Itē pma pars in q̄ determinat de primis ſyllabis a pcedēte b diuidit in duas ptes:q: p° ponit regulā cum exēplis ſuis. ſcdo ponit exceptionē: ſcda ibi. Hinc demā. ad pmā ptē ſic dicit.ante b corripis a:q̄ſi dicat q a ante b breuiat in primis ſyllabis: ſicut ſcabo bis.i.gratare. B ſcabellū pluralr ntō hec ſcabella.i.pua ſcāna.ſtabilis.i.ꝯſtans. vel firmus.ꝛ dr a ſtādo: ſtabulū ē locus boū vel alioꝝ aialiū. Dabo bis bit.a do das. labo bas bat.i.vocillo las. flabellū ē inſtrm fugādi muſcas: Labor boris: ē opus vel opatio:ꝛ corripit primā. Deinde ponit exceptionē dicēs.hinc demā.i.excipiā illa q̄ ponunt in lra.ſ.labi q eſt infinitiuū de labor beris.i.cadere. fabula ē ſmo fictus. flabā. bas bat.a flo flas. Scabidus.i.ſcabioſus. Tabes.i.macula. fabor futuꝝ de for faris .i.loquor. Strabo bonis.i.luſcus: Nabā bas bat a no nas. Quoꝝ oīum pma pducit. Exēpla q̄ in auctoribus: Deīde dicit. fabellā varies q̄ſi dicat: q prima ſillaba hui⁹ dictiōis fabella pōt pduci ꝛ breuiari. Et fabella ē diminutiuū a fabula. vl ſm alios a fabe. Pro euidētia regulaꝝ ſeq̄ntiū nota ordinē ſupradictū tanq3 introductionē ad ſequentia: que ſunt facilia ſatis intellecti. Interlineabimus igit in ſeq̄ntib⁹ expoſitionē vocabuloꝝ pſertī3 difficiliū. Et ſufficiet quantū ad ſupficialē intelligentiā legendoꝝ.

Et labor: hinc demam labi vel fabula flabam
Scabidus ꝛ tabes ꝛ ſtabam pabula labes
Et fabor ſtrabo nabamq3 ſimul ſociabo
Fabellam varies

A ante c

nomē arboris — aſper — acrem fieri
A c breuis: probat hoc acer arbor acerb⁹ aceſco
vt baca — vt pacis — pactum facere.
Cum b preit aut p produc: breuiaq3 paciſco:
ideſt breue — producendus
Et placet ꝛ bacul⁹ ſpaciū brachoſq3 mordādus.
fortis — populus — eloquens — compoſitio — populus.
Hic acer tracus facundus machina dacus:
auis eſt — inſula vel lapis.q: poteſt produci ꝛ breuiari
Graculus addatur: ſed iacyntus variatur:

A ante d.

per quod aſcenditur.locus breuis in aqua
A d corripies: tibi ſint gradus ꝛ vada teſtes:
pſtis conſulo.color equi ad modum palme
Excipitur radix ꝛ clades ſuadeo ſpadix.
do vel prodo. vltra duco. deus belli. dis — dis
Trado traduco gradiuus vadoq3 rado
ciuitas vl inſula.
Et gades:

vt vaſer. i. calidus .i. ſignificans lapidem.
Eſt ſuper ſ breuis a: ſit ſaphyrus lapis extra: A ante ſ
vt ago ingenioſus. occiſio multorum hominum.
A g breuis: probat ecce ſagax ſtrages retrahax: A ante g.
ſleo. theca gladij domus paſtorum. veſtis diſcolor. incantatrix vel gemma, vel veſtis
Vagio vagina magalia ſtragula ſaga
hoc laganum circuitio vel inquiſitio
Lagana producit petrus indago ſociatur
vt pagina, vt fagus.
Si p vel f preſit produc: ſed deme flagellum:
ſtrepitus arbor. i. quod ſignificat rete vel regionem cor
Addit huic fragor et fragilis plaga rete vel ora:
vt qualis talis ideſt voco
A ſuper l tardant diſſyllaba. ſed calo verbum. A ante l
ideſt nutrit adiectiuum eſt prepoſitio vel aduerbium.
Ac alit atque malum quod mobile deme palamque
turris lignea dea pabulorum nomen montis.
Atque phalam ſit deinde pales his iuncta phalumque
Atque ſalum mare.
ideſt que veniunt ab iſtis vt phalerum
His que naſcuntur pariter quoque corripiuntur
ideſt habentia creſcentiam in genitiuo.
Hec quibus eſt creſcens genitiuus corripe ſicut
Paludis ideſt portator lignorum .i. auis
Sal ſalis atque palus: calo dematur et ales:
vt talio valeo inſtrumentum mittendi iacula
Que poliſſyllaba ſunt breuies. baliſtaque tolles
inſtrumentum quo luditur. caligo ideſt obſcuritas. balena ideſt piſcis. ſalebra aſperitas viarum: ſqualet. ideſt ſordet.
Alea caligo balena ſalebraque ſqualet
vt fama ſtamen.
A ſuper m tardant diſſyllaba queque ſequuntur
a do eſuries. veſtis precioſa. conuincio verbum. A ante m
Sunt damus atque fames clamis et tum ac amo depta
Locus in ponto iuxta phaſidis hoſtium memorabilis pro crudelitate medee: ſed magis memoria dignus exilio clariſſimi poete naſonis: Et dicitur latine incisio ſeu ſectio.
Atque thamos
vt amitta .i. perdo
Que poliſyllaba ſunt breuies amitto ſit extra

maſſa lata plango corda cũ qua iacit tellum
Lamina lamento: quibus amentum ſociabis

A ante n. vt panis ſanus
A ſuper n longam faciunt diſſyllaba deme
vetula auis quedeam.
Hic man⁹ atqꝫ cano canis h anus addis anaſqꝫ
prepoſitio greca apparitio
Acana ſiue phanes
.i. habentibus a longam ante n vt vanitas. vt maneo
Ni ſint a longis polliſyllaba curta notabis
guloſus uel luxurioſus
Ganeo dematur.

ut apud aper auicula uerberor comedere ut puer
A ante p. A p breuis niſi papilio: vel vapulo papo
nomẽ populi herba lapis precioſus ſummus põtifex
Apulus ꝛ lapa ſaphirus crapula papa
manutergium
Mapaqꝫ cum rapta:

ut aqua aquila ut nequaqꝫ
A ante q. Añ q ſit breuis a ſemper niſi compoſitiua.

ſpica curuus diuinator.
A ante r. Ar breuis ẽ: qꝺ ariſta ꝓbat varicoſus aruſpex:
herba ſicco quedam vena. alia vena
Excipitur carex ac areo varica varex
regio argylla. i. obedio fluuius.
Area naritia vel glarea pareo naris:
Carica cum ſtare: cum quare nareqꝫ flare
Produc rus vel ra vel rum teſtis tibi charus
.i. altare. ſtabulũ porcoꝝ: ꝑpoſitio greca modicũ
Ara dei: ſed ara ſuis ꝛ para deme parumqꝫ.
vt naſus caſus aduerbium. excepta
Cum ſubit s produc diſſyllaba: ſit quaſi dẽpta:
vilis domus. fundamentũ. vt aſinus aſia.
Et caſa ſiue baſis polliſyllaba: curta notabis
ſunt oſcula
Caſeus excipitur: ꝛ baſia longa notentur.

as. are. aduerbium.
A ante t: At breuis nato ſit teſtis quater atqꝫ quaternus
a ſto manſio
Atqꝫ ſtatum ſtatus ꝛ ſtatio latet: ſꝫ retrahantur
propheta. planeta lucerna ta tum. i. amplius

De primis ſyllabis

Vates ſaturnus laternaqꝫ mobile latus
conſtellatio coniunctio obſcurus
Quattuor ⁊ fatum naturaqꝫ quatinus ater
palacia fidelis. repagulum qd opponitur oſtio.
Atria catholicus: clatros ſociare ſolemus.
.i.latum aduerbium vocabula
Platos cum ſtatim varies: ſed lõga notabis
vt mater vt pratum
In quibus m ſupereſt aut r muta preunte
ideſt matheſis media cor: eſt ſcientia quadruuialis: ſed
media producta eſt indiuinat io.
Philoſophi matheſiz dicũt: vateſqꝫ matheſiz
.i. platea anceps habet
Ut placet eſt platea dic platea ſiue platea
vt auis ſapiens deuiamen
A ſuper u breuis eſt: ſed gnauus ⁊ auia demes A ante u.
.i. mars. auis amelo.
Bauiſus nauis mauors pauo quoqꝫ mauis
dulcis peruerſus vt clauus ⁊ flauus
Suauis prauus: item ſi preſit l addita mute
ut libes tis ut prebeo.
a Ate b ſit breuis e: ſi non duo pſona pſint. E ante b.
.i. ſol ciuitas
De format debet phebus tebeqꝫ notentur
ueſtis ſacerdotalis: infirmitas: luna preteritum impe-
fectum indicatiui.
Nebrida debilitas ⁊ phebe nebula nebam.
.i. iuxta prope circa tempora. adulter
Ec breuis: ſecus eſt teſtis: niſi ſecula mechus
ſeorſum a cura: fertilis regio E ante c
Fecis ſecurus fecundus gracia cecus
clamans preconium: tecum ſecum furioſus ſecius ad
uerbium. echo. i. ſonus reditiuus.
Preco mecum te ſe vecors ſecius echo
locus ubi aliquid reponitur.
Thecaqꝫ longat: de quo chirotheca creatur.
Ante d protrahis e ſi ſint diſſyllaba: ſicut
ſed ille uerbum cibum ſumo. E ante d
Sedes ⁊ tedet: cedo pro dic demis edoqꝫ
organum greſſus: bacculus paſtoris.
nomen arboris .i. breuia

Pes pedis atqꝫ pedū cedrꝰ ac poliſilaba curta
assiduus
Ut ſedeo medicus: ſed ſedulus excipiatur.
diſcordia inter ciues plenus ſeditione
Seditioqꝫ ſimul: ⁊ ſeditioſus habetur
quidam atheniensis
Dedalus ⁊ prędium
vt cephas ſtephanus vt refero deſero
E ante ſ Cum ſubit ſ breuis e: ſed compoſitiua notabis:
guberno oculto.
E ante g. Ante g ſit breuis e lego tege teſte regoqꝫ tego.
a rex a lex
Excipies reges reginaqꝫ tegula leges
miſer: nomen prouincie: quo domus tegitur. viuo
Eger ⁊ egiptus legas ⁊ tegula dego:
ſcutum palladis. capricornus
Egis ⁊ egloceros:
vt celum velum
E ante l E ſuper l longam faciunt diſſyllaba ſicut:
herachia .i. cithara: aduerbium a volo .i. frigꝰ:
Chele: demechelim velut inde velimqꝫ geluqꝫ.
cantus: petiū velox animal eſt
Atqꝫ melos ſcelus cceler melus ⁊ breuiabis
vt elemoſina elementum foueo beſtia
Que polliſyllaba ſunt: ſpeluncaqꝫ belua demeſ
vnctus ſpeties metalli : ſpelunca
Delibutus ⁊ electrum ſpeleaqꝫ grecuꝫ:
locus piorum templa
Elyſius cū delitiis delubraqꝫ iungis.
vt memini
E ſuper m breuis ē: ſed femina ſemina demis:
verbum
Demoqꝫ produces: ſed longis addere debes
vt eminus
E ante m E ſuper m ſolam: ſed correptis emo iungam.
.i. omo dea fatidica vt ſemis ſis themo onis:
Ac emioqꝫ themis:
Et cum cremento diſſillaba nomina produc
oris ſilua coxa virilis
Sꝫ memor atqꝫ nemus ꝑterqꝫ femur breuiab:
vt ſenium ꝯiunctio

E ſuper n longa: ſit n im breuis atqȝ feneſtra — E ante v.
introitroitus cellarij: omnino. ptrā ſeo: ꝓpoſitio. dij patrie vel dij domeſtici.
Atqȝ penu penitus penetro penes atqȝ penates
infirmitas
Et freneſis varies:
vt bene. vt geme. vt ſenex. vt teneo. vt veneo
Si b vel g vel s t vel u preiungitur illi:
ſupinum a veneo .i. neruus plenus ſaugnie
Fit breuis. at venum produci venaqȝ debet:
corrige q̄ pendēt a mitra epi. feras capio.
Tenia tena ſimul ⁊ veno tenera ſenus.
vt tepeo de reperio ris.
Ante p ſit breuis e veluti reperire p duplex — E ante p.
.i. pellicula que ſolet incidi a iudeis. ꝓpes. i. velox
Reperit excipies. ſimul ⁊ prepucia prepes:
herba cuius virtus eſt in capite .ſ. vocalem e.
Cephaqȝ protrahit e: ſȝ ⁊ hāc producere debes
vt ſepe ſepia ſepio ſepes infinitiuū a ſepelio
S ſibi prepoſita breuiato tamen ſepelire
nūerus quo inuenit nouiluniū: repo. i. latenter intro
Longa ſit epacta repoqȝ ſimul ſociatur
mare:
Ante q ſit breuis e ſicut neqȝ demitur equor — E ante q.
a. um ſimilis aduerbium prauus.
Equus ⁊ equalis nequaquaȝ nequaqȝ nequam
ordo domina fulmen appens in mari.
E ſuper r breuies: vt ſeries hera ſiue ceraunon. — E ante r.
res heri dn̄s diuiſio fortis vl̓ nobilis
Sic ⁊ herilis herus hereſis: tū̄ excipis heros
mortalis: miſeria. viridis color. filius heri
Hereo fer alis erumnaqȝ cerulus heres
flet vermis in herba. vnguentū. ludi. quidaȝ populi:
Meret ⁊ eruca ceroma ſeria ſeres
metallū. verbum. patriū. confectio apum. ſero aduerbium
Es eris quero gens teres ceraqȝ ſero
filia icari. vel ſignum celeſte. ideſt aue.
Erigone chere.
ſunt veſtes inueterate multitudo clericorum.
Serapellinas debes clere ſociare
vt verus rarum. in quo aſſatur. timeo.
Longa ſit e ſuper r. ſed deme veru vereorqȝ

ſacrificia īferis fcā p mortuis. feretꝝ.i.lect⁹ mortuoꝝ vetꝝ .i.virga virilis: merum.i.vinum
Corripis inferias feretꝝ veretꝝqꝫ merumqꝫ:
ſpera ſphera.
P quoqꝫ prepoſita pones diſſyllaba longa.
mantica genus calciamēti q̄ vſi ſunt apoſtoli.
Eſt teſtis pera teſtem producito peto:
vt ceſar ieſus vt reſiſto poſitio
E ante s. Longa fit e ſuper s niſi ꝯpoſitiua theſiſqꝫ
Atqꝫ ieſus
vt etas .i.vſus vel confiſus
E ante t. Ante t longa fit e ceu fretus: deme metallum
mare:
Ac etiam metuoqꝫ fretum meto metraqꝫ retro
nomen populi. vt peto. vt veto.
Adiungeſqꝫ gethes: ⁊ ſi p preuenit aut u.
Pre format preter: preto: producere debes
mare vel vxor occeani mater achillis
Tethys yos thetimqꝫ dabit thetis ⁊ thetidiſqꝫ
vt euum crudelis ſequens verum
E ante v E ſuper u produc: vt ſeuus deme ſeuerus:
.i.caſtor.
Et leuo ſiue breuis beuer ⁊ leue non oneroſum
quedam ſpina populus hiſpanie
I ante b a Ate b corripis i: tribul⁹ pbat h̄ ⁊ hiberus
inſtrꝫ terēdi fruges: hiemal': ornam̄: circa pect⁹ femiaꝝ
Tribula dematur hybernus fibula ſcribo:
crus genus vehiculi ingenuus ab eo is
Tibia liburnum vel mobile liber ⁊ ibo
deguſtatio: ſacrifico: ſignū factū cū fragello. aqueo
Et libum libo vibex quoqꝫ fibila quibo:
ideſt ciconia .i.iniuriam, dico
Ac ibis.
I ante c Ante c fit breuis i: ſit conuicior tibi teſtis:
ideſt loquax. opprobria ſagitta.
Atqꝫ dicax: demo conuicia ſpicula dico
pus platea relīqe panis: ſigna victorie. inuolutio capilloꝝ
Vicus cum mica vel niciteria tricha
viceſimus triceſimus auis eſt
Vicenus quoqꝫ tricenus ficedula ficus
fila ariſta. auis q̄dā: auis roſtro pſorās ar borē.
Licia cum ſpica vel ſicut picaqꝫ picus.

gladius aridus percutio
C duplicat ſicca ſiccus: ſed ico variabis:
verboſus vel loquax quaſi dicēs fatū.
Queq; dicax ponit: vt fatidicus breuiabis
vt ſidus qn̄ eſt gn̄is maſculini verbum.
Ante d longa fit i: velut idem pro mare ſido: J ante d.
fidelis qn̄ eſt gn̄is neutri. religio
Et fidus: ſed demis idem neutrale fideſq;.
chorda genus pomi vel quedam ciuitas.
His ideo fidis: atq; cidonia iunge quidemq;.
aptus vel dignus honore. vt bidēs. vt vidēo. vt tridēs
Addis idoneus his: ⁊ ſi b vel u preit aut t.
ideſt ſonum facio cum dentibus.
Strideo producas ⁊ ſtrido rideo iungas
ſtatue vel imagines q colit idola
Idola dic longa: tamen inuenies idolatra:
vt griſo vt biformis triformis crater.
J ſuper f longa: niſi compoſitiua ciphuſq; J ante f.
vt vigeo viges crucio. i. firmo.
Ante g corripis i: vult fligo figoq; demis J ante g.
currus duarum rotarum ſunt nates
Uiginti bige trigintaq; frigora pige
tranſeo auis eſt aſſo
Migro pigradus frigoq; ſimul ſociamus.
ſtigo as. i. ſtimulo: ſ; ſtigo ſtigonis ē nomē vrbis:
St ſi preunt vt ſtigo: longa manebunt:
palus infernalis aues ſunt inſtrumentū purgandi equū
Sed ſtiga cū ſtrigibus breuies ſtrigilis variam⁹
vt bilis eſt lapis vel ſpens J ante l
Lōga fit i ſup l vt milia: deme cylindrum: Uerius
auis ē herba letus os ptinēs oculū populus Nō terit.
Et philomena philix: hilaris cilium q; cilixq;. ē pilus pi
pondus duax librax. lus ē i frō
Et granum milii bilibras pilus ⁊ pila ludus: te. capitis
vt ſileo vt tilia arbor leuis habēs lata folia
Si preit s aut t tunc debes i breuiare
vt limus flores multū freqūtati ab apibus.
J ſuper m tardant diſſyllaba: ſed thyma deme:
aduerbiū: ſtercus qd letamen dr̄. deus nuptiarum. vel id
in q infans in vtero circūuolutur
Et nimis atq; fimus: ſimul his ⁊ himē ſociam⁹
vt ti meo animal quoddam

Que poliſyllaba ſunt niſi ſimia curta manebūt
vt finis vinum vermis
I ante n. Longa ſit i ſuper n: tinea linio lino deme:
de ripa
Tinea produxit petrus
vt cinus. vt ſino. ut mino
Que c vel s aut m iungunt i ſunt breuianda
gremium vas in quo mulgetur lac: mino. ideſt pello
Vt ſinus atqꝫ minor: ſed ſinum minoqꝫ demis
vt piper ſerpens. locus proximus fluminibꝰ
Ante p ſit breuis i: vult vipera ripaqꝫ demi
p̄tiū panis. ſ. pugillū: ſonus q facit mingendo
Si pharium ſipho cippus cum ſtipite ſtipo
defluo aqua vel humor
I ante q. I q breuis ꝓbat hoc liqueo liquor inde liquoris
fluere naturaliter calore fluere ſicut uix
Atqꝫ liquor quaris: ſit liquor liqueris extra:
ſulcus aratri
I ante r I ſuper r longant diſſyllaba: lyra probabit
rogus a vireo arbor inſtrumentum muſicoꝝ.
Vult pira ſiue viri pirꝰ ⁊ reſonās lyra demi
vt mirica arbor gutta cadens a ſtillicidio.
Que poliſyllaba ſunt breuies: ſꝫ ſtiria deme
rotunditas nariū: p̄do in mari: ſepultura nobilium.
Pirula pirata ſit pyramis his ſociata
vt niſus viſus ꝯiunctio. pauper eloquens.
I ante s. Longa ſit i ſuper s: niſi deme miſerqꝫ diſtus.
aqua cocta in ordeo vt biſulcus
His ptiſanam iungis ⁊ compoſitiua notabis
ideſt via coniunctio
I ante t I breuis ante t ſit: iter hoc teſtatur itemqꝫ.
circuitus .i. honoris cupido: circundatus. verbuꝫ
Ambitus ambitio. demes ambitus ⁊ itur:
labor .i. diues ſella aſini diſcordia
Nitor dis ditis clitella liſqꝫ quoqꝫ litis
de italia. ſerpens a glis pro herba.
Italus ⁊ phiton glitis pitiſſimaqꝫ iungas.
au.s .i. ſol: ad riſum prouoco a ſum
Pſitacus ⁊ titan titiloqꝫ ſis quoqꝫ ſitis
terra aque vicina
T duplicat littus ⁊ littera iungitur illi:
vt mitis vt ritus vt vito

De primis ſyllabis.
M preeunte vel r aut u producere debes
fetus vacce:populus me diuulſum oui.
Sed breuies vitulum britones ouiq; vitellum
vt viuo priuo hec nix
V longam facit i:niuis hac vult regula demi: I ante v.
q: q̄nq; ꝓdu. q̄ndoq; corripit̄ vt biuium triuium
Biſq; notes ⁊ tris:⁊ que componis ab illis
vt tobias ſobrius obſtaculū verbum
a Ante b lōga fit o. velut obex obicioq; O ante b
ab obſum progenies corroſus
Excipiatur obes verbū ſoboles ⁊ obeſus
vt globus probus
Corripies etiam ſi duplex conſona preſit.
medietas denarij vrbanitas plenus iocis
Ac obolus
O c corripimus veluti iocus atq; iocoſus:
ludum exerceo nobilis
Et iocor ⁊ proceres oculus voco. ſ; retrahatur
hilaris hec vox longus velocior
Iocondus vocis procerus ⁊ ocior addis
monſtrum maris fluuius infernalis
Focaq; vocalis coccytus: c duplicabit.
abſcondo quies potus
Occulo longa dare decet ocia pocula iunge:
ideſt ſcindo ſtrangulo
Occo c duplicat:ſuffocat decet variare
vt rodo rodis nodus codex aduerbium.
O d producunt diſſyllaba ſed modo deme O ante d
vt hodie odio
Ac odor atq; mod9:poliſillaba curta manebūt
aproſum veſtis ſacerdotalis
Proderit eſt longa:ſed poderis eſt varianda:
predico fugitiuus ꝑua oſa.
O ſup f breuis:ecce ꝓfor ꝓfugus vel ofella O ante f.
procul fugio procul,fero a ꝓſum. fruſtū panis humectatū.
Profugio dempta vel proferro profuit offa:
vt cogo gis genus veſtis verbū congeries lignoꝝ
O g produces:toga deme rogoq; roguſq; O ante g
ſermo
L curtā facit o:ſicut colit:excipe nolo O ante l.
conor vel ordino:pondus vaſa rotunda progenies.
Molior ⁊ moles ſol ſolis dolia proles

verbum. fungus eſt: aliquando genus cibi.
Solor boletus olim coliphia ſolus:
piſcis vel putredo naſi. longus in ſermone
Polipus ⁊ ſtola prolixus coloq; colas.
feſtiuus ingenioſus.
Solennis ſolers quibus l duplex reperitur.
O ante m vt nomen ornare culias
O ſuper m longam facies: vt comere comis
pinguedo vel inteſtinum ꝯgregatio inteſtinoꝝ.
O mentū ſed hō demas ſtomachū ⁊ homaſum
ſplendere.
Et comedo dn̄s domus ⁊ ꝑſona ſiue comare
ꝯgregatio filioꝝ māſuefacio. ideſt dimitto.
Eſt glom⁹ ⁊ glomero comes domo vel omitto
diuiſio cibum vel aliud per os emito vt euomo
Et tomos atq; vomo: ſic que cōponis ab illo.
menſura continēs quinque ſextarios.
Atq; gomor:
O ante n. vt moueo corrigia:
Eſt ſuper n breuis o: niſi nonus zonaq; pono
nūerus in lrario. i. vn⁹. ꝟ dictio monos ꝑria ē idifferēs
Et nonas pone monos longā credo breuemq;
vt conor dono pono
Si c d vel p precedit: longa locatur
O ante p ſomnus quies. ſomnolentus. verbum
O p breuis: veluti: ſopor atq; ſoporus oportet:
progenies paſtor emiſſio ſpermatis.
Atq; propago: ſed opilio popiſmaq; demis
dormio
Uitis propago vel ſopio populus arbor
lapis cauernoſus ⁊ aſper
Et tophus:
vtilis expto
Opportunus ⁊ opperio tibi p duplicabunt
vt copia arduum ſaxum corbis labor.
Cū c pit lōga: ſcopulus cophinus copos extra
vt loquor quoquo vt quoq;
O ante q O q corripitur: ſed compoſitiua notentur
vt thorus forum ideſt vetus.
O ante r. O ſuper r breuis: excipitur flans corus: ⁊ oris.
.ras. lorica ideſt noueram:
Oro cum coram vel thorax horaq; noram

conſuetudo arbor
Corrallus quoꝫ mos moris morus ⁊ horum — Corallus herba q̄. mari ad tactū ſolis indureſcit in lapidē.
nomē gentile idest mus aquaticus
Doricus ⁊ ſorex:
vt locorum vt r os roris.
Et cum preuenit l aut r: producere debes:
vt gloſa floris genus oratio vel domus pauper
O ſuper s longa: roſa demitur atqꝫ ꝓſeucha — O ante s
datio medicine depono qꝛ anceps habet.
Et doſis ⁊ poſuit: ſed proſa poteſt variari.
O ſuper t breuis ē: totidē quotus ⁊ noto teſtis — O ante t.
bibo a cos lapis
Et nota ſed demis dos dotis potoqꝫ cotis:
Aduerbium temporis cognitum. promiſſio
Quotidie totus notum votumqꝫ notemus
vt clotho vna de tribus parcis.
Produces etiam ſi preſit conſona bina
idest caſus vt monoptotos
Sed breuiare ptotos ⁊ ab illo ſumpta ſolemus.
crūdelis primos
Atqꝫ proteruus item protos
vt ouis regio.
O ſuper u breuies: ouum ꝓuincia demes — O ante u
circunſpectus. redditus abundo.
Prouidus eſto comes prouētus prouenioqꝫ
rubus
a Ante b fit breuis u teſtis ruber rubeuſqꝫ — U ante b.
tumor. viciū ferri. cortex arboris. mamma
Excipias tuber rubigo ſuber ⁊ vber.
iuuenis pubem hn̄s. vt bubo auis. vt nubo
Et puber pubes: ⁊ ſi b preuenit aut n.
innupta aſtans nubenti paſtor boum.
Innuba corripies ⁊ pro nuba ſiue bubulcus:
maritare vel tegere matrimonia
Nubo tn̄ longum: ꝯnubia ceu metra poſcunt
nemus
Ante c longa fit u ceu luco luceo lucus: — U ante c.
Deme lucerna lucror: ⁊ dux ducis atqꝫ ducenti
vt nucis: vt cuculus auis: vt crucis
Et ſi preponas n aut c vel r breuiabis.
verbū funes qbus velum ſurſū trahit
Ante d longa fit u ceu trudo: deme rudentes — U ante d

Sbū palus acutus. rudis. i. vga emeritiōis vel incurius.
Et pudet: atqꝫ ſudes rudis atqꝫ ruder ſtudeoqꝫ
fabrico clamo ad modum aſini
Et cudo: ſed rudo ponis ceu metra requirunt
vt buffo rufus ſed ſemper producitur
U ante f U raro ponis ſuper f: nec eam breuiabis
vt mugio gis. ruga. vilis domus ꝛ ponit̃ pro tugurio
U ante g. U g produco: tuguriqꝫ tamen memor eſto
vt fugio vt iugum. vt pugil
F preunte vel i vel p debes breuiare
fructus. Iuger ē ſpaciū terre qđ duo boues arāt per diez
Fruges producis ꝛ iugera mobile iugis
ideſt vtile
Et frugi
vt vlulo vlulas. pulex pinguedo terre qꝛ ē anceps.
U ante l. U ſuper l breues: vligo demere debes
vt gulio. i. lecator. fuligo. i. color. mulio. i. cuſtos mulorū
G preunte vel f aut m producere debes
nomen auis anterior pars colli
Excipitur fulica mulier gula iungitur iſtis
vt pluma humanus. i. manſuetus
U ante m Longa fit u ſuper m ſic humano dabo teſtem
.i. terra dr̄ ab amus. i. abiectus. a ſum:
Hic hum⁹ ac humer⁹ humilis ſum⁹ excipiant⁹:
vt numerus. vt cumulus. vt tumulus
Si preit n vel c vel t debes breuiare.
dei maieſtas gibus in pectore
Numen produco ſtrumamqꝫ ſimilis ſociabo
vt funus inſtrumentū ſcindendi ligna
U ante n. U ſuper n longa: cuneum tunicamqꝫ retracta:
vt nuper lupus
U ante p. U p corripitur. ſed iupiter excipiatur
dolium.
Cupaqꝫ cum ſtupa.
vt nuper vt rupes. vt pupis. pupilus pupilla
N preunte vel r vel p producere debes
qꝛ anceps eſt.
Sed pupulam varies: pupillaꝫ protrahe tantū
vt muri. thuris genitiui caſus
U ſuper r produc ſed murus excipiatur.
U ante r. ideſt inſanit faroli ſedes iudicum
Et furit adiunges muriā ſimulatqꝫ curiles
vt muſa puſio. i. murmuro paruulum.

Longa ſit u ſuper s. ſed deme ſuſurro puſillum — U ante s.
v tuttis tuta: tutum. vtor .i. opinor vel ſcindo
Ut producunt diſſyllaba: ſed puto deme: — U ante t.
marcidꝰ. ſic peſtis. denſitas vngular. vter .i. qs ſordes fre
Putris vti, cutis atqz frutex vter vtra lutũqz.
vt butirum. puteus vt puteal
Que poliſyllaba ſunt cũ prole ſua breuiab is
alternatus verbum .i. deuoro. putreo .i. feteo
Mutuus excipitur ⁊ mutuo glutio putret.
qđ facile decurrit fundo
Futilis addatur cum futio longus habetur.
pſicuus venit .i. nõ ſeqt̃ ſuũ primitiuũ .ſ. vtetur
Utilis ex vtor vterus bene non ſapit vtrez — U ante n.
vt vna vt p vuia fluuius
U ſuper u ſolam produc dant cetera curtaz
vt arac bs hec ſyllaba ſyllabe
a Breuis in mediis dat ante b ſyllaba teſtis — A ante b.
Si bilis a ſequit, vt amabilis excipiatur
.i. letitie deditus
Et letabundus: formamqz parem ſociamus
vt venabulum inſtrumentum venandi
Quod facies in vlum iunges venabula teſtis
vt pſitacꝰ auis. ithacus nomẽ vlyxis. obſcura locꝰ imũdꝰ
Ante c ſit breuis a: dematur opaca cloaca.
vt cenaculum. p lurium ſyllabar. vt voracis ⁊ loqcis.
Nõ dat vlum iunges: obliquos addere debes — A ante c
.i. noĩa duar ſyllabar ñ ſunt ſub reglis de mediis ſyllab.
Sed nunquã mediis ſuberũt diſſyllaba normis
vt lampadis terra vel nomẽ mulieris. animal eſt
Ante d corripis a velut elada: deme cicada — A ante d.
A ſuper f breuis eſt colaphus teſtis tibi fiet — A ante f
vt imago propago vt aſparagus onager .i. aſinꝰ ſilueſtris
Ante g longa ſit a: ſed nomina deme ſecunde: — A ante g.
mare nomen viri
Sic pelagus ponis: his abdenago ſociabis:
A ſuper l breuias velut italus: excipis hec que. — A ante l
declinatio ab auſtro vento. ⁊ venalis moralis.
Tertia declinat: hoc auſtralis manifeſtat
vt animalis ornamentum lecti
Produc n neutris obliquos: ecce thoralis
nomẽ ville vel nomen viri nomen viri.
Aſcalõ eſto breuis: ſuper additur abſalon iſti

(Margin: Habito d̃ pmis ſyllabis agit auctor de mediis. et ſumit hic p: medio qc quid :ẽ inter pmũ ⁊ vltimuz)

m

de italus de tantalus
Italides ⁊ tantalides ſua curtat origo:
vt calamus ideſt cubiculum
A ante m M ſubeunte breuis erit a thalamuſq3 probabit
vt amamen odor. thymi:
Que faciunt amen produces: ⁊ thimiama:
vt galbanum. ideſt furnus
A ante n. A ſuper n breuis vt clibanus: tamē excipis illa.
vacuus
Que declinabit tibi tertia ſicut inanis:
poma ſilueſtria
Vocali iuncta producitur vt machians
vt montanus romanus garganus
Deriuata ſimul nomen gentile lociq3.
quidā mons vermis eſt quoddam genus grandis
Sed libanum breuio ſit aranea iuncta balano:
vt titanis vt veſanus inſanus
Produc obliquos ſed compoſitiua notato
deus ignis vel quidam mons: quidam mons
Iſtis vulcanum cum gargano ſuperaddes
vt gauſape alapa. papus ꝓprium nomē. vel virilē mēbꝛ
A ante p. A ſupra p breuis eſt: ſed deme priape ſinapis
ſpecies aromatica
A ante r. A ſuper r breuies: vt barbarus hinc zodoara.
vt auarus ſcholaris
Excipe queq3 vides deriuari manifeſte
ideſt primitiuos.
Quidam denarium breuiant: non primitiales.
vt calcaris torcularis ſplendor ideſt excipe.
Obliquos produc: iubaris vel ceſaris educ
vt comparis ⁊ diſparis. dulcis liquor. paries ex aſſeribꝰ.
Compoſitiua notes: ⁊ nectaris aſparis atq3
nomen viri vel ſtabulum boum quedam herba.
Boſtaris ⁊ capparis
velum nauis
A ante s. A ſuper s breuis eſt vt garbaſus excipiaſq3
paſtor aſinorum.
Deriuata palam cognoſces ſicut agaſo.
quidam mons ventriculus qui continet alia viſcera
Longis parnaſum iunges. ſociabis omaſum.
vas ad bibendum
A ante t Ante t corripis a ſicut ciatus: tamen inde
ideſt dictiones vt barbatus amatus armatus.

De mediis ſyllabis.

Excipias voces quas deriuabis aperte
nomen viri vel genus lapidis
Que ſiunt in tes ſociabis ſicut achates
vt pietatis anatis abbatis.
Jungit nomen in as obliquos ſic ꝓbat abbas.
ideſt obliquos vt thema thematis
Corripies alios.
corpus mortuum.
Longa ſit a ſuper u tibi ſit pro teſte cadauer. A ante u.
vt ab auus. ab auus.
Compoſitiua notes:
vt moncbam. .i. iuuenis ſine barba
a Ante b longa ſit e: ſiat tibi teſtis ephebe: E ante b.
infernus arbor nigri coloris.
Demit hinc erebus eſebon ſimul ⁊ terebitus
herba eſt medicinalis.
Additur ellebores
vt veruecis nomen viri
Ante c longa ſit e: ſenecam tamen excipis inde E ante c
vt putredo hoc eſedū .i. currus quo claudi portatur.
Ante d producis e: ſed tamen eſeda demis E ante d.
nomen viri vt andromeda
Melchiſedech: ſocias: ⁊ nomina que facis inda
vt bipes bipedis. tripes tripedis.
Pes dat edis cum compoſitiuis.
vel ph animal eſt
E ſuper f datur breuis: hinc elephas breuiatur E ante f
vt elegia locus tricameratus. nomen viri
E g corripitur: ſed abeſt triſtega cetegus E ante g.
E ſuper l dabimus longam pꝫ ecce phaſellus E ante l
nomen viri
Abimelech remoue: debet breuis angelus eſſe
vt racemus furioſus locus deſertus
E ſup m longā vehemens heremuſqꝫ retracta: E ante m
germani locus in quo xps orauit
Additur his hyemis alemani: geſſemaniqꝫ:
vt camena nomen mulieris nomen viri.
Longa ſit e ſup n: helenā tamen hinc helenūqꝫ E ante n.
propriū nomē. arbor quedam
Et iuuenes a ſenec hebenus debes remouere.
vt intrepidus. ioſephus: edepol.
Ante p rara ſit e: moneo tamen hanc breuiare

Excipe preſepe:
vt tenera camera:
E ante r. R ſubeunte breuis datur e: tamen excipias rus
nomen viri i. trutina
In propriis ſicut gualterus adde ſtatera
vt ſincerus ra rum
Et deriuatum quod rus determinat aut rum:
crudelis vel ſtrenuus. capellus pegrinor. ꝛ dr̄ de galea.
Ex hoc auſterus producitur atq; galerus
canis infernalis furia infernalis. monſtrū.
Cerberus eſto breuis: ſūt lōga megera chimera
In fera cuz ſuperis iterum breuies vterumq;:
Et patera pateris
animal eſt populus hiſpanie
Pantheraq; morans crateram iungis hiberū.
vt verberis ꝛ carceris q: anceps eſt
Corripis obliquos alios: varies mulieris
q: aliqua corripiūt. vt glicerium miniſterium
Cumq; rium ſequitur vſu vario reperitur:
vt lacheſis hereſis ſcientia diuinādi.
E ante s. E ſuper es breuis: excipitur diuina matheſis:
deturbatio mentis ſcientia poetar.
Ad placitū phreneſis pones longaq; poeſis
T ſubeunte datur e longa: ſed excipis hec que.
vt ſegetes lapis quo naute ventos cognoſcunt.
E ante t Tertia declinat: iungitur eis amethiſtus.
vt perpetis ꝛ inter pretis.
Obliquos breuies: agnetis demere debes.
.q.d. q: iſti oblig producunt. de locuples. de ges. de lebes.
Longis vtere locuplete quiete lebete
de magnes ꝛ eſt lapis attrahens ferrum.
Et magnete ſimul: themetū variare ſolemus:
vt longeuus longeua longeuū. equeuus equeua equeuū.
E ante u. E ſuper u raro: fiet tamen hec tibi longa
vt calibis vt; prelibo ebibo
I ante b. a Ante b corripis i: ſed ꝓpoſitiua notabis
vt audibilis ſenſibilis a poſſum.
Que dat quarta ſolent variari poſſibiliſq;
vt angelicus ruſticus delectabilis.
I c ſequente breuis demanꝫ apricus amicus:
Additur bis vmbilicus formica pudicus.
geneſta arbor fluuius

De mediis ſyllabis:

Et cum lorica lectica mirica caicus
Iſtis mendicus cum veſica ſociamus.
herba vt poſtica anties
Ac vrtica ſimul: et que poſt format et ante.
nominibus.
In proprius icus producitur vt fredericicus.
Longa fit icis ab ix: exemplum dat tibi felix:
Sed mas ſolus icis ſicut calicis breuiabit.
herba. arbor. i. velox et dabit in genitiuo.
Iunges cum filice ſalicem: pernix dabit icis
pernix. i. malicioſus.
A pernicoricis a pernico ſic breuiabis
herba vel gummi
Maſticem produc et phenicem breuiando.
vt vertex pannus viloſus vermis.
Quod dedit ex: niſi lodicis bomberxqz dat icis:
vt auidus nomē inſule vl' ciuitaſ
I d corripitur ſicut cupidus: ſed abydus I ante d.
vt atrides et theſides.
Excipies: et que triſſyllaba ponis in ides.
filia coronei et fuit amaſia phebi
Hiſqz coronides iungi veteres voluere
ideſt nomina terminata in ido
Produces ido ſicut formido cupido
.i. cum hoc noīe deſiderium qđ pducit e ante r
Cum deſideriis addes conſidero iungis
Pone duas primas dauidis ſicut metra poſcūt
ideſt perfidus a fides eſt altera breuis. et dr̄ .q. perdens fidem ſed infidus a fido eſt altera longa
Perfidus infiduſqz fides fidoqz probabunt
vt munificus
I ſuper f ponis raro: ſed eam breuiabis: I ante f
vt mitigo prodigus vt auriga et caligo
I dabo pre g breuem: ſz que facis in ga vel in go I ante g
ideſt rector currus. obſcuritas.
Demis vt auriga caligo: ſed breuianda:
vt diligo erigo et n̄ oīa: q: ꝯpoſita ſequūt ſimplicia vt affigo
Quedam compoſita: tibi ſint calige ſociande:
vt agilis labilis
I ſuper l breuias: ſolum tamen excipe neutrum I ante l
vt cubile et ſedile ſupple deriuata
Cum facies ile que ſunt a nomine iungis.

ideſt iulius quaſi quintus a martio.
Sicut quintilis breuis eſt humilis pariliſqꝫ.
.i.largus aptus vel apta nubere
Dapſilis ⁊ peſtilis ⁊ nubilis additur iſtis:
.i. vilis vel leuis menſis. domus refugij
Exilis longum ſubtilis aprilis aſylum
vt animus pinguis vel diues.
I breuis eſt ſuper m: tamen excipiatur opimus
I ante m. ſupple excipiat̃ .i.excelſus vt magnanimus.
Cum quo ſublimis: ſed compoſitiua notabis
frementum .i.ſine fermento
Zima puto longuz: tamen azimus ē breuiandū
ↄiugatione verbi vt a munio iis. hoc munimen inis.
Et deriuatum de quarto ſit tibi longum
vt dominus accelero. ignis vel ſonat
I ante n. I ſup n breuis ē: tamen hinc feſtino caminus
nomina viroꝝ vt martinus furia infernalis
Excipitur: propriaqꝫ ſimul iunges ⁊ herinys.
herba ſcutella vas ſalis
Iunge cuminum ſiue catinum ſiue ſalinum.
miles romanus. ⁊ deriuat̃ a quiris quiritis
Et deriuatum: tibi ſit pro teſte quirinus
de cedro amaꝝ genus luguminis
Cedrinus iungas predictis atqꝫ lupinum:
.i.fames .i.miniſtro
Pina ſupqꝫ dabunt tibi longa propino ſupina
a cras deriuatur pronomen interrogatiuum
Craſtin⁹ eſto breuis: ſimul heccine nūdine iūgiſ
.i.ſtatim granum racemi: ꝑ diem moror.
Protinus his acinūqꝫ perindino iungit̃ ⁊ que
oleagin⁹ biſſinus clandeſtinus ſerotinus faginus
Ex oleo byſſo clam formas ſeroqꝫ fago
hiacytinus bombicinus amethiſtinus
Et que hiacynthus bombexqꝫ dat ⁊ amethiſt⁹
vt farina culina
Ante na longa fit i: vult pagina femina demi
I antena artificioſa ↄpoſitio. ſtatera. filia cereris. parua lama
Machina cuz trutina proſerpina lamina iūgis
tuba nomē ciuitatis: pōdus inſtrumētuz ferreū tridēs
Buccina cum mutina ſeu ſarcina fuſcina iūgis
Sic elymoſina.
.i.ex noiatiuis terminat̃ in in. vt delfin is vt flumen nis
Obliquos ex in produc alios breuiabis.

vt architipus.i.princeps figurarum.
I ſuper p breuis ē: hinc antipos eſt tibi teſtis J ante p
.i.inclinatus verbum
Obſtipum retrahas:: cōſtipo conſociabis.
vt antiquus obliquus
Q ſubeunte damus i longam: ſicut iniquus J ante q
folliculus cuiuſlibet leguminis vt aliquod aliquo.
Cum ſiliquis reliquos ꝛ compoſitiua notabis.
vt ſatyra.i.reprehenſio
I ſup r breuis eſt: tamen excipis inde butyruꝫ: J ante r
fatuus carta bombacina.
Sic delirus erit: ſaphirū iunge papyro.
.i.quando ſaphirus ſignificat lapidem producitur
Appellans lapidem: ſed pro vitro breuiabis.
vt elyſium camiſia.
Eſt ſuper s breuis i: paradiſum non breuiabis. J ante s
Anchiſes iunge: gauiſus ei ſuperadde
vt paraliſis.
Precedente para breuiabitur liſio longa
vt amita leuitatis
I pre t breuis eſt: leuitas erit hic tibi teſtis J ante t
ideſt deriuata
Que fiunt in ta proprio de nomine ſumpta
Siue loci propriaqꝫ ſimul: producere debes.
exemplum determinatis in ta ab herremus
Ut margarita leuita ſic heremitta
infirmitas in lingua galline quedam veſtis.
Ut placet eſt pituita petrus dicit polimita.
vt ſunamitis vt therſites
Que fiunt in tis aut in tes: longa notabis:
vt maritus auitus
Itus ſi datur a nomine longus habetur.
ideſt diues.
Ut ſic ex cenſu cenſitus dicere debes
vt ſeruitus vt penitus funditus
Seruus curtat itus: aduerbia ſic breuiabis
coniugationis vt audio auditus
A quarte verbo venientia longa notato
coniugatio vt ſtrepo pui pitum
Tertia preteritis in vi dat itum breuiando
.i.quā in vi. vt peto petis petiui tum
Preteriens aliter itum producere debet:

Curtat itum pario vel diſco parcoqȝ poſco
vt fugio itum bibo itum domo itum vt exhibeo itū
Que gio dat vel bo que prima d at atqȝ ſecūda.
Cumqȝ ſupina dabunt i longam τ ſubeunte.
pducunt penultimā vt dormito tas: petito tas.
Que formantur ab his ito longa reputabis:
.i. cognitus ta tum ta tum.
Agnitus eſto breuis: ſocietur cognitus illi
.i. pticipiū in tus terminatū. vt obliuiſcor oblitus
Itus producit quod deponens generauit.
hoc verbū vt tuitus τ intuitus
Sed tuor abbreuiat ea que de ſe tibi format
vas olei .i. animal pticipās de vtroqȝ ſexu. vel nomē viri.
Et producuntur lechitus ac hermaphroditus.
venena fluuius infernalis.
Sic aconita locas: coccytus ei ſocietur
Nominis obliquos quod in is fiet dabo lōgos
.i. quorū gti terminant in is. militis ſoſpitis
Corripies alios: teſtis cum milite ſoſpes:
vt saliua nomen ciuitatis.
I ante u I ſuper u longa. niue tamen eſt breuianda.
quedam herba vel quidā populus
O ante b. e St orbus teſtis q̄ o ſupra b breuiabis
de ambo de duo
Demitur ambobus october ſiue duobus.
vt apoca vt velocis τ atrocis
O ante c Ante c ſit breuis o: tū obliqui retrahantur.
vt epedos qdā liber in biblia
O ante d Ante d corripis o velut exodus hinc procul eſto
Herodes τ ei cuſtodes ſunt ſociādi.
vel ph. vt ſarcophagus: qdā figura vl qdā modꝰ loqndi
O ſuper f breuis eſt: tibi fiet apoſtropha teſtis
ſermo caprinus
E ſto ſup g breuis velut egloga: ſed remouebis
.i. ꝯgregatio iudeorū
Que g vocali preiungunt vt ſynagoga:
O ſuper l fiat breuis: hoc ſoboles tibi monſtret
Excipias illud: quod fertur fermacopole.
O ſuper m breue ſit: ſic ſalomon eſſe probabit.
.i. que ſunt generis neutri eſt quedam arbor.
Que ſeruāt neutrū genus excipe: ſicut amomū

vt ſimões q̄dā pān⁹ in q̄ voluunt̄ mortui penes iudeos. O ante n
Longa fit o ſuper n: ſed ſyndonis excipiatur
.i. q̄dā regio. q̄ſi duos hn̄s ordies. turōis: ē q̄dā ciuitas
Sardonis atq; diaconus ⁊ turonis ſocietur.
lapis vel populus ciuitas populus
Calcedonis redonis ⁊ vaſconis aſſociabis
populus populus. i. terminatorꝫ. in o. vt macedo donis
Ligonis ⁊ britonis: atq; obliquos propriorū
ad differentiam aliorꝫ que non deſignant loca
Que loca deſignant predictis addere debes:
vt babylon babylonis calidon nomen loci.
Cum proprium ſit in on: tn̄ excipias calidonis
dulcis cantus .i. pecunia male aquiſita.
Simonis armonicus mãmona breuiare ſolem⁹
.i. regula clericalis ciuitatis pōt produci ⁊ breuiari
Canonis eſto breue cum demōe: ſidonis vt vis
dictio greca: ⁊ ē via cartuloſa: vel eſt color in vrina.
P ſubeunte breuē facis or: caropus dabo teſtē
q̄dā fluuius tertia pars terre lapis precioſus.
Aſopum retrahas europam ſiue piropum
nili inſula: ⁊ vrbs in eadem inſula
Ut placet eſt canopus:
nomē mulieris vel ciuitatis.
O ſuper r breuias ſophoram teſtem tibi ſumas O ante r.
vt a canor canorus. ſapor ſaporus a ſonus
Deriuata palam produc: patet ecce ſonorus.
vt honor honoris
Nominis obliquos qd̄ in or fit iunge: ſꝫ arbor
memoris caſtoris. rhetoris marmoris equoris
Et memor ⁊ caſtor rhetor ſeu marmor ⁊ equor
.ſ. obliquos quidam mons
Corripuere ſuos: ſed longis adde pelorū:
Et quedam propria ſunt obliquis breuianda.
.i. maſculini gn̄is. vt lepos oris. flos floris
Mas facit os oris: que dant vr ⁊ vs breuiabis:
vt mendoſus quidam piſcis marinus
O ſuper s longa: ſic teſtificatur aloſa O ante s
vt egrotus ⁊ ē nomē caſtri in terra philiſtinorum
T ſubeunte dabis o longam ſicut azotum. O ante t.
q: ſequunt̄ ſua ſimplicia vt antidotū monoptotū aliq̄ties
Que componuntur: diſcreta mente notentur:
o an̄ u raro inuenit̄. ſi quando reperitur producitur.
O ſuper u raro: ſed compoſitiua notato. O ante u

vt coluber

U ante b. a Ante b ſit breuis u: ſʒ demitur inde ſaluber

.i. ꝓducimꝰ. vt lactuca feſtuca eunuchus caducū.

U ante c. U cõtrahimus: quotiēs a vel vm ſubit aut vs

ideſt comedo.

Manduco iunges: fiducia non breuiabis.

vt volucer pollux nomen viri vel ſignum celeſte.

Cetera corripies: ſed pollucem tibi demes

vt teſtudo

U ante d Ante d longa ſit u: pecudis tamē hinc retrahat:

vt lanugo. erugo

U ante g. Ante g longa ſit u: tñ hinc tibi ꝯiuge dempta:

lacteo vermis aquatilis que etiam dicit hirudo

Sugo producis: ſed ſanguiſugaʒ breuiabis:

vt ſedulus. i. aſtutus: nomen gentile ſeu patrium

U ante l U ſuper l breuias: getulus adulor adempta

declinatio. vt tribulis. curulis.

Que declinabit tibi tertia longa notabis

filius lye

Nomina: ſed zabulon breuiatur hercule iuncto

predictis.

His ſotular ſocia: ſpecular breuiabit origo

vt hic ⁊ hec preſul. i. ille q preeſt aliis in dignitate.

Obliquos breuies vt preſulis ⁊ nebulonis

ideſt ſine lumine ⁊ põt accipi pro inferno

U ante m U dabimus ſuper m longam tibi ſicut alumen

.i. ſoſpes vel fortis .i. inobediens.

Incolumis contumax demis ⁊ autūno iungis:

.i. illa parua foſſa que prouenit in facie ex nimio riſu

U ante n. U ſuper n longa dabitur pro teſte lacuna

vt vituporas q̄ ꝓducūt vel corripiūt ſʒ exigētiā ſimpliciū

U ſuper p breuis eſt: ſed compoſitiua notabis.

U ante p. vt palinurus carduus eſt ſpinoſus ⁊ aſperimus

U ante r. U ſuper r longa ſed purpura ponitur extra

vt parturio ⁊ eſurio

Corripe verba quibus meditatio cōuenit ⁊ que

Sunt forme ſimilis vt luxorio ſociabis

.i. planeta vel nomē viri. q p̄eſt centū. fantaſtice appitōis.

Mercuriumqʒ notes ⁊ centurio lemureſqʒ:

vt murmuris. gutturis. terra

Obliquos breuies: tellurem demere debes

vt ceruſa ꝑut eſt qdam color nomen mulieris

U ante s U ſuper s longa: tibi ſit pro teſte creuſa.

vt cornutus gomus arborum.
Pre t longa fit u: tamen arbutus eſt breuianda
q: aliq̄ corripiūt vt diſputo. aliq̄ ꝓducunt vt imbutus
Compoſitiua notes.
vt induuie quadruuium diluuium
U ſuper u breues ſunt exuuie tibi teſtes
vt vltra ⁊ citra.
v Ocis fine dabis a longam: ſed breuiabis.
vt muſa. vt hectora. vt o muſa
Rectum cum quarto caſu q̄ntuz ſociando.
vt andreas
Hinc tamen excipies cū rectus in as tibi fiet
caſus vocatiui.
Inde vocatiuum: velut andrea dabo longum.
.i. in noib⁹ nūeralib⁹ .i. poſſūt corripi ⁊ produci vt trigīta
In numeris ginta ſunt adplacitum tibi danda
poſtea ante a. ꝑpterea. preterea. quando ſunt vna dictio
a producit q̄n ſunt due dictiones tunc a corripitur
Poſtea non breuia niſi fiat dictio bina
idest ſicut
Ut puta corripies ita vel quia iungere debes
vt manna. paſca. egea
Productum greci rectum quandoqz notaui:
vt mars
e Correpta dates: exceptio nulla paratur.
luna
Grecum nomen in e produc: teſtis tibi phebe
vt muſae
Declinas per ae diphthongum nomina prime
idest ablatiuos quinte declinationis. vt dis
Et caſus ſextos in quinta dictio longos:
quia olim fuit quinte declinationis
Longam pone fame: quoniā famei dedit ante.
idest de noibus q̄nte declinatiōis vt meridie. ꝑdie hodie
Et que componis de quinta longa notabis.
aduerbiū vel coniunctio exempla
Quare quotidie tibi ſunt teſtes hodieqz
illā ſcd̄am pſonam pſentis impatiui vt moue. aude
Longam pone doce: ſimilis quoqz t̄pa forme.
vt achate: enide. calliope. vliſſe. vocatiui caſus
Et que vocatiuum dat nomen in es tibi longuz
in e deſinentia
Nomen longa dabit aduerbia ſi tamen apte

U ante t.

U ante v

Hic Auctor agit: de vltimis ſyllabis: ⁊ diuidit in duas ptes Et p° docet q̄ntitates vltiarum ſyllabaꝝ terminantiuz in vocales. Et primo in a.

E

.i.ſi regulariter ꝯparatur. vt iuſtus iuſtioꝛ iuſtiſſimus
Comparat vt iuſte:ſed nec bene nec male crede
immo coꝛripienda idest regulariter
Pꝛoducenda foꝛe:q꞉ neutrum ꝯparat apte
Sepe bꝛeuem ponis q꞉ non a nomine ſumis
vt iuſtiſſime.
Sūmi cuncta gradus aduerbia longa locamus
nomen relatiuum coniunctio copulatiua.
Que nomē longū:que notans ꝛ erit bꝛeuiandū
pꝛonomina pꝛepoſitiones
Me te ſe longis:ſimul e de pꝛe ſociabis.
coniunctio adiectiua aduerbium pꝛohibendi.
Ne niſi cum dabit an pꝛoduc:fermeqꝫ fereqꝫ.
coniunctio copulatiua
Aut ve facit curtam:dabit interiectio longam.
vt dn̄i ꝛ magr̄i. vt colchi amarilli.tibꝛi caſus vti

I i Dabit longa quedā volo demere greca
iſta q̄ in lr̄a ponunt poſſunt bꝛeuiari ꝛ pꝛoduci
Sed mihi ſiue tibi ſibi. vel quaſi vel niſi ſemp̱.
q꞉ vltima ſyllaba eoꝝ pōt bꝛeuiari ꝛ pꝛoduci
Ad placitum ponis ꝛ vbi vel ibi ſociabis.
vt ſicubi necubi
Et ſua compoſita.

hoc ē ad placitū.i.finales ſyllabas in o deſinentes
O v Tua metra petunt o ponis:deme dtōs.
vt domino ꝛ magiſtro
Ac ablatiuos: quoniā decet hos dare longos.
vt do ſto ꝛ flo
Que monoſyllaba ſunt ſemp̱ ꝓducta manebūt
h̄ ē ꝙ gerūdia ī o ꝺſinē. pn̄t finalē ſyllabā ꝓducer̄ ꝛ bꝛeuiar̄
Deqꝫ gerundiuis tua conſule metra locandis.
vt coꝛnu ꝛ gelu

U U pꝛoducta datur:exceptio nulla paratur.

vt ab ad tum et
q Et e dātb vel d vel m vel t debes breuiare
.i.dictiones ſyncopatas.ꝛ dictiōes diphthongatas.ꝛ dictiones cauſantes poſitionem in vltima ſyllaba
Excipe conciſas diphthongū vel poſituras:
pro audiuit ē exēplū de ſyncopa:aut ē exēplū de diphthōgo. dicunt eſt exemplum de poſitione.
Audit aut dicunt ex hoc teſtes tibi ſiunt.
vt ſic iſte bꝛeuiantur
C longam ponis:nec lac donecqꝫ remotis

Hic agit: de q̄titate vltimarum ſyllabarum terminantiū: in ꝯſonantes. Et p° in b d m t.

hic ꝓnomē pōt ꝓduci ⁊ breuiari. ⁊ ſilr intellige ꝺ feminino ⁊ neutro. vt hec ⁊ hoc
Hic poni poterit: ceu metri regula poſcit
.i. deſinētia in l vt aīal nomen vel aduerbium.
L breuiare dabo: ſed niſi producere quero: L
qꝺ ēt ꝓducit vt michael ad dr̄iam latinoꝝ vt mel.
Ol vt ſol iungis: ⁊ in l que barbara ponis.
.ſ. barbaroꝝ in el .ſ. in auctoribus
Iſtorum multa tamen inuenies breuiata
vt titan. peian quin
N producta datur: ſed forſitan excipiatur N
aduerbiū: ꝑpoſitio ꝯpoſita. aduerbiū ꝑpoſitio ꝯpoſito.
Forſitan ⁊ in tamen atqꝫ dein iūgas an ⁊ exin.
vt egina eginan
Rectus in a greci facit an quarto breuiari.
vt nominis ⁊ carminis
Si breuis eſt creſcens gt̄ūs in ante ſuprema.
Ex hoc in recto decet n poni breuiando
vt menelaon ideſt ad placitū poni
Quartus caſus in on ſolet in greco variari
ſupple in on. ſupple debet vt canon vt dyapaſon.
Rectus ꝓduci niſi neutra: ſed hec breuiabis
vt ceſar .i. vnius ſyllabe tantū.
R breuiādo locas: q̄ ſunt monoſyllaba demas R
.i. exēpla veris paris. i. que deriuando componis
Teſtes ſūt ver: ⁊ par ⁊ ab hoc que ſumis vt īpar
exempla quere in auctoribus.
Que tamen in multis breuiat a locis repimus
ꝑpoſitio. verbum cordis. viri. ſupinus elementuꝫ. ſ. ignis
Et breuis eſt ꝑ fer: ⁊ cor vir terqꝫ: ſed ether.
genus calicum pluuia. aeris
Et crater imber vſus producit ⁊ aer:
.i. hanc litterā s. vt pietas moles auis res ⁊ vultus
S lego vocali diuiſim cuilibet addi:
.ſ. longa vel breuis.
Hinc leuius ſcitur que ſyllaba quanta locetur:
.i. dictionē in as terminatū pro ſed
As longam ponis vt muſas: at breuiabis As
vt pallas palados. archas archados
Nomen in as grecum quod ponit in os gt̄ūm
.i. ꝓducit ⁊ corripit declinatio. i. acc̄ūꝫ in as terminatū:
In greco variat pluralem tertia quartum.
Es producta datur: tn̄ hinc penes excipiatur.

verbum ſum adſum.poſſum
Es cum compoſitis vt ades potes abbreuiabis
gtūs ſingularis ſuperans nominatiuum .i.penultiaꝫ
Obliquus creſcens qui corripit ante ſupremam
quoniam corripit vltimam
In recto facit es curtam: teſtis tibi miles:
rei cereris.i. bladum
Sed res atqꝫ ceres: ⁊ ſpes ſunt longa fideſqꝫ
.i.nominatiuus .i. ante es.
Rectus qui tenet i ſuper es neſcit breuiari
pro q̄uis. .i.nominatiuus .ſ. penultiā ſyllaba
Cū tamē hic e breuē tenet ante tis in genitiuo.
parieꝫ abietis .i. preceſſores noſtri
Ut paries abies: ſic vſi ponere patres:
.q.d.ꝙ iſte dictiones de arte poſſunt breuiari.
Forte tamen ratio concederet in breuiando.
poete vt compes compedis
Multi dant longam pes ⁊ ſus compoſitiuus
Q.d.ꝙ pl'alis caſus noīs greciā es terminati aliquan do corripitur: aliquando producitur.
Pluralem greci variatum ſepe notaui
.i.finalem ſyllabam in is vt panis
.i.excipis a predictis . vt dn̄is ⁊ magiſtris:
Is. Is breuias: ſextum caſum trahis atqꝫ datiuum:
vt lis ⁊ vis vt quāuis
Cumqꝫ ſuis addes monoſillaba compoſitiuis:
.i.ntis ſingularibus. vel q.ea.id.aduerbiū numeri.
In rectis breuio quis ⁊ is bis eis ſociando
Accentu longa verbi perſona ſecunda.
.i.producit finalē ſyllabā ſcd̄e pſone pluralis numer
Plurali numero facit is longa preunte
poſitis in ſcd̄a plurali. vellitis auditis
Hinc tibi ſint poſſis pro teſte veliſqꝫ vel audis.
ntūs ſingularis.hoc ē ſi gtūs ꝓducit penultimam ſyllabā
Protrahit is rectus ſi protrahit i genitiuus:
nomē popl'i cuius gtūs facit ſamnitis.ꝯiūctio aduerſatiua
Creſcens vt ſamnis: longāqꝫ dabo tibi quāuis
vt dominos ad dn̄am de os oris qd̄ ꝓducit.
Os longam ponis: tamen excipiatur os oſſis.
Cūqꝫ potis dabit os breuias: vt ꝯpos ⁊ impoſ
vt palas. vt gtō huius palados.
Nomen in as grecum: breuiabit in os gtūm

De accentibus:

nominis. quedam inſula
Rectus in os greci ceu delos habet breuiari
vt vulnus vt rhus
Us curtaꝫ ponis: tñ hinc monoſyllaba demis:
Et notanter noiantur illi caſus: q: in noiatiuo ⁊ vocatiuo ſingulari terminatur in vs correptam
Declinans quarte genitiuum tresqꝫ ſequentes
Plurales ſimiles caſus producere debes.
Quaſi dicat ꝙ nomē in vs terminatū cuius gtūs hꝫ u lō gam in penultia ſyllaba. pducit illā ſyllabam vs.
U gtūs habens longam ſolet us dare recto:
pro exemplo telluris ſalutis
Longam pro teſte tibi ſit tellusqꝫ ſalusqꝫ
licet palus habeat u longā in penultima gti: q: facit paludis: tñ ſecundum horatium corripitur
Tu tamen horati doctor palus abbreuiaſti
vt panthus ⁊ melampus.
Inuenies aliqua grecorum nomina longa

a i Incipit accentus metricus antiquus ſiue modernus magiſtri Alexādri Metricus dico ad drĩam accentus proſaici. Antiquus ſiue modernus dico. q: de vtroqꝫ tractatur. ⁊ pmo de moderno. ſecundo de antiquo. ibi. Accentus normas. Cōſtrue ſic. hinc. i. poſt predicta nos decet diſtinguere. i. diſtinguendo declarare varias normas accentus b ¶ Dicit ꝙ triplex eſt accentus. ſ. grauis moderatus ⁊ acutus. Et multi priorum. i. antiquorꝫ tenuere accentum circumflexum. ¶ figure accentuum. ¶ Grauis. ¶ Moderatus. ¶ Acutus. ¶ Circumflexus Accentus eſt certa lex. i. regula ad eleuandam vel deprimendam ſyllabam vniuſcuiuſqꝫ particule orationis. Et hꝫ fieri cauſaliter in littera. initialiť. in ſyllaba. addutialiter in dictione: ⁊ particulariter in oratione

a **Accētus varias decet hic diſtiguere normas**
Eſt grauis accētus: ⁊ ſunt moderatꝰ acutꝰ
Et circūflexum multi tenuere priorum
Hic grauis eſt qui deprimiť nec tēdit in altum
Ut grauis incipiet ſed in altum tendit acutus
Atqꝫ grauis medius ⁊ acuti ſit moderatus.
Eſt circumflexus grauis in primo: ſed in altum
Tollitur: inqꝫ grauem recidit: ſed ceſſit ab vſu:
In primis mediiſqꝫ modo regimuſ moderato
Uoces accentu finis regitur ſub acuto

c ¶ Nūc auctor declarat qd ſit grauis accentus. qd moderatus qd acutus ⁊ qd circūflexꝰ Et dicit grauis accentus ē ille q deprimitur nec tendit in altū. i. q̄dam depſſione cognoſcitur. Accentus acutus eſt ille qui incipit. vt grauis: ſed tendit i altū moderatus eſt ille q habet mediā naturā grauis ⁊ acuti. Circūflexus vō incipit a graui ⁊ poſtea tolliť in altū. ⁊ iterꝫ recedit in grauē. ſed ceſſit ab vſu modernorum. d ¶ Dicit ꝙ moderatus accentus hꝫ fieri modo. i. apud modernos. vt in primis et in mediis ſyllabis. Et appellatur media ſyllaba quecunqꝫ eſt inter primam ⁊ vltimā

Accentus ꝯo acutus hꝫ fieri in vltimis ſyllabis tm̄ grauis accentus: pōt eſſe in quacunqꝫ ſyllaba. a ℂ Auctor hic probat ꝙ nos nō habemus niſi accentū grauē acutū ⁊ moderatū. Et dic ꝙ vltia vox.i. vltia ſillaba ſeruat accentū.p quē ipſa regitᷣ aut vna ſillaba duaꝝ iunctaꝝ ꝓpius tenet hūc.ſ.accentū moderatū vel acutū. Et quecūqꝫ ſyllaba carebit vtroqꝫ.ſ.moderato.⁊ acuto dabit grauē accentū. Et pꝫ ꝙ nos nō habemus niſi tres accentꝰ. Jō dicit. Hos ſolos. b ℂ Cauſa huius ē ꝓpter encleſiꝫ q̄ꝫ habēt ꝯiunctiones ſup̱ accentū p̄cedentis ſyllabe.⁊ ꝓpter caſuale cui deſſeruiūt ꝓpoſitiones. Hic ſpāliter diſtinguit accentū dictionū in q̄bꝰs ē. Et hoc facit vſqꝫ ad iſtaꝫ partez. Accentus normas: Et p° in dictionibus monoſyllabis dic. ꝙ ipē monoſyllabe dictiones ꝓferūtur acuto accentu: Ut dos.⁊ flos deinde dic. ꝙ ſunt quedā monoſyllabe dictiones q̄bus ē grauis accentus. quaſi nullus.i. nō oīo grauis vt ſunt ꝯiunctiōes ⁊ ꝓpoſitiones monoſyllabe.
c ℂ Dicit ꝙ dictio duarū ſyllabaꝝ tm̄ ſuant accentū ſupra primaꝫ ſyllabā ſiue ipſa ſit longa vt proles: ſiue breuis vt honor. Si lōga cā eſt.qꝛ ſyllaba longa tenet duo tp̄a. Si breuis. hoc fit propter euphoniā: ſiue ad drīam interrogatiuaꝝ: q̄ acuūtᷣ in fine.
d ℂ Dicit quod ergo quandoque ponitur. Pro cauſa. Ut in Uirgilio. Jllius ergo venimus: circum prepoſitio. puta.i. ſic pone.i. ꝓpe. vna.i. ſimul alias.i. aliter vel in alio loco: nō declinata.i. cū ſint ptes indeclinabiles: acuūtᷣ ſup extremas ſyllabas. Cām ſubdit dicēs. Facit hoc diſtantia vocū: q̄ſi dicat: ꝙ acuūtᷣ in fine ad drīam ipaꝝ dictionuꝫ q̄ aliud ſignificāt.ĝ.ſ.ꝯiunctionis: circū nois a circus. puta ⁊ pone verboꝝ vna nois ⁊ alias nois: qꝛ tūc acuūtᷣ in primis ſyllabis. Deinde dicit ꝙ aduerbia a ꝓnoībus deriuata ſiliter acuūtᷣ in fine. vt illic vt illo. Huic etiaꝫ acuitᷣ ſi p̱ diareſim duaꝝ ſyllabaꝝ efficias

Agit d im pedimentis accentus vel excipit

Accentum per quē[a] regitur vox vltima ſeruat
Aut hunc iunctarum ꝓpius tenet vna duaruꝫ
Datqꝫ grauem iure: quecunqꝫ carebit vtroqꝫ.
Hos ſolos vſu debes ſernare moderno
Accentū tibi vox[b] monoſyllaba reddit acutuꝫ:
Sunt quedā q̄bus ē grauis accētus quaſi nullꝰ
Ut coniunctiue voces ⁊ prepoſitiue.
Dictio cui tantum[c] duplex ē ſyllaba ſeruat
Accentum ſupra primam ſit longa breuis ve:
Ergo pro cauſa[d] circum puta pone vel vna:
Non declinata ſuper extremas acuuntur
Sic alias acuis: facit hoc diſtantia vocum.
De pronominibus aduerbia: que facit addes:
Huic acuendo ſonat ſi fiat ſyllaba bina.
J proferas ⁊ di[e]: debet tamen ii dupla ſcribi
Omnis barbara[f] vox non declinata latine
Accentum ſuper extremam ſeruabit acutum:
Noſtra dat accentū data declinatio noſtrum

e ℂ Dicit ꝙ hoc pronomen ij ⁊ hoc nomen dīi debet ꝓferri per ſimplex.⁊ ſcribi per duplex ij. f ℂ Nota quod dictionum alie ſunt barbare. Alie grece: ⁊ alie latine De barbaris ⁊ grecis dicit quod acuuntur in fine in illis caſibus. Jn quibus non ſequuntur latinam declinationem. Cauſa eſt vt notetur differentia inter ipſas ⁊ latinas. Si vero ad noſtram declinationē deducantur. Tunc faciūt accentū noſtrū. videlicet.in prima ſyllaba. Et hoc eſt quod dicit. Noſtra dat accentum.

a ¶ Dicit ꝙ vox encletica. vt ve neqꝫ attrahit ſibi.i.penes ſe.accentū vocis premiſſe.i.p̄cedentis ſyllabe.q quidē accentus debebat cadere ſup p̄mā ſyllabā dictiōis ſequentis.⁊ propter encleticā vocē cadit ſup finalē ſyllabā vt cū dr̄.legiſne. Habet aūt fieri enclesis in ptibus indeclinabilibus:⁊ q: ꝯiunctio eſt magis indeclinabilis quaꝫ alie partes orationis:ideo per ipſam ꝯiunctionem fit enclesis ⁊ non per aliam

b ¶ Construe.littera.ſ.vocalis vocis.i.dictiōis.ꝯciſe.hoc ē ſyncopate ſeruat eum accentū quē ſeruaret ſi vox.i.dictio maneret pfecta.i.integra. Et hoc eſt vex ſi vocalis remaneat in dictiōe:qd̄ pꝫ in iſta dictiōe deū p deoꝛum letus pro letatus. Tunc illa dictio ſubiacet regule communi. Ut innuit iſte verſus: Que tibi ſi deſit ⁊c̄. Deinde dicit: ꝙ regula ipſa.ſ. que dicta eſt ſuperius ceder.i.locū dabit regule cōmuni vocali ſequente.i.dum vocal' ſequatur vocalem dictionis ſyncopate hoc patet in hac dictiōe audijt. Primo.n. dicebamus audiuit ⁊ cadebat accentus ſup p̄imā ſyllabaꝫ di.⁊ ſi.i.licet maneat in dictione ſyncopata: tn̄ ſup ipſam non cadit accentus p̄cedētis ſyllabe. Et hoc ē q: vocalis ſequitur.ſ.i.

Attrahit ancletica [a] vox accentum ſibi vocis:
Pꝛomiſſe:qd̄ eum finalis ſyllaba ſeruat.
Accentum vocis [b] conciſe littera ſeruat:
Que ſeruaret eum:ſi vox perfecta maneret
Que tibi ſi deſit:huic publica regula ſeruit
Regula vocali cedet tamen ipſa ſequenti
Accentum ſeruat [c] polliſyllaba vox ſuper illam
Que pꝛeit extremā:ſi longa ſit hec:aliter non
Si bꝛeuis eſt:ſedet accentus ſuper antelocatam
Siue ſit illa bꝛeuis vel non tamen tenet illuꝫ:
Accentum ſeruant [d] in compoſitis facit ⁊ fit
Dum vox compoſita vocalem ſeruat eandem:
Quando compoſitum [e] feſtinat ⁊ inde licet ſint
Longa ſimul pones intus longe atqꝫ deinceps
His hoꝛſum iunges:ſi dicas foꝛte deoꝛſuꝫ:
Pleraqꝫ pro ferre [f] cunctando vel vtraqꝫ diſce:
Barbarus elacuit [g]:obliquis regula ſeruit

c ¶ Datis duabus regulis.ſ.de monoſyllaba ⁊ diſſyllaba dictiōe nūc de polliſyllaba intendit. Dicit ḡ. Si penultima dictiōis polliſyllabe fuerit longa:accētus p̄cedenꝭ cadet ſup illā vt maieſtas Si vō fuerit bꝛeuis cadit accent⁹ ſup an̄penultimā. vt bōitas: Siue illa an̄penultīa fuerit bꝛeuis vt bōitas.ſiue lōga vt ſanitas tn̄ tenet illū.ſ.accentū h̄ ē ſup an̄penultīa

d ¶ Nunc auctoꝛ ponit exceptionē a regula p̄dicta dicēs ꝙ facio ⁊ fio ꝯpoſita taliter ꝙ vocalis eadē remanet ſeruāt accētū ſimplicis dictionis. vt benefacio ⁊ calefio: Si vero vocalis mutetur:ſubiacent regule communi. vt inficio reficio.

e ¶ Dicit ꝙ qn̄ ꝯpoſitū vt ſi qn̄ ⁊ neqn̄:⁊ inde vt deinde.intus vt de intus.lōge.vt de longe.⁊ deinceps lꝫ longa ſit in penultīa ſyllaba:hn̄t accentū p̄dominantē in an̄penultima ſyllaba. Et hoc ē ne videanꝭ eſſe dictiones due. Deinde dicit. His hoꝛſum iunges.i.cōpoſita ab hoꝛſum. Ut deoꝛſum. Et alij habent. Sic vtiqꝫ deniqꝫ pones In his enim cadit accentus ſuper antepenultimā dictionē: ſecundum Priſcianum.

f ¶ Dicit A. Tu diſce pferre pleraqꝫ vl' vtraqꝫ cūctando.i.moꝛādo ſup penultimā

g ¶ Quaſi dicat ꝙ barbara in l termiāta in ntō hn̄t accentū acutū in vltīa ſyllaba. vt michael gabꝛiel Iſrael.⁊ ſic excipiunꝭ a regula:ſꝫ in obliqis hn̄t accentū ſup penultiaꝫ ſyllabā:p regulā ſupius datā:⁊ ſic ſuant noſtrū accentū:ꝯſtrue. barbarus.i.nomē barbarū.acuit el i ntō.ſed regula data de accentu ſuit obliqs q: noſtro accentu pferunꝭ.

a ¶ Auctor excuſat ſe dicens. q excepta .i. exceptiones pdicte ſolent mutare vſuz legendi. Quidā tñ p hypallagen legūt dicētes. Uſus legendi ſolet mutare hec excepta pdicta. Poſtea vo dicit q lector mutat hunc. ſ. vſuz legendi. ſi queſtio: id eſt ſi interrogatio fiat: qz tunc dictiones in fine acuunt. ſ. qñ interrogatiue ponunt q̄ alias forte d berent grauari. b ¶ Nunc dicit q noia greca pferri debēt ſcdm accentū latinum. Et hoc intellige qñ reducunt ad declinationē latinā. aliter nō. vt paret in hoc nomine helene greco ⁊ helena latino. c ¶ Auctor ſupius dixit de accentu modernorum nunc dicit de accentu antiquorū: q tñ nō eſt ſeruandus tēpore noſtro. Sed de ipſo ponit reglas veteres. vt ſi repperiamus libros veteres eos pronūciare ſociamus.

Hec excepta ſolent [a] vſum mutare loquendi
Huc etiam mutat lector: ſi queſtio fiat.
Greca per accentum [b] debes formare latinum.
a Ccentus normas [c] legitur poſuiſſe vetuſtas
Non tñ has credo ſeruandas tpe noſtro.
Si ſit natura [d] monoſyllaba: dictio: longa
Circumflectatur: ſed ſi breuis eſt acuatur
Si teneat primam [e] diſſillaba dictio longam
Sitqz ſuprema breuis: veterum ſi iuſſa ſequariſ
Circunflectatur prior: in reliquis acuatur.
Seruabit legem [f] polliſyllaba dictio talem:
Si ſit correpta penultima que preit illi
Seu ſit producta ſeu non tamen eſt acuenda:
Si ſit ſuprema breuis ⁊ penultima longa.
Fiat natura: ſit circunflexus in illa.
Illic in fine [g] circunflectes comiteſqz
Ultima producta [h] tibi ſi ſit ⁊ ante ſuprema
Ante ſupremam acue ſic teſtificatur athene
Sed ſi productam [i] poſitura dat ante ſupremam
Hec acuendo ſonat: breuis vltima lōga ve fiat

d ¶ Dicit q ſi dictio monoſyllaba naturalit pducat. vt dos ⁊ flos tunc profertur accentu circūflexo. ⁊ ſi breuiet naturaliter. tūc pfert accentu acuto. vt per fer quis dux crux.
e ¶ Dicit q ſi dictio diſſyllaba pmā producat ⁊ vltimā corripiat ſm antiquos primā circunflectat: ⁊ alia acuto accentu pferat. Ut mittat legat ⁊ mandat
f ¶ Dicit q ſi dictio polliſyllaba. corripiat penultimā: tūc illa ſyllaba q̄ pit illi .i. penultime ſyllabe eſt corripienda .i. acuto accentu pferenda. ſeu ſit pducta. vt amabilis: ſeu ſi vt legibilis. Deinde dicit: qđ ſi ſuprema. ſ. vltima ſyllaba ſit breuis ⁊ penultima fiat longa natura .i. naturaliter pducat: tunc accentus circūflexus ſit in illa penultima ſyllaba vt honorat ⁊ honorandus. g ¶ Dicit Auctor tu circumflectes in fine hoc aduerbiū illic ⁊ comites .i. ſuos ſocios. vt illuc iſtuc illac iſtac illo. Hoc ē oia aduerbia deſcēdētia a pnominib⁹ habēt accentū circūflexū in vltia ſillaba. g ¶ Dicit auctor q ſi vltima ⁊ ante ſuprema .i. penultima ſillaba ſit producta debet ante ſuprema proferri accentu acuto. vt athene. h ¶ Nunc dicit auctor q ſi penultima ſillaba per poſituram .i. per poſitionem producatur. hec ſcilicet penultima ſonat acuendo .i. profertur accentu acuto. Siue vltima ſit breuis. vt amandus. ſiue longa vt legendus i ¶ Penitus dicit propter accentum circumflexum. Quo moderni non vtuntur. Quaſi dicat quod he regule de accentibus antiquorum apud Modernos non penitus approbantur.

 75

a ¶ Hic Auctor aſſignat quedam impedimenta. que interdum quaſſant. i. deſtruūt regulas de accentibus antiquoꝝ: ⁊ modernoꝝ: Et dicit ꝙ vox. i. dictio barbara. Ut daniel emaus. vel conciſa. i. ſyncopata: vt celicolū pro celicolarū. noſtras pro noſtrates alpinas pro alpinates: vſus. ſ. loquendi. vt delonge: ⁊ helena media producta licet corripi debeat ⁊ grauari: ⁊ encleſes. i. encletica coniunctio. vt dixitq́ quecūq́ʒ iſta quaſſant interdū iſta q̄ diximus: ⁊ ſubdit cām. facit hoc diſtantia vocū. i. hoc fit propter dr̄iam vocabuloꝝ. Encleſis ē que attrahit accentū de vna ſyllaba in aliam. Ut de hac dictum eſt ſupius

Noſter nō penitus has normas approbat vſus
Barbara ꝯciſaᵃ vox vſus ⁊ encleſis: iſta
Quaſſant interduʒ: facit hoc diſtinctio vocum:
p Auſat tripliciter lectorᵇ: diſtinctio plena
Nanq̄ʒ ſit ⁊ media: ſit ſubdiſtinctio terna:
Si ſuſpenſiuaᶜ fiat conſtructio quando
Pauſat: tunc media poterit diſtinctio dici.
Si ſit perfecta conſtructio: ſed tamen addi:
Conuenit vt plene ſententia poſſit haberi.
Si lector pauſet ibi ſubdiſtinctio fiet
Completo ſenſu fiet diſtinctio plena.
Hec eſt periodus mutato nomine dicta
Eſt metrum media diſtinctioᵈ: finis habetur
Verſus periodus: eſt ſubdiſtinctio punctus
Pro puncto ſepe metrasᵉ: ſed non retrouerte:
Subſtentans pauſe: ſi bis metrare recuſes

b Hic Auctor determinat d̄ accentu prout: ē pticulariter: in oratiōe Et dicit ſic. Lector. i. ille qui legit. pauſat. i. accentū facit tripliciť. quaſi dicat ꝙ tres ſūt pauſe in modo legēdi. . ſ. diſtinctio plena: media diſtinctio. ⁊ ſubdiſtinctio.

c ¶ Nunc auctor declarat Jllas tres pauſas ſupdictas. Et diſit ſi conſtructio fiat ſuſpenſiua qn̄ lector pauſat ibi. tūc iſta talis pauſa: diciť media diſtinctio: ⁊ debet ſic figurari. ⁊ debet vox ſuſtineri donec perfectio cōſtructionis inueniatur Deinde dicit ꝙ ſi conſtructio ſit perfecta ita tamen ꝙ aliquid addi ꝯueniat. vt ſententia poſſit haberi plene ſi lector tunc pauſet. illa talis pauſa debet dici ſubdiſtinctio: ⁊ figuratur ſic. Preterea dicit ꝙ ꝯpleto verſu vel ſenſu. i. ꝯpleta ſententia tunc ſit pauſa que dicitur plena diſtinctio: que etiā alio nomine dicitur periodus. Et hoc eſt qd̄ dicit. hec eſt periodus mutato nomine dicta Et talis pauſa debet ſic figurari. Dictarum trium pauſaꝝ patēt exempla in hac periodo. Si qd agis. ecce media diſtinctio que alio nomine diciť comma: prudenť agas ecce ſubdiſtinctio que alio nomine dicitur colon ⁊ reſpice finem. ecce plena diſtinctio que alio nomine dicitur periodus. d ¶ Nunc auctor docet mutare nomina dictarum pauſarum. Et dicit ꝙ media diſtinctio dicitur etiam metrū ⁊ intellige ſcd̄m grecos. finis verſus. i. conſtructionis totius habetur piodus. ⁊ dr̄ piodus a peri quod ē circū ⁊ oda cantꝰ: quaſi circularis cantus. q: ſicut in circulo ē pfectio rotunditatꝭ. Jta iſta periodus habet locū in fine pfectaꝝ ꝯſtructionū. Subdiſtinctio alio nomine diciť tur punctus figuratus taliter. e ¶ Hic Auctor oſtendit quomodo vna pauſa ponitur pro alia. Dicit. n. Tu metras. i. facis metrū ſeu mediam dictionē ſepe pro puncto. i pro ſubdiſtinctione. Pro puncto. n. eleuato poteſt legens facere punctū depreſſum. vt hic. manus habēt ⁊ non palpabunt. pedes habent ⁊ non ambulabunt non clamabunt in gutture ſuo. Jn qualibet iſtaꝝ orationum eſt perfecta oratio. ſʒ tn̄ exigitur

De mōis pauſandi:

Tractat d̄ ſpēbus pauſe abſolute: que ſūt Media diſtinctio Subdiſtinctio. Plena diſtitio

aliqd addi. ⁊ ſic in qualibet eſt punctus eleuatus ideſt ſubdiſtincto. Sed ſi vis facere punctũ depreſſum. i. mediã diſtinctionẽ pro puncto eleuato. i. pro ſubdiſtinctiõe ne eadem pauſatio pluries repetita faſtidiũ generet. potes facere ꝙ dicas. Manus hñt ⁊ nõ palpabũt pedes habent ⁊ non ambulabunt: non clamabũt in gutture ſuo. Sʒ dicit ꝙ non ſit econuerſo. vt ꝓ metro fiat punctus: nõ. n. debemus ponere punctũ eleuatũ ꝑ puncto depreſſo. Et rõ huius ẽ: q: minoris ẽ ſupplere vices maioris ⁊ nõ e conuerſo. Media. n. diſtinctio cũ fiat in ↄſtructiõe ſuſpẽſiua minor ẽ ꝙ̃ ſubdiſtinctio: q̃ fit in oratiõe ꝑfecta. Suſtẽtans pauſes ſi bis metrare recuſes. Dicit auctor in hoc verſu. Si te piget facere plura metra. i. medias ſubdiſtinctiones. vl' legere puncta depreſſa: potes legere vocẽ tuã aliquantulũ ſuſtinẽdo vt cum dr̃. Rege veniente ad eccleſiã: deum hñte ꝑ occulis: orante. ꝓ peccatoribus: exaudita eſt oratio eius: et profuit illi. In qualibʒ pauſationũ iſtaꝝ eſſet metrũ: ſi velles: ſed ſi recuſes iſtud: potes legere vocẽ nec deprimendo nec eleuando. ſed equaliter ſuſtinẽdo. Totũ iſtud patet in legẽdis epiſtolis ⁊ euãgelijs ⁊ alijs ſermonibus. Itẽ cũ periodus non inueniatᷣ niſi ſemel in verſu quolibet: ꝓpter hoc non ẽ in codeʒ verſu ipſius repetitio: ꝓpter qđ nõ oportet aliud reperiri ꝑ periodũ qđ ſuppleat vices eius. Itẽ ſcđm alios pũctus eſt ſignũ ſegregans intellectũ ⁊ ſpiritũ recreãs prolatoris. Et ẽ duplex. ſ. eẽntialis ⁊ accidẽtalis. Eſſentialis punctus eſt q ſemꝑ in quacũqȝ poniᷣ orõne. Sũc autẽ puncti eẽntiales qnqȝ. ſ. Suſpẽſiuus: ⁊ ẽ ſimplex virgula: q ſolet gratis gr̃a poni añꝙ̃ ſenſus aliquis clauſule habeaᷣ. vt mors. Geminus punctus: ⁊ eſt quo vtimur vbi clauſula maiorẽ quandã getẽ hʒ: ⁊ tñ ſenſuʒ impfectũ. vt mors obituſqȝ. Cõma ẽ pũctus planus in ſuperiori pte linee poſitus vel in inferiori cũ virgula ſuꝑi⁹ eleuata: quo vtimur vbi ſenſus nõ ẽ expleto numero ↄcluſus. vt mors. obituſqȝ: terribilis eſt his. Colon ẽ pũctus plenus in inferiori pte linee poſitus quo vtimur vbi ſenſus a toto corpe abrupt⁹ ẽ. vt mors obituſqȝ terribilis ẽ his: quoꝝ cũ vita oĩa extingũtur. Periodus ẽ pũctus planus cũ ṽgula curua inferi⁹ circũflexa quo vtimur in fine clauſule. vt mors obituſqȝ: terribilis ẽ his: quoꝝ cũ vita oĩa extinguntᷣ. nõ his quorũ laus emori nõ põt. Accidẽtalis pũctus ẽ q nõ ſemꝑ ſʒ ex aliquo accidẽte in orõne poniᷣ. Sunt ãt puncti accidẽtales q̃tuor. ſ. interrogatiu⁹: ⁊ ẽ q interrogationẽ ſignificat vt. Sed vos q tandẽ: Exclamatiu⁹ ſeu admiratiu⁹ ẽ q admirationẽ cũ exclamatione ſignificat vt tãte ne animis celeſtib⁹ ire. Semipũctus ẽ ṽgula q̃ in fine linee poniᷣ cũ dictio impfecta ẽ cui⁹ ps in ſeq̃nteʒ lineã trãſit: vt h. Parẽteſis ẽ interpoſita orationi ſñia duplici ſignata diaſtole. Nãqȝ fatebor. n. dum me galathea tenebat

PLuribus eſt mẽbris: diſticta figura loq̃le.
Hec ſũt ſchema trop⁹ metaplaſm⁹ rurſus eaꝝ.
Qualibet in ſpeties ꝓprias diſtinguere debes:
Sunt plures alie⁹ ſcripto vel uoce figure
Hec ſunt exempla: pleonaſmus acyrologia.
Et cacoſyntheton: ⁊ ecclipſis: tantologia:
Amphibologia: tapinoſis: macrologia
Periſſologia: cacephaton: alleotheta:

In iſto vltimo capl'o Auctor intẽdit determinare de figuris locutiõis. Et primo diuidi⁊ eas i gñali. ſcđo in ſpãli. ſcđa ibi. Qualibet in ſpẽs. Ad primã prem
a i
ſic dicit. figura loq̃lle. i. figura locutionis ẽ diſtincta. i. diuiſa pluribus mẽbris q̃ſi dicat ꝙ figure locutiõis ſũt multiplices. Et hoc declarat dicẽs. hec. ſ. mẽbra figure locutiõis ſũt ſchema: tropus ⁊ metaplaſmus. Deinde ſubdiuidit figurã locutiõis dicẽs. Rurſus debes diſtinguere q̃libet eaꝝ in ꝓprias ſpẽs. vt patebit in ſequentib⁹.
b ¶ Nota ꝙ triplex ẽ figura. ſ. dictionis. locutionis: ⁊ ↄſtructionis. De figuris ↄſtru

ctionis hic principalit̃ nõ intẽdit. ſ; de figuris dictionis ⁊ locutiõis. Et ẽ ſciendũ: ꝙ figura dictiõis fit in dictiõe. vt audijt ꝑ audiuit. Figura locutionis fit in modo loquẽdi. vt fiſtula pſlauit buccas. i. bucce pſlauerũt fiſtulã. figura ↄſtructionis fit in modo conſtruendi. vt ego ⁊ tu legimus. De figuris ↄſtructionis dictũ ẽ ſupius in capitulo d̃ regimine dictionum ibi. ſ. Hic iubet ordo libri ⁊c̃. Et eſt ſciendum ꝙ iſte figure dicuntur vitia annexa ⁊ habent excuſari per tropũ. de quo dicetur ibi. Multa tropi ⁊c̃.

a ℭ Hic auctor dicit ꝙ ſoloe. i. ſoloeciſmus vel barbaris. i. barbariſmus neqt aſſociari predictis figuris ſeu vitijs annexis. eo ꝙ ſũt vitia nulla rõne redempta. hoc autẽ dicit: vt caueamus nobis ab eiſdẽ: quãq; metaplaſmus excuſet barbariſmum: ⁊ ſchema ſoloeciſmum.

Sed nequit his ſoloe[a] uel barbaris aſſociari
Sunt etenim uitia nulla ratione redempta
Barbaris eſt uocis[b] corruptio facta latine:
Hoc uitium facimus dicendo domina dñs.

b ℭ Barbariſmus dr̃ quaſi mos barbarus. Et dñr oẽs barbari: q nõ ſunt greci vel latini. Dicit ḡ auctor barbaris. i. barbariſmus: eſt corruptio vocis latine facta. Barbari. n. veniẽtes romã corrũpebãt ꝓprietates vocis latine: ĩõ dicebant latini. Iſti ↄmittũt barbariſmũ. i. hoc vitiũ faciũt dicẽdo dña dñs cũ media ꝓducta: q̃ potius ẽ corripiẽda. ꝓ quo ſciendũ ꝙ barbariſmus vel diſſonans: qui apud poetas metaplaſmus dr̃: eſt ↄtra latini ſermonis legẽ aut ſcripta aut ꝓnunciata vitioſa dictio. Et ↄmittit̃ octo modis. Primo additiõe. ⁊ h̃ qnq; modis. ſ. lr̃e ſyllabe. tẽporis toni. ⁊ aſpirationis. Additione lr̃e qñ vltra rõnem littera adiungit̃: Ut religas danaũ ꝓ religs. Additiõe ſyllabe cũ vltra rõnẽ ſyllaba adiungit̃. Ut Mauors ꝓ mars: additiõe tẽporis cũ correpta ſyllaba ponit̃ ꝓ longa: Ut Italiã fato ꝓfugus. Additiõe toni. vt ſi qs romanos accẽtu. circũflexo ꝓferret cũ acuto ꝓferri debeat. Additione aſpirationis. Ut ſi qs choronaz cum aſpiratõe ꝓferret cũ leniter ꝓferri debeat. Scdo detractiõe ↄmittitur barbariſmus eque modis qnq;. ſ. lr̃e. ſyllabe: tẽporis toni: ⁊ aſpirationis. Detractatiõe lr̃e cũ detracta lr̃a ſtructure gr̃a ſyllaba lõga corripit̃. Ut apud luciliũ pretor ne fias: ꝑ pretor. uel cũ ſimplr̃ lr̃a detrahit̃. ut immitis achilli. ꝑ achillis. Detractiõe ſyllabe cũ ſtructure gr̃a ſyllaba detrahit̃. Ut repoſtũ pro repoſitũ detractõe tpis cũ ſtructure gr̃a ꝓducta ſyllaba ꝑ breui ponit̃. ut feruere leucatẽ ꝑ feruer̃ Detractiõe toni. ut ſi qs roman⁹ acuto ꝓferret accẽtu cũ circũflexo ꝓferri debeat. detractiõe aſpirationis. ut ſi qs. omo. ſine aſpiratiõe ꝓferret cũ debeat aſpiratiõe ꝓnũciari. Tertio immutatõe. ſilr̃ barbariſmus. qnq; modis ↄmittit̃. ſ. lr̃e ſyllabe. tẽporis toni. ⁊ aſpiratõis. Immutatõe lr̃e ſi litterã ꝑ littera poſuerim⁹: ut olli ꝓ illi. imutatõe ſyllabe ſi ſyllabã ꝑ ſyllaba poſuerim⁹. ut quũ ꝓ cũ. Immutatõe tẽporis ſi tp̃s ꝓ tẽpore poſuerimus. ut terraſq; tractuſq;. Immutatõe toni ſi accentũ ꝓ accentu poſuerimus. ut dos acutũ ꝓ circũflexo. Immutatõe aſpiratõis ſi daſeã ꝑ pſili poſuerim⁹ ⁊ e cõuerſo vt hamo ꝓ amo: ⁊ omo ꝓ homo. Quarto trãſmutatiõe itidẽ barbariſm⁹ modis qnq; ↄmittit̃. ſ. lr̃e ſyllabe. tpis. toni: ⁊ aſpiratõis. Trãſmutatõe lr̃e. vt euãdre ꝓ euander. Trãſmutatõe ſyllabe. vt diſplicina ꝑ diſciplina. Trãſmutatõe tpis. vt ſi qs diceret latin⁹ añpenultia ꝓducta ⁊ penultia correpta cũ debeat ecõtrario dicere. Trãſmutatiõe toni vt ſi qs diceret adamantin⁹ trãſmutato acuto añpenultie in penultimã. Trãſmutatõe aſpiratõis. vt ſi qs diceret incocho trãſmutata aſpiratõe penultie in vltimã. qnto iotaciſmo ↄmittit̃ barbariſm⁹ ſi in lr̃a ſup̃ iuſtũ decorẽ ĩ dictõib⁹ oñdat̃. vt dñi ĩ lr̃a nimiũ ꝓtẽta: Sexto labdaciſmo barbariſmus ↄmittit̃. vt ſi lr̃a ſupra iuſtũ decorẽ ĩ dictiõibus oñdat̃: vt alma l lr̃a nimiũ ꝓtẽta. Septimo metaciſmo barbariſm⁹ ↄmittit̃ cũ in fine dictõis ꝓnunciat̃ in ſeq̄nte dictõe a vocali incipiẽte: q̃ tñ ſcribi: nõ ãt enũciari debeat. vt quouſq; tandẽ abutere. Octauo habitu ↄmittit̃ barbariſmus cũ plures inter ſe vocales ſiue ↄſonante concurrunt. vt Eoaſq; acies.

a ¶ Quaſi dicat ꝙ ſi latini vtunť verbis barbaroꝝ in ſermonibus ſuis illud tale vi
tium diciť barbaralexis.i.raro barbaroꝝ. Donatus tñ dicit. barbariſmus fit in lin
gua latina. ⁊ barbaralexis in peregrina. Vñ barbaralexis eſt tota peregrina. dictio
orationi inſerta latine vt apud ciceronem. Quē purpura regalis nō commonit.eum
ſardorum maſtruca mutauit.quod ſardum eſt vocabulū.Et apud maronem. Arma
virum tabuleq; ⁊ troia gaza per vndas.quod perſicus eſt terminus.
b ¶ Soloeciſmus dicitur quaſi mos ſoloenſiū. Soloe.n.eſt quedam ciuitas inť gre
ciam ⁊ barbariā.cuius ciuitatis populi venientes athenas vt linguā athenienſiū ad
diſcerēt ſuam pariter. ⁊ illoꝝ corrumpebant. vnde ⁊ libuit atthenienſibus. ⁊ illud viciū ſoloeciſmus vocaretur. Hic ꝯſequenter Auctor declarat. quid ſit ſoloeciſmus dicēs. ſoloeciſmus eſt incōgrua copula vocū.i.eſt vitium in contextu partiū orationis ꝯtra regulas

Barbara lexis

Soldeciſmus

Acyrologia.

Si tamen eloquiis [a] commiſces verba latinis
Barbara doctores hanc dicunt barbara lexim
Eſt ſoloeciſſimus [b] incongrua copula vocum
Ut ſi dicatur vir bellica: ſpoſa pudicus:
Barbaris ⁊ ſoloe [c] tibi ſunt penitus fugiende:
i Improꝑe poſita [d] vox format acyrologiā
Si dicas regem timeo vel ſpero laborem:

artis grāmatice factum. vt ſi dicatur. vir bellica: ſponſa pudicus. deberemus eniꝫ di
cere. vir bellicus. ſponſa pudica. Item ſoloeciſmus qui apud poetas ſchema. ab aſi
nio capitone imparilitas. ⁊ a vetuſtioribus ſcribiligo dicebatur. eſt inconueniens ro
mano ſermoni iunctura verboꝝ. Et ꝯmittitur ſedecim modis. Primo cum vna pars
orationis pro alia poniť vt toruūq; repente clamat. pro torue. ⁊ dardanus pro darda
nis. Secundo cum genus pro genere ponitur. vt purpurea narciſus ꝓ purpureus.
Tertio cū finitū ꝓnomē pro infinito poniť. vt ſi dicamus de abſcente. hic facit pro hic
fecit ⁊ de preſenti is fecit ꝓ his facit. Quarto cum caſus pro caſu poniť. vt vrbē quā
ſtatuo veſtra eſt. pro vrbs. Quinto cū numerus ꝓ numero poniť. vt Pars in fruſta
ſecant pro ſecat. Sexto cū pſona pro pſona poniť. Ut danai qui parent atridis q̄ꝫ pri
mum arma ſumite. pro qui paretis. Septimo cū tempus pro tēpore poniť. vt nec ve
ni niſi facta locum ſedēſq; dedidiſſent pro veniſſent. Octauo cū verboꝝ ſignificatio
pro ſignificatione poniť. vt ſpoliātur eos ⁊ corpora nuda relinquūt pro ſpoliāt. Nono
cum verborū modus ꝓ modo poniť. vt At rutulo regi ducibꝰ ea mira videri. Auſo
nijs. pro videbanť. Decimo cum aduerbia localia pro aduerbijs ponunť. vt intro ſū
pro intus. Undecimo cum ꝑpoſitio ꝓ prepoſitione poniť. vt rapuitq; i fomite flāma.
pro ad fomitē. Duodecimo cū vnus ꝯparationis gradus ꝓ alio poniť. vt rñdit Juno
ſaturnia ſancta deaꝝ ꝓ ſanctiſſima. Tertiodecimo cū due in oratione geminanť abne
gatiue. vt nihil nunq̄ꝫ peccaui. ꝓ nihil vnq̄ꝫ. Quartodecimo cū pticula pꝰ loco ponē
da poſtponiť vel ecōuerſo. vt cū dicis. Armaq; virū ꝓ arma virūq;. Quintodecimo
cū accētus ꝓ accētu poniť. vt lōgo poſt tpe venit. vbi poſt qđ graui accētu pronunci
andū eēt ꝓnūciať acuto. Sextodecimo cū vnū ſalutātes. ſaluete dicamꝰ. fiūt p̄terea
pluribus alijs modis ſoloeciſmi quos reꝑhēdēdo magis q̄ꝫ imitādo notare poſſumꝰ et
nota ꝙ inť ſoloeciſmū ⁊ barbariſmū hoc intereſt. q2 ſoloeciſmꝰ hꝫ voces diſcrepātes
inť ſe. vt vir bellica. barbariſmus vō fit in ſingulis dictiōibꝰ ſcriptis vel ꝓnūciatis.
c ¶ Dicit ꝙ babaris. i. barbariſmus. ⁊ ſoloe. i. ſoloeciſmꝰ ſunt penitꝰ fugiēde tibi .i.
nō debeat vſitari. d ¶ Determinato de barbariſmo ⁊ ſoloeciſmo. nunc pticulariť
ꝓcedit in declarionē vniuſcuiuſq; vitioꝝ annexorum. Et pꝰ determinat de acirolo
gia dicēs. vox. i. dictio improꝑe poſita format acyrologiā. vt ſi dicas. Regem timeo
vel ſpero laborē. Itē acyrologia eſt dictio minus ꝯuenienter elata. vt At ſperate deos

pro timetete. vel non ppriis dictiõibus obſcurata ſentẽtia vt Receđo ađ ignez hunc pro ad meretricẽ. a ℭ Cacephaton eſt obſcura enũciatio vel in ꝯpoſita dictiõe vl in vno verbo. vt numerũ cũ nauibus equat. Et in Terẽtio. Arrige aures pamphile. b ℭ Pleonaſmos eſt ſupuacue vocis additio ad plenã ſignificationẽ. vt ſic ore locuta eſt. Ecce hi ore ſuperuacue additur. q: ſatis intelligebaꝛ per illã dictionẽ locuta c ℭ Tautologia ẽ eiuſdẽ verbi repetitio vitioſa. vt in exemplo auctoris. Exultans redeo rurſus gaudenſqꝫ reuertor. Nã iſte clauſule idẽ important lꝫ p diuerſa verba. d ℭ Eclipſis eſt qdam defectus neceſſarie dictionis q̄ poni deberet vt ꝯſtructio fieret plena.

Dictio turpe ſonãs[a] cacephaton: arrigit aures
Deꝛ in exemplũ: vel tu cum compare ludis:
Atqꝫ ſuperuacua[b] dici debet pleonaſmos.
Additio vocis: vt ſic eſt ore locuta
Signat idem verbis[c] diuerſis tautologia.
Exultans redeo rurſus gaudenſqꝫ reuerto:
Dicitur vnius verbi[d] defectus eclipſis:
Quod poni debet vt ſit conſtructio plena
Hec ſecum: p̄cibus ne bonum parere precantis
Cum per verba rei[e] magne ſummiſſio fiet:
Tunc tapinoſis erit. ſi dicatur mare gurges
Et male cõfuſa[f] cachoſyntheton eſt vocitanda.
Congeries vocum: te moui prelia contra.
Diſcipulos cedit cum virgis terga magiſter
Periſſologia[g] dicenda ſuperflua vocum
Additio ſine vi rerum que ſignificantur
Qua poterãt ibant: ſed nõ qua non potuerunt:
Cum res comprendit[h] varias ſententia longa:
Macrologia daꝛ: ꝑlogis hoc ſepe videmus
Amphibologia[i] conſtructio non manifeſtans.
Senſum perfecte: puto te ſocium ſuperare:

i. pfecta: vt patet in littera. Hec ſecũ deficit loquebaꝛ p̄cibus ne bonum parere precantis. deficit enĩꝫ ſit. ⁊ dr̃ ab e qđ eſt extra ⁊ clepo clepis qđ ẽ idem quod furor raris q: quod ſubtrahimus. furamur.

e ℭ Tapinoſis eſt humilitas rei magne non id agnete. i. ſignificãte ſententia: qđ demonſtrat. Conſtrue. Tapinoſis erit. tunc pro qñ ſummiſſio rei magne fiet per verba. ſ. humilia vt ſi dicatur mare gurges. Gurges ẽ. n. pue aq̄ riuus. Mare vo ẽ oĩum capax aquarum

f ℭ Cachoſyntheton ẽ vitioſa dictionũ ꝯpoſitio. Conſtrue. Congeries. i. ꝯpoſitio vocum. i. dictionũ male ꝯfuſa. i. male ordinata ẽ vocitanda cacoſynthetõ Deinde ponit: exemplum. Cedit cũ virgis deſcipulos terga magiſter. Iſta. n. dictiones ꝯfuſe ordinanꝛ. qđ patet reducẽdo ipſas ad debitum ordinez

g ℭ Periſſologia eſt ſupuacua vel ſuperflua additio vocuꝫ. i. dictionum ſine vlla vi rerum. vt in exemplo auctoris. Ibant qua poterant. ſed non ibãt qua non potuerunt. Multa. n. hic ſunt ſuperflua. que non habent vllam vim rerum. Bene ſcimus quod non ibant niſi per locum per quem poterant: ſuperfluum ergo eſt hoc addere.

h ℭ In iſtis metris Auctor dicit ꝙ cum longa ſententia comprehendat res varias. i. non neceſſarijs: tunc macrologia ꝯmittitur. vt in hoc exemplo. Legati non impetrata pace. retro vnde venerãt. domum reuerſi ſunt. Ideo dicit, hoc ſepe videmus in prologis. quia multa continentur in prologis que non ſunt neceſſaria.

i ℭ Amphibologia eſt ambiguitas ſermonis ſeu dictiõis. que fit aut per actũm caſum

Hoc fit multotiēs :quia nō determino plene.
Affectum mentis defectu peepediente
Siue duplex ſenſus ex verbis poſſit haberi:
Confundit caſus: [a]numeros genus aleotheta.
Dendo ſepe fiet meta plaſmus: [b] ⁊ eius
a Prothesis ē ſpēs: epēthesis: ⁊ paragoge:
Subtrhait interdū: ſpēs tūc eius habēde:
Eu fereſis vel ſincopa ſunt: uel a pocopa finis
Eu fereſis tollit capiti: [c] ſed prothesis addit
S ncopa d̄ medio tollit: quod epēthesis auget
Hoc fini quod tollit apocope: dat paragoge
Si longam breuies: [d] debet tibi ſiſtole dici.
Eſtaſis eſſe ſolet [e]: ſi producis corripiendam
Bis binas ſpecies habet eſtaſis [f]: haſq̧ȝ vocam⁹
Ceſuras: faciet pentimemerim tibi terni.
Syllaba prima pedis: ibi produces breuiādam

vt ſi qs dicat. puto te ſociū ſupare. aut p ꝯmune verbū. vt criminaꝛ cato. aut p diſtinctionē. vt vidi ſtattuā aureā haſtā tenentē. fit ēt p ononyma. vt ſi qs acieȝ dicat. ⁊ nō addat oculoꝝ vel exercitus vel ferri. fit p̄terea pluribus alijs mōis: q̄s recēſere oēs ne nimis ſit nō oportet. Ononyma ſunt ea quoꝝ varia ſūt ſignificata vt acyes ⁊ lyra:
a ℭ Alleotheta ē gn̄ale vitiū ideo nō computaꝛ cum predictis decem. Et habet fieri per caſus. Ut vrbem quā ſtatuo veſtra ē. Per numeros vt armato milite ꝯplēt. Per gn̄a. vt p̄neſte ſub ipſa. b ℭ Dicto de vitijs annexis: ſeqꝛ de figuris excuſantib⁹. dcā vitia annexa. Et p⁹ de figuris excuſantibus barbariſmū. Scdo ſoloeciſmū. Tertio vitia ānexa. Scda ibi. Dat ſpēs. Tertia ibi. Multa tropi. Dicit ḡ ſic. Metaplaſm⁹ fiet ſepe addēdo. i. litteram: vel ſyllabam: ⁊ ⁊ tūc ei⁹ ſpēs ſunt proſthesis: epēteſis: ⁊ paragoge. Subtrahit interdum. i. aliqn̄ metaplaſmus fit ſubtractiōe lr̄e: vel ſyllabe. Et tūc ei⁹ ſpēs ſūt aphereſis ſincope ⁊ apocope. Item metaplaſm⁹ ē transformatio q̄dā recti ſolutiq̧ȝ ſermonis in alteraȝ ſpēm metri aut decoris cauſa figurata
c ℭ Nūc declarat ſpecies metaplaſmi ſupradictas. Et dic ꝙ aphereſis tollit. i. aufert lr̄aȝ vel ſyllabā de p̄n⁹. dictionis. Lr̄am. vt ruit oīa late p eruit. Syllabā vt mitte p omitte. Sȝ poſthesis addit. ſ. lr̄am vel ſyllabam ad p̄ncipiū dictiōis. Lr̄am. vt gnato p nato. Syllabā. vt rettuli p tuli. Syncope aufert de media dictiōe. vt norā pro nouerā: ſȝ epēthesis ei ꝯ̄ria apponit litterā vl ſyllabā ad dictionis mediū. Lr̄am vt religiōe patꝝ pro religiōe. Syllabā. vt indupator pro impator. Apocope tollit fini dictiōis lr̄am vel ſyllabā. Litterā vt dic pro dice: ſyllabā. vt mi pro mihi. Sed pagoge addit ad vltiā ſimplicis dictiōis clauſulaȝ aut litterā aut ſyllabā. Litteram vt hoſtis pro hoſti. Syllabam vt poteſtur pro poteſt
d ℭ Quaſi dicat ꝙ ſyſtole committiꝛ. ſi littera longa naturaliter corripitur. vt in catone. Non codē curſu reſpondet vltima primis. Aliud exemplum aquoſus orion
e ℭ Eſtaſis fit qn̄ ſyllaba naturaliter breuis produciꝛ. vt in Ouidio vitā dederitis in vndis. Aliud exēpluȝ. Exercet diana choros. f ℭ Ceſura dr̄ a cedo cedis. i. diuido diuidis: q² p ceſurā diuidiꝛ aliqd ab alio p̄cedēte ⁊ vniꝛ cū ſeq̄nte. Dic ꝙ eſtaſis hȝ q̄t tuor ſpecies: ⁊ ip̄as appellamus ceſuras. Un̄ videndū ē qd ſit ceſura. Ceſura ē innaturalis extenſio. q̄ fit in p̄ncipio pedis ⁊ in fine dictiōis. Et nota ꝙ nunq̄ȝ ſit in primo nec in vltimo pede vſus. fit. n. in p̄ncipio tertij pedis qn̄ ſyllaba breuis produciꝛ. vt in ouidio. Mittit hy. p me. ſtra de. tot modo fratribus vni: Et iſta talis ceſura vocaꝛ p̄timemeris: Et hoc eſt qd̄ dicit. Faciet pentieri ⁊c.

a ℭ Quaſi dicat ꝙ ſemipentimemeris vel antipentimemeris fit producēdo primaȝ ſyllabā ſecūdi pedis: que naturalit̄ breuis erat. vt poteris ꝯprehendere in hoc verſu. In ſcanſione dicimus. Prima pe. dis. vt in. hoc pote. ris com. prendere verſu.
b ℭ Ideſt heptimemeris fit breuem producendo: vt in principio quarti pedis. v̾ſus iſte denotat hoc uidelicet. Produ. cendo bre. uem uer. ſus hoc. denotat iſte.
c ℭ Quaſi dicat ꝙ poſtheptimemeris fit breuē producēdo in p̄ncipio q̄nti pedis ſicͭ iſte v̾ſus h̄ȝ. i. manifeſtat vel ꝯtinet. Curtā. produ. cens. ſi. cut. uer. ſus habet iſte.
d ℭ Poſitis principalibus ſpeciebus eſtaſis: nunc ponit minus principales. Et dicit. alia ſpecies ceſure eſt: ſi uox. i. dictio. cuius prima littera eſt uocalis ſubijciat̄ huic littere m uel uocali. nec in his dictiōibus ideo fiat colliſio. i. ſi non abijciat̄ aliqua dictaruȝ litteraꝝ. Exemplum ponit ip̄e in littera. O utinam populuȝ hunc ⁊c̄. Cum dicit O uti: ecce illa dictio o finitur in uocalē. ⁊ ſeq̄nſ dictio. ſ. utinam īcipit a uocali cū v̾o dicit populū. hunc Ecce li populum finit̄ in m ⁊ ſeq̄ns dictio. ſ. hunc incipit a uocali: ⁊ neutra ſ̄paruȝ abijcit̄. immo remanet in v̾ſu. ut patet. O uti. nam popu. lum hunc. ſaluet gr̄a chriſti.

Semi uel ante preit:[a] produceturqȝ ſecondi.
Prima pedis: uti h̄ poteris cōprehēdere uerſu
Quarta prima pedis[b] epētimemeri tibi format
Producendo breuem verſus hoc denotat iſte.
Poſt eptimemetrim[c] dat quinti ſyllba prima
Curtam producens: ſicut verſus habet iſte
Altera cerſure ſpecies[d] ſi ſubiiciatur
M cum vocali vox cuius littera prima
Vocalis: nec in his idio colliſio fiet:
O utinam populum hūc ſaluet gratia chriſti:
Syllaba diuiditur[e]: tunc dierefis vocitatur:
Aulai in medio libabant pocula bachi
Si iungam plures: dic ſinereſim tibi factam
Hec eadem ſpecies dicatur epinalymphe
Fixe at eripidem ceruam uir ⁊ aneus eſto:
Eclipſis necat m:[g] ſed ſinalypmha vocalem.
Tu populū almedeus ſaluaſti a morte redēptor:
Viles ſunt iſte[h] pre cunctis ⁊ renuende.

e ℭ Dicit Auctor: ꝙ ſi una ſillaba diuiditur in duas. tunc diereſis uocitatur. Ideſt nominatur illa figura. Exēplum patet in l̄ra: Aulai in medio ⁊c̄. aulai p̄ aulae.

f ℭ Synereſis fit quā do due uocales: in eadem dictione poſite in unam coguntur earum ⁊ fit: qn̄ due ſillabe in unam conglutinantur. Ut patet in exemplo littere. Fixerat eripidem pro aeripedem ideſt uelocem. Uir eneus pro aeneus. ideſt durus uel crudelis. hec autem figura eſt contraria diereſi de qua dictum eſt. Ut di pro dij. Que figura aliō nomine dicitur epiſynaloepha

g ℭ Ellipſis vel ecthlipſis eſt conſonantium cum uocalibus aſpere concurrentium: in diuerſis dictionibus quedam difficilis ac dura colleſio. Ut tu populum alme ⁊c̄. Aliud exemplum in Virgilio Littora multum ille ⁊ terris iactatus ⁊ alto: In ſcanſione colliditur illa litteram: cum ſua uocali: ⁊ etiam illa uocalis e abiicitur. Synaloepha eſt per interemptionem concurrentium in diuerſis dictionibus inter ſe uocaliuȝ Lubrica quedam: ⁊ leuis colliſio: Ut ſaluaſti a morte redemptor: Aliud exemplum. Carthago italiam contra thiberinaqȝ longe.

h ℭ Dicit quod iſte figure ſcilicet ellipſis ⁊ ſynaloepha ſunt uiles: ⁊ renuende. ideſt euitande pre omnibus alijs.

a ℂ Dic̄ A. ꝙ vtraqꝫ p̄dictaꝝ duaꝝ figuraꝝ ſolꝫ vocari. i. noīari ſyncraſis. ⁊ dr̄ a ſin qḋ ē cō ⁊ craſis miſtio. q̄ſi ꝯmiſtio lr̄aꝝ. ⁊ h̄ ꝯſonātiū q̄ztū ad ellipſim. ⁊ vocaliū q̄ztū ad ſynaloephā. a ℂ Dicit A. ꝙ nō ſolū voces ſeu lr̄e elidūt. h̄ ē abijciūt in metris. ſꝫ etiam tp̄a. vt hic. vale inquit iolla. Nā illa ſyllaba le cū ſit longa. duo tempora debet habere. ſed non habent niſi vnum cum breuis efficiatur. Iſta figura dicitur boetys
b ℂ Antitheſis eſt littere pro littera poſitio. vt cum dicimus olli pro illi. ponit̄ enim o pro i. Et hoc fit cauſa maioris ſonoritatis. magis enim ſonat o quam i.
c ℂ Metatheſis ē trāſpoſitio lr̄aꝝ in alienū locū nulla tū littera ex dictione ſublata. vt ſi dicas teucre cū debes dicere teucer. ⁊ ē ꝓpriū nomē viri. Nō hic teucer gtō huius teucri. d ℂ Hic dat cautellā quantū ad vſuꝫ quarundā figuraruꝫ. ⁊ dicit quod

Syncraſis iſtarum[a] ſolet vtraqꝫ ſepe vocari
Non ſolum voces[b]: ſed tēpora ſepe videmus.
Elidi metris: velut hic: vale inquit iolla:
Dicitur antitheſis[c]: ſi littera ponitur vna
Ponere cum debes aliam ſic dicimus olli
Metatheſim facies[d] ſi tranſponas elementum:
Si dicas teucre cum debes dicere teucer
A te vitari debent[e] ſpecies metaplaſi:
Sed pentimemerim ſolummodo nos decet vti
Sincopa cum fiet[f]: veterum veſtigia ſeruet.
d At ſp̄ēs ſchema[g] ꝓlepſiꝫ zeugma ſilepſiꝫ:
Eſt ⁊ hypozeuxis anadiploſis epinalepſiſ
Eſt epizeuxis ⁊ anaphora paranomeon
Eſt ſcheſiſonomaton addis ⁊ hoeoteleuton:
Et paronomaſia poliſynthetō addis ⁊ hirmos
Jungis homeoptoton piterqꝫ polipletō addis
Ultima dialiton vel aſyntheton eſt vocitanda.
Preſumit que ſunt[h] ſuprema locanda prolepſis
Cerno ducentos hinc natos hincqꝫ nepotes:
Zeugma ſit in verbo[i] ſi plurima clauſeris uno.
Hymnus chriſte tibi tibi laus tibi gloria detur

ſp̄ēs metaplaſmi. d̄ quibus dictum ē ſupra debent vitari a te. Sꝫ ſolūmodo nos decet vti pētiemeri de q̄ dcm̄ ē.
e ℂ Hic dicit ꝙ ſi volumus vti ſyncopa debemus ſeruare veſtigia veteꝝ hoc eſt committere dictā figurā in dictionibus in quibus veteres ꝯmiſerunt vl' in ſimilib⁹ ⁊ ñ in alijs.
f ℂ Supius dcm̄ eſt de figuris metaplaſmi excuſantibus barbariſmum. Nunc dicenduꝫ eſt de figuris ſchemat̄ excuſantib⁹ ſolociſmuꝫ Schema nō diffinitur cum ſit equiuocū. ſ. in ſchema lexeos. ⁊ i ſchema dianeos. Primū ptinet ad grāmaticos. ⁊ reliquū ad oratores. Figure ſchematis ſunt ſere. 17. q̄ numerant̄ i lr̄a
g ℂ Hic auctor in ſpeciali determīat de figuris quas enumerauit. Et primo de ꝓlepſi. et eſt ſciendū ꝙ duplex ē prolepſis. ſcilicet conſtructiōis ⁊ locutionis. De prima tractauit in capitulo de regimine. Hic vero intendit de prolepſi locutionis. Et dicit quod prolepſis preſumit: id eſt Primo ſumit ea que ſunt locanda ſuprema. ideſt vltimate ordinata. Item prolepſis ſecundum Donatum eſt preſumptio rerum ordine. ſecutarum. vt integra reges ingenti molle latinus ⁊c̄. Procedunt caſtris. Uel cum id quod poſterius accidit ante tempus aſcribitur. Ut Montem ſacrum atque Auentinum inſedit. Qui poſtea ſacer dictus eſt. ꝙ illū blebs inſecrerat. Hoc ē pꝫ in exēplo auctoris. Cerno ducētos
h ℂ Zeugma ſimiliter eſt duplex. ſ. ꝯſtructionis ⁊ locutionis. De prima dictum ē in

capitulo de regimīe. Sꝫ zeugma locutiōis fit qñ plurima ſuppoſita vno v̓bo attribuuntur. vt hymnus xp̄e tibi.tibi laus.tibi gloria dcī. Donatus zeugma ē vni⁹ v̓bi cōcluſio diuerſis clauſulis apte ꝯiuncta. Et ē triplex.ſ.hyperzeugma. Et ē qñ v̓bū vnū preponit̃ ad qđ ſeq̄ntes ſenſus ꝯferant̃: vt vicit pudorē libido.timorē audacia:rōnez amentia. Meſozeugma ē cū v̓bū vnuz in medio ſenſuū loco poſitū reperitur. vt Troiugena interpres diuū q numina phebi. Qui tripodas clarij lauros q ſydera ſentis. Et volucruz linguas ⁊ p̄petis oīa penne. Hipozeugma eſt cū vno v̓bo ſenſus plures claudūt: vt diuitie inuidiā. v̓tus gloriā parāt.

Clauſus diſſimiles[a] ligat vna voce ſylepſis
In te xp̄e ſalus in te ſunt premia noſtra
Cum collectiuo[b] iunctum plurale ſylepſim
Aſſignant aliqui:plebs iſta parant equitare
Sed magis eſt ꝓpria ꝯſtructio:plebs parat ire
Eſt ſylepſis vbi pro multis[c] ponitur vnus.
Ut cum dicis:adeſt rex multo milite cinctus
Reddit hypozeuxis[d] perſone plurima verba
Uni:nos mundet:nos ornet gratia xp̄i
Fiet anadiploſis[e] verbi geminatio quando.
Principium clauſe fit idem cum fine prioris
Numinis iſtorum caret alter: ⁊ alter abundat
Clauſis principiū[f] dat anaphora pluribus vnū
Criſtus mundauit:chriſtus nos purificauit
Principio finez facit[g] epanalepſis eundez
Nobis grata prius non ſunt mō ꝯgrua nobis.

a ⁋ Sylepſis ē diſſimiliū clauſularum p vnū verbuz cōglutinata ꝯceptio. Ut patet in lr̄a. In te xp̄e ſalus ⁊c̄. Aliud exemplum. Jam pateer eneas: ⁊ iam troiana iuuētus. Conueniunt. Et differt a zeugmate:q: ī zeugmate eſt ꝯiunctio apta quantum ad congruitatem. ſed in ſylepſi non. Et habet fieri plurib⁹ modis. vt patebit ſtatim.
b ⁋ Dicit ꝙ aliq̄ aſſignant ſylepſim qñ plr̄ale v̓bum iungit̃ cū nomine collectiuo.ut iſta plebs parant eq̄tare. Deinde ꝓhibet nobis talē ꝯſtructionē dicēs. ſꝫ magis ē ꝓpria ꝯſtructio. Plebs parat ire.
c ⁋ Dicit ꝙ ſylepſis ēt eſt vbi. vnus ponit̃ p multis.cū dr̄.adeſt rex multo milite cinctus.multo milite p mult̄ militib⁹ ponitur.
d ⁋ Hypozeuxis ē figura zeugmati ꝯtraria vbi diuerſa v̓ba ſingulis clauſulis adiūgunt̃. vt regē adit.regi memorat nomenqꝫ genuſqꝫ.ponit̃ ēt exemplum in littera.
e ⁋ Anadiploſis fit qñ eadem dictio que eſt in fine prioris clauſule repetitur in principio ſequentis. vt patet in exemplo auctoris. Numinis iſtorum ⁊c̄. Conſtrue geminatio verbi.ideſt.dictionis fiet anadiploſis.quando principiuz clauſule fit idē cū fine p̄oris.ſ.clauſule. Exemplum Sequitur pulcherrimus aſtur. Aſtur equo fidens
f ⁋ Anaphora eſt repetitio vnius verbi p p̄ncipia plurimū clauſularū vel verſuuz vt patet in littera.xp̄s mundauit.xp̄s nos purificauit. Aliud exemplū. Nate mee vires mea magna potentia ſolus. Nate patris ſummi. Uel anaphora fit cū elocutio nō ꝯuenienter reſpondens aliud refert occulte. vt: Sꝫ antea item ꝯiurauere pauci. In quibus catilina. de qua q̄ꝫ breuiſſime potero dicam. de qua.hoc eſt coniuratione.
g ⁋ Epanalepſis ē qñ principiū clauſule idē eſt cū fine vt patet in littera.nobis grata prius nō ſunt modo ꝯgrua nobis. Ecce nobis ponit̃ in principio ⁊ in fine clauſule. Aliud exemplum. Ante etiam ſceptrum dictati regis ⁊ ante. Uel epanalepſis eſt cuz maiore ſignificato facta repetitio. Heu heu fugaces poſthume poſthume labunt̃ anni

a ¶ Epizeuſis ē eiuſdē vbi congeminatio in eodē verſu ſub aliqua dilatione. vt pꝫ in littera. me me petit vltio digna. Ecce me ꝯgeminatur ſine dilatiōe. aliud exemplū Me me adſuꝫ q feci. in me ꝯuertite ferrū. Aliud exemplū virgilij. Sic ſic iuuat ire ſub vmbras b ¶ Paronomaſia fit cū dictiōe iterata mutata lr̄a: aut ſyllaba ſimili noīe diuerſa vtimur ſignificatiōe. vt hic nō curat vera ſed era. Aliud exemplū. Inceptio ē amētiū haud amantiū. Uel paranomaſia fit cū ꝑcedēti nomini aut nomē. aut verbū ꝑ denominationē annectit. vt pugna pugna ē. c ¶ Paronomeon ē qñ eiſdē ſyllabis plures dictiones inchoant. vt pꝫ hic. vitat vim virgo virilē. Aliud exēplū: Machina multa: minax. minatur maxima muris.

d ¶ Scheſiſonomatō eſt multitudo nominū coniunctoruꝫ quodam habitu copulādi vt hic vmbone repellit vmbo. pes pede comprimitur enſiſqꝫ retundit enſe aliud exemplum. Marſa man⁹ peligna cohors. feſtina virum vis. Uel ſcheſiſonomaton: ē cū in ſententiarū ꝯnexu plures ponunt: antonomaſie. vt armipotēs tritonia virgo.

e ¶ Homoeoptoton ē cum in ſimiles caſus vba diuerſa exeunt. Ut flentes triſtes Lachrimantes cōmiſerantes. hec figura dicitur alio nomine ſimiliter cadēſ

f ¶ Homoeteleuton. erit cum plures voceſ ſeu dictiōes tenent ſb eodē fine ⁊ ſimilit terminant. vt bella horrida bella. Huic figure ſbdunt carmina conſona in medio ⁊ in fine. ⁊ caudaria. ſ. rythimi. in qbus attēditur ꝯſonantia finaliū ſyllabarum:

Unius eſt epizeuſis geminatio verbi.
Significantis idem: meme petit vltio digna:
Voces pene pares[b] que ſunt diuerſa notantes.
Dant paranomaſiam: non curat vera: ſed era.
Principium ſimile[c] voces iuncte retinentes
Dant paronomeon: vitat vim virgo virilem.
Junctura ſimili[d] voces multe ſociate.
Dāt ſcheſiſonomaton: vmbone repellit vmbo
Pes pede cōprimitur: enſiſqꝫ retunditur enſe:
Clauſula totali[e] tibi format homoeoptotō vno
Caſu contenta: triſtes flentes lachrimantes
Cum plures voces[f] ſub fine tenentur eodem:
Homoetoleuton: erit huic carmīa ꝯſona ſbdis
Atqꝫ leonina ſimul ⁊ caudaria iungis
Per varios caſus[g] diſtincta polipteton explet
Clauſula: littoribus contraria littora fluctus
Fluctib⁹ eē ꝑcor: populos populis inimicos
Longa tenēs ſeriem[h] ꝯſtructio dicitur armos
Principio celum terras cāpoſqꝫ liquentes
Lucentemqꝫ globum lune titaniaqꝫ aſtra.
Spiritus intus alit.
Diuerſas voces[i] coniunctio plurima iungit
Sic poliſyntheton ē: materqꝫ paterqꝫ nepoſqꝫ

g ¶ Polyptoton eſt multitudo eorundem nominum varietate caſuuꝫ diſtincta. vt precor littora eſſe contraria littoribus. fluctus contrarios fluctibus. populos inimicos populis. h ¶ Dicit auctor: ꝙ armos eſt ſeries ꝯtinuate orationis tenorem ſuum vſqꝫ ad vltimū ſeruans: ponit exempluꝫ virgilij. Principio celum ac terras campoſqꝫ liquentes. Lucentemqꝫ globum lune titaniaqꝫ aſtra. Spiritus intus alit. i ¶ Polyſyntheton eſt oratio multis nexa coniunctionibus. vt patet in littera: materqꝫ paterqꝫ nepoſqꝫ: Aliud exempluꝫ. Athamaſqꝫ pellidēſqꝫ neop-

ꝺolemus primuſqꝫ machaon. a ¶ Dialyton ſiue aſyntheton eſt figura ſupiori cõtraria. Fit .n. quando varie dictiones ſine ↄiunctionibus inuicẽ ſociantur vt pꝫ hic. rex miles plebs negat illꝺ. aliꝺ exemplũ. Ferte citi flãmas: date tela ipellite remos.

Icto de figuris excuſantibꝰ barbariſmum ⁊ ſoloeciſmum: ſequit̃ videre de fi-
b d guris excuſantibus vicia annexa: que qdem ↄtinentur ſub tropo. Et eſt tropꝰ ſermo a principali ⁊ naturali ſignificatione tranſlatus ad aliquam ſimilitudinem exornãde orationis gratia. Cuius ſpecies ſunt tredecim, quas auctor enumerat in littera. c ¶ Hic Auctor declarat primã ſpetiem tropi que dicitur metaphora:

Cum ſine iunctura[a] voces varie ſociantur
Dialiton faciet: rex miles plebs negat illud
m Alta tropi ſpẽs metaphora metonomia
Antonomaſia catachreſis vel metalepſis.
Onomatopeia vel epiteton ⁊ omozeuſis
Synecdoche vel periſraſis ſimul allegoria
Addis hipbaton iſtis: ⁊ hyperbole ſit ſociata.
Cum res eſt aliiꝰ ſimilis pro nomine nomen
Ponitur: vt ſit homo ſimplex: ⁊ dicitur agnus
Debet metaphora dici tranſlatio talis
Fiet catachreſis[d]: vbi ſub nomine res alieno
Signatur: ſic piſce careus piſcina vocatur:
Pro preunte ſequens[e] poſitiuũ faciet metaleſiꝫ
At cũ ſignificas annos tot per tot ariſtas.
Plures eſſe modos [f] reperimus metonymie.

Et eſt metaphora rerũ verborũqꝫ tranſlatio a ꝓpria ſignificatiõe ad nõ propriã ꝑ ſimilitudinẽ decoris aut neceſſitatis. aut emphaſeos gratia. Vbigrã. Eſt aliquis homo ſimplex: et dicam illum hominẽ eſſe agnũ ꝑ ſimilitudinem. qꝛ Agnus dr̃ eſſe ſimplex ꝓpter eius innocentiã. Metaphora fit ſex modis: Primo ab animali ad animale. vt hic Tiphyn aurigam celeres fecere carine. ab agitatore enim ad gubernatorem trãſtulit. Secundo ab inanimali ad inanimale. vt pelagus tenuere rates: pro nauibus nunc rates dixit. Tertio ab animali ad inanimale. vt aut ꝓcul excelſo miratus vertice mõtis: pro cacumine nunc vertice dixit q eſt animaliũ tantũ. Quarto ab inanimali ad animale. vt ſi tantũ pectore robur concipis: a ligno enim ad hominem trãſtulit. Quito ab eo quod precedit id quod ſequitur. vt Spe(?)tie vultu ſimulat pro leticiam que prouenit ex ſpe. Sexto ab eo quod ſequitur ad id quod precedit: vt Meriteqꝫ expectat p̃mia palme. pro virtutis ex qua palma procedit: Et eſt duplex metaphora ſcilicet reciproca ⁊ vnius partis. Reciproca metaphora eſt que facile conuerti poteſt. vt Altum mare celumqꝫ profundum. poſſumus enim conuertere. altum celum mareqꝫ profundum. Unius partis metaphora eſt que conuerti non poteſt. vt germinare vites: fluctuare ſegetes. volitare nubes. In his .n. rebus germina fluctus ⁊ alas nõ inuenimus. d ¶ Catachreſis eſt vſurpatio nominis alieni: vt piſcina eſt locus piſciuꝫ: nihilominus interdum ſumit̃ pro loco piſcibus carente. dum tñ ſit aquoſus. Aliud exemplũ. vt patricida. q fratrẽ vel vxorẽ occidit. cum ille proprie ſit patricida: q patrẽ occidit. e ¶ Metaleſis eſt dictio gradatim pergens ad id quod oſtendit. Ut cum ſignificas annos tot per tot ariſtas. In quolibet enim anno. Producũtur ariſte. Et ideo per tot ariſtas Tot annos ſignificamus. Aliud exemplum. Ut ſpeluncis abdidit atris. Ab atris. n. nigre Intelliguntur a nigris tenebroſe. Et ꝑ h̃ in ꝑceps ꝓfunde f ¶ Metonymia ẽ dictio ab vna ꝓpria ſignificatiõe ad aliã propriam tranſlata. Et

De ſpeciebꝰ tropi.

Cum pro contento qđ continet: aut viceuerſa
Ponitur: aut factor pro facto: vel retrouerte
Antonomaſia[a] ſolet excellentia dici
Si proprium taceas nomen ponēs generale
Sic dauid inſinuas nomē dicendo prophete
Si iungas proprium[b] voci rem ſignificanti
Fiet epitheton: vt ſi dicas triſtia bella
Si partem ſumas[c] pro toto vel viceuerſa.
Synecdochen facies dicēs: hec ē caput alba.
Onomatopeian[d] facies ſi nomina ſumas
De ſonitu tracta: ſic ſus ſcropha dicitur eſſe
Periphraſis circumloquium[e] de iure vocatur
Cum verbis curas attollere rem tibi gratam.
Aut in re turpi verbis non turpibus vti
Tranſenſus[f] veri mãifeſtus hyperbole fiet

ſit ſex modis. Primo cum ponitur continens pro contento. vt Nunc pateras libate ioui. pateras pro vina. Secondo cū ponit̃ ꝯtentū pro continēte. vt Crateras magnos ſtatuunt ⁊ vina coronant. vina ꝑ pateras. Tertio cū ponitur inuentor vel dominans pro inuento vel ſubiecto. vt ſine cerere ⁊ baccho friget venus pro ſine pane ⁊ vino. Quarto cū ponitur inuentuz vel ſubiectū pro inuentore vel dominante. vt vinumqꝫ ꝓcemur ꝑ bacchū. Quito cū ponit̃ efficiēs ꝑ effecto. vt meſtūqꝫ timorem. qui meſtos faciat. Sexto cū pōit̃ effectū ꝑ efficiente. vt ſic melior remis. i. fert. n. velocitatē que per remos fit. a ¶ Antonomaſia eſt ſignificatio vice noīs poſita. vt ſaturnia iuno Et fit tribus modis. ſ. ab animo. vt magnanimuſqꝫ anchiſiades ꝑ eneas. A corpore. vt Atqꝫ his aligerum dictis affatur amorez. ꝑ cupidinez. Et ab extriſecis actionibus. vt infelix puer atqꝫ ipar cōgreſſus achilli. ꝑ infelix troylus. Antonomaſia fit qñ nomen commune ponitur ꝑ proprio. vt cū dicit̃ propheta. intelligim⁹ dauid. Et hoc fit vt excellentiam denotemus.

b ¶ Epitheton eſt prepoſita diſtictio proprio nomini aut ornādi aut deſtruendi aut indicādi cauſa. Ornandi. vt dia cumilla. Deſtruēdi. vt ſcelerumqꝫ inuentor vlyxes. Indicandi. vt lariſſeus achiles. Et fit trieus modis. Primo ab animo vt pius eneas. Et contēptor diuum mezentus. Secūdo a corpore. vt pulcher iulus ⁊ leta venus. Tertio extrinſecus: ⁊ hec i plures ſpecies diuiſa eſt. Aut a loco. vt ithacus vlyxes. Aut ab actu. vt enee nutrix caieta. Aut ab euentu. vt inſula diues opum tenedos. c ¶ Synecdoche eſt ſignificatio pleni intellectus cum plus minuſue pronūcias. fit. n. ſi partem ſumas ꝑ totu. vt Pupeſqꝫ tue pubeſqꝫ tuorū a pupibus enim naues ⁊ a pube oēs ſocios ſignificat. Aut ecōuerſo. vt ingens a vertice pontus ꝑ ingens pars ponti. Duplex ē ſynecdoche. i. conſtructionis ⁊ locutiōis. Synecdoche ꝯſtructionis ꝯtinetur ſub ſchemate. ⁊ eſt ſpecies antiptoſis. De ſynecdoche locutionis hic dr̃. d ¶ Onomatopeia ē nomē de ſonitu factū vl' fictū. vt titinus eris clāgorqꝫ tubax. Sic ēt titinabulū ⁊ taratātara dicta ſūt a ſonite ⁊c̃. e ¶ Periphraſis eſt. numeroſior dictionum in vniuerſa rei ſignificatione congregatio verborum ambitu rem deſcribens. Et fit duobus modis. Primo ornāde rei cauſa que pulchra eſt vt breuitatem ſplendide producat. vt. Et iam prima nouo ſpargebat lumine terras. Titoni croceum linquens aurora cubile. Poterat enim dicere. Jam lucebat vel dies ortus erat. Secundo vitande rei cauſa que turpis eſt. vt feditatē circuitu deuitet. vt placidūqꝫ petiuit. Cingis effuſus gremio ꝑ mēbra ſoporē. Ilis. n. vbis ꝯcubitū oñdit. f ¶ Au. dic̃ ꝙ hypbole ē trāſēſus māifeſt⁹. i. exceſſus vi. i. vitan̄. Et fit vl' cā augēdi vt niue cādidior vl' minuēdi. ut teſtudie tardior ibat.

De figuris.

a ¶ Hypbaton eſt v̓boꝝ trãſgreſſio q̃da in ordinẽ ↄturbatiõis. cuius ſpẽs ſũt q̈nqꝫ .ſ. hyſterologia vel hyſteromproteron. ſynthesis: temeſis: anaſtrophe: parentheſis.
b ¶ Hiſteron proteron vel hyſterologia fit qñ mutatᷣ ordo ſentẽtie cũ recta ſerie v̓borũ vt pꝫ in exẽplo. Hi cererẽ torrere parãt ⁊ frãgere ſaxo. Nã pri⁹ frãgere: ſeu mollire debẽt cererẽ ⁊ granũ q̃ꝫ torrere ſeu dequoq̈re. Aliud exẽplũ. Moroſqꝫ viris ⁊ menia cõdet. Prius.n. menia ↄduntᷣ. deide leges dantᷣ. c ¶ Syntheſis ẽ obſcurũ hypbaton exoĩ pte ↄfuſuꝫ. vt pꝫ in exẽplo. Nos v̓tute lauat ⁊c̃. Eſt.n. ordo ille q lauat labẽ criminis: ornat nos v̓tute. Aliud exẽpluꝫ. Tris nothus abreptas in ſaxa latẽtia torquet. Saxa vocãt itali medijs q̃ in fluctibus aras. Quoꝝ ordo ẽ: triſ .ſ. naues abreptas nothus torquet i ſaxa q̃ .ſ. ſaxa in medijs fluctib⁹ latẽtia itali vocãt araſ
d ¶ Themeſis ẽ vni⁹ dictiõis ſectio vna dictiõe vel plurib⁹ interiectis. Ut hic in littera. Eſt boree regio ſeptem ſubiecta triõi. ecce ſeptẽtrioĩ ẽ vnica dictio. que diuiſa eſt.
e ¶ Anaſtrophe ẽ v̓boꝝ tantummõ p̃poſterus ordo. vt ſurgit mare littora contra. Ecce illa p̃poſitio contra deberet p̃poni ſuo cauſali. ⁊ poſtponitᷣ:
f ¶ Parẽtheſis eſt interpoſita rõtinatio diuiſe ſentẽtie vt pꝫ ĩ littera. princeps q: bella minatᷣ hoſtes: militib⁹ vrbẽ p̃munit ⁊ armis.
g ¶ Allegoria ẽ trop⁹. quo p ſimilitudinẽ vel ↄtrariũ aliđ ſignificatᷣ q̃ꝫ dicitᷣ vt laterẽ lauaſ aerem v̓beras. i. tẽpuſ pdere vel inutilitᷣ expẽdere. huius ſpẽs ſunt ſeptem quas auctor numerat in littera ⁊ ſubſequẽtᷣ declarat

Aſtra ferit ſonus armorũ clangorqꝫ tubarum
Uocum turbatus[a] formabit hiperbaton ordo:
Syntheſis hinc temſis ac hyſterologia ſubſunt
His ⁊ anaſtropha vult piterqꝫ pentheſis addi.
Hyſterõ ⁊ proteron[b] ſolet hyſterologia dici.
Hec fit cum rectam ſeriem ſententia mutat
Hi cererem torrere parant ⁊ frangere ſaxo
Sinteſis eſt omni[c] confuſa locutio parte.
Nos virtute lauat: qui labem criminis ornat.
Dat themeſis[d] binas in partes dictio ſecta
Eſt boree regio ſeptem ſubiecta trioni
Dictio ſi ſubſit[e]: cum ſit precedere digna
Fiet anaſtropha. ſurgit mare littora contra:
In clauſa clauſam[f] ſi ↄmiſces alienam.
Inde parentheſis eſt: princeps: q: bella minãtᷣ:
Hoſtes militibus vrbes premunit ⁊ armis.
Cum deſignatur[g] aliud q̃ clauſula ſigna.
Allegoria datur: ſeptem ſpeties dabis illi.
Hec ſunt antiphraſis charientiſmos ⁊ enigma
Atqꝫ paranomia ſarcaſmos acironia:
Antiſmon tandem predictis ſit ſocianda:
Antiphraſis ſermo[h] ſignans contraria dictis.
Sic lucum dices quia raro luce niteſcit
Eſt charientiſmos[i] cum profers dura relatu
Gratus: hinc amon nomẽ traxiſſe putamus

Hipbato huius ſpẽſ ſunt q̈nqꝫ:

Prima hiſteron pteron vel hiſterologia

Quinta parẽteſis. ſiue dyaleſis

Prima. Antiphraſis

h ¶ Antiphraſis ẽ dictio ecõtrario ſignificãs: vt belluꝫ quaſi minime bonum. lucus. quaſi minime lucens vel raro luceſcit pca: eo q̃ nemini parcit
i ¶ Charientiſmos ẽ quo dura relatu gratius proferantᷣ. Ut cũ interrogamus. Nunquid nos queſierit aliquis reſpondeatur: bona ſalus vel fortuna. ex quo intelligatur: neminem nos queſiuiſſe:

Obſcurus ſermo[a] quaſi ſit mirandus enigma
Patrem progenies occidit matris in aluo
Quam mater genuit: generauit filia matrem.
Si preponantur[b] prouerbia publica dices.
Eſſe paronomiam: lupus eſt ſermone ſub iſto
Sarcaſmos ſolet[c] hoſtilis deriſio dici
Auxiliante modo dicendi ſignificata
Per voces dictis[d] contraria dant ironiam
Urbane ludens[e] verbis non concitus ira
Antiſmos facies: hircos mulgere laboras
Eſt et homeoſis[f] quando rem ſignificabis.
Ex alia: cui rem poſſis conferre priorem
Que ſit nota minus per eam que notior extat:
Tres ſpeties icon paradigma parabola ſubſunt:
In ſimili genere[g] qui comparat efficit icon

a ¶ Enigma eſt obſcura ſententia per occultam ſimilitudinẽ rerũ. vt patrẽ progenies occidit mr̃is in aluo. et de bt̃o thoma intelligit̃. Nam ipſe erat pater aĩarum progenies vero hũana occidit eũ p̃dicantẽ in aluo mr̃is .ſ. eccleſie. Quã mr̃ genuit. per matrẽ ſignificat̃ aquã in glaciẽ conuerti et ex eadẽ rurſus effluere. b ¶ Paronomia ẽ accomodatũ rebus tẽporibuſqz prouerbiũ. Rebus. vt aduerſus ſtimulũ calcitra .i. ſupbis reſiſte. Tẽporibus. vt lupus ẽ in fabula .i. tace. Erunt .n. aliq̃ de aliquo fabulantes. et ecce venit q̃dã odioſus eis: vt ſermo retrahat̃ alter eorum dicet hoc prouerbiũ: lupus ẽ in fabula qd̃ ẽt eſt a ruſticis vſitatũ. c ¶ Sarcaſmos ẽ plena odio atqz hoſtilis deriſio auxiliãte mõ dicendi ſignificata .i. q̃ talis deriſio fiat cum modo. vt hic. En agros: et quã bello troiane petiſti. Heſperiã metire iacens. aliud exemplũ de euangelio alios ſaluos fecit: ſeipſum nõ põt ſaluũ facere. Si rex iſrael eſt deſcendat. Nũc de cruce et credimus ei. Itẽ omnes quos percuſſiſti gladio mortui ſunt. cũ hoc dicit̃ alicui q̃ neminem gladio percuſſit. Sarcaſmos eſt illa figura quã committimus mordendo aliquẽ in ſermone. et huic contrariat̃ antiſmos. d ¶ Ironia eſt oratio verborum ſenſus in contrariũ reddẽs pronunciatis grauitate adiuncta: vt hic. I nunc et meriti lectũ reuerere parentis: Et dr̃ ab iron qd̃ eſt eleuare quia in ſermone ironico eleuamus vultũ et geſtũ. Aliud exẽplum. Egregiã vero laudẽ et ſpolia ampla refertis. Tuqz puer tuus magnũ et memorabile numẽ. Una dolo diuũ ſi femina victa duorum eſt. e ¶ Antiſmos ẽ figura multiplicis et numeroſe virtutis. Antiſmos .n. vocat̃ quicquid ruſtica ſimplicitate caret: et faceta ſatis vrbanitate expolitũ ẽ. vt patet hic hyrcos mulgere laboras. qd̃ tantũ valet quantũ nihil facis. Ecce pulchrum exẽplũ antiſmos. Bauius. et Meuius fuerũt due poete parum ſciẽtes. et multũ odiebãt. Uirgilium Uirgilius .n. de hoc perpendẽs. voluit eos vrbane deludere: et poſuit iſta carmina. Qui bauiũ non odit amet tua carmina meui. Atqz idem iungat vulpes et mulgeat hircos. Quaſi dicat q̃ vtriuſqz carmĩa vilia erãt: et tantũ facit q̃ ſequit̃ ea: quantũ q̃ iũgit vulpes et mulget hircos. Itẽ antiſmos eſt cũ dr̃. fili mulieris vltro virum rapientis .i. fili meretricis dixit Saul ionathe. Itẽ apoſtolus vtinã et abſcindant̃ q̃ vos conturbant. Et eſt antiſmos contraria figura de ſarcaſmos. f ¶ Homeoſis eſt minus note rei per ſimilitudinẽ eius que magis eſt nota demonſtratio. Huius ſpeties ſunt tres videlicet icon. parabola: paradigma: Subſequenter declarat eaſdem ſpeties. g ¶ Icon eſt perſonarum inter ſe vel eorum que perſonis accidunt comparatio. vt os humeroſqz deo ſimilis. Interpretat̃ icon imago: Et nota q̃ in exemplo predicto fit cõparatio enee ad deum in pulchritudine. aliud exemplum. Uidimus gloriam eius.

Quarta paronomia:
Quinta ſarcaſmos.
Sexta Ironia.
Septima antiſmos aſſiciſmos

glorīam quaſi vnigeniti a patre. Item neqꝫ nubent, neqꝫ nubent: neqꝫ ducēt vxores. neqꝫ.n. vltra mori poterũt eq̄les .n. angelis ſunt. Hec figura ex vſu dici ſolet ꝑabola.
a ¶ Parabola: eſt rex gñe diſſimiliũ ꝯparatio. vt puta ſemen ⁊c. hoc eſt exemplum. Similitudo exẽpli patet: ſi v̓bum domini preceptum in corde boni viri nutritur. hoc eſt fructificat: ⁊ in corde mali viri nõ: ſed hoc per ſimilitudinẽ clarius oſtendit. Semẽ comparat̃ euangelio ſiue v̓bo domini. bona terra compatur bono cordi. petra compa-parat̃ malo cordi. aliud exemplũ. Ac veluti magna in populo cum ſepe coorta ẽ ſeditio. Et parabola ſit octo modis. Primo ꝑ habitus. vt qualis in eurothe ripis. aut per iuga cynthi exercet diana choros. Secundo ꝑ magnitudinẽ vt ceu duo nubigene cũ v̓tice montis. Tertio ꝑ colorem. vt indum ſanguineo. veluti violauerit oſtro. Si qs ebur quarto ꝑ vocem vt Qualis mugitus fugit cum ſaucius arã Taurus. quinto per euerſiã. vt in ſegetem veluti cum flãma furentibus auſtris: Incidit. Sexto per altitudinem. Ut qualis. aerie liquentia flumina circũ. Siue padi ripis. Septimo per affectum. vt Sic funere primo. attonite patuere domus, cum corpora nondum. Conclamata iacent. Octauo per ſimilitudinem ⁊ veritatem. vt non ſic ageribus ruptis. cum ſpumeus amnis Exigit.

Hec ſolet ex vſu quandoqꝫ parabola dici.
Sed dici poterit[a] de iure parabola ſi quis:
Inter diſſimiles res comparat: vt puta ſemen.
Eſt euangelium quod nutriuit bona terra:
Quod petra ſuſcepit: quod ſpine detinuerunt:
Hic paradigma facit[b]: qui primũ ꝯparat ⁊ poſt
Aſſignat ſimile: domini ſunt ſemina verbum
Spine diuitie: mens arida petra vocatur
a Lterius vox vna tenens[c] vim ꝑpoſitiue.
Et ſuper pro de ſit ꝓtheſios parallange
Cum plus ſignificas dicẽs minus hec tibi fiet.
Liptote: ſit ſub ea firmando negatio bina.

Prima: Iconicaſ. mos vl̓ co tatipoſis.

Secundũ parabola.

De fi guris reducibus. ad predictas

b ¶ Paradigma eſt enarratio exempli hortantis vel deterrentis. Et qñ primo fit comparatio: ⁊ poſtea ꝑ ſimilitudinem illa talis comparatio declaratur. vt patet in littera. Nam facta eſt mentio de ſemine de ſpinis ⁊ d̓ petra Et poſtea illi termini declarantur hoc modo. Semina ſunt verbum dñi ſpine ſunt diuitie: petra eſt mens arida. Et fit aut per modum hortantis. vt hic antenor potuit medijs elapſus achiuis. Illiricos penetrare ſinus ⁊c. aliud exemplũ. vt Helias homo erat ſimilis nobis paſſibilis. ⁊ oratione orauit vt non plueret ſuper terram ⁊ nõ pluit. Item in euangelio. Reſpice volatilia celi quoniã non ſerunt neqꝫ metuunt neqꝫ congregant in horrea. ⁊ pater veſter celeſtis paſcit ea. aut ꝑ modum deterrentis. vt hic. at non ſic phrygius penetrat lacedemena paſtor. Ledeãqꝫ helenã troianas vexit ad vrbes. aliud exemplum in Euangelio. In illa hora qui fuerit in tecto: ⁊ vaſa eius in domo non deſcendat tollere illa. ⁊ qui in agro ſimiliter nõ redeat retro.

c c Xecutio ſigillatim de figuris ſcd̓m ordinem Donati hic proſequitur de quibuſdam figuris que poſſunt torqueri diuerſimode ad predictas. Dicit ergo ꝙ protheſis ſparalange eſt prepoſitionis pro prepoſitione aliena poſitio. Ut ſupra pro de. vt in Uirgilio. Multa ſuper priamo ideſt de priamo: In pro inter. vt accepit eum in vlnas ſuas: ideſt inter vlnas. Benedicta tu in Mulieribus. ideſt inter mulieres. Et ſic de alijs. Et dicitur a protheſis prepoſitio ⁊ parallange mutatio. quaſi prepoſitionis mutatio in prepoſitionem.
d ¶ Liptote ẽ cũ min⁹ dicim⁹ ⁊ plus ſignificam⁹. vt mihi iuſſa capeſſere fas ẽ. vl̓ ſit qñ due negatiões faciãt vnã affirmationem. vt nonunquam legi. i. multotiẽs legi. et

habet fieri per negationē magis affirmādo ſententiā. vt non mediocriter ꝯturbat̃ animus meus.i. valde ꝯturbat̃. a ¶ Topogrophia eſt loci vera diſcriptio vt in Ouidio. Eſt ſinus aduncos modice falcatus in artus. Aliud exemplū. Eſt in ꝯſpectu tenedos notiſſima fama' Inſula. Eſt ⁊ alia figura. Dicta topothesia.⁊ eſt loci ficta deſcriptio. vt Eſt in receſſu longo locus inſula portum. Efficit obiectu laterum.

b ¶ Chronographia ē tpis d̃ſcriptio. vt in Ouidio. Nāqꝫ ſub aurora iā dormitāte lucerna. Tempora quo cerni ſomnia vera ſolēt ⁊c̃. Et dr̄ a chronos tēpus ⁊ graphos ſcriptura. Aliud exemplum. Tēpus erat quo prima quies mortalibus egris. Incipit.

Deſcribendo locum[a] topographiā faciemus.
Chronographia ſolet certū[b] deſcribere tempuſ
Si dicatur agens[c] patiens res vel viceuerſa.
Siue modo ſimili tibi ſit conuerſio facta.
Fiet hypallagium: perſlauit fiſtula buccas
Perſonamqꝫ nouā[d] formans das proſopopeiā
Abſenti ſermo[e] directus apoſtropha fiet.
Sic loquor abſenti: ſcriptā dum mitto ſalutez.
Eſt adiectiuum[f] ſubſtantiuo reſolutuz
Aut econuerſo: ſic endiadiz tibi formo:
Armatumqꝫ virum deſigno per arma virūqꝫ:
Armatoqꝫ viro: decet arma virumqꝫ notare.
Extra materiam[g] deſcribens vana vagatur:
Auctor ⁊ hanc plures ecbaſim dixere figuram
Emphaſis efficitur[h] ſi fixum proprietatem
Significans ponis vbi debet mobile poni
Sic loquor expreſſe dicens: dauus ſcelus ipſuz
Eſt ephexegeſis[i] exponens dicta priora

Topographia. Proſopopeia. ſiue ſomatopeia: Endiadiſ Echaſis. Emphaſiſ

c ¶ Hypallage eſt ordo ſuie cū vbis mutat᷑ ſit.i. qn̄ agens ponit̃. ꝓ patiente vel ecōuerſo. vt pꝫ in littera. pflauit fiſtula buccas. i. deſt bucce pflauerūt fiſtula Aliud exemplum Da te claſſibus auſtros: ꝓ claſſes. auſtris. Aliud exemplū in Hieremia Mittamus lignum in panē eius.i. panē in lignū. h̄ eſt xp̄m in cruce

d ¶ Proſopopeia ē noue perſone fictio vt qn̄ res animata ⁊ rōnalis loqtur ad rē inaīatam. vel econuerſo. vel qn̄ rōnale loquit̃ ad irrationale vel econuerſo.

e ¶ Apoſtrophe ē ſermonis a pſona ad pſonā directio. Et fit vt ſi factus fuerit ſermo de aliqua in tertia perſona.⁊ poſtea dirigat̃ ad eundē in ſecunda. vt Nec te tua plurima panthu labentē pietas. nec apollinis inſula texit. Huius etiam exempla multa repies in auctoribus ⁊ in lr̄is miſſiuis.

f ¶ Endiadis ē adiectiui in ſubſtantiuū. vel ſbſtantiui in adiectiuū ꝑmutatio ſiue reſolutio vt in virgilio. Arma virūqꝫ cano: ⁊ in lr̄a. Armatūqꝫ virum ⁊c̃. Et fit duobus modis.ſ.ꝯiunctiz.⁊ diſiunctiz. Cōiunctiz fit qn̄ adiectiuuū ⁊ ſubſtantiuū ponit̃ in lr̄a vt armatū viruz. Diſiunctiz fit qn̄ ſolum adiectiuum ponit̃ vel ſolum ſubſtantiuum.

g ¶ Ecbaſis eſt quedam euagatio materie. vel eſt digreſſio: quedam a principali materia. vt apud georgica. Uirgilij in tempeſtatis deſcriptione apparet. Sed nota qꝺ hec figura nihil valet niſi reuertat̃ ad propoſitum: quod ſi fiat pulchra eſt..

h ¶ Emphaſis eſt expreſſiua locutio. Et fit cum volentes exprimere aliquod accidēs vtimur nomine ſubſtantiuo pro adiectiuo ſignificante illud accidens ad maiorem expreſſionem. vt ſi ponatur ſcelus: pro ſcelerato. vt dauus eſt ipſum ſcelus. Ideſt ipſe dauus eſt ſceleratus.⁊ non alius. ita ſicut ipſe.

i ¶ Ephexegeſis eſt ſuccinta expoſitio precedentium. vt hic. Legerat huius amor: nomen titulumqꝫ libelli: Et hoc fit ad exprimendam ſententiam intentam.

a ℭ Euphonia eſt bona ſonoritas in dictione ꝯſiderata vt in hac dictione circuit ꝛ ñ circumit reliquie ꝛ non relliquie: religio ꝛ nõ relligo. meridies ꝛ non meridies.
b ℭ Lepos interpretat̄ vrbanitas loq̄ndi. Et ē lepos ad vnã pſonã plalis nũeri ſermonis directio. vt pꝫ ĩlr̃a. Noſtis bone pſul. i. platus. Hec figura iuenta ē cã honoris
c ℭ Antiptoſis ē accidẽtis ꝓ accidente poſitio. Et fit qñ ponit̄ caſus ꝓ caſu. vt vrbem quã ſtatuo veſtra ē. Numerus ꝓ numero inquãtuꝫ reſultat impropetas ꝯſtructibiliuꝫ. vt turba ruũt in me. vel alit̄ vt multo milite. i. multis militibꝰ. Tempus pro tẽpore. Unde virgilius. Exaudiri gemitus pro exaudiebatur. Et in prophetijs ponit̄. preteritum pfectuꝫ: ꝓ futuro. Ut in Daniel. Affuit ircus ab aglonibus ꝛc̄. vbi affuit ponitur pro aderit. Et hoc fit cã maioris certitudinis.

Cum retices qđ turpe ſonat[a] dic euphoniam
Circuit hec ꝛ reliquie dant religioqꝫ:
Dicitur eſſe lepos[b] ſermo directus ad vnum
Utens plurali: velut hic: noſtis bone preſul:
Pro numero numerum[c] pro caſu ponere caſuꝫ
Te facit antiptoſis inter ſe diſſona iungens:
Sepius audiui tempus pro tempore poni
Ludere ludebant ad ludendumqꝫ vacabant
Inqꝫ prophetiis mutant̄ tempora ſacris.
Uerba per antitheton[d] reſpõdent vltia primis
Sunt daniel noe: iob caſtus rectorqꝫ maritus.
Reſpondens ad ea[e] tibi que ſunt obiicienda
Das antipophoram cum nil tamen obiiciatur
Senſus oppoſitos[f] notat anticlaſis eodem
Uerbo: non obſto ſed toto poſſe reſiſto:
Cum verbis vertit[g] antimetabola ſenſum
Non vt edas viuas: ſed edas vt viuere poſſis:
Incipimus fari[h] quicquã quandoqꝫ: ſed illud.
Ultro deſinimus intercipimuſqꝫ tacendo:
Uult apoſiopeſis dici defectio talis.

Euphõia
Lepos
antiptoſis
antithetõ
antipophora.
anticlaſis
antimetabola.

d ℭ Antitheton: ꝓut ſumit̄ in hoc loco ē ſbſequentiuꝫ ad p̄ceden tia reductio. vt cũ ſingula ſingulis correſpõdent. vt pꝫ in lr̃a. Sũt daniel ꝛc̄. Caſtus reducit̄ ad li daniel. rector ad Noe. Maritus ad Job. Fit etiam antitheton cum ꝯtraria cõtrarijs opponunt̄. vt apd̄ Ouidiũ libro p̄mo metamorphoſeos. Frigida pugnabant calidis humentia ſiccis. Mollia cum duris: ſine põdere habentia pondus.
e ℭ Antipophora ē tacite obiectioni prelata reſponſio. Et hoc ſonat in littera. Exemplum habetur in Ouidio ibi ſcilicet. Omnia nanque tuo ſenior te querere miſſo. Retulerat nator neſtor at ille mihi. Aliud exemplum. Nil mihi reſcribas attamen ipſe veni.
f ℭ Anticlaſis eſt ſententie contrarie in oratione continua poſitio. vt patet in littera non obſto ſed toto poſſe reſiſto. Et dicitur ab anti quod eſt contra. ꝛ claſis ſententia.
g ℭ Antimetabola eſt in ordine continua ſermonis cum ſententia permutatio vt patet in littera. Non vt edas viuas ſed edas vt viuere poſſis: littera eſt plana
h ℭ Apoſiopeſis in coloribus Rhetorice dicitur preciſio. apoſiopeſis eſt ſententie per orationem interceptio. Et fit quando incipimus fari quicq̄ꝫ ꝛ vltro. ideſt voluntarie deſinimus illud quandoqꝫ quod cepimus illud tacendo. vt hoc exemplo terentij: Ego ne illam: que me: que illum qua me: que me non hoc eſt ego ne illam Digner aduentu meo: que illum prepoſuit mihi: que me ſpreuit: que non me ſuſcipit heri. Et hic. Nunquid ego recolo que tu: ſed dicere nolo.

Euphoniſmos [a] erit pro verbo ponere verbuz
Exultat domini laudem mea lingua ſuperni
Contingens verbi [b] mutabit ſyntheſi s ecce
Unica facta fuit mulier: que ſunt modo plures:
Iſta ſed in noſtrum mutatio non venit vſum
Dicuntur bine [c] ſpecies hec ſyntheſis eſſe.
Scilicet hec: ⁊ ea que perſonam variamus
Nobis parce deus: noſtros lauet ille reatus
Uult oligopomenon [d] ex dictis plura notare
Noto ſermone: ſic plura decet variare
Urit amor paridem: nuptã rapit. armat atridẽ
Altior: pugnatur: fit machina: troia crepatur
Exponens erit [e] homophoſis non nota p eque
Uel magis ignota: dic alchitrop eſſe cauillam.
Que tenet alidadam cum valdagora ſociatam:
Sepe prius dicta [f] geminat tibi theologia.
Epimenonq; notat hec ſi repetitio fiat
Ut quod dicetur ſic certius eſſe probetur.
Expectando dauid expectans ſe geminauit
Si que ſunt homines [g] aſſignẽtur deitati
Antripoſbatos eſt. ſic ſepe dei legis iram

a ¶ Euphoniſmos eſt poſitio verbi p vbo vt in pſalterio. Exultauit lingua mea iu ſtitiã tuã. i. cũ exaltatiõe decãtauit. hoc ẽt patet in lr̃a. Exultat dñi laudem ⁊c.
b ¶ Syntheſis eſt accidenꝫ pmutatio in oratione diuerſa. Et fit duobus modis. primo modo qñ fit pmutatio numeroꝝ: vt pꝫ in littera. Unica mulier facta fuit. que ſunt modo plures. ⁊ continetur ſub ſylepſi. Secundo modo quando fit permutatio pſonarum. vt hic domini eſt ſalus: ⁊ ſuper populum tuũ benedictio tua: ⁊ hec ſpecies reducitur ad apoſtrophã. Nota ꝙ hec figura nobis non licet. ideo dicit. Iſta ſed in noſtꝝ
c ¶ Quaſi dicat ꝙ ſyntheſis fit duobus modis vt diximus ante. Cõſtrue. Spẽs ſintheſis dicunſ eſſe bine. ſ. hec ſupple: de q̃ dictũ eſt in p̃cedentibus vſibus. ⁊ ea q̃. i. p quã variamus. i. mutamus perſonã. vt pꝫ ibi. nobis pce deus: noſtros lauet ille reatus. Ecce primo in ſecunda pſona loquimur cũ dicim⁹ parce. Deinde in tertia cum dicimus lauet

Eponiſmos — *Sinteſis*

d ¶ Oligopomenon. eſt ſub paucis verbis. multoꝝ ꝯprehenſio vt patet in textu auctoris in quo per duos verſiculos: hiſtoria troiana continetur. Aliud exẽpluꝫ. mors mala. mors intus: Malus actus. mors foris vſus. Tũba puella puer lazaruſ iſta notant.

Oligipomenon

e ¶ Homophoſis eſt expoſitio ignoti p magis vel eque ignotum vt cũ queritur. quid ẽ palmito tas. reſpõdeatur pretaxo as: vel qñ per grecũ exponitur latinuꝫ. vt interrogando qd ſit homo reſpondeaſ antropos. Idẽ ẽ in exẽplo littere p cuius euidẽtia: nota ꝙ in aſtrolabio ſunt q̃dã tabule ad modũ ligni vel lapis diſpoſite quaꝝ vna diciſ alidada ⁊ alia valdagora q̃ adinuicẽ coniuncte ſunt mediante cauilla que dicitur alchitrop.

Epimenõ — *antropoſbathos*

f ¶ Epimenon eſt eiuſdem dictionis repetitio immediata. vt Amẽ amẽ dico vobis Et ſic reduciſ ad epizeuxiꝫ. Alij dicũt ꝙ epimenon fit qñ dictio nõ tota repetiſ ſꝫ pricipiũ ⁊ finis variaſ vt in pſalmo. Expectans expectaui dñm. Hec figura multũ repitur in ſacra pagina. Ideo dicit theologia geminat tibi ſepe dicta prius: Et hoc fit. vt id qđ dicetur ſic probetur eſſe certius. Deinde ponit exemplum dauid prophete dicens. Expectando dauid ⁊c. aliud exemplum. Canẽs canebat: laudans laudabo ⁊c.
g ¶ Antropoſbatos eſt cum humane proprietates aſſignantur ineſſe deo. Dic tu ſe

pe legis del iram. vt in pſalmiſta. Domine ne in furore tuo arguas: neq̃ȝ in ira tua corripias me. Iraſci enim ⁊ furere ad homines ſpectat ⁊ non ad deum.

a ¶ Homopathion vel homopaſſion eſt attributio ꝓprietaſ̃ vnius ptis alteri. vt innuit littera. Cõſtrue igit̃ ſic. Si aliq̃ res ſunt nexe ⁊ ꝯiũcte ꝯcordi federe. tu dices reliquã. i. alterã eaꝝ opari id ꝙ ineſt vni ipaꝝ rex. Deinde exẽplificat dicẽs. Sic linguã cordi ꝯcordẽ dic meditari. Lingua. n. ⁊ cor ſunt res coniuncte ꝯcordi ſedere. Nã lingua pferre hȝ. cor vero meditari. Si ḡ attribuo ꝓprietatẽ cordis lingue vel ecõuerſo committo figuram predictam. vt dicendo lingua meditat̃ ⁊ cor loquitur. ⁊c̃.

Si ſint res alique^a concordi federe nexe
Ad quod ineſt vni reliquam dices operari:
Sic linguam cordi concordem dic meditari.
Ac homopathion iſtam dic eſſe figuram:
Nil reor aſſertuȝ^b q̃d nõ queat eſſe tenendum.
Pluraq̃ȝ ſignaui que non debes imitari
d Octrinale dei^c virtute iuuante peregi
Grates reddo tibi genitor de⁹ ⁊ tibi xp̃e:
Nate dei deus: atq̃ȝ tibi deus alitus alme
Quas tres perſonas in idem credo deitatis

b ¶ Quoniã exigitur modus ſciẽdi in ſcia d̃monſtrata. hic ẽ ꝙ auctor finiturus ꝓpoſitũ ⁊ ꝯcludens donec modũ intelligẽdi ea q̃ dixit. ⁊ q2 triplex ẽ grammatica. ſ. p̃ceptiua permiſſiua ⁊ ꝓhibitiua: iõ ꝯcludẽs ſe excuſat preceptiuã p̃cepiſſet ꝑmiſſiuã ꝑmiſiſſe. ⁊ ꝓhibitiuã ꝓhibuiſſe. cõſtrue. Nil reor aſſertũ. i. ꝯfirmatũ in iſto ope: q̃d nõ queat eſſe tenẽduȝ. vl̃ ſic. Nil reor eẽ tenẽdũ. ꝙ nõ q̃at eẽ aſſertũ. i. ꝯfirmatũ: ꝑ auctores: ſeu ꝑ aliq̃s auctoꝝ.

Homopathion

e q
¶ Uia non eſt opus rectũ cuius deus nõ ẽ finis ⁊ initiũ. Hinc auctor cognoſcẽs regratiat̃ deo patri. deo filio. ⁊ deo ſpirituiſctõ. a quo incipit. ꝑ quẽ mediauit ⁊ in quo opus ſuũ debite ꝯſumauit. Conſtrue ſic ḡ. Ego ꝑegi. i. expleui doctrinale. ſ. ꝙ in principio huius opis dixi me parare ſcribere. v̾tute dei. i. v̾tute q̃ eſt deus iuuante. hoc eſt cauſante. Eſt. n. deus cauſa omniũ bonoꝝ ꝑ ſe. Uñ o genitor deus ego reddo tibi grates. i. gratias. Et o xp̃e nate dei deus tibi reddo grates atq̃ȝ ꝑ ⁊ o alit⁹ alme. i. ſpirituſſancte deus. ego. reddo tibi grates. Quas tres ꝑſonas. ſ. p̃ris ⁊ filij: ⁊ ſpirituſſancti ego credo in idẽ deitaſ̃. i. in vna deitate diuinitatis: ac ſi diceret quas tres perſonas ego credo eſſe vnicum deum. Licet alia perſona ſit patris: ⁊ alia perſona filij. ⁊ alia perſona ſpirituſſancti. Cui quidem ſoli deo tenemur gratiaꝝ actiones reddere. q2 nos deducit ꝑ gratum principium ⁊ aptum mediũ ad finem feliciſſimum.

Finis.

¶ Impreſſum Venetijs per me Manfredum de Suſtreuo de Bonellis De Monteferato. Anno vero ab incarnatione Eiuſdem omnipotentis. Mileſimo quadrigenteſimo. Nonageſimo quarto. die vero vigeſimo octauo menſis Januarij.

a b c d e f g h i k l. Omnes hi ſunt quaterni exceptus l qui eſt duernus

ARMY MEDICAL LIBRARY
WASHINGTON, D.C., U.S.A.

Incun.

a
nō
bre
ar
n da
lire

Incun. 35